(2)

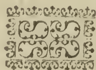
APPENDIX
AD
ANIMADVERSIONES
IN
PHARMACOPOEIAM
AUGUSTANAM, EJUSQUE
ANNEXAM MANTISSAM.

ITEM AD
PHARMACOPOEIAM
REGIAM

SEU
DISPENSATORIUM
NOVUM;

IN QUA
OBSCURA EXPLICANTUR, ET
notis perſpicuis illuſtrantur, nova inſuper
& ſecretiora remedia adjiciuntur.

Operâ & ſtudio
EJUSDEM AUTHORIS
JOANNIS ZWELFER
PALATINI. M. D.

Tabor

GOUDÆ,
Sumptibus GULIELMI vander HOEVE.
M. DC. LVIII.

SERENISSIMO, POTENTISSIMO
PRINCIPI, DOMINO
DOMINO
LEOPOLDO
HUNGARIÆ ET BOHEMIÆ
REGI
ARCHIDUCI AUSTRIÆ,
DUCI BURGUNDIÆ, STYRIÆ,
CARINTHIÆ, CARNIOLÆ, ET
WIRTENBERGÆ, &c. COMITI
TYROLIS, &c.

NOVITER in Medicæ artis censuram prodeunti labori meo, ut publici favoris viam benignitate Regiâ aperias, facilè exorari Te sines, REX SERENISSIME POTENTISSIME: Tu enim clementiâ illâ Domui Auſtriacæ innata, non poteris non dignari clientem, qui ad votum Tuum, juxta illud, Suprema Lex Salus populi eſto, avidiſſimè conſpirat; dum errores circa genuinam componendorum & præparandorum

rum medicamentorum Methodum passim committi solitos, quibus populus in dispendium æris & valetudinis sæpè sæpius præcipitatur, in lucem omnium profert, detegitque, ut hac etiam in parte subditi Tui feliciùs vivant. Quod verò audaciore fronte in Majestatis Tuæ conspectum se sistere, & ad virtutis Austriacæ pluribus faxint Superi, coronis laureandæ! tholos suspendi gestiat Opella hæc mea, eo optatu, ut reperiat illic asylum, & sub Regiis anciliis tutamen contra tot apertam hâc in causâ veritatem cum juge orbis illatrantium Zoilorum odium & invidiam, non opus erat incitamento alio, quàm quòd primâ editione apud Serenissimi Fratris (invidentibus Terræ Cœlis tantum thesaurum, ideoque inter indigetes ἐν τοῖς ἁγίοις transpositum) Regiam Clementiam non passa repulsam, Successori [illegible]er singularem Numinis providenti[illegible] [illegible] sapienter Nobis proviso totam sese debere humillimè protestetur, agnoscatque eodem tramite sibi tendendum auctæ, quô præiverat antè. Qua propter hanc opellam meam auctam, dum ad Regium obsequium

ſequium reverenter demitto, eamque in debiti & ſubjectionis teſſeram clementiſſimè recipi & foveri exopto, ſimul etiam indefeſſis precibus Regem Regum, ut Majeſtatem Veſtram, Auſtriacæ Dominationi firmamentum, ſubditis Principem, Orbi toto & generi humano Delicias, longævâ felicitate pennare jubeat, & conſervare dignetur humillimè oro, addito eôdem, quo priorem dedicationem concluſeram voto,

Ut Regna adjungat Regnis, nova Sceptra Coronis

REGIÆ MAJESTATIS

VESTRÆ

æternùm devotus

JOANNES ZWELFER.

PRÆFATIO

Benevole Lector!

Uis iſtis temporibus, neſcio quo genio malè perſuaſi arbitrantur, ſaluberrimam præparandorum & componendorum medicamentorum artem à veneranda antiquitate ut inventam, ita ſatis excultam ad id faſtigii exſurrexiſſe, ut qui ei aliquid conatur addere, is cum Gigantibus impiam Cœlo monomachiam movere dicatur; ſed, hîc & nunc Jovi Statori aram ponendam, nec cogitandum de plus ultra, & omninò Veterum veſtigiis inſiſtendum; illi, inquam non exiguam ingerunt Rei Medicæ injuriam, dum recentioribus ingenii ſui divino igniculo ſuſcitati fœtum, in publicum emolumentum conferentibus litem movent; à qua tamen immunes & abſolutos eſſe jubent Galenum & Arabes, quorum hi in Galenum, iſte in Hippocratem additamenta, id eſt, eandem culpam committentes, fecerunt. Profectò ſi & hi ætate ſuâ ſimiliter ſenſiſſent, næ, vix umbram veritatis haberemus, ipsâ veritate in putei fundo, ſeu ignorantiæ tenebris adhuc immersâ. Erat nimirùm ſeculo Hippocratico Medicina embryonis inſtar, à divino Sene veluti recens concepta, rudi membrorum adumbratione confuſa, quam dein veluti urſi partum informem Galenus, Hippocraticæ Majeſtatis aſſertor, lambendo, id eſt, libris de Compoſitione Medicamentorum & aliis, paulò diſtinctiorem reddidit & perfectiorem, ita tamen, ut & poſteris Arabibus Mauritanisvé locum reliquerit minimè anguſtum, ſuæ etiam ſegetis meſſem in horreum medicum convehendi. Cùm enim apud Hippocratem & Galenum vix audias præter Peplium, Colocynthidem, Eſulam, Veratrum & ſimilia extremarum quaſi torturarum inſtrumenta, quorum uſus tot præcautionibus vix ſatis circumſeptus etiam peritis adhuc horrori eſt, iſti Arabes locuplete benigniorum remedio-

mediorum ſuppellectile rem medicam ditârunt auxeruntque: undè quòd incognitam Rhabarbari radicem ſciamus purgare flavam bilem ſuaviter; Senæ folia ſine querela eſſe vacuando humori atro; Laricis fungum Agaricum ad phlegmaticam ſaburram non violenter everrendam dicatum; Saccharum, Mannam, Caſſiam, & ſexcenta alia Pharmacopolii pyxides eleganter non minùs quàm abundè diſtinguere, totum experientiæ eorundem debemus, qui, quæ in Veterum mentem haud deſcenderunt, labore improbo aperuerunt, ſuis vigiliis priorum induſtriam ſuppleverunt, &, ut paulò jucundiora remedia extarent, effecerunt. Sed quid hæc noſtra commemorem? quis illorum vel aquæ Roſaceæ ſaltem eleganter deſtillandæ rationem tradidit? quis Olei Still. Eſſentiæ genuinæ, Magiſterii veri & ſimilium artificium literis conſignavit? Undè meritò ſentiendum, multa illos ſciviſſe, plura latuiſſe. Etenim DEUS ſuorum bonorum in tempore, pondere & menſura pro ſanctificantis ſuæ voluntatis benè-placito Diſpenſator juſtiſſimus non totum ſeſe in codices Veterum (ut araneus telam ſuam,) exhauſit, quin huic & futuris ſeculis quædam reſervaverit. Conſideremus porrò & oculis noſtris ſubjiciamus præparationes antiquorum, quid aliud ſunt, quàm externas tantùm ſordes abradere? ſuperficietenùs impuritates abluere? noxias qualitates Saccharo & Melle (ad palati ſolummodò decipulam, quicquid interim contractô præcordiorum horrore & nauſeâ ſentiat ſtomachi Oeconomus) non dico corrigere, ſed duntaxat fuco quaſi oblinere? Coquus certè, qui animalium interanea ſincera, id eſt amurcâ fecum adhuc fœta, tetro eorum ſapore per multitudinem aromatum tantiſper ſopito, & fœtore per Ambræ Moſchique ſuaveolentiam ſuppreſſo, menſæ tuæ apponeret, multis ſtultus hic Magirus vapularet. Quod ſi morbo decumbentibus (ne, quod animo ſtat minuere, plus generetur excrementi, neve hebetiores ad ſolidoris cibi concoctiorem impureſque vires penitus
 oppri-

opprimantur) exhibemus non cibos ſanorum trituratorum modò coctos, ſed adjectis ſiliquis in Contuſa, Conſummata, aut Gelatinas redactos offerimus, cur idipſum operâ non minùs neceſſariâ non liceat in præparatione medicamentorum? Undè Galenus cùm animadverteret, naturam à primo generationis exordio, & in ipſo matris utero ſpagyricam therapiam exercere, & per varias alimenti jam aſſumpti metamorphoſes, antequam in deperditæ ſubſtantiæ locum, optimam etſi minimam illius portionem noſtri corporis partibus adjungit, in ventriculo, hepate, corde, pulmonibus, arteriis, venis, & ſingulis denique partibus, tanquam variis digeſtionum culinis, multiplicem inutilium ab heterogeneis partibus perficere ſeparationem, intimo animi voto exoptavit ſimia & imitator fieri naturæ. Viderat ſagaciſſimus ſalubrium Indagator, ſimplicia medicamentorum corpora, quemadmodum nobis à natura ſuppeditantur, non pura, ſed compluribus excrementis miſta: ſæpè in unius medicamenti corpore, ſub unâ quâdam communi formâ plures partes eſſentiales diverſarum virtutum, non à naturâ ſed ab arte naturam perficiente, ſeparabiles contineri, ſæpè qualitates ſibi invicem, aut naturæ noſtræ maniféſtâ vel occultâ antipathiâ peculiariter adverſas, & non raro plùs mali in medicamento, quàm in morbo latere: idcircò propter inconvenientem facultatum compoſitionem certas noſtri corporis partes lædere vel juvare, neque ſemper crudum & integrum ſimplex quibuſvis individuis poſſe adhiberi, ſtimulo ſciendi compulſus, I *Simpl.* 17. *ſcripſit, ſe promptiſsimè omnia pericula ſubiturum, ſi quam machinam vel artem poſſet invenire,* (de aceto loquens) *ſicut in lacte contrariarum partium, ſeri coaguli, & butyri ſeparationem inſtituendi.* At facili ſanè negotio Galenus hujus voti compos fieri potuiſſet, ſi ea, quæ de Theriaca ad Piſonem cap. 18. ſcripſit, ad elegantiorum medicamentorum præparationem tranſtuliſſet, cum dixit: *Ignis multa efficit meliora, & interdum latentem*

rerum

rerum naturam detegit, quædam etiam, in quos volumus usus, ignis apta reddit. Aurum quippe igne à nobis examinatur, & hoc pacto purum ab impuro separatur: Nonnulla quæ nutrimenti causa sumimus, igne nobis idonea redduntur: Panis & pecudum piscium que carnes, quamdiu cruda sunt, non appetuntur, at ubi cocta fuerint, etiam in nutrimentum cedunt. Denique multa reperiuntur ad structuram medicamentorum attinentia, quæ, donec priscam suæ naturæ rigiditatem servaverint, accerrima sunt & corporibus inimica, ignium autem virtute temperata, nobis idonea fiunt. Sed Pyrotechniæ laboribus deterritus in vulgaribus substitit, & non solùm ingratum, sed etiam agonisticum cathartici haustum exhibuit, quo paulò delicatior æger, visô etiam vix poculo, solâ nauseabundâ saporis & odoris phantasiâ exhorrescens, & quasi aliquâ vi magneticâ concitatus ἄνω καὶ κάτω, susque deque quicquid intra ventriculum boni malique nullo discrimine continetur, eructat; dum interim hodierni temporis Medici, ingenioso Pyrotechniæ beneficio, ad omnium morborum genera, non solùm è familia plantarum & animalium, sed etiam è mineralium & metallorum regno, saluberrima morborum remedia, parvâ & jucundissimâ saporis dosi promptissimè in actum deducenda, veteribus penitùs ignota adinvenerunt: Ex quibus feroci purgantium veterum impetu valere jusso, in ægrorum incomparabile solatium gratissimæ potiones concinnantur, & per prudentem simplicium præparationem, artificiosam eorundem compositionem, gustûs, odorisque lenocinio, dosis parvitate & operandi celeritate antiquorum nauseabundis formulis jucundissimâ permutatione substituuntur. Nec dum tamen exhausta est omnis nova excogitandi & præclara inveniendi facultas. *Multum egerunt, inquit Seneca, qui ante nos fuerunt, sed non peregerunt: multum adhuc restat operæ, multumque restabit; neque ulli nato post multa secula præcidetur occasio aliquid adhuc adjiciendi.* Hinc cùm tanta Dispensatoriorum & Pharmacopœiarum farrago sit, ut pleraque talia volu-

mina tenebris potiùs opprimenda, quàm nova in lucem videantur edenda: Et præter eà haud pauca in illis omiſſa, plurimaque perperam tradita ſint; Idcircò volui & ego, cùm in præmiſſis Animadverſionibus, tùm hac Appendice meas adinventiones ex vera ratione & experientiâ conſcriptas, nemini tamen adhuc viſas vel animadverſas ad ſolatium deliciumque generis humani Doctorum Virorum cenſuris & examini ſubjiciendas in publicum orbis theatrum proferre. Et licet etiam præmiſſæ in Pharmacopœiam Auguſtanam Animadverſiones non paucis fortè in arte peritis ſufficiant, ut juxta illarum regulas compoſitiones impoſterum concinnè conſcribere, nec minus dextrè & artificiosè elaborare, queant: Verùm, cùm etiam ſint non pauciores, qui mentem meam nondū intimiùs advertant, ſeipſos ſiniſtro judicio, quod ſæpenumerò inaudire oportet, prodendo, ac prætereà plurima neceſſaria notatuque digna reſtent adjicienda, propptereà ratus ſum, me non ineptè facturum, ſi præmiſſis Animadverſionibus, ubi fortè alicui obſcuriores videntur, lucem clariorem adferam, adjunctis rationibus perſpicuis, monitiones illas & regulas ad amuſſim rationis phyſicæ & experientiæ directas, imò unicè neceſſarias eſſe; Et tandem quæ manca & rudia quaſi mansêre, plurimis remediis ſecretis, aliiſque ſcitu haud indignis excolam. In quibus omnibus ſi quidpiam in proximi commodum, cujus utilitati me ſemper devinctum agnoſco, excogitatum intellexero, utrique noſtrûm gratulabor: Si verò meliora noſti Lector candide, ea citra ſarcaſmum & livorem communi ægrorum ſaluti candidè etiam communica, & ex meo voto ſemper vive felix, donec vivas Mannâ & Melligine tangas.

NOBI-

NOBILIS, EXCELLENS,
AC EXPERIENTISSIME DOMINE DOCTOR
SALUTEM!

Iceat mihi, Amice nominibus multis venerande, tui Te promissi admonere; quanquam enim Animadversiones tuæ in Pharmacopœiam Augustanam editæ, luculenter satis aperiant errores hactenus in præparatione medicamentorum, damno totius rei medicæ non minimo commissos, & detegant, ut non Pharmaceuticæ tantùm Tyro, sed etiam divinæ Hygiiæ sacris jam initiatus practicus (& fortè nonnemo Veteranorum) ex salebrosis errantium mæandris in viam regiam, ad genuinam nimirum componendorum & præparandorum medicamentorum methodum, consultis Naturæ abditis & penetralibus intimioribus, reduci queant, multisque etiam in vitam sufficiant, quas jam tum in Æsculapii templo Apollineis tholis affixisti tabulas perspecturis in illis, quid dediscere, quid addiscere oporteat: quia tamen animus humanus nullius unquam doctrinæ mensurâ (solo Deo summo bono in longum latum & profundum explendus) expleri potest, unde is millenarum artium & scientiarum quàm latè illæ etiam pateant, ambitu haud coërcibilis fertur plus ultra semperque restat in rasa mentis nostræ tabula, quædam quasi ignorantiæ labes & macula, quæ unius cujusdam eruditionis sapone detergeri, & uno aliquo scientifici habitus penicillo deleri opus habeat. Id ipsum ipse innuisti, dum emblemati Pharmacopœiæ Regiæ adnexuisti aucta redibo, *quod promissionis certæ vice plures mecum accepére. Quidquid igitur est, cum hæc ipsæ epigraphe documento mihi sit, omnem Te tuam scientiam & naturalium rerum cognitionem in Animadversiones nondum exhausisse, liceat mihi (inquam) tui Te promissi admonere, & pro multis intercedere qui augurio haud vano pollicentur sibi ea, quæ quivis in arte nondum Magister desiderare potest, Te augmenti aut mantissæ loco in publici commodi favorem libenter & candidè conferre velle, & ubertim etiam collaturum. At forsitan deterret ingratorum multorum malevolentia? aut jejunum Zoilorum judicium? aut etiam truculenta in ipsam (ut audio & doleo) vitæ tuæ perniciem jurata invidia? quæ philautiæ lenocinio sibi adulatrix omne, quod non suum, reprobat. Sed, nullus*

Iustum & tenacem propositi Virum
Error Priorum prava jubentium,
Nec vultus indocti Magistri
Mente quatit solidâ; quinimmò

allatrent

allatrent præsidem noctis Phœben canes, dummodò illa tristibus Viatori tenebris non eripiat iter facienti vestigia. ringantur Zoili ilia, intestina Momi crepent, dum Tu bonis, aut si mavis (sicut Sol, super bonos & malos, triticum & zizania, lucem spargit) omnibus non deneges illa, quæ omnibus commodo, totiq; rei medicæ ornamento, Tibi etiam merito honori futura sunt. Perge igitur tam genio tuo, quàm generoso scripta tua ex condigno aventium popysmate concitatus, labore improbo, per Virtutis ædem in Honoris templum justo gradu conscendere. id est, revide Animadversiones tuas, augmentoq; liberali insomnium noctium vigilias, & antelucana tua opera suavissimos fructus ipsis Hesperidum pomis apud Bonos omnes gratiores, quia pluribus, quæ videre contigit, scriptis meliores in penum medicam Condus Promusq; solertissimus reconde palato inservituros eorum, qui jam doctrinæ tuæ ambrosiâ ebrii nôrunt, quàm distent æra lupinis, & quàm artificium tuum componendorum & præparandorum medicamentorum differat à culinariis vulgi decoctionibus & præparatis. facque demum, ut ne concreditum Tibi desuper talentum fœnori in Medico Apollinearum Mystarum amphitheatro exponendum, eôdem quo corpus tumulô defodi & contegi velle argui possis, & meritò traduci. Hoc de & à Te expectant omnes boni: si quos verò ut permulti sunt indignos reputes quibus tam pretiosas margaritas ante pedes projicias; memineris tamen, præstantius esse paucis Bonis placere, quàm errantium multitudini abblandiri & adulari. Nullius igitur contemptûs machinâ & ab insanioribus tantummodò artisq; ignorantibus vibrari solitâ dimotus, nullius contrariâ authoritate deterritus, aude edere tua, vel hac solâ ratione quia digna. Sic officium tuum Tibi probabis, bonum erroneæ ignorantiæ monstrô devictô certamen certabis, fidem quam meliore Tui parte hoc est ingenii fructum rei medicæ debes servabis, ut de reliquo maneat Tibi corona gratitudinis reposita, in gratæ posteritatis animo, quo nominis Tui fama transcribatur in memoriam Orbis sempiternam, ita voves, & Te benè in nostrum commodum valere cupio

Nomini tuo

obsequiosè devinctus.

Olomucii Marcomannorum
metropoli. pridie Kalendas
Aprileis. 1656.

Joannes Chrysostomus Irmler,
M. D. inclytorum Ordinum Moraviæ Medicus Provincialis.

Una

I.

UNa tuebatur primum natura salutem:
Præbebat cœnam fagus & ûnda brevem.
Ingeniosa graves gula morbos intulit ævo,
Et Venus ignoto traxit ab orbe luem.
En novus hinc medicis crevit labor, & nova cura:
Vix mens nascenti, vix manus apta, malo.
Hinc vaga seplasiæ titulis fastigia surgunt:
Simplicitas, Coö quæ fuit antè, jacet.
Non sua vis herbæ, medicus nî surroget aurum,
Antidotumque novam, seu thymiama crepet.
At bene ZWELFERUS, nunc alter in orbe Machaon,
Paucis naturæ consuluisse docet.
Credite tradenti quæ vidit: cedite vero,
Cui caput ac fidei dux oculata manus.

Iohannes Rhodius,
Patavii.

II.

Nobili & Excellentissimo Viro
Domino
JOHANNI ZWELFERO, Med. Doct. Celeberrimo,
cùm magno PHARMACEUTICES Bono
APPENDICEM meditaretur,
In hactenus non sine Eruditiorum applausu
edita.

DVm Chemicos iterum lustras ZWELFERE recessus
Et VERI & RARI quid sit in Arte aperis,
Pharmaca quâ Curâ, quâ sint quoque lege paranda,
Queis ægrotantum statque caditque Salus;
Falsa ideò abscindis, vera addis, manca resarcis,
Sicque novum & prorsus nobile cordis opus,
Accipe quam laudem super his ferat ipsus APOLLO:
ZWELFERVS verè est nunc MEDICVS MEDICIS!

Egregio VIRO, deque universa Pharmaceuticæ Meritissimo

Lmque in benevolentiæ fidem
scripsi

Joël Langelott. D. Sereniss.
Holsatiæ Ducis Regentis
Archiater.

Scilicet

III.

SCilicet hîc iterum ratio vulgata parandi
Pharmaca longinquum mitigrat in exilium;
Atque Auguſtanus, medicamina plurima tradens,
Denuò luce nitet ſplendidiore liber.
Zwelferi ingenio res hæc accepta ferenda eſt.
Indè libro optatus redditus ille nitor.
Gratius eſſe poteſt Medicis nihil, & nihil ægris,
Quàm ſi expertâ habeant pharmaca facta manu:
Talia Tu, Zwelfere, paras, hinc Induperator
Conſortem Ipſe aulæ Te facit eſſe ſuæ;
Hinc Medici atquè ægri æternùm meritas Tibi grates
Dicent, hinc nomen fama loquitur anus.

Excellentiſſimo Domino Autori,
Fautori & Amico veteri

gratulabundus apponebat

Leonhardus Kruger / *Med. D.*
Reipub. patriæ Lüneburgenſis Phyſicus primarius.

IV.

AVrea tradiderant Græci præcepta medendi,
Dura ſed illepidis pharmaca miſta modis.
Mutarunt Arabes. Medicinæ gratia crevit,
Atque bibicupido maluit ore Salus.
Multa tamen deerant, quæ poſtera contulit ætas,
Et Germanorum certus ubique labor.
Nec ſic perfectum eſt. Ipſi ſibi Copia paſſim
Obfuit, audaci crevit ab arte malum.
Quæ bona ſunt Virtus legit, & confirmat in uſu,
Paucaque, quæ præſtant, qui ſapit arma probat.
Artis dimidium eſt cauſas aperire latentes,
Et dare, quæ pollent, optima dimidium eſt.
Qui dextra, ZWELFERE, vales, qui pectore docto,
Cui morem rerum flamma magiſtra gerit,

Per

Per Te nunc capiunt proprias medicamina formas,
Per Te nunc ægris totus Apollo placet.

J. ZWELFERO,
Clarissimo & felicissimo
Hygiæ Antistiti,
Ob virtutem & merita,
Amicitiæque insuper & memoriæ
causa,

Applaudit Hamburgi
Michaël Kirstenius,
Ph. & Med. D.
M. August. A. C. cIↃ IↃ CLVI.

cujus rei
Hoc qualecunque monimentum
esto.

V.

Nobili & Clarißimo Domino Ioanni Zwelfero, Philosophiæ & Medicinæ Doctori Eximio, nec non Sacræ Cæsareæ Mejestatis Medico aulico.

LInea si deducta manum discernit Apellis,
Aut fortis facti nescitur ungue Leo:
Conjicient Zwelfere tuum cum Pallide cuncti
Esse parem ortum, te progenitumque Jove,
Cujus in arcanis tam dives scriptus es Hæres,
Cœperis ut nostrum his nobilitare solum.
Totque Machaonicum Sydus jam nubibus exul
Errorum, augustâ Luce redire jubes;
Dicere ut attentem, quod serpens Æneus ille,
Hac videatur humo redditur arte Tuâ,
Quem populo Moses divinâ lege locâret,
Spicula conspectus qui tulit atra necis
Fictum damnatur cunctis, quòd fecerit una
Glauco longævos herba comesas dies;
An Zwelfere Tuo non sit medicamen in Horto
Contra vim mortis, sub dubio est mea lis.
Tali ergò te fama vehat virtusque volatu,
Quali Rex ales fertur ad alta poli.

Non

Non mollem ille viam post hac proclamet ad astra,
Zwelferum virtus jam super astra tulit.

Arti Tuæ & Gloriæ

additissimus

Fridericus Müller à Löwenstein,
Ill.mor Inferioris Austriæ Statu:
p. t. Pharmacopœus.

V I.

SIc Zwölfere probas, quantum illa cupido sciendi
Rebus in abstrusis, & quid solertia possit,
Quid prosit docilis. Messis vicesima retrò est,
Ambos una domus cum nos studiumque teneret
Pharmaca miscendi, quam tum mirabor in artis
Te Chymicæ non vulgaris penetrare recessus?
Et mage eam curam post abripuisse per omnes
Te totum medicinæ partes. Attamen hîc jam
Desino mirari: Ingenium sublimia semper
Spirabat. Sic namque tibi exhaurire Galeni
Stabat opes, nihil intactumque relinquere agendum.
Testis adest studii felicis pharmacopœia,
Quam nuper dederas, opus inclytum & utile multis,
Quod memini (taceo plures) par nobile fratrum,
Summum Slegelium, magnum quoque Dietericum,
Quorum nomen honos, laudes post fata manebunt
Arti dum pretium fuerit celebrare rotundo
Ore; quod elogium artificum tibi paginam utramque
Conficiet. Nunc excellens operi ergo quod addis
Laude pari dignum, atque animos æquabit olympo.

In pristini amoris, & nunquam non probati candoris reminiscentiam applaudit

Johannes Kramer, pharmacopœiæ olim artis studiosus, nunc Materialista Hamb.

JOANN.

JOANN. ZWELFERI Palat. M. D.

APPENDIX

AD

ANIMADVERSIONES

IN

PHARMACOPOEIAM AUGUSTANAM,

EIUSQUE

ANNEXAM MANTISSAM.

Uòd Medicamentorum plures compoſitiones invertератâ conſuetudine in publicis Pharmacopoliis proſtent, licet de illis intra annum vix exſcribatur uncia aut drachma, haut minima hucuſque Pharmacopœorum fuit querela: Namque facilè advertere eſt, ſumptu non exiguo pro ſuperfluis plurimis fieri expenſas, ità ut cui Pharmacopœo copia æris facti nòn ſit, totus illis exhauriatur, impos ad magis neceſſaria futurus. Inter tales compoſitiones primũ, ordine & multitudine inutili, tenent locum Syruporum alterantium haut pauci, qui vel rariſſimè a Medicis in uſum trahuntur, ſive ii tradantur oblivioni, ſive quòd cùm copiam Sacchari ad ſui conſervationem, quâ incorrupti in unum vel alterum annum durent, requirant, nauſeabundam & vel inſalubrem conſtituant medicinam. Proindè, licet is ego non ſim, cui data ſit poteſtas pharmacopolia reformandi, omninò tamen conſultum, & è rebus Medici, Pharmacopœi & Ægri bonis eſſe firmiter aſſevero, præſtare; carere pluribus compoſitionibus; quæ raros veniunt in uſus; eorum autem loco, ſi quando tempus & ratio ita poſtulat, præparare ex ingredientibus Claſſis prima.

tibus illorum Apozemata cum pauciore Saccharo, ut quæ in plures annos non asservanda, sed in pauculos dies dispensanda destinantur & præscribuntur. Inter illos Syrupos autem non minimi momenti est is, qui de Absinthio dicitur, præstantissimus sane ob ejus ingredientia, in roborando ventriculo, ni nimiâ quantitate Sacchari illa opprimerentur. Potest autem efficacissimus potus vel Apozema stomachicum, ex iisdem Syrupum hunc ingredientibus, solo dempto vel diminuto Saccharo, parari, quod palato jucundius, ac insuper in effectu efficacissimum existet. Modus autem sit talis:

Apozema Stomachicum.

℞. *Absinthii Pontifici seu Romani, aut si mavis nostratis libram semis.*
Rosarum rubearum uncias duas,
Spicæ Indicæ drachmas tres,

Incisa saltem parumper, vasi sive stanneo, sive terreo vitreato immittantur, & superfusis

Vini clari veteris opt.
Succi Cydoniorum recent. ana libris tribus semis,

Stent in infusione loco calido, vase benè obturato horis tribus vel quatuor, pòst colentur, colaturæ addendo

Sacchari albiss. uncias quatuor circiter,

Vel quantum Patienti & Medico libuerit, nam *Saccharum* saporis & dulcedinis gratiâ tantùm, ad demulcendum saporem ingratum & amarum additur. Item instilletur

Spiritus Vitrioli q. s.

Pro grato sapore, ad majorem viscerum corroborationem, filtretur per manicam Hippocratis, aut per residentiam depuretur, fiatque potio clara non injucunda, ventriculum & hepar insigniter roborans.

Nota: Si superioribus speciebus vel ingredientibus infusioni destinatis, plura ventriculum roborantia simplicia addere libuerit, utpotè *Cinamomum, Nucem Mosch. Calam. aromat, &c.* licet. Addo hæc & similia subsequentia, ut Juniores praxin medicam inchoantes habeant formulas & exempla Medicamentorum saluberrimorum ex tempore parabilium, juxta quæ, si fortè effœta illa ac vetustate corrupta medicamenta & composita illis non arriderent, sua ægro & tempori accommodare possint. Syrupum Acetositatis Citri quod spectat, in ejusdem Animadversionibus *succum Citri* in M. B. ad tertias abstrahere non abs re præcepi, antequam *Saccharum* illi adjiciatur: Nam *succus Citri* quò submissiore ignis gradu, nullo addito *Saccharo*, destillando abstrahitur, eò clarior permanebit, nullâque rubedine inficietur, acciditate insuper su integrè in residuo manente; secus eveniet, si is aperto

Succus Citri cur in M. B. ad tertias pro Syrupo

aperto igne Saccharo commixtus lentè & diu coquitur, solent enim *acidi liquores Saccharum* evidente rubedine inficere, si diutiùs cum eo digerantur aut coquantur. abstrahendus.

In præparatione *Syrupi Acetosæ ex succo*, item *Acetosellæ*, si Pharmacopœi imitari velint modum in Animadversionibus *Syrupi de Melissâ & Betonicâ* indigitatum, haut quaquam perperam fiet, quippè quò majores virtutes in Syrupum vel aliam medicamenti consistentiam coarctari possunt, eò majus Patienti vel ægroto emolumentum, & cùm Medico tùm Pharmacopœo laudem conciliabunt. Syrupus Acetosellæ & Acetosæ qualiter parandi.

In Syrupi Acetosi simplicis præparatione hoc observetur, ut si Pharmacopœi *Saccharum purissimum Canarium* addere parcant, malintque, quod quidem non perperam fit, quodammodo impurum, *Mellis* aut *Farinæ* uti vocant, sumere, ut illud *albumine ovi*, *aquæ s. q.* affusâ clarificent, & ad consistentiam tabulati coquant prius, quàm *acetum* addant, ne res quædam heterogeneæ, *Saccharo* impuriori commisceri solitæ, ab *aceto*, dum illi non clarificato, sed adhuc impuro affunditur, solvantur, & consequenter Syrupo post maneant non sine incommodo permistæ. De Syrupo Acetoso simplici. Saccharum cum Aceto non clarificandum, & cur?

Quod ad Syrupum Acetosum compositum Mesuæ attinet, hoc, Lector Amice, antequam sinistrum feras judicium, observes velim: Nimirùm *acetum sive crudum sive destillatum Vegetabilibus* affusum, non perindè ac si *Mineralibus*, aut *Perlis* sive *Coralliis* admotum esset, destrui, & in aliud ens solvendo prædicta converti, sed integrâ aciditate servatâ, viribus insuper extractarum partium sulphurearum prægnans, longè aliter, ac succi expressi acidi, per Alembicum transire; distinguendum itaque inter acidum naturâ suâ, & acidum arte aut fermentatione factum; hinc dextram hujus Syrupi in Animadversionibus præscriptam præparationem concipies & commendabis. Acetum Vegetabilibus affusum in aciditate non destruitur. In destillatione aceti & succorum acidorum ingens est differentia.

Sequens Syrupus Acetosus Diarhodon, quæstiones nobis ventilandas præberet haut paucas, ob *acetum* & *succos* admixtos; verùm cùm paucis comprehendi nequeat, & præscriptâ præparatione non mutatis mutandis vix accuratiorem addere queam, utut sæpiùs eam apprimè considerârim, hoc unicum, ut loco *simplicis aceti vini, destillatum* substituatur, monere debui.

Fernelii Syrupus Dialtheæ, ingredientibus ejusdem benè pensitatis, prout etiam in Animadversionibus demonstratum, legitimè parari nequit, idcircò admonitum velim, ut qui vel illo opus habet, aut eo carere non vult, sequentem emulsionem brevi parabilem ex iisdem Syrupum ingredientibus, sibi conficicuret, modo sequenti: Syrupus Dialtheæ in emulsionem converti tur, contra urinæ ardorem.

℞. *Rad. Althea,*
Graminis,
Asparagi,
Glycyrrhizæ,
Uvarum passarum mund. ana unciam semis.
Cicerum rub. unciam unam,
Cymarum Althea,
Malvæ,
Helxines,
Pimpinellæ,
Plantaginis,
Adianti utriusque ana Manip. unum,

Coquantur in *in s. q. aquæ simpl. ad libras quatuor*, colaturâ clarificatâ interim servatâ. Jam verò

℞. *Semin. quatuor frigid. major. excort.*
quatuor frigid. minorum an. drach. tres,

Contundantur opt. in mortario cum *decocto superiore asservato*, fiatque emulsio, quæ colanda, colaturæ adde

Sacchari albissimi Canarii uncias quatuor,

Misceantur pro potu eorum, qui ardore urinæ laborant.

In præparationibus medicamentorum rerum virtutes integrè conservandæ sunt.

Quam ob causam in Syrupi Aperitivi Magistralis Minderi dextrâ præparatione nostrâ, *succos* unâ cum *aceto scillitico*, *speciebus aliis ejusdem Syrupi* affundere, & ad *libras duas* circiter *liquoris* in arena fortiter abstrahere præceperim; *prioris* tamen *aquæ abstractæ librâ unâ* asservatâ, paucis, quàm fieri poterit, dum explico, adverte. Studui unicè in præparationibus hujus & similium Syruporum, ne vel minimum de virtutibus ingredientium coquendo vapore tenùs exhalaret, aut quocunque alio modo deperderetur, sed quantum fieri potuit, licet in rebus quandoque apertè invicem repugnantibus, cuncta sarta tectaque servarentur: Itaque ut subtiliores partes cùm *aceti* tùm *succorum* primâ statim destillatione forti, in arena prolicerentur, *reliquum verò remanentis liquoris* in Alembico à speciebus per colaturam & expressionem liberati & clarificati in vase terreo vel vitreo *ad libram unam* exhalaret, studiosè attendi: Namque *prior libra aquæ abstractæ* subtiliores spiritus *succorum & specierum reliquarum ingredientium*, nec non *aceti scillitici*, ob fortiorem destillationem in arena admistos habebit; *residuum verò in fundo Alembici decoctum expressum, clarificatum, & ad libram unam coquendo abstractum*, terrestriores vel crassiores, summè tamen utiles & roborantes eorundem partes, ut & *aceti scillitici*, continebit, quæ in unum denuò coadunata liquorem, non possunt non vires suas, debitè exhibita, exserere.

Syrupo

Syrupo *Arantiorum ex ſucco*, quò majores virtutes illi imprimantur, poſſunt *aquoſitate ſucci Arantiorum ad libram unam* circiter per Alembicum in M. B. abſtractâ, *reſiduo in curcubita ſucco* aliquot unciæ *corticum eorundem ſcil. Arantiorum* immergi, aliquandiu ſimul digeri, cum *ſ. q. Sacchari* ſine ulteriore ebullitione in Syrupum redigi, ad normam Syrupi Acetoſitatis Citri Diſpenſatorii noſtri novi; *Succo enim, à quo Phlegma quaſi ad libram unam* in M. B. abſtrahere præcepi, nil de virtutibus ejuſdem demitur, deceditvè: Si verò quiſpiam eximias in *abſtractâ aquoſitate* Arantiorum virtutes latere putaverit, licet *ille ipſe liquor aquoſus* aliàs in Syrupi ad conſiſtentiam juſtam decoquendi præparatione exhalare debeat, is aſſervet *aquam illam* vel *ſuccum deſtillatum*, ac unà cum Syrupo ægrotantibus exhibeat, ſic nulla ſubintrabit perdendæ rei cogitatio.

De Syrupo Arantiorum è ſucco.

Succo Arantiorum, abſtrahendo ejus aquoſitatẽ, nil de virtutibus demitur, ſed in reſiduo manet.

Sequentes de *corticibus Arantiorum* Syrupi Animadverſiones elegantiâ non minore, quàm artificio, memorandum ejus continent præparandi modum, dignum qui poſteris ſtudioſè commendetur. Etenim ſi prima cum *corticibus Arantiorum* deſtillatio, *vino* præſertim *aquæ* ſubſtituto (vel ſi mavis *vino jam tùm deſtillato Malvatico*, ſi *Phlegma à vino deſtillato reſiduum cum corticibus* nauſeoſum & inutile exiſtimares,) inſtituatur, inſignis profectò odorifera & penetrantiſſima aqua indè elicietur deſtillando, id quod etiam obtuſæ nares dijudicare queunt; *illa ipſa autem abſtracta aqua virtutibus corticum Arantiorum ſubtilioribus carminativis & cordialibus jam imbuta*, majoribus inſuper viribus novâ *corticum eorundem* immerſione impprægnatur, & tandem, ne ullius rei fiat jactura, quàm operæ pretium ſit aſſervare, nobilitatur porrò Syrupus partibus etiam terreſtrioribus *corticum Arantiorum* perindè neceſſariis roborantibus, *decocto* ſc. ſæpedictorum *corticum*, quod cum *Sacchara* exhalare debet, ut ſaltem extractum *eorundem cort. Sacchara* commixtum maneat, antequam *prior à corticibus deſtillata ſpirituoſa & penetrantiſſima, recentibus inſuper corticibus eſſentificata aqua*, competente in quantitate *dicto Sacchara* commiſceatur. Meritò proindè hunc Syrupum, & ſimilem in modũ alia parata medicamenta, quorũ Cornu copiæ in noſtris Animadverſionibus proſtat, eſſentiæ nomine inſignire poſſumus; quippe omnia, quæ ad veræ alicujus eſſentiæ comparationẽ deſiderantur; uberrimè in illis continentur: Hinc etiam Syrupum de *floribus Arantiorum* ſimilem in modum conficiendũ eſſe arbitror, qui ipſe nõ minoribus roborantibus & confortãtibus, imò majoribus illô, taliter paratus, viribus erit dotatus.

Ad Syrupum de corticibus Arantiorum.

Syrupi *de Cinamomo* præparatio, paulò compendiosiore viâ quàm in Animadversionibus indigitata est, institui potest. Imitatus enim sum in dictis Animadversionibus, antiquas reiteratas infusiones, in præparatione ejusdem ab Authoribus studiosè præceptas, ut eò lucidiùs errores, contrariis juxta se positis nimirum, elucescerent; secus enim, si mei arbitrii res fuisset, haut parùm ab antiquâ methodo, tàm quoad compositionem, quam præparationem ejusdem jam tùm declinâssem. Poterit igitur, si volupe fuerit, parari juxta sequenten præscriptionem:

Syrupi de Cinamomo dextra præparatio.

℞. *Cinamomi opt. & acutissimi crassiusculè concisi, uncias decem,*

Cui Cucurbitæ vel potiùs retortæ vitreæ immisso, superaffundantur

Aquæ Cinamomi libræ duæ,
Vini Malvatici libra una,
Aquæ Rosarum unciæ duæ,

Factâ pòst digestione unâ alterâvé die, abstrahantur in arenâ & quidem per retortam vitream *libra una semis, vel libræ duæ,* igne paulò fortiore, *quâ aquâ spirituosâ* interim asservatâ, eximatur *residuum in fundo retortæ Cinamomum, à destillatione relictum,* atque affusâ s. q. *aquæ simpl.* coquatur, *decoctum ejus colatum* clarificetur, & cum

Sacchari libris duabus semis

evaporet, ad consistentiam *Sacchari* pristinam sive tabulati, cui demùm de *superiore aquâ spirituosâ Cinamomi* tantum addatur, quantum pro justâ Syrupi consistentiâ sufficere videbitur, scilicet *librâ unâ semis, vel ad summum libra una & unciæ septem vel octo,* ac solâ dissolutione *Sacchari* sine ullâ ebullitione fiat Syrupus præstantissimus.

Auctarii loco adjicio & hanc cautelam, quòd si fortè in destillatione, quàm paulò fortiore igne & per retortam in arenâ perficere jussi, ob *Olei Cinamomi* gravitatem, quod nec leni destillatione balnei prodire, nec nimis in altum scandere potest, *oleum quoddam Cinamomi* una cum *aqua* proliceretur, &, ut solet, fundum peteret, illud prius esse separandum, & ex eo *Elæosaccharum* conficiendum, ne vel fundum petat aut Syrupo supernatet, sed per minima cum Syrupo uniatur.

Oleũ Cinamomi ob sui gravitẽ leni destillatione per balneum non prodit.

Oleum Cinamomi spiritibus ardentibus illico dissolvi potest.

Notatur prætereà, *spiritu quodam ardenti rectificato*, sive *Rosarum* sive *vini rectificato*, *oleum Cinamomi* posse dissolvi totaliter, quæ ipsa solutio Syrupo crassiori addi & commisceri posset, quò exactiùs per intima & minima unirentur: Hæc tamen non eâ de causâ addenda existimavi, ut ubique locorum Pharmacopœi, sine Medicorum consensu Syrupum hunc

Cina-

Cinamomi, cum *solutione olei ejusdem spiritu vini peractâ* conficiant; sed ut saltem appareat, quâ ratione res contrariæ, heterogeneæ, *scil. aqua & oleum* uniendæ, imò quâ ratione ex *solo Cinamomi oleo* vel Syrupi vel essentiæ præstantissimæ confestim sint parandæ, morbis à frigidâ causâ obortis, præsertim in senibus, proficuæ.

Quod Syrupum Coralliorum attinet, quamvis eundem in Animadversionibus legitimè parare edocuerim, nihilominùs cùm fortè ob *succum Berberorum*, quem authores in præparatione ejusdem adhibent, non omnibus naturis, præsertim fœminis, quibus hic Syrupus ut plurimùm dicatus, conducibilis sit, idcircò quasdam alias preparationes addam minimè spernendas, è quibus quilibet eum sibi eligat modum, quem è re sua, ægrisque magis profuturum esse existimabit. Utpotè

℞. *Vini Malvatici uncias octo vel novem,* Syr. Coralliorum vera præparatio.

in quo vel

Cortices Citri recentes extimi, vel

Cortices Arantiorum recentes, aut

Cinamomum, Macis, Melissa, Rosmarinum, sive aliud simplex, intentioni & arbitrio cujuscunque Medici accommodum, infusa steterint.

In quo vino dissolve

Magisterii veri solub. n. Coralliorum rub. suo loco edocendi, uncias duas,

Hoc soluto adde

Sacchari albissimi contusi libram unam.

Ac solâ dissolutione *Sacchari* in leni calore fiat Syrupus.

Nota: Quòd loco *vini Malvatici, aqua Cinamomi, succus Granatorum, succus Cydoniorum, Melissæ, aut alius cordi, vel ægrotantibus,* quibus hic Syrupus destinatur, *conducibilis liquor,* sive per se, sive rebus aliis adhuc essentificatus, uti suprà substitui possit; vel etiam taliter paretur:

℞. *Cort. recent. Citri,* Alia Syrupi Coralliorum confectio.

Arantiorum extim. ana uncias duas,

Quibus concisis superaffundatur *vini generosi seu Malvatici libra una,* & per arenam in Alembico vitreo abstrahantur *unciæ circiter novem*, rostro capitelli immissis,

Granor. Kermes legitim. drachmis duabus,

Croci Austriaci drachmâ unâ,

in petita ligatis,

Cum liquore hoc abstracto solvantur,

Magist. n. solub. Corallior. unciæ duæ,

& additâ

Sacchari albissimi librâ unâ,

 Fiat

Fiat Syrupus cordialis præstans, solâ *Sacchari* dissolutione consistentiam adepturus,

Quantum ad Syrupum de *corticibus Citri*, is quidem, qualiter dextrè parandus, in præmissis Animadversionibus indigitatus est, quò Lectorem ad Syrupi de *corticibus Arantiorum* dextram præparationem relegavi; melioris tamen informationis gratiâ addam & hîc similem præparationem quæ talis:

℞. *Cortic. Citri recent. extim. uncias sex*,

Quibus concisis & Cucurbitæ vitreæ immissis superaffunde

Vini albi generosi, sive quod melius,

Vini Malvatici libram unam semis,

Et factâ brevi digestione abstrahantur destillando, sive in balneo sive in arenâ, *unciæ decem circiter*, rostro capitelli immissis, & in petia ligatis.

Syrupi de cortibus Citri præparatio.

Granor. Kermes legitim. uncia semis.

Moschi Orientalis granis aliquot,

Ambræ etiamsi lubet granis quinque,

Liquori egresso summè odorifero & fragranti injiciantur

Eorundem corticum Citri recent. extim. unciæ tres,

Ac post brevem digestionem, ab iisdem colaturâ *liquor* separetur, quo interim pretioso & fragrante liquore asservato, accipe *residuos à destillatione & extractione cortices*, eosque *s. q. aquæ simplicis* affusâ parumper coque, decoctum cola, clarifica, & cum

Sacchari albissimi librâ unâ,

Ad consistentiam Tabulati denuò percoque, cui tandem adde

Superioris asservati fragrantis & pretiosi liquoris uncias septem vel octo circiter,

Ac solâ *Sacchari* dissolutione confice Syrupum præstantem.

Nota: Quòd si fœminis destinaretur hic Syrupus, odorata, quæ illas afficere solent, omittenda sunt. Item, si gratiæ saporis quispiam plus studeret, quàm virtuti ac residuorum corticum à destillatione & digestione decoctum ob amaritudinem parvi penderet, illi ex solo destillato & essentificato liquore præstantissimum perindè conficere licet Syrupum, & cordi roborando efficacissimum, & palato gratissimum, cujus si unciam semis, vel unciam unam mensuræ integræ vini, aut cuivis alii liquori sive aquæ commiscueris, odore citreo illam uberrimè imbues, sanisque & infirmis ob gratiam summam & efficaciam conducibilem parabis.

Cautela de succo Granatorum.

In præparatione Syrupi Granatorum Pharmacopœos admonitos volo, ne *vinum*, vel potius *succum Granatorum* ab obvio quoque Mercatore coëmant, nevè ex Italia transportari curent, ut plurimùm nauseabundum, ingratum, aut nescio

quâ

quâ spurcitie inquinatum, quod ferè ex omnis generis situ & putredine corruptis *malis Punicis* expressus sit: Sed potiùs ipsimet ex *recentibus Granatis* illum exprimant, atque exindè Syrupum amabilem conficiant.

Syrupum de Hyssopo in Animadversionibus nostris meritò rejecimus, alium autem obiter insinuavimus, qui talis esse potest:

℞. *Succi Hyssopi depurati libras duas*,
Cui immergantur,
Radic. recent. Apii,
Fœniculi,
Petroselini ana unciæ duæ,
Glycyrrhizæ unc. una semis,
Herba. recent. Hyssopi unciæ quatuor,
Capillorum Veneris unc. una,

Factâque brevi digestione abstrahatur destillando in balneo *libra una semis* circiter; *liquori expresso* denuò
Hyssopi recentis unciæ sex
immergantur, ac digestione brevi peractâ, *liquor* per colaturam & expressionem separetur, interimque asservetur: Hinc *residuum à destillatione & ultima expressione* affusâ s. q. *aquæ simpl.* coquatur: *Decoctum* post *expressum* & album. ovorum studiosè clarificatum, cum
Sacchari albi libris duabus,
ad consistentiam tabulati penitùs evaporet, cui demùm junge *liquorum superius asservatum*, pondere competente, *libram unam & uncias quatuor circiter*, ac solâ dissolutione *Sacchari* confice Syrupum. Cui reliqua hujus Syrupi ingredientia, juxta antiquam descriptionem, tantoperè arrident, is ex iisdem ingredientibus decoctum ex tempore conficere potest (omissis seminibus mucilaginosis, scilic. Malvæ & Cydoniorum) ac cum hoc Syrupo propinare.

Obiter præostensam Syrupi de Mentha majoris Mesuæ præparationem, in Animadversionibus ejusdem, nunc exactè annectere operæ pretium duxi, quam sic instituas:

Syrupi de Mentha majoris Mesuæ vera præparatio.

℞. *Succorum Cydoniorum maturorum libras tres*,
Granatorum acido dulcium libr. quatuor semis,
vel
Granat. acidorum & dulcium ana libras duas, uncias tres,
Vini destillati libram unam, scilicet
Quod *à libris tribus vel quatuor vini antiqui destillando sit abstractum*, & hoc eam ob causam, ne *vini partes spirituosiores* in diuturnâ illâ coctione exhalent, *vappa verò inutilis*

 nausea-

nauseabunda, ventriculum potiùs subvertens, quàm roborans, Syrupo admixta remaneat. *In succis his & vino destillato dicto* horis XXIIII. macera

Menthæ recentis odoratę libram unam semis vel libras duas,

Mentham hic exsiccare non est opus.

Quæ ipsa etiam non prius siccanda est: Si rerum enim sive herbarum odoriferarum & sulphurearum partes subtiliores unicè expetendæ, & conservandæ levi exsiccatione multùm deperduntur & exhalant, consequenter & ista nobilis planta per exsiccationem in viribus multum diminuitur: Nec memini, me unquam in peritissimis & approbatissimis Botanicis legisse, plantam hanc scatere humiditate supervacanea, ventriculum suis flatibus turbante. Et esto, haberet quid superflui, ad aliquorum fortè Authorum mentem, quod levi exsiccatione & calore evanesceret, id spirituosum utique erit si tam citò potest exhalare, aut evanescere, id est, levi exsiccatione, quâ vix calorem percepit, nonne quæso id ipsum subtile & spirituosum quoque èvanescet in diuturnâ illâ coctione, ubi novem libræ ad minimum coquendo in auras pelli debent, antequam Syrupi consistentia competens acquiratur? & quidem cum primis, quum subtiliora omnia, reliqua crassiora decocta & succos, velocitate fugæ antevertant, in quem finem igitur siccanda sit prius, judicium est penes æquum Lectorem; sed hæc pro informatione, veluti per parenthesin: Transeo ad compositionem & præparationem superius inchoatam, itaque *succis superius denominatis* cum *supradicta Mentha* immerge & macera etiam

Rosarum rubear. exsiccat. uncias duas,

Si verò *recentes Rosas rubras*, quæ meliores, substitueris, *uncias quatuor vel quinque earundem* accipias: factâ pôst digestione suffic. & immissis rostro Alembici si libet

Galliæ moschat. granis xv. circiter,

abstrahe destillando per Alembicum *libras duas*. præter propter, *prioribus* tamen *unciis quatuor* egressis *magis spirituosę & odoriferæ aquę* seorsim asservatis. *Residuum* in Alembico à destillatione *expressum & albumine ovorum clarificatum*, cum

Sacchari albissimi libra una semis,

Coque ad consistentiam Syrupi crassiorem, in vase terreo vitreato, cui demum adde adhuc

Sacchari albi uncias sex, &

Superioris aquæ priùs egressæ & asservatæ uncias quatuor,

Ac solâ *Sacchari* dissolutione sine ebullitione ulteriore confice Syrupum stomachalem præstantissimum. *Reliqua abstracta aqua*

aqua odorifera, quæ aliàs inutiliter coquendo debuiſſet exhalare, poteſt unâ cum Syrupo ægrotis propinari: Nam plus de illa in Syrupum cogere inconſultum fore exiſtimo, ob ſuccos plurimos, quos aliàs cum Saccharo ad eorum ſpiſſitudinem exhalare hîc neceſſum eſt: ſi tamen res mei arbitrii eſſet, plus *Sacchari*, ad *libram* circiter, ego adjicerem, foret nihilominus efficaciſſimus Syrupus. Velim proindè, Lector Amice, cuncta, quæ hocce & alibi exarato ſcripto à me deſignata ſunt, illa, inquam, æquo animo perpendas, & attentâ lance trutines, ut mentem meam, quò tendat, penitius aſſequaris. Nam unâ exactè perceptâ ſimili præparatione, fores ad plures alias elaborationes tibi paſſas eſſe comperies, ipſusque fatebris, hæc cuncta, à rerum naturalium non prorſus ignaro, ad amuſſim conſiderata eſſe & expenſa.

Tu verò Zoile quisquis es, cui canino dente ſcripta hæc rodere pro titillatione eſt, meliora, ſi Vir es, adde, nec me à tuo metiaris ingenio: Qui ſi meliora addideris, veris laudibus gratoque encomio in te exornando nunquam deero ingratus; ſin minus & calumniis nudis rem aggrediaris, etſi par pari referre non ita foret difficile, ſolo tamen te contemptu, ut Luna canum latratus ſolet, præterire ſat mihi vindictæ fuerit.

Quòd ſubſequentes Syrupos alterantes omnes concernit, eorum errores, & dextræ in Animadverſionibus annexæ præparationes abundè patent, ſecundum quas alias ſimiles & compoſitiones & præparationes, inſtituere quivis in arte peritus poterit. Eſt enim Syrupus, vel in conſiſtentiâ ſuâ, vel in vehiculo aliquo conveniente potius dilutus, medicamenti genus ægrotantibus gratum, ac inſuper noſtrâ methodo paratum ſalutare; quum virtutes rerum, præſertim vegetabilium, eo modo dextrè coarctentur, & in compoſito integrè conſerventur. Interim me non movet, ſi qui mediocriter in arte verſati Pharmacopœi, lucri cupidine nimiâ quandoque in transverſa facilè flexibiles, ac inſuper Latini ſermonis ignari, noſtrarum Animadverſionum compoſitiones propter laborem inutilem odioſas, & ob difficultatem præparationum eſſe rejiciendas aut omittendas, protervè obganniant, etiam inſcitiæ ſuæ excuſationes prætexendo, quò minùs dexteriore & indigitato modo medicamentorum præparationibus nunc inſudare obligati videri debeant: non movet me inquam hoc, dum de peritioribus & magè ſolertibus viris Pharmacopœisque verè mihi conſtet, quòd nec difficultate laboris non ita, ut inexperto apparet, tædioſi deterreantur, nec cujuſdam obſtinatè tritâ, licet ineruditâ viâ procedere jubentis authoritate, à vero tramite dimoveantur, quin elegantiâ præparationum (Pharmacopœis peritis & ſedulis præparationes.)

mearum

nostræ nec majore labore nec sumptu constabunt.

mearum allecti, & conscientiâ insuper stimulati, sua medicamenta ad præscriptarum formularum regulas dirigant, & componant, secuturi etiam inposterum sana consilia, nullo dispendio expensarum gratis facto, nec ideò justo lucro privati.

De Præparatio Mellium.

Mella quod spectat, eorum præparationes perindè satis dextrè & artificiose, in præmissis non lippis perspiciendæ, tonsoribusque & mulieribus palpandæ, sed peritioribus & versatis Pharmacopœis, luculenter traditæ sunt, ut quantum possibile fieri potest, nunc viribus ingredientium, ex quibus parantur, uberrimè imbuta prostare possint. Si quis saltem in arte & re medicâ peritus Mel Menthæ, Mel item Rosatum Citratum intimius ac æquo animo inspicere dignabitur, quâ dexteritate & arte nimirùm virtutes rerum balsamicarum integré, sinè ulla deperditione virium, in compositis conserventur, aliud non poterit, quàm mihi adstipulari: Inprimis enim *aqua à rebus balsamicis destillatione prolecta*, spirituosarum earum partium prægnans, majoribus adhuc *à floribus*, *herbis*. & *corticibus* ipsi immersis, imbuitur viribus: quæ ipsa *aqua spirituosa & essentificata*, *melli* vel *Sacchario* tandem abundè jam tùm etiam partibus terrestrioribus & roborantibus, summè perindè expetendis, imbuto, artificiosè, sine ulteriore coctione, ne quidquam de facultatibus remedii exspiret, adunatur, ita ut Chymicorum ferè more, uti loquuntur, & fixum & volatile, tria itidem, juxta vulgarem illorum opinionem, principia in unum coarctatâ prostent, purum ab impuro & fecibus verè separatum sit. Hæc vera, me judice, methodus est, quâ Chymiâ & Galenicâ ars pharmaceutica in fœdus tandem coire & coalescere possint, ut pace restitutâ orbi, & inter Medicos, turpissimo invidiæ monstro depulsô, amicitia cunctis mortalibus prospera, contrahatur. Nec spero fore, ut quispiam vel inter Medicos Chymicos, hasce præparationes rudes, vel inter puros Galenicos, violentas aut nocivas proclamando, eas in dubium vocare præsumat. Utinam igitur non quis loquatur, sed quid verè dicatur, invidi Zoili, deposita omni invidiâ & odio, unicè considerarent, profectò & hæc, cum universo mortalium generi, ægrotis præcipuè, tùm illis ipsis in emolumentum, laudem & honorem cedere, facilè & meridianâ luce clarius animadverterent.

Oxymelle. &c.

Oxymella; Juleb, Mivæ, Rob, &c. ea omnia suis, Animadversionibus sufficienter insignita sunt: subit autem mirari, ut verum fatear, quòd, cùm videant, & fateri necessum habeant, antiquis hæc esse multò meliora & efficaciora, paratu etiam non difficilia aut obscurè tradita, nihilominus multi cum millibus potius errare, quàm hæc sequi, honori sibi ducant. Perpendant

pendant quæso accuratiore mentis acumine præditi, quanta sit differentia, inter illorum & nostrorum Julapium Rosarum, Julapium item de vino, Miva Cydoniorum cùm simplici, tùm aromatisata, & sexcenta alia quantaque antiquitùs virtutum vegetabilium, aliarumque rerum nobilissimarum fuerit facta deperditio, quàm viribus effœta adhuc hæc & similia medicamenta in pharmacopoliis prostent, & contrà, quam dextrè & accuratè virtutibus suis integrè & cumulatè ex quibus parantur nunc servatis in Medicam orchestram allata sint, modo ac methodo insuper facili & intelligibili, minimè obscurâ, cui quivis in arte instructus firmiter insistere possit. Etenim si quispiam, ingenio vel tantillum acutiore, velit hùc accedere, offendet is mehercle mox in maximos & detestandos errores, in coctione & exhalatione saltem vini veteris, & aquarum odoriferarum & spirituosarum, committi solitos, quos silentio præterire, cùm in nobilissimæ Artis dehonestamentum, tùm in Christianam charitatem peccatum detestandum sit, nequaquam possum. Nunc verò salva ac tecta conservabit cuncta, qui me sequetur, & abjecto Cortice nucleis vescetur. Parcant quæso nonnulli de veritate rei liberè sentienti & loquenti: dent hoc Posteritati, cui satisfacere ac proximo ex corde inservire honesta mens dictat & obligat, id quod velatis & noxio silentio involutis veterum quibusdam erroribus, minimè consequi licebit. Et certè quo lucidiùs & clariùs res summoperè nociva (prout revera est,) demonstratur, palamque redditur, ac ante oculos, velamine detecto ponitur, eò majore animi indignatione illa in posterum vitanda: bonum verò ambabus ulnis amplexandum esse stat sententia. Contrarium autem efficit, qui crambem insulsam in ore toties recoquit, illam tamen tandem, dum nec calida nec frigida est, non evomit. Itaque satius esse arbitratus sum, Deo, Proximo, Posteritati & Veritati satisfacere, quàm cum aliis inanis gloriolæ cupidine sibi adulantibus pseudo-antiquorum famam in detrimentum mortalium generi conservare.

Veritati nudè productæ odium non conciliandum, præsertim si suppressa nocumento sit.

Classis secunda.

ABsolutâ Classe primâ, ad secundam transeo, in qua statim se se offert Syrupus florum Acaciæ ventilandus, qui licet ad normam Syrupi de Melissa aut Betonicæ simplicis parari possit, uberioris tamen informationis gratiâ, præparationem aliam non minùs elegantem subnecto, quæ talis esto:

℞. *Florum Acaciæ recent. libras duas.*

Syrupus florum Acaciæ.

Eosque conspersos nonnullis unciis sive *aqua*, sive *vini destillati aut Malvatici*, destilla ad siccitatem ferè usque in Alembico, & si lubet, *aqua prolecta recentibus denuò floribus Aca-*

cia (*libra uni & semis circiter*) reaffundatur, & abstrahatur, additis *unciis nonnullis*, floribus destillandis, *de nucleis fructus Acaciarum contusis*, quibus odor & fragrantia aquæ, cerebro grata, multum intenditur: *Aqua huic odorifera prolecta* immergantur porrò:

Florum recent. Acaciæ unc. quinque circiter.

Et factâ digestione in Alembico optimè clauso per diem unum vel alterum, denuoque expressione *aqua à floribus* liberetur, quâ asservatâ interim fragrantissimâ & essentificatâ aquâ, accipe porrò

Florum dict. Acaciæ recent. libras duas,

& affusa *s. q. Aquæ simplic.* para decoctum forte, quod expressum & albumine ovorum opt. defecatum cum

Sacchari albissimi libris tribus.

coque ad consisteniam ferè tabulati cui postremùm adde *aquæ superius asservatæ odoriferæ & essentificatæ quantum suffecerit* pro Syrupi consistentia justa adipiscenda, sicque sine ulteriore coctione effice Syrupum gratum, ac insuper viribus præstantem & Antepilepticum.

In præparatione Syrupi Emetici Angeli Salæ quispiam fortè hærere posset, proinde eam sic annecto:

℞. *Pulv. Vitri Antimonii sine addit. juxta Animadversiones nostras parati, unciam unam,*
Aceti simplicis destillati uncias viginti,

Stent infusa simul in vitro die unâ vel alterâ, loco calido, ut ferè ferveat acetum, aliquoties tamen infusionem commovendo, ob vitri ponderositatem, quod fundum illicò petit & conglobatur, pòst adde etiam:

Santali rubri raspati,
Rosarum rubearum ana unciam semis,
Croci Austriaci. drachm. semis,
Zedoariæ,
Sem. Angelicæ ana drachm. unam semis,

atque adhuc aliquot hòris digere, digestione factâ coletur & filtretur *acetum, filtrato aceto* viribus *Antimonii* & *reliquarum specierum* imbuto adde

Sacchari albissimi uncias viginti.

Et in vase terreo vitreato coque ad consistentiam Syrupi, cui pro aromatisatione odoris & saporis gratia

Oleor. Still. Cinamomi scrupulum semis,
Zedoariæ,
Angelicæ ana gutt. v.
Rosarum ver. guttas vj.
Sacchari pulverisati unciæ uni prius commixta

adde

adde & fiat Syrupus emeticus, justæ consistentiæ.

Quòd si, benevole Lector, me fortassis exposcas, ad ponendas rationes, quam ob rem quædam immutaverim, in hac Syrupi præparatione, nimirùm quòd *acetum destillatum aceto rosaceo* substituerim, *speciebus reliquis atque Rosis rubris*, prægressâ unius alteriusvé diei digestione *aceti* cum *Antimonio* solo, demum adjectis; & cur quædam *olea destilata Saccharo* (ad instar Elæosacchari) commixta, Syrupo jam perfecto, tandem addiderim, omissâ penitùs *Rosarum aqua*, quâ cum *Saccharum* erat coquendum, fortè non inani excusatione factum meum tibi probaverim. Primò nimirùm loco adfero *acetum Rosarum*, non solùm *ex crudo aceto* confectum, verùm etiam *Rosarum essentiâ & substantiâ* saturatè jam imbutum, ad extractiones rerum ulteriores præsertim mineralium, *aceto destillato*, quod adhuc à re peregrinâ liberum, multò inferius esse, quod ipsum aliis in locis fusiùs monstratum. Deindè quod alio in loco, nî fallor in Classe Decoctorum, allatum est, illud menstruo extrahenti esse prius injiciendum (si pluralitas specierum extrahendarum aut coquendarum adsit, à quo compositum potiores suas virtutes mutuare debet, quod & rationi consonum est: Cùm itaque hîc *Antimonii vitrum* sit basis hujus Syrupi, ergò id ipsum *extrahenti aceto* committatur ante reliqua, ut uberiores in Syrupum refundat virtutes, non quidem quod inexpertus rei fortè sibi imaginari posset, malignas, aut nimiùm violentas, sed nativas, juxtà proportionem, dosis competentis & subjecti vires sumentis: Ideoque *species reliquas* correctionis causâ addi solitas, cum parum corrigendo, aut vim *Antimonii* infringendo præstare queant, non statim inter initia, sed postquam *acetum destillatum Antimonii viribus* saturatè jam dum fuerit imbutum, *infusioni* adjicere præcepi. Præterea *Elæosaccharum, ex oleis destill. nonnullorum ingredientium confectum*, Syrupo jam perfecto addendum existimavi, gratiâ saporis & odoris, non correctionis; de iisdem ingredientibus autem nonnulla infusioni superiori detraxi, ne iisdem coctioni commissis, unà cum aliis, vis eorum balsamica & volatilis in auras evanesceret, relicto Syrupo omni eorundem sapore & odore destituto. Demùm *aquam Rosarum*, quâ cum *Saccharum* erat dissolvendum & ad consistentiam tabularum Manus Christi decoquendum, planè omisi, quum *aceti vel infusionis* satis sit pro dissolutione *Sacchari*, imò ab *eo aceto* scilic. aliquot uncias adhuc coquendo evaporare necessum fit, antequam Syrupi consistentiam indipiscatur, sicque tota consequenter *Rosarum aqua*, ejusque fragrantia præprimis, coctioni commissa, velocitate fugæ reliquias

Acetum destillatum prævalet hîc aceto rosato crudo.

decocti

decocti vel aceti tanquam ſpirituoſior, anteverteret, quem igitur in finem addita ſit, judicium eſto penes benevolum Lectorem. *Antimonii vitrum*, quâ ratione legitimè corrigendum ſit, de eo ſuo competente loco agemus.

Syrupus Florum Perſicorum.

Syrupus florum Perſicorum, dextrè & laudabiliter ad normam Syrupi de floribus Acaciæ jam jam paulò ſuperius edocti parari poteſt, frequentioribus tamen infuſionibus, ut majores vires laxativas adipiſcatur, confectionem ejus abſolvere non nocet.

Plura in hâc claſſe ſecundâ annotanda non cenſeo, quippe quòd reliqua in Animadverſionibus ſufficienter notata ſint, non prætermiſſis neque tranſgreſſis, quæ ad fidelem & ſufficientem informationem pertinere videbantur: Legantur ſaltem, releganturque ea ab illis, quorum intereſt, ſincero judicio, nec perfunctoriè, ſepoſito tantiſper affectu maligno, &, quòd excœcat, odio; ſic veritate procul dubio agnitâ, non ibunt ita toti in veterum errores, neque ſubſcribent nudis eorundem opinionibus.

In claſſe tertiâ, quartâ & quintâ pauca annotanda aut ſuperaddenda occurrunt. Author excuſat errorem in Electuario Lenitivo ex Tamarindis commiſſum.

IN claſſe præterea tertiâ, quartâ & quintâ, pauca non adjicienda videntur, niſi ut rogem ignoſci mihi humanè, quòd in Animadverſionibus *Electuarii Lenitivi ex Tamarindis*; *Menſuram unam Auguſtanam*, *quatuor libras ponderis medicinalis continere exiſtimârim*, decepto menſurâ Viennenſium quæ tot libris correſpondet: Aliàs quod ad rem attinet ipſam, uti nonnulli ſibi imaginantur, erratum non eſt tantoperè, quin potiùs ſic errando majores virtutes Electuario conciliata ſunt; nam *duæ libræ cum unciis ſeptem vini*, vix ac ne vix quidem ſufficient pro extractione virium *trium unciarum foliorum Senæ*, ut idcircò error hic inpoſterum pro doctrina eſſe poſſit, & ut ſpeciebus extrahendis & decoquendis, catharcticis præſertim, competentem quantitatem menſtrui extrahentis affundant, ſi vires rerum extrahendarum totaliter elicere in votis hebeant. Cæterum, ſi quæ fortè ſint in compoſitionibus harum claſſium, quæ correctione ulteriore indigent, cùm quoad compoſitionem tùm præparationem, illa jam in aliis claſſibus & compoſitionibus correctrice ſpongiâ deterſa ſunt, partim verò ex ſubſequentibus colligi poterunt, idcircò brevitatis ſtudio benevolo Lectori cuncta, ut diligenter perluſtret, commendo, indubius, quod uni deeſt ex aliis ſupplementum haut difficilè inventum iri.

Claſſis ſextâ.

IN claſſe præterea ſextâ, ubi de Pilulis ſeu Catapotiis agitur, pauca admodũ annotanda cenſeo; cùm omnes compoſitiones

ſuis

ſuis Animadverſionibus locupletatæ, & ab erroribus, quantum fieri potuit, liberatæ ſint: Addam nihilominus nonnulla, quæ fortè ſcrupulum movenda ſint.

In cæteris occurrit Melichii ſententia in Animadverſionibus pilularum de Agarico & Aggregativis majoribus & minoribus Meſſnæ: Is ſuccos & aquas in conficiendâ maſſâ pilulari planè excludit, Syrupos ſubſtituendo nullâ additâ ratione ſingulari, aut quare; hinc cùm viderem Syrupos ob craſſam eorum conſiſtentiam eſſe ineptiores ipſis ſuccis aut decoctis vel aquis pro paſtâ pilulari efformandâ, proindè rationibus firmis hanc ſententiam reprobavi; addo in præſens, quòd Syrupi ſpeciebus ſiccioribus permixti, facilè ac brevi valdè totaliter ad duritiem uſque exſiccentur, ob Sacchari naturam, ex quibus Syrupi confecti, atque adeò pilularum maſſæ faciliùs pòſt corrumpuntur, quàm ſi humidæ ac molles nonnihil, uti decet, ut pilulæ exindè efformari poſſint, conſervarentur. Accedit & hoc difficultatis, quòd ſemel exſiccatâ maſſâ pilulari, quæ cum Syrupo in juſtam conſiſtentiam & maſſam redacta eſt primitùs, eam denuò Syrupo aliquo, firmâ perſiſtente hâc Melichii ſententiâ, humectare neceſſum eſſet, ſi vel pilulæ exindè formari, vel maſſæ injuſtâ conſiſtentiâ, uti quidem moris eſt, conſervari deberent, nevé etiam facilè corrumperentur: Cùm autem brevi temporis ſpatio maſſæ pilularum, cum Syrupo aliquo confectæ, juxta Melichii ſententiam duriores & nimis ſiccæ evadant, ut adeò ſæpiùs in anno denuò cùm Syrupo aliquo veluti in ſuccari, & ad juſtam pilularum conſiſtentiam redigi debeant, prôh in quantum excreſcent pilularum maſſæ uno anno, tempore præſertim æſtivo? Nam Syrupi pro maximâ eorum parte Saccharum ſunt, virtutibus licet ingredientium ſpecierum imbuti, quod non nego? nihilominus ut in forma pilulari Syrupi propinentur, id equidem veræ rationi conforme non videtur. Perſiſto itaque in conceptâ ſententiâ, aſſerens, *decocta ſuccos inſpiſſatos & crudos, aquas item ſtillatitias, pro pilulis ſive earum maßis efformandis, Syrupis eſſe præferenda? Mel verò quod & Melichius admittit, quamvis in craſſitie & conſiſtentia Syrupis par ſit, illis tamen pro ſpeciebus etiam quibuſcunque in maſſam pilularem cogendam, maximè præferendum:* Etenim hoc utilitatis à Melle præ Syrupis conſequimur, quod ſive pilulæ, ſive earum maſſæ, beneficio mellis cujuſdam in formam & conſiſtentiam earundem redactæ ob unctuoſitatem, mellis nativam difficilè exſiccentur, aut aridæ fiant, ſed diu multùmque cùm hyberno tùm æſtivo tempore humidæ nonnihil, uti decet, maneant, neque ſitum contrahant quòd alias maſſis pilularum

quæ solâ aquâ aut succis quibusdam non inspissatis in corpus vel consistentiam aut massam earundem coarctantur, ut plurimum contingit, præsertim si Aloë, vel planè non, vel diminutè nimis addatur: Namque Aloë, tanquam succus inspissatus concretusque, non saltem se ipsam, sed & alias species à situ & corruptione præservare potis est. Similiter plurimi alii succi inspissati eâdem cum Melle & Aloë substantiâ unctuosa & durabili, ad multos annos præditi, non ineptè ad pastas pilularum efformandas adaptantur, quùm per se nonnulli ori, uti Aloës ob saporem amarum, sint ingrati, viribus autem eximiis polleant, ita ut non paucæ virtutes pilularum massis illis ipsis succis inspissatis imprimi possint. Deficientibus autem succis recentibus inspissatis tempore hyberno, extracta aut decocta herbarum, (non autem sulphurearum aut odoriferarum) ad succorum inspissatorum vel mellis consistentiam abstracta, eorum, scilicet succorum vices supplere possunt, sed eo modò, quô in prioribus Animadversionibus innui, ut Aloë nempè sive succô crudô non inspissatô, sive decoctô, aut aquâ aliquâ appropriatâ nonnihil priùs diluatur, quò exactius reliquæ species siccæ, extracta item & succi inspissati illi, scilicet Aloë, commisceri, atque sic invicem cuncta mutuò sese complecti possint Exemplo sit subsequens formula massæ pilularum quæ talis:

Pilulæ Hydragogæ.

PILULÆ HYDRAGOGÆ.

Recip. Succ. inspissat: Absinthij,
Agrimoniæ,
Ireos nostrat.
Extr. seu decoct. inspissat. Radic. Hermodact.
Ebuli,
Cort. median. Sambuci,
Centaurij minoris ana unc. semis,
Elaterij seu succi inspissati Cucū: asinini drach. unam semis
Aloës opt. pellucidæ uncias tres,

Diluatur priùs *Aloë* nonnihil cum *decocto Centaurii minoris non inspissato,* cui jungantur *succi inspissati, extracta aut decocta superiùs denominata,* & leni calore ignis non Solis (plus enim Solis, quàm ignis calore Vegetabilibus à sua stirpe vel radice evulsis de viribus detrahitur(ad debitam consistentiam abstrahantur, addendo (si lubet) *de pulveris seu oleis destillatibus,* quæ congrua videntur; uepotè pilulis hisce hydragogis, ante totalem autem earum exsiccationem

Pulv. Masticis,
Myrrhæ,

Succini

Succini albi ana drachm. tres,
Magisterii Galappæ amygd. subacti drach. unam semis.

Et postquam competentem consistentiam jam nacta est massa, nec amplius in calore detinenda, superadde

Ol. Still. Cinamoni,
Calami aromat.
Garyophillorum ana drach. semis,

Misceantur omnia exactè, fiatque massa justæ consistentiæ, Dosis scrupulus semis ad scrupulum unum & drach. semis.

Hæc sit formula, qualiter ex diversis rebus, in unum effectum tamen conspirantibus, pilularum compositiones & præparationes instituendæ, quamvis si mihi daretur optio, ex paucioribus, duobus scilic. vel tribus saltem ingredientibus medicamenta composita absolverem.

In præparationibus nostris dexterrimis Pilularum Aloëphanginarum non mirare, Lector amice, quòd *exiguam quantitatem vini albi* (respectu specierum) *speciebus aromaticis* affundere, & binis vicibus ab iisdem abstrahere præceperim: Scio equidem, quòd *paucula illa uncia vini* vix sufficiant, ut *species* illo humectentur: è contra verò etiam me non latet, tantum humiditatis à dictis speciebus aromaticis destillando abstrahi posse, quantum affusum est, præsertim si ignem paulò fortiorem adhibueris, aut igne aperto, si mavis per retortam lutatam, destillationem peregeris, sine combustione tamen specierum, ne Empyreuma contrahat abstractus liquor, retortâ nimirùm in altum satis collocatâ, igne prætereà ritè adhibito, quem modum destillandi luculenter proposui in Animadversionibus aquarum destillandarum in genere: proindè cùm mihi *paucula illa uncia vini à speciebus destillati vel abstracti*, sufficere viderentur ad *Aloën* & *species reliquas*, in massam efformandam, ac insuper experientiâ edoctus adverterem, *aquam abstractam hanc*, omnem odorem & fragrantiam, consequenter etiam virtutes sulphureas & volatiles *dictarum specierum aromaticarum* continere, superfluum duxi, plùs, quàm quod necessum foret, *liquoris vel vini* iisdem *speciebus* affundere, ne quidquam de virtutibus specierum deperditum iret, aut pilulis non imprimi posset. Cæterum dexteriorem præparationem harum pilularum Aloëphang. excogitare vix poterimus. Si quis autem loco *vini speciebus aromaticis* affundendi, *vinum jam tùm destillatum*, aut *aquam aliquam* substituere voluerit, per me licet, ego non sine prægnante ratione *vinum* cæteris *liquoribus* hîc præferendum omnino existimo. Prætereà breviter monui in Animadversionibus

*B 2 præmissis

Caloris Sol ejusque radii vegetabilibus, à radice sua evulsis, multum detrahunt.

præmissis harum pilularum, illas, scil. pilulas, mense Majo, Junio, & Julio insolando perficiendas, aut in Sole exsiccandas, perperàm & inconsideratè pręcipi; ratio est, quòd calore Solis, vel radiis ejusdem, vegetabilibus cunctis, pręsertim, si à Sole immediatè attingantur, non minimum detrahatur; quod luculenter apparet in coloribus florum & herbarum, si ad altiora investiganda mentem elevare nolimus: Quis enim Pharmacopœorum adeò ignarus est, qui experientiâ non observârit, Rosas rubras, Violas purpureas, herbas & plantas viriditate summâ ornatas, radiis solaribus expositas, coloribus suis nativis maximâ ex parte, ac etiam fragrantiâ spoliari? contrarium verò evenire, si leni calore ignis eorundem exsiccatio instituatur, atque ita coloribus suis nativis, salvâ insuper majore fragrantiâ, ad longum tempus asservari? Circulatiò universi, generationes scil. & corruptiones, beneficio Solis, ignis nimirùm elementaris & universi peraguntur; his enim detrahit, in altum revocaturus quę anteà tribuit; illis vigorem addit, excitaturus scintillam caloris nativi, cujus beneficio attractrice facultate cuncta pollent. Exhalationes igitur omnes elevationes potius dixeris à Sole: Calor ignis repellit, sursum elevant radii solares, eæ igitur & plures aliæ Solis & ignis discrepantes operationes qui observare noluerit, proculdubio mente captus est, & à verâ Philosophiâ alienus toto errat cœlo. Proindè pauculis his præmissis, Pharmacopœos monitos volo, ne exsiccationes vegetabilium Solis calore, præsertim si radiis ejus immediatè tangantur, peragant; nam prætérquam quod Solis calor Vegetabilibus à suâ radice evulsis nec quicquam communicare possit, ea insuper suis virtutibus balsamicis subtilioribus penitùs spoliare aptus natus est, experientiâ quotidianâ teste: Etenim non solùm vegetabilia à matrice sua evulsa, tanquam volatiliora, verùm etiam mineralia etsi fixiora, Sol suis privat partibus tenuioribus, quæ aliàs magno impetu ignis ab iisdem segregari debent.

Circulatio universi beneficio Solis peragitur.

Exhalationes terræ & aquarum potius elevationes sunt à Sole.

Vegetabilia in Sole non sunt exsiccanda.

Non dubito autem, quin plurimi his meis assertionibus contradicturi sint, rationibus ducti à rebus quoque mineralibus, quorum nonnulla vi ignis in terram mortuam veluti redacta, aëri verò & radiis Solaribus exposita denuò quasi reviviscunt, & quibus jam dudum spoliata fuêre, iisdem paulò post uberrimè impręgnantur virtutibus. Verùm enimverò hæ & plures aliæ opiniones à mea sententia, experientiâ firmatâ, me abducere neutiquam possunt, si dixero, omne siccum suum attrahere & appetere humidum: Matrices mineralium non penitùs orbari vi ignis seminali suâ virtute multiplicativâ: Terram eructare vi calore Solis attrahentis spiritus quoque

Terræ mortuæ quandoque reviviscunt.

que

que minerales, qui ab astris denuò deprimuntur, aut propriè motu, calore Solis vel ejusdem radiis elevatoriis amotis, tempore nocturno, deorsum tendunt: Esse circulationem universi, ut quæ interdiu vigore Solis elevantur, mox Sole vel ejusdem radiis destituta aut privata, astrorum influxu deprimantur, vel etiam proprio motu tanquam gravia deorsum tendant, recreentque sitibunda veluti à Sole exhausta corpora sic omnibus objectionibus satisfecero. Plura de Sole quidem, ejusque calore & virtute mirabili, naturali tamen agente, animus concepit, quod nimirùm mundum hunc nostrum, globum terrestrem, utpotè rotundum, reliquas etiam stellas, corpora nimirum itidem gravia, nullibi affixa aut suffulta, Sol, maximus ignis globus & centrum universi (ad mentem Doctissimi Mathematici Copernici,) in suspenso detineat, inque gyrum rotet, ad instar ignis naturalis, qui & levia & sat gravia, habita proportione substantiæ ac magnitudinis agentis & patientis, in suspenso quoque detinet, aut sursum pellit, inque gyrum rotat: Verùm cum hæc à scopo nostro declinare & quibusdam paradoxa videri possint, quum tamen vera hæc dictitet ratio, & quotidianâ experientiâ in magnis incendiis, pulvere pyrio, luculenter demonstrari, ac insuper bombardarum machinis comprobari possit, paucis tantùm quæsitũ hoc, à nemine adhuc ventilatum aut tactũ, sed simpliciter Motori primo, Divinæque voluntati adscriptum, ejusque jussui physicè movere, & tanquam Thesin Mathematicis accuratiùs dispiciendam, proponere operæ pretium duxi, transiturus ad alia. Paradoxum de Sole.

In Pilulis de Ammoniaco Quercetani hoc præterea animadverto, quòd *salia quædam* illis admisceantur, quæ massis pilularum, non quoad virtutes, sed quoad consistentiam, si *salia legitimè parata sint*, non *sulphure aut spiritu quodam acido* adulterata, contrariantur, ut humidæ ferè semper digitis adhærentes pilulæ maneant, toties licet ad siccitatem abstractæ, *ob liquabilitatem dictorum salium*, & vim attractivam: potest tamen, si necessariò *salia* sint addenda, incommodum hoc *pulvere aliquo exsiccante*, utpotè *Cinamomi Rosarum, rub. aut alio, quô conspergi pilulæ solent*, (quæ tamen non diu asservandæ, sed protinus exhibendæ sunt,) nonnihil præcaveri, eas tamen *auri foliis* obducere necesse non est, nec consultum, sat erit illas pulveribus dictis conspersas mox in usum trahere. Pilulæ de Ammoniaco Quercetani ob salia admixta ventilantur.

Massæ quædam pilularum, utpote de Colocynthide & alię, quæ *diversa gummata* recipiunt, majori dexteritate parandę sunt, quùm *diversa gummata*, *diversos* exoptent *liquores* pro illorum dissolutione, nec *uno eodemque liquore aut succo, porri*

ſcilicet, diſſolvi poſſint: Exemplo ſit *Gummi Sagapenum & Bdellium*, illud *reſinoſam* habet ſubſtantiam, hoc verò *aquoſam* & *viſcoſam* ad inſtar *gummi Arabici*, hinc illud potius *oleaginoſa ſubſtantiâ*, *ſpiritu item vini*, vel etiam *Terebinthinâ*, hoc verò *aquoſâ*, id eſt, *ſucco quodam* aut *aquâ* ſolvi poteſt; verùm cum *olea* aut *Terebinthina* ipſa, pro pilulis efformandis ſint minus idonea, idcircò *vinum* aut *acetum ſtillatum* pro *ſimilium gummatum reſinoſorum* dilutione, vel impropriâ diſſolutione, adhibere poſſumus.

Crocus autem, qui plurimas pilulas ingreditur, ſigillatim nonnihil diluendus eſt, vel cum *vino* vel *ſucco aliquo*, quò cum pilulæ vel earum maſſæ aliàs in paſtam rediguntur, ut eò meliùs cuncta ſe invicem complectantur.

Pilulæ de Tartaro Quercetani ventilantur

Pilulæ de Tartaro Quercetani ad mentem noſtram correctæ & paratæ, ſuis egregiis certè conſtabunt viribus, & exemplo eſſe poſſunt, juxta quod plurimæ ſimiles compoſitiones vel præparationes inſtitui queant: Etenim *ſpecies earum omnes*, tùm alterantes tùm confortantes *ſ. q. aqua affuſâ* prius legitimè extrahuntur: *Aromatum deinde & Styracis Calamitæ* vires, additâ *particulâ vini*, deſtillando evocantur, cum quâ *humiditate ſpirituoſâ & eſſentia aromatum imbutâ*, *reliquæ ſpecies*, utpote *Aloë a ſuperioribus decoctis omnibus & aromatibus* jam dum *inſuccata*, nec non *Myrrhâ diluta*, & quæ ſequuntur, legitimè in maſſam, omnibus apprimè ſervatis & collectis viribus, coarctantur, ut nil quicquam de iis perditum eat. Si quis vero *aromata* cum *Styrace*, nec deſtillationi nec decoctioni committere, ſed potiùs, (omiſſo extracto eorundem exiguæ virtutis, quod alias pilulis per decoctum eorum etiam communicaretur) *olea eorundem deſtillata* jam confectæ maſſæ in competente quantitate addere voluerit, is, me judice, pilulas efficiet efficaciores, præſertim ſi loco *Styracis*, non *oleum ejus ſtillatum*, ſed ſaltem *reſinam ejusdem* paratu facillimam, uti eam in Animadverſionibus Theriacæ édocuimus, ſubſtituerit. Quæ ipſa autem *reſina*, quò exactiùs maſſæ uniretur, & cuncta alia ſe invicem ad minima tangerent & complecterentur, ventriculo inſuper ingeſtæ aut deglutitæ hæ pilulæ faciliùs diſſolverentur, poſſet cum *oleis reliquorum aromatum deſtillatis*, utpotè *Cinamomi, Maceris & Garyophyllorum*, nonnihil diſſolvi, hâc quantitate ſervatâ nimirum, ut *reſinæ Styracis drachmæ ſex*, *ol. ſtill. Macis & Garyophyllorum ana drachm. una*, *Cinamomi drachma ſemis*, *plus minusvè prout libuerit*, accipiantur, Perpende Lector, quàm artificiosè res invicem jungi queant, ſi ducem rectam rationem ſequamur, obſervando & conſiderando inſuper, non quodlibet

ex quo-

ex quolibet fieri, nec quodlibet pati à quolibet, sed determinatum determinato homogeneo dextrè commisceri, prout in Animadversionibus præmissis, earumque Præfatione innui.

Classis septima de Extractis perlustratur.

ET hæc de legitimâ pilularum præparatione super addita sufficiant, transeundem nunc ad classem, septimam; In quâ plurima notatu digna occurrunt ventilanda. Quorum proindè interest, ij cuncta quæ allata sunt in Animadversionibus, & jam jam addentur, æquâ lance perpendant & attentè perlegant, antequam sinistrum ferant judicium. Nam non ita scripsi, ut illa quilibet lippus & tonsor etiam lynceis mox oculis perspecturus sit, aut quælibet mulierculæ illicò imitari possint, sed doctis & in arte peritis. Adeoque imprudenter & perperàm à quibusdam in jus vocor, quasi cuncta arcana pharmaceutica, illis Pharmacopœis jam dum nota, ita propalaverim, ut vel quævis anus illa nunc nôrit concinnare & præparare. Etenim quòd mei Censores advertere vellem, tantùm abest, ut vulgùs aut quælibet fœmina illa elaborare sciant, quin potiùs hæ ipsæ præparationes, juxta verissimas pharmaceuticæ genuinæ methodi regulas (à nemine tamen unquam animadversas aut luculenter scriptis comprehensas) & fundamentalem doctrinam hîc traditam institutæ, solertem & peritum, non minùs doctum efflagitent Pharmacopœum, eumque à vulgari carbonario distinguant, ipsiusque Artis nobilissimæ dignitatem & præstantiam à culinariis servitiis eximiè vendicent, inque pristini honoris gradum integrè restituant. Proindè repercusso & hoc telo, vanâ irâ in me vibrato, non parcam ulteriùs operæ meæ, quin potius plurima notatu digna & necessaria supperaddã, præsertim in hac classe de extractis, cui non pauca, ad majorem & plenariam informationem pertinentia adstruenda duxi. Præprimis *resinosa extracta* sese sistunt ventilanda, eaque nimirùm, quæ vel ex mera resina constant, utpotè *extractum Agallochi, Euphorbii, Galbani, Gummi Gamandræ, Guajaci, Mehoacæ albæ & nigræ, Myrrhæ, Opopanacis, Sagapeni, Scammonii, Turbith*, vel saltem ex parte resinosa sunt, uti *extracta ferè cuncta composita*, paucis exceptis, *Diapæoniãs* nimirùm & *Laudanum opiatum*. Porrò *resinosa extracta* vel saltem pro maximâ eorum parte, ex *rebus resinosis* constantia, distinguenda sunt; quædam enim eorum ex *rebus odoratis balsamicis*, quædam verò ex *inodoris*, conficiuntur: Ex odoratis balsamicis (ùt plurimùm Cephalicis & Hystericis) sunt, *Agallochi*, seu *ligni Aloës, Myrrhæ, Opopanacis, Sagapeni, Galbani, &c.* disquisitione igitur dignum occurrit, utrum hæc extracta sine virium suarum jacturâ, ita ut nil de essentia & virtute rei extrahendæ

Resinosa extracta examinantur.

Extractorum differentia.

 perditum

perditum eamus, parare liceat, quum rerum balsamicarum essentiæ in tenuibus & subtilioribus consistant partibus, quæ leni etiam calore ignis pulsæ, æthera petunt, relictâ terreâ mole, spiritu balsamico viduatâ, Verùm quantumcunque rem considerate etiam perlustro, vix tamen modum, qui voto meo ex omnibus satisfaciat, invenio. Quâcunque enim arte opus aggrediamur, vix ac ne vix quidem cuncta conservabimus salva, si debitam extracti consistentiam spissam indipisci propositum est, siquidem menstrua solventia vel extrahentia nullâ aliâ viâ, nisi destillando & abstractione à re extractâ separari queunt, quâ tamen simul & unà partes subtiliores ejusdem rei extractæ evehuntur & abeunt. Nihilominus habitâ distinctione rerum extrahendarum, proponam duos modos non inelegantes, quibus votum doctrinæ cupidi sufficienter ut expleatur spero. Primus igitur modus talis esto: Nimirum ut *ex re extrahendâ resinosâ & odoriferâ balsamicâ, oleum*, si ejus quidpiam alias *rei* insit, destillando proliciatur, verbi gratia: accipe

Extractorum resinosorum & balsamicorum dexterrima præparatio.

Ligni Aloës gummosi, vel

Gummatis cujusdam libram unam,

à quo destillando, sive per se, nullâ additâ *aquâ*, sed saltem *particulâ vini spiritus rei aspersa*, ex retortâ vitreâ in segmentis humidis M. B. locatâ, vel etiam igne aperto, si ignem debitum admovere scias, sine combustione; sive etiam *affusa s. q. aquæ simplicis*, proliciatur una cum aquâ *oleum essentiale*. aquæ supernatans; quô interin servato, extrahatur cum *spiritu vini* repetitis vicibus affuso *residuum à destillatione*, ad totalē virtutum terrestriorum prolectionem. *Essentiæ vel extractiones omnes junctim filtratæ* ad consistentiam competentem extracti vel resinæ in M.B. leniter destillando abstrahantur, *resina* demùm *in fundo Alembici relicta* jungatur suum destillatione prolectum & *proprium oleum essentiale*, sive per se, sive *Sacchara* prius ad instar *Elæo sacchari* commixtum, & usui reponatur extractū, viribus è quibus confectum cum terrestrioribus roborantibus, tùm subtilioribus recreantibus; uberrimè imbutum.

Portio oleorū stillat: essentialium aquis cum quibus destillantur inseparabiliter permiscetur & adhæret.

Notandum tamen, cùm *aqua* in destillatione *olei essentialis*, uti suprà, prolectæ, non parùm *olei subtilioris*, inseperabiliter ferè adhærere soleat, è re meliùsque esse omninò, ut sine affusione *aquæ*, *similes res* in retortâ vitreâ, additâ saltem particulâ *spiritus vini* pro humectatione earum, destillationi committantur. Vel, si *olea similia destillata essentialia* aliàs in Pharmacopoliis non adulterata prostant, præstat, ut ejusdem *olei anteà stillati* competens portio, *extracto* proprio ad majorem virtutum impressionem superadjiciatur.

Alter

Alter modus, qui instar essentia liquidæ, & usui medico perindè non ineptus est, subsequens esto:

℞. *Ligni Aloës opt. gummosi uncias tres,*

Cui minutim conciso superaffunde,

Spiritus vini rectificati uncias sex vel octo.

vel si mavis *spiritum Rosarum*, aut *Cerasorum*, vel etiam *spiritum Liliorum, convallium* substituas, & in Alembico juncturis undique & diligenter luto clausis, igne arenæ totus proliciatur spiritus, odore & sapore præstans, ad siccitatem ligni: Quô interim *spiritu scil. fragrante* studiosè asservato, extrahatur repetitis affusionibus *spiritus vini recentis, relictum à destillatione lignum*, ad totalem resinosæ substantiæ prolectionem; hinc in M. B. *extractionum omnium spiritus* destillando denuò provocetur, quousque resina sive extractum resinosum spissum in fundo Alembici appareat, tùm *resina vel extractum* in fundo Alembici relictum, *spiritus fragrante superius asservato* præviâ digestione solutum & filtratum, usui reponatur, tanquam essentia legitimè confecta & præstans; quæ tamen *essentia*, quod admonitione dignum, & scitu necessarium est, non *aqueis vehiculis* commiscenda est, dum ægrotantibus est propinanda, sed *spiritibus utcunque ardentibus*, aut *aquis spirituosis Apoplecticis, Epilepticis, Hystericis, Elix. vitæ Matthioli* & similibus; vel etiam *Syrupo crassiori* admixta legitimè & debitè exhibebitur: sin verò minus hoc fiat, & *essentia talis aqueis vehiculis puris* commisceatur, tota ejus resina ab aquea humiditate præcipitata, usui medico, cùm in exhibitione, tum operatione planè inepta redditur. Hæc ipsa cautela in exhibitione spissi & resinosi extracti perindè cum primis observanda, ne Medicus Pharmacopœum, tanquam malè præparati medicamenti arguat, nec æger inutilis remedii repetita sumptione torqueatur; & ne uterque spe suâ in operatione decidant, & frustrentur.

Essentiæ resinosarũ rerum, quâ ratione paranda.

Extracta resinosa raqueis vehiculis non commiscenda.

Quod reliqua *extracta* spectat *resinosa*, ex *rebus non sulphureis aut odoriferis* parata, quædam eorum totaliter exsiccata in pulverem rediguntur, utpotè *Scammonii, Galappæ, Gummi guttæ*: quædam verò siccitatem totalem, ut in pulverem permanentem commodè redigi queant, haut nanciscuntur, nimirum *Mechoacæ albæ, Turbith, Agarici, Ligni sancti, &c.* *Illa* luculenter satis & dextrè edocta sunt alibi in animadversionibus Mantissæ; sub titulo Magisterii Galappæ: *Hæc* verò quâ ratione dextrè paranda, ne usui repugnent Medico, hunc sequere modum:

Extracta resinosa omnia siccitatem totalem hanc nasciscuntur.

℞. *Radic. Mechoacæ albæ vel*

Ligni sancti gummosi uncias sex,

Concisæ immittantur Cucurbitæ vitreæ, quibus super affundatur

Spiritûs vini rectificati q.s. ad supereminentiam quatuor digitorum transversorum.

Stent in digestione unâ atque alterâ die in loco calido, *spiritus tinctus* deindè per filtrum separetur, *aliusque* super affundatur, ac factâ digestione & extractione perindè colaturâ segregetur, hocque toties repetendum novâ *spiritus vini* affusione, donec essentia omnis extracta sit: *Colaturæ pòst omnes* filtratæ & Alembico vitreo immissæ, leni balnei calore destillando ad *libram unam* circiter abstrahantur, *residuo in Alembico liquori* innatabit *resina*, quæ à liquore studiosè separanda, & in scutella igne arenæ moderato totaliter exsiccanda, ut in pulverem redigi queat; *residuus verò liquor* à quo resina separata est, ulterius ad extracti spissitudinem exhalet, cui *resina* subtiliter pulverisata, & *amygdalis dulcibus* (quod benè observandum (subacta, *pulveris* nec non *Sacchari particulâ* additâ optimè commisceatur: sin minus autem *resina*, prout sæpè contingit, totaliter exsiccari & pulverisari queat, solvatur *illa* denuò, dum liquida adhuc est, portiunculâ *rectificatissimi spiritus vini*, & extracto residuo spisso adunetur super igne lenissimo, cum spiritus vini promptissimè exhalabilis auras petat, addaturque perindè extracto sic perfectè parato, *particula Sacchari pulveri sati*, quô faciliùs pòst, si non in *aqueo planè vehiculo*, saltem in *Syrupo* vel *Melle*, aut etiam in *spiritu vini* illud dissolutum ægrotantibus commodè propinari & exhiberi possit. Namque nisi legitimè & debitè similia extracta solvantur, ne *resina ab aqueo liquore* præcipitentur, exiguum effectum ab illis nobis promittere possumus, cum resinæ, ut alibi etiam admonui, in suâ resinosâ substantiâ hominibus exhibitæ, parum vel nihil operentur, imò ventriculo & intestinis aliquando sese agglutinantes firmiter, varia incommoda, dolores colicos acerbissimos & fluxus alvi immoderatos syntheticos, si resinæ purgantes fuerint, Galappæ vel Scammoneæ, inducere solent: Medicus proindè, qui similia extracta resinosa præscripturus est, si effectum felicem ab illis expectare velit, cùm ad præparationem, tùm exhibitionem aut dissolutionem illorum legitimam, attentos habeat oculos, secùs parùm laudis & emolumenti indè consequetur. Extracta reliqua composita, utpotè Diacarthami, Cholalogi & quæ Scammonium, Turbith aut Mechoacannam inter reliqua ingredientia admittunt, juxtà modum jam jam præscriptum, aut secundùm Animadversiones Extracti Diacitri legitimè & dextrè parari possunt. Plura

Extracta resinosa qua ratione legitimè exhibenda.

Extracta composita.

quæ

quæ ad legitimam extractorum præparationem pertinent, fideliter in singulorum extractorum Animadversionibus annotata sunt, proindè studiosè observentur, quæ ratione *Specierum Diambræ*, aliarumque rerum planè inutilium compositionibus intermixtarum, admonui; nec non, quæ in Animadversionibus extracti Marocostini recensui incongrua, & quàm dextrè illud parare edocuerim, quibus benè observatis, habebimus posthac verè regia medicamenta efficacissima, in quibus & Medicus & Patiens fiduciam suam firmiter collocare possit, spe suâ haut frustratus.

Ad classem octavam de decoctio.

DEcocta in classe sequente octavâ, ab erroribus apprimè liberata sunt, proindè eorum Animadversiones, cùm particulares, cuilibet scilicet compositioni decoctorum affixas, tùm universales, utpotè quæ generaliter de omnibus decoctionibus loquuntur, diligenter attendendas censeo, nec non observatis aliarum compositionum animadversionibus, quæ majorem rerum agendarum & naturalium dilucidationem afferre possunt: Etenim cuncta attentè & diligenter cum judicio perlecta, quæ sparsim in præmissis & hâc ipsâ appendice tradita sunt, votum cupidi discentis in omnibus sufficienter explebunt, ita ut nihil desit, quod ad veram & legitimam medicamentorum compositionem & præparationem pertinet, à nemine unquam tàm luculenter & sincerè posteritati communcatum.

Ad classem nonam de pulveribus.

HInc ad alia transeo, classem nonam de pulveribus tractantem, quæ & ipsa brevioribus Animadversionibus generaliter perlustrata est, cùm supervacaneum esse existimârim, entia citra necessitatem multiplicare, ac scripta scribere: si quis verò clariorem de dextra pulverum præparatione informationem anhelaret, is adeat Dispensatorium nostrum novum, ibidem de speciali cujuscunque pulveris compositione & præparatione sufficientem capiet informationem, quæ hâc in classe de pulveribus mutatis mutandis ingredientibus, aptè inferri non potuit.

Ad classem decimam Ecclegmatum & Lohoch.

QUocirca porrò me confero ad Lohoch classis decimæ quorum animadversiones, licet veras eorum præparationes, edoceant; lubet tamen nonnulla superaddere, quæ majorem informationen & exactiorem Lohoch parandi modum palam faciant. Parentur itaque Diacodia Joannis Baptistæ Montani & Galeni tali modo, utpotè.

DIA-

DIACODION JOANNIS BAPTISTÆ MONTANI.

℞. *Capitum papaveris albi sine seminibus, Num. xx.*
Siliquarum dulcium uncias tres,
Glycyrrhizæ rasæ uncias duas,

Omnia concisa coquantur in *libris circiter octo aquæ fontanæ*, ad medias, *decoctum expressum & albumine ovorum clarificatum ad libram unam* evaporare permitte, in vase terreo(nam si quę diu concoqui debent,in æneis vasis aut instrumentis coctiones non perficiantur,propter rubiginem pectori summè nocivam, quam & accida & dulcia in æneis instrumentis diu retenta & cocta, contrahere possunt,) quòd serva: Jam accipe etiam.

Semen Papav. albi uncias tres circiter,

vel quantum viginti capita papaveris grandiora inclusum habebant, quod in mortario lapideo, si fieri possit, contunde,; affusâ, uti moris est, successivè *portiunculâ superioris decoct* ad pultis minutissimæ formam, quam per setaceum, prout in præparationibus pulparum moris est, cum *decocto superiore* transmitte & coge, ut fiat emulsio crasse albicans, cremoris lactis ad instar, huic tandem adde

Sacchari albissimi libram unam semis,

Et solâ dissolutione *Sacchari* igne lenissimo sine ebullitione confice Diacodion, oculis & ori gratum ac efficax.

DIACODION GALENI SIMPLEX.

℞. *Capitum Papav. albi recent. Num. xx.*

Quæ seminibus priùs exinanita & concisa, coquantur in s.q. *aquæ simplicis* ad remanentiam *duarum* circiter *librarum: Decocti colati & alb. ovorum clarificati libra una semis*, cum

Mellis purissimi despumati libris duabus,

coquantur ad pristinam mellis consistentiam, vel paulò crassiorem, *dimidiâ librâ decocti* servatâ, quâ cum

Semina Papav. albi recentia è capitibus suis superius excepta,

in mortario optimè in pulpam subtilem & liquidiorem contunde, & per setaceum cogendo trajice, quam superiori melli Papaverino commisce, sicque dextrè paratum Diacodion asserva.

Nota: Si cuipiam magis arrideat idem Diacodion cum Saccharo conficere, is instituat ejus præparationem ad normam superioris Diacodii Joannis Baptist. Montani.

DIA-

DIACODION EX SAPA VINI
fiat modo ſequenti, nimirum.

Ex *capitibus Papaveris*, *ſuo ſemine ſpoliatis*, paretur *decoctum ad libras duas* circiter, in cujus *decocti libra una ſemis* ſolvantur *ſucci Glycyrrhizæ unciæ duæ*, & *ſapæ vini dulcis libræ duæ*, commixta coquantur ad priſtinam ſeu craſſiorem ſapæ conſiſtentiam, cui addatur *pulpa ſeminum Papaveris è capitibus ſuis ſuperius exceptorum*, cum *decocti ſuperioris aſſervatâ parte* per ſetaceum tranſmiſſa, ſicque etiam legitimè paratum Diacodion uſui ſervetur.

Diacodion Actuarii paulò artificioſiorem præparationem exoptat, quantumvis & illa præparatio, quæ in Animadverſionibus ejus eſt præmonſtrata, non ſit ſpernenda, poteſt autem inſtitui tali pacto:

DIACODION ACTUARII.

Diacodion Actuarij.

℞. *Capitum Papaveris recentium, ſeminibus exemptis, Num. xiij,*
Roſarum rubearum unciam ſemis,
Radic. Conſolid. majoris,
Balauſtiorum ana drach. duas,
Myrti,
Dauci ana unc. unam ſemis,
Sumach.
Florum Altheæ ana drach. tres,
Seminis Portulacæ drach. unam.

coquantur, craſſiuſculè inciſa & contuſa cum *ſ. q. Aquæ* ad remanentiam *librarum circiter duarum*, cum *decocti hujus clarificati particulâ* paretur ex *ſeminibus Papaveris*, *jam jam è ſuperioribus ſuis capitibus* exceptis *pulpa liquida*, per ſetaceum tranſmittenda, quâ interim ſervatâ, ſolvantur cum *reliquo clarificato decocto*,

Succ. Acaciæ
Glycyrrhizæ,
Hypocyſtidis ana concret, drach. una,

ac cum

Mellis deſpumati libris duabus,

Coquantur ad craſſam mellis conſiſtentiam, admiſcendo, dum adhuc calet,

Pulver. Boli Armeni unicam ſemis,
Corall. utriuſque,
Sanguinis Draconis ana drach. duas,

Croci

Croci Austriaci drach. unam,
Cinamomi opt. vel quod meliùs foret,
Elæo sacchari Cinamomi drach. semis,

Sicque conficiatur Diacodion ad præscriptum usum haut ineptum.

Quòd pondus *quorundam ingredientium* duplicârim, factum est ideò, quòd *ea in substantia & formâ pulverum* non addiderim, sed *decoctioni* una cum *capitibus papaveris* destinârim ad majores virtutes & gratiam insuper Diacodio conciliandam, quod ob quantitatem pulverum ingratum esset futurum, ac insuper inefficax, *Decoctiones* enim sive *extractiones* promptiùs, quàm *pulveres* penetrant, viresque suas exerunt: Reliquorum verò *ingredientium pulveres*, decoctionibus, (præsertim quæ *aqua simplici* instituuntur,) non æquè ac reliqua accommodatos, in substantiâ admiscui, quia nec *Bolus* nec *Corallia* ab *aquâ* solvi, aut multum ab iis, *Coralliis* præsertim, extrahi potest, uti nec *à sanguine Draconis gummoso: Cinamomi* etiam vires in decoctione penitùs penitùsque exhalant, ùt & *Crocus* coctioni commissus nonnihil deperit; hinc illa, quippe quæ reliquis ingredientibus minùs sunt nauseabunda, in substantia, in pulveremque redacta, huic diacodio addidi.

Ex hâc dextrâ hujus Diacodii præparatione, solidum Diacodium, quâ ratione parandum, patebit.

Lohoch Sanum. Lohoch sanum & expertum modo sequenti laudabiliter confici potest, utpotè.

Recip. *Hysopi.*
Glycyrrhizæ, ana unciam semis.
Iujubarum,
Sebesten ana Num. x x x.
Passular. majorum enucleat:
Ficuum pinguium,
Dactylorum ana uncias duas,
Capillorum Veneris manip. unum,
Calaminthæ,
Rad. Ireos Flor.
Sem. Lini ana drach. tres.
Fœnugræci drach. quinque,

Concisa quæ conscindenda, & contusa quæ contundenda sunt, coquantur in *s. q. aquæ puræ* ad remanentiam circiter *librarum duarum*, decoctum coletur, ac *albumine ovorum* optimè clarificetur: Hinc ex,

Pinearum mundat; unciis duabus, &
Amygd. dulc. decorticat. uncia una,

In

in mortario optimè, & subtilissimè contusorum, beneficio *superioris decocti trium circiter unciarum* confice pulpam seu emulsionem crassissimam instar cremoris lactis, per setaceum transmittendam, quâ factâ, & interim paulisper asservatâ, cum *reliquo decocto clarificato*

Sacchari albissimi libras duas

coque ad consistentiam Syrupo quodammodo crassiorem, cui Syrupo dum adhuc calet, immergantur ac commisceantur, *pulpa seu emulsio crassa Pinearum & Amygdalarum superiùs asservata,* item, pulveres sequentes, nimirùm:

Pulv. Liquiritiæ subtiliss.
Amyli ana drach. sex,
Ol. still. Cinamomi
Anisi,
Fœniculi ana scrupulus unus prius cum
Pulv: Sacchari albissimi drachmis sex circiter
commistorum,

Et efficietur sic Lohoch, nomini ejusdem correspondens, Nota: si quis *pulv. Tragacanthi & Gummi Arabici* admiscere voluerit, per me licet, sed edulium conficiet ingratum & glutinosum, eò magis, quò diutiùs asservandum; nam inter initia ob Syrupi lentorem promptè illa in viscum no convertuntur, sed successu temporis, glutinosa nimis unà cum Syrupo evadunt: Proindè suadeo, ut modo insinuato, auctâ quantitate & pondere *reliquorum ingredientium,* nimirùm *Pinearum, Amygdal. dulcium, Pulv. Glycyrrhizæ, Amyli, Ireos,* ut quæ Saccharo vel Syrupo magis correspondent quoad competentem compositionis normam, hoc Lohoch conficiant, quippe quod & ori gratum, ac viribus non exiguis futurum. *Olea still. Cinamomi, Fœniculi & Anisi* in Elæosaccharum prius conversa ultimò adjeci, eorundum autem substantiam totam ex quâ, primæ decoctioni detraxi, ne tota eorum vis & efficacia, in subtili partium tenuitate consistens in coctione exhalaret, sicque medicamentum eorum viribus effœtum redderetur, in attenuandis præsertim & incidendis crassis humoribus, quod ipsum per se aliàs crassum & viscidum, eò magis si *gluten Tragacanthi & Arabici gummi* adderetur. Et lubens informati cupio, quomodo crassissima & viscosa medicamenta, quorum non exigua copia in dispensatoriis extant (quibus vires illæ incidendi & attenuandi cordatè adscribuntur) crassos pectori aut visceribus naturalibus & vitalibus impactos humores attenuare & incidere possint, quùm insuper etiam omnia similia medicamenta ventriculo immediatè ingerantur, nec citiùs prædicta viscera attingant,

Tragacanthum & Gummi Arabicum reddunt Lohoch sanum nimis glutinosum, cum tempore.

usque

usque dum digestionem & mutationem sui in ventriculo perpessa, prout reliqua similia esculenta vegetabilia, concoctionibus & mutationibus obnoxia, in chylum & sanguinem pro parte convertantur, ac consequenter per totum corpus distributa, in nutrimentum corpori tandem cedant; exigua insuper eorum particula, si doses eidem medicamento assignatas penitiùs considero, partes affectas attinget. Magna proindè audacia in assignandis medicamentorum similium virtutibus perspicitur, quæ occulta interim debacchatur in ægrorum salutem: Ob id plurimi etiam inescati, qui de scriptis laudum varietatibus nimium se circumveniri passi, decipientur & decepte sunt: Memores simus aurei præcepti, quod contraria contrariis curanda sint, consequenter crassa & viscida tenuibus attenuanda & incidenda, habitâ interim proportione materię peccantis, & medicamenti operantis; quoad quantitatem & qualitatem.

Crassa & viscida tenuibus incidenda & attenuanda, non itidem crassis & viscosis.

Ad classem undecimã.

Classis undecima, quæ de speciebus aromaticis agit, & plurimis inutilibus compositionibus potiùs oneratur, quam ornatur, suis Animadversionibus generalioribus & succinctis jam discussa est, quas benevolo Lectori unicè commendo, qui ipsus evidenter perspiciet, non tam in præparatióne, quàm compositionibus earundem specierum errores haut leves esse commissos, quorum alios annexæ animadversiones in lucem producunt, alii verò ex novis specierum compositionibus Dispensatorii nostri novi palàm fiunt, quò benignum Lectorem relegó, & subsequentem.

Ad classem duodecimã

Classem duodecimam Trochiscorum pariter paucissimis percurro, in quâ si Animadversiones nostras super illam factas, æquâ rationis & judicii lance trutinaveris, re ipsâ deprehendes, vix quidquam, quod ad dextram Trochiscorum compositionem & præparationem facere possit, omissum esse; detectis insuper erroribus haut levibus in eorum methodo tùm componendi tùm præparandi commissis, adeoque cuncta quæ ibidem prolata sunt Physicè & Medicè, Lectori potiùs commendare, quàm plura addere è re fore existimavi: Etenim non solúm, quæ ad legitimam Trochiscorum compositionem & præparationem spectant, lucidissimè detexi, ubi monstravi etiam, non quodlibet cum quodlibet aptè commisceri posse, verùm etiam quæ nemo ante me *de viperis & serpentibus* pervestigavit, ea theoricè & practicè, experientiâ & rationibus firmata, fideliter publico donavi. Examini quæso subjiciat, quisquis exacto judicio pollet, quæ, absque

longo

longo verbosarum ambagium syrmate, *de viperis & serpentibus* publici juris feci, conferat autem ea cum illis, quæ apud diversos Authores *de viperis* tractantur, & manifestè deprehendet, eos vel ab aliis inconsiderato calamo sua exscribere, aut opinione pravâ novos errores procudere. Quòd si quispiam autem anthoritatem veterum occulatæ veritati pertinaciter opponere præsumat, id quod sæpè & hodiè inaudire oportet, cum hactenus sit numerus sanè exiguus eorum, qui damnatis veterum tenebris, ubi eos errare deprehendimus, in apertâ luce clarissimâ ambulare satagant, quin potiùs cum millibus errare, quàm cum uno vel paucis sapere firmiter decreverint: Is profectò in venerandam Antiquitatem multùm iniquus est, utpotè, quæ passim in suis scriptis paratam se contestatur audire saniora consilia. Contulerunt igitur primi Authores sua fideliter in œconomiam Medicam, tunc quidem temporis optima, sed quæ tempore succedente exornare & meliora reddere nulla lex vetat. Et quis tanto mentis stupore torpebit, qui si Trochiscos viperarum veterum accurratiore mentis acumine æquiter saltem inspiciat, detectâ insuper fraude, quæ in illorum præparatione committitur, eos nihilominus adhuc juxta modum antiquum paratos, Trochiscis vel pulveribus meis viperarum fidelissimè edoctis præferendos, ac Theriacæ Andromachi admiscendos censeat? abhorret profectò animus talia perpetrari, quæ non nisi maligno aliquo spiritu instigante in humani generis perniciem extremam cedere possunt, ut undè vitæ salus speranda, exitium obrepit & adventet. Quæ plura addi possent in hâc & sequenti classe decimâ tertiâ, ea Dispensatorium novum ejusdemque Appendicis compositiones dilucidabunt.

Ad classem decimam quartam.

Classem quòd concernit decimam quartam, eam perindè parum percurrere libet: In illa autem primùm sese offert Theriaca, medicamentorum omnium Regina olim dicta, de quâ, quid sentiam, in Animadversionibus ejusdem liberè mentem exposui, legitimâ pariter ac convenienti ejus præparatione fideliter edoctâ. Ast quamvis in descriptione & præparatione ejus dextrâ veram ducem rationem secutus sim, quod nemo sanæ mentis, qui cum judicio illa perlecturus est, inficias ibit; plurimis tamen surdis fabulam narravi, eo quòd à conceptis semel erroribus, lucidissimè licet demonstratis & detectis, quamplurimi abducisse neutiquam patiantur, sed in summum humani generis detrimentum, hucusque cantilenam antecessorum, partim pertinaciter meliora scientes, partim inscienter, quod nondũ dignati sint saniora lectione diligenti percurrere,

turpissimè obstrepant, & obnitantur, Pharmacopœis præcipientes, ut more antiquo similium & præcipuorum medicamentorum præparationes adhuc instituant, inscii, & incauti, sic multorum peritiorum Pharmacopœorum ac Posteritatis risui seipsos exponere exsibilandos, ut quæ tàm seriorum præceptorum simplicitatem & in arte hallucinationem jam jam agnoscit, & inposterum sepositâ obedientiæ non necessariæ, imò noxiæ larvâ, magis magisque detestatura est. Et quæ ratio est in Theriaces compositione & præparatione, entia citra necessitatem multiplicare? primo additione *Trochiscorum seu Magmatis Hedychroi*, cum propemodum *omnia* eorundem Trochiscorum *ingredientia* Theriaces compositioni anteà inserta sint, pauculis exceptis, rebus nimirùm cum qualitate suâ, tùm pondere nimis exiguo, huic Theriaces compositioni indignis & superfluis, uti ex resolutione nostrâ accuratâ patet. An non igitur consultiùs sit, *quantitatem simplicium specierum*, utramque compositionem ingredientium, competenter in ipsa Theriaces compositione & præparatione augere & junctim in pulverem redigere, quàm illa ipsa, *quæ Trochiscos Hedychroi constituunt simplicia*, sigillatim prius in massam & Trochiscos cum *vino falerno* redigere, exsiccare & denuò pulverisata iisdem *Theriaces speciebus sui generis & species* commiscere. Nam præterquam quòd *harum specierum* (scilicet Trochiscos Hedychroi ingredientium) Trochiscatio seu efformatio in Trochiscos, planè insipida sit, cum denuò in pulverem redigi debeant, earum insuper virtutes in exsiccatione Trochiscorum multum exhalent, & consequenter effœtæ reddantur; sunt enim *species utplurimùm aromaticæ*, quarum efficacia in subtili partium tenuitate consistit, promptè exhalabilis, quamque exhalationem *dictarum specierum* maximè promovet, vehiculi instar, *vinum Falernum*, quippe quod ipsum non solùm penitùs penitusque in exsiccatione Trochiscorum exhalare debet, relicto pauculo crassamento tartareo Trochiscis admixto, verùm una secum rapit *potiores & subtiliores Opobalsami, cæterarumque tenuium partium specierum* exoptandas virtutes, quod ipsa dictat ratio.

Trochisci Hedychroi perperàm sigillatim Theriacæ admiscentur.

Porrò Trochiscos de viperis quod attinet, hi quamvis fideliter ad mentem Galeni cum *parte quarta panis bis cocti*, respectu *carnis viperinæ*, confecti essent, qui tamen reverà non sunt, illos nihilominus rationabiliter approbare nequeo: Nam, dic amabò, quæ virtutes eximiæ & alexipharmacæ, *à pane bis cocto* sperandæ? aut quid is corrigere potest? cùm, si cujusdam veneni particeps esse *caro viperarum*, illud panis potius attraheret aut retineret, tanquam venenorum verùm attractivum, juxta

Trochisci de viperis ventilantur.

Panis venenorum attractivũ,

Docti-

Doctissimorum Virorum, assertionem, & quotidianam tempore pestis experientiam. Desuntne nobis in tanta ubertate præstantissimorum remediorum, quibus DEUS largiter nos donavit, *simplicia alexipharmaca pane aptiora*, quorum beneficio *caro viperina* in massam & Trochiscos cogi, diutiusque asservari, ac à situ & corruptione in longum tempus conservari possit? quippe quod additione *panis* minimè consequimur, sed ipse brevi (scilicet *panis*) situi & corruptioni obnoxius, in vermium escam cedit. Nonne igitur consultius foret *pulverem viperarum* saltem legitimè præparâsse & simpliciter asservâsse, (qui si *sale quodam* conditus est, in multos annos incorruptè perstabit) vel *illum pulverem* beneficio cujusdam *Gummatis* Theriacam aliàs ingredientis, in Trochiscos efformâsse, si diutius illos asservare animus sit; quæ cuncta fideliter & diversimodè ad delectum in Animadversionibus horum Trochiscorum edocui, ut uter arrideat modus, quis alterum amplectatur. Si igitur, Lector amice, ex hâc Trochiscorum de viperis præparatione, juxta mentem Galeni fideliter etiam instituta hæc sequantur incommoda, quid boni nobis promittere possumus, si *decuplâ aut duodecuplâ quantitate panis bis cocti*, *caro viperarum* excipiatur? & quidem necessariò, cùm aliàs impossibile sit, ut *caro viperina*, *unà cum jure*, in quo decoctæ fuerint *viperæ*, cum præscriptâ quantitate *panis*, *quarta scilicet parte respectu carnis viperinæ*, in massam & Trochiscos efformari possit, quod fusiùs in antecedentibus Animadversionibus monstravi, & quam oculis propriis contemplatus sum, adulterationem manifestissimè detexi, adeò, ut quilibet nunc, qui mihi fidem adhibere nolit, ipsus periculum facturus, rei veritatem experientiâ comprobare possit. Transeo ad *Trochiscos de Scillæ*, quorum loco *pulpam Scillæ* in correctâ Theriaces præparatione non sine prægnante ratione substitui: Etenim *Ceparum* omne genus in exsiccatione maximâ ex parte exhalat, relictis *membranulis inutilibus & effœtis*, *spiritu suo* nares aliàs feriente orbatis, quod in præscriptâ ab Authoribus Trochiscorum de Scilla præparatione evidenter demonstrari potest, modò is, qui eos paraturus est, *exactum pondus Scillæ*, & *farinæ Orobi* vel *Dictamni radicis* observet, experietur à *Scilla* exiguum quid unà cum *farina Orobi vel Dictamni* post exsiccationem Trochiscorum remanere, uti fusiùs in eorundem præparatione, & Animadversionibus super eosdem factis evidenter demonstravi. Etenim, quod de *farinâ Orobi vel Dictamni* in exsiccatione Trochiscorum nil quidquam exhalare, ac nec in pondere diminui possit,

non correctivum.

Trochisci de viperis in præparatione nimia panis quantitate addendâ adulterantur, vel illegitimè parantur.

Trochisci de Scilla.

experimentum facere in facili est; nam quotiescunque *farinam sive Orobi, sive alterius cujusdam leguminis cerealisve* humectaveris & denuò exsiccaveris, idem pondus, quod anteà erat, post exsiccationem in residuo manebit: adeoque non incongruum fore arbitror, *pulpam Scillæ* pro medietate ejusdem Trochiscorum, pro alterâ autem parte dimidiâ, pulverem *Dictamni albi, vel farinam Orobi*, utpotè ex quibus prædicti Trochisci una cum *Scillæ* parari consuevêre, his de Scillâ Trochiscis substituere, si *Scillæ vires* necessariò Theriacæ virtutes alexipharmacas adaucturæ sint, de quo tamen meritò dubitari possit, interim tamen fides sit penes Authores.

Gummata dum solvuntur non diu coquenda sunt.

Cæterum in præparatione Theriaces observetur, ne *Gummata*, utpotè *Sagapenum, Oppopanax, Galbanum* in eorundem dissolutione multùm coquantur, sed selecta priùs & pulverisata, quod tempore hyberno fieri potest, in *vino Cretico, vel essentiâ viperina*, cum *vino Cretico paratâ* saltem diluantur, super igne lenissimo, ne diuturnâ coctione vires eorundem præcipuæ subtilioresque composito detrahantur, spiritu nimirùm & oleo violentâ coctione evanescentibus: Si verò denominata *Gummata* unà cum *Resina Styracis, Masliche, Olibano & Bitumine Judaico*, non nemo junctim in *Terebinthina & Opobalsamo* solvere intenderet, is, me judice, non ineptum opus perageret, cùm *Terebinthina* sit de naturâ *Gummatum resinosorum*, propterea facile in eâ illa liquantur & verè dissolvuntur, quod nec *vinum* nec *acetum* efficere potis est. Et hæc quoad nonnulla & præcipua, Theriaces compositionem ingredientia superaddita sufficiant, reliqua petantur ex præmissis ejusdem Animadversionibus,

Theriaca Romana.

Transeo porrò ad Theriacam auctam à Medicis Romanis & Bononiensibus, quæ ipsa Theriaca *multis rebus* vel *ingredientibus, nullâ planè alexipharmacâ virtute præditis*, præter alia indigna Theriacam Andromachi ingredientia aggravata est, utpotè, quod singulariter considerandum & reprehendendum est, SUCCO INFUSIONIS ROSARUM INSPISSATO. (res ludicra & risu digna.) Item *Iride Florentinâ, succo Glycyrrhizæ, Agarico, Myrobalanis, sem. Anisi, Fœniculi, Gummi Arabico, radice Asari Scabioso, Cornu Cervi usto* aliisque complurimis, adeò ut si quis eam penitiùs secundùm ingredientia ordine examinare intenderet, informe chaos atque mistura, nescio quo nomine indigitanda, exsurgeret: sed indigna sunt hæc pluribus verbis, nam brevibus complecti nequeunt, idcirco relegantur potiùs nimis auctæ hæ compositiones, & obliterentur, ne posteritati in risum cedant. Ego verò non

is sum,

is sum, qui venerandæ Antiquitati quidquam detrahere præsumam, monstravi saltem errores prægrandes, quibus illi, qui Herostrati, Ephesiani illius templi incensoris instar, gloriolam in dedecore captaturi Antiquos ad invidiam onerant, & quem illi meriti non sunt, despectui & opprobrio exponunt, non enim tot tantosque errores vel Galenus vel Hipocrates, quoad medicamentorum compositionem & præparationem commiserunt, ut plagiarii audiant, quamvis ab initio Medicinæ tanquam inventores tantoperè versati non fuerint, ut rem vel artem simul invenirent, simul excolerent, integrè, & ad totalem perfectionem perducerent: Hinc meritò, licet errâssent, veniâ digni & honestam excusationem promeriti essent. Sequens Theriaca Diatessaron Mesues compositio inter præcedentem & sequentem ipsam etiam Theriacam Andromachi, quoad compositionis concinnitatem, & *ingredientium Alexipharmacorum* competentem quantitatem, facilè primas tenet, quamvis & sequens D. D. Augustanorum Theriaca suas mereatur laudes, modò inutilia quædam superaddita resecarentur, ac insuper pondus quorundam ingredientium immutaretur.

Theriaca Diatessarō Mesuæ ob compositionis concinnatem commendatur.

Mithridatium Damocratis Panacæam mehercle nobis promitteret, si vera essent, quæ de immensis ejus virtutibus ad tot tantaque morborum monstra profliganda deprædicantur; reverà Dii essent Medici & Numine pleni, si talis medicina illis suppeteret, quâ solâ tanto in naturam humanam conjuratos hostes propellere possent; ast facilè ruit tantùm medicamenti elogium, dum effectum promissis in plerisque non respondere deprehendimus, & experientia consulitur testis. Quod *Trochiscos Cyphees* Mithridatii præcipuum ingrediens spectat, de his eadem quæ de *Trochiscis Hedychroi* Theriacam ingredientibus dicta sunt, afferri possent, verùm cùm in Animadversionibus ejusdem Mithridatii ventilati sint, illis nunc supersedeo, & plura quæ essent in Mithridatii compositione & præparatione digna correctione, ex sequentis Antidoti Matthioli Animadversionibus, quæ plurimorum compositorum absurditatem palam faciunt, petantur.

Diacorum Mesuæ nobile medicamentum stomachicum confortativum nobis suppeditat, ac juxta Animadversiones nostras paratum, ori & oculis gratum existet. *Aquam à radicibus Pastinacæ & Acori decoctam*, non immeritò asservare, & *cum Melle* ad pristinam ejus consistentiam coquere jussi, majorem enim Medicamento & Electuario addet efficaciam: Namque *omnia vegetabilia* cum *s. q. aq. ea* decocta,

Diacorum Mesuæ nobile confortativum stomachi.

suas *aquæ* communicant virtutes. quarum alia quæ terrestriora ad extremam veluti humiditatis vel aquæ affusæ exhalationem, integris & nativis virtutibus adhuc prædita, in residuo manent: alia verò sulphureæ & subtilioris naturæ, coquendo cum aqua maximam partem, quæ subtilior & tenuior, exhalant, & in auras pelluntur, remanente parte saltem crassiore, de quibus fusius in Animadversionibus aquarum destillandarum in genere actum est. E numero itaque *Vegetabilium*, quorum virtutes, largiter licet decoctorum in residuo manent, sunt *hæ & plurimæ aliæ radices*, proindè *earum decoctum* virtutibus *radicum* prægnans, cum *melle* potius coquendo exhalandum, & virtutes *radicum* illi imprimendas, quam inutiliter effundendum esse existimavi, quod ipsa ratio suadet: Quò minus enim medicamenta simplicia & composita in virtutibus castrata & mutilata sunt, eò certiores & potentiores effectus ab usu eorum experiemur. Cætera quæ in hâc classe decimâ quartâ Antidotorum supersunt composita, suis Animadversionibus locupletata, & ab erroribus vindicata sunt, ita tamen, ut quod in uno desideratur, ex aliis peti possit.

Quæ vegetabilia coctioni apta vel innepta sunt.

Medicamenta in virtutibus non sunt castranda.

Appendicem classis decimæ quartæ, quæ de salibus theriacalibus agit, pariter a nævis & erroribus sufficientur, uti puto, repurgavi, adeò ut plura addere in præsens supervacaneum censeam, quamvis in facili esset plura ex viperis medicamenta & salia composita publici juris facere, verùm illa ibidem sincerè præscripta abundè sufficere mihi videntur. Habes enim, Lector amicè, ibi loci, non solùm plenariam ac veram de naturâ viperarum informationem vel doctrinam, sed & efficacissima & saluberrima ex iis paranda salia volatilia & thoriacalia, composita & simplicia, sine fuco aut ambage sincerè depicta, quæ quantum differant, virtute, efficaciâ, & dexterrimâ præparatione ab Antiquorum salibus theriacalibus, judicium esto penes æquum Lectorem, qui si cuncta incudi rectæ rationis & judicii subjiciet, sine præconcepta opinione, facilè ultroque in veritatis partes ibit, eique adstipulabitur: Felices sane essent Medici & ægroti, si similia medicamenta alexipharmaca illis suppeterent, quæ verè Regia sunt, substantiâ & effectu, tàm exiguo prætereà pretio redimenda, ut etiam in pauperum usus dispensari, adjumentoque esse possint.

Ingens differentia inter salia Theriacalia Antiquorū & Authoris.

IN classe porrò decimâ quintâ, quæ aquarum destillandarum compositiones & præparationes complectitur, nonnulla adhuc quæ majorem rerum naturalium notitiam afferre possunt

Ad classem decimam quintam pertinentia

ut superaddam, movet me primò aqua Acovistica sive ad auditum Mindereri; In hâc namque præter plurima absurda alia commissa, video, *Acetis Scillitico & Rutaceo urinam capræ*, quæ invicem planè contraria sunt, perperàm & inconsideratè affundi: Nam *urina cujuscunque perfecti animalis* in destillatione *spiritum* præbet *salinum*, *acrem*, acetosorum & acidorum spirituum omnium mineralium tùm vegetabilium destructorem, & planè contrarium. Etenim, si *urinam parumper fermentatam* (quæ aliàs in destillatione spiritum salinum acrem, vel sal etiam summè volatile albicans eructat) *spiritibus acidis quibuscunque* commiscueris, neutra, & à parentibus diversa soboles progeneratur, ac ambo, tùm acidus cùm urinę spiritus in ens alienum transmutantur contrarietate naturali, nempè qua acida & salsa in se invicem agunt, & se mutuò destruunt, hinc ex ambobus mixtis & destillationi commissis, *phlegma saltem inutile* elicitur, relicto in residuo *sale quodam urinæ aliqualiter fixato*, quod per Alembicum simplici vel humidâ hâc destillatione pelli minimè potest, sed in residuo manet totum; adeoque liquet, quàm imprudenter connubium contrariorum liquorum ab Authore institutum sit. Quòd si tamen nonnemo, omninò ex hisce hujus aquæ præscriptis ingredientibus plurimis ad effectus ipsi assignatos salutarem expeteret aquam, nec præscriptâ in Animadversionibus infusione contentus esset, is se gerat tali modo:

Ex acidis & salsis neutrum quid generatur.

Aqua ad auditũ seu Acovistica Mindereri correcta.

℞. *Herb. recent. Majoranæ,*
Origani,
Polij montani,
Rorismarini,
Rutæ,
Salviæ hortensis,
Flor. recent. Lavendulæ,
Sambuci ana manipul. semis,
Spicæ Romanæ pugillum unum,
Baccar. Lauri,
Iuniperi ana unciam semis,
Rad. Ireos Florent.
Cyperi rotundi,
Valerianæ,
Levisticι ana drachmas duas,
Sem. Fœniculi,
Raphani,
Rutæ ana unciam semis, prius contusorum cum portiuncula aquæ Epilept. Langii.
Castorei,

Galbani ana drachmas tres,

Nucleor. Persicorum contusorum priùs ad pultis formam, cum portiunculâ Aquæ Langii, vel Spiritus Iuniperi, uncias duas,

Ceparum conscissarum aut contusarum uncias duas semis,

His omnibus conciiis, quæ consciendenda, & contusis, quæ contundenda sunt, superaffundantur

Spiritus urinæ puerorum, vel si mavis
Spiritus urinæ capreæ, aut
Vrinæ saltem destillatæ spirituosæ libra una,
Succi Raphani unciæ tres,
Aquæ vitæ Langii unciæ duæ,
Spiritus Iuniperi ex baccis unciæ tres,

Et junctim brevi digestione præmissâ per Alembicum vitreum juncturis optime clausis destillentur, addendo,

Spiritus Rosarum unciam semis.

Destillata aqua, affectibus aurium, earumque nervorum obstructionibus salutaris, in vitro benè clauso studiosè asservetur. Hanc autem aquam, si in usum trahi debeat, auribus nequaquam (uti nec quidquam aliud) largiter infundendam esse censeo, cum membranula super annulum & subjecta officula expansa, Tympanum dicta, subtilissima sit, adeoque facilè rebus aut liquoribus acrioribus infusis, totaliter destrui & erodi possit, auditu ex toto abolito. Consultius proinde forè arbitror, ut saltem frustulo panis tritici è furno recenter extracti illa inspersa illicò auribus applicetur, & alligetur calidè, sicque ut calore panis & aquâ spirituosâ simul agente, crassi humores nervos & meatus auditorios obstruentes, incidi, attenuari, atque per insensibilem transpirationem, vel retrocedentes ad palatum per sputum & salivam evacuari possint. Quam ob rem non ineptè quis egerit, si similibus in affectibus, aquam illam ori immiserit, pro majore attenuatione & attractione humorum crassorum ab auditoriis meatibus (intra membranulam Tympanum sitorum) qui per Tympanum vix ac ne vix quidem illo illæso vel exeso, transsudare possunt. Quod autem nonnulla ingredientia, utpotè *Rad. Cyclaminis, Bryoniæ, Pyrethri, & Cucumeris asinini, Colocinthidem, Aceta item Scillæ & Rutæ* excluserim â compositione, non abs re factum esse arbitrare; quia partim terrestriora illa spiritu penetrante balsamico carentia, nil quicquam virtutis aquæ destillandæ impertiri possunt, sed eorum virtutes concretæ in residuo manent; partim verò *spiritu urinæ,* utpotè *aceta,* contraria & destructiva sint,

uti

uti fusius superiore monitione præcautum. *Cepas contusas* in paulò largiore quantitate, *succo earundem*, esse substituendas, non sine ratione existimavi, quùm *Cepæ* valdè viscosum in expressione præbeant succum, residuum autem ab *expressis Cepis*, iisdem gaudeat spiritibus subtilioribus, quam succus ipse, *Nucleos Persicos*, *seminà item Rutæ & Raphani* ad instar pulticulæ cum portiunculâ aquæ alias addendæ, prius contusa adjeci ob majorem, quem taliter contusa semina & nuclei in destillatione præbent, odorem & saporem, ac consequenter majores etiam virtutes.

Notandum porrò: quod si aqua præscripta ori immittenda foret pro attenuatione & attractione humorum crassiorum & viscidorum in meatibus internis auditoriis, *illi sc. aquæ radices Pyrethri* prius esse immergendas aliquandiu: *Radices enim hæ* ab aqua extractæ, majorem illi conciliabunt efficaciam, quam si una cum aliis speciebus destillationi essent commissæ, cùm illarum acrimonia, multoties licet destillentur, semper in residuo maneat.

Aqua seu potius essentia Antidotalis alexipharmaca D. Petri Matthioli, quàm imprudenter sit instituta, ex ejusdem Animadversionibus videre est, in quibus quidem haut perperàm ex *Antidotum ingredientibus, dempto melle & Syrupo de corticibus Citri*, essentiam extrahere consultius duxi; sed cùm dicta Antidotus tanta farragine inutilium, nullâque virtute Alexipharmacâ præditorum ingredientium superbiat, adeoque paratu tædiosa sit, aliam proindè longè concinniorem & præstantiorem nec non paratu faciliorem in præsens superaddam, quæ talis esto:

Essentia Antidotalis Alexipharmaca.

℞. *Rad. Angelicæ*,
Imperatoriæ,
Levistici cum toto,
Zedoariæ ana unciam unam,
Herb. recent. Scordii,
Salviæ,
Rutæ ana unciam unam semis.
Cort. recent. Citri uncias duas,
Cinamomi acuti unciam unam semis,
Garyophillorum unciam semis,
Maceris,
Nuc. moschat. ana drach. sex,
Camphoræ drachmas tres,

Incisa crassiusculè & contusa immittantur Cucurbitę vitreę, quibus super affundantur,

Spiritus Iuniperi ex baccis,
Vini opt. rectif. ana libræ duæ,
Vini Malvatici libra una semis,

Digerantur in calore leni, vitro benè clauso, die unâ vel alterâ, hinc destillentur in arena ad siccitatem specierum; *Liquori egresso spirituoso* immergendo

sex viperas recenter mactatas unà cum cordibus & hepatibus earum vivis, diligenter autem ab exuviis intraneis capitibus & caudis repurgatas.

Ac in illo emori permittantur, taliter namque *spiritus viperarum vivificus liquori* integrè communicatur. Factâ pôst aliquali digestione, sequentia superinjiciantur, utpotè

Rad. Angelicæ uncia una,
Anthoræ,
Contrayervæ ana uncia semis,
Helenii,
Morsus Diaboli,
Scorzoneræ,
Zedoariæ ana uncia una,
Herb. recent Rutæ,
Scordii ana unciæ duæ semis,
Bacc. Iuniperi uncia una semis,
Lauri uncia semis.
Cort. Citri recent. unciæ duæ,
Sem. Citri uncia una,
Myrrhæ rubræ splendidæ unciæ duæ,
Maceris drachmæ duæ,

Et denuò in loco satis calido, sex circiter dierum spatio, digerantur, cuncta autem immissa Alembico vitreo suo capitello munito, & præposito recipiente, commissurisque undique clausis, ut si quid *spirituosi liquoris* sursùm elevetur in digestione calida aut ferè fervida, in excipulum transeat, liquori in Alembico reaffundendo, *qui liquor* tandem per colaturam & expressionem à speciebus & viperis immersis segregandus, & *Syrupis sequentibus* edulcorandus est, utpotè

Syr. de Scordio simpl.
Cort. Citri ana n. m. parati uncias quatuor,

Fiat Essentia Alexipharmaca præstantissima, quæ studiosè filtranda ac usui asservanda est.

Essentia alia Alexipharmaca pro vilioris fortunæ hominibus ita parari potest:

Essentia Alexipharmaca vilior.

℞. *Spiritûs urinæ puerorum vel hominis sani,*
Iuniperi ex baccis,
Aquæ Rutæ cum vino still. ana libras duas,

Quibus

Quibus immergantur sequentia, incisa & contusa crassiusculè, nimirum

Rad. Angelicæ,
Zedoariæ ana uncia una semis,
Herb. recent. Scordii,
Rutæ ana unciæ quatuor,
Cort. Citri recent. extim. unciæ duæ semis.
Baccarum Iuniperi unciæ duæ,
Myrrhæ rubræ unciæ tres,
Maceris uncia semis,

Et peractâ digestione, vel ebullitione unicâ factâ in Alembico vitreo suo capitello munito, & præposito recipiente, coletur essentia, speciesque fortiter exprimantur, additisq; tandem

Syr. de Scordio n. m. parati unciis octo,

Fiat Essentia Alexipharmaca quæ studiosè filtranda ac usui asservanda est.

Aqua Antiscorbutica Dorncreilii, quædam assumit ingredientia, quæ præter aquam elementarem in simplici hâc destillatione nihil præbent, utpotè *Polypodium, Cort. rad. Capparum, Crocus ex parte, succus Fumariæ, serum lactis*, proindè me consule, consultius esset ex quibusdam hujus aquæ simplicibus, nimirùm *radice Raphani sylvestris acri, Cochleariæ, Beccabunga, Nasturtio aquatico, Chamædry, semine Fœniculi, Cardamomo, Croco*, omnibus minutim contusis & conscissis, conditum *cum saccharo vel melle* conficere, quod ad præfatos affectus scorbuticos, longè majoribus polleret viribus, quàm ipsa eorum *destillata aqua*; eòque magis, si singulis diebus unà cum cibis usui illud ægrotantibus destinaretur; posset nihil minus *illud ipsum conditum*, si quis liquidis magis delectaretur, *cum vino* aut *sero lactis* confestim dilui, & colatum ad instar potionis exhiberi. Aqua Asthmatica tot ac tantis erroribus referta est, ut vix integra pagina illis saltem enumerandis sufficiat: Animadversiones super eam factæ, illorum errores potiores dilucidant; qui verò ex iisdem palàm fieri nequeunt, ex sequentibus quarundam aquarum compositionibus correctis, & omnium maximè ex Animadversionibus super aquas simplices destillandas in genere factis, facili negotio peti possunt, quo Lectorem brevitatis causâ remitto. Præscripta tamen informatio ibidem, de vegetabilium nonnullorum terrestriorum destillatione in genere factâ, non eò tendit, ac si illius aquæ Asthmaticæ destillationem cum omnibus ingredientibus eo modo instituendam & perficiendam existimârim, verùm ut is, qui destillationibus, rerumque destillandarum ignarus, apta aut inepta vegeta-

De Aqua Antiscorbutica Dorncreilii.

Aquæ Asthmaticæ ulterior dilucidatio.

vegetabilia uni eidemque destillationi destinata, discernere haut valet, plenam habeat informationem, & tanquam in theatro propositos productósque errores ex subsequentibus eò melius, ac accuratius dignoscere possit; quocircà in præsens, quod minimè conticendum, scituque necessarium est, silentio præterire nequeo nimirùm quòd sicut plurima esculenta vegetabilia planè nulli destillationi apta sunt, ita nec quædam in prædicta aqua Asthmatica quasi digito præmonstrata ingredientia, è quorum serie sunt, *Amygdalæ*, *Passulæ*, *Pruna*, *Dactyli*, *&c.* quippe quæ à Creatore Summo esui destinata sunt, dissoluta verò à suo composito & corpore vi ignis, aut fortiori paulò destillatione, ibidem indigitatâ, longè alias & peregrinas proferrent operationes: Eadem ratio esto de *nonnullis radicibus & plantis, Glycyrrhizâ, Iride, Altheâ, Consolidâ, Betâ, Brassicâ*, & innumeris aliis; Undè suadeo, ne præcipitanter nimis simplicia quædam medicinalia præsertim esculenta, Vulcani torturæ subjiciantur, sed simpliciter sapore & dulcedine eorum aut quovis alio gustu amabili non destructo, nec multis rebus heterogeneis confusa in usum trahantur: Sint nobis exemplo *Saccharum*, *Passulæ*, *Ficus*, *Amygdalæ*, *&c.* quæ licet vel centies cum liquore aliquo iis affuso destillarentur, nequaquam tamen sive de dulcedine aut sapore, sive de virtutibus eorum quidquam destillando per Alembicum elevaretur, sed *Saccharum integrâ virtute & dulcedine præditum in pristinam formam solidam reducibile*, in residuo maneret; *Passulæ verò*, *Amygdalæ* & qui de genere horum sunt fructus, quamvis destillata cum liquore quodam illis affuso formam mutent externam, & in pultem, ac si diu multumque cocta fuissent, contabescant, dulcedine tamen servatâ, & viribus integri in residuo prostant, quod manifestè patet in pulpis medicinalibus ferculisque plurimis culinariis mensæ & esui deputatis; illa enim parando, diu multùmque coquuntur sine virium deperditione, coctio autem quævis supponitur & est etiam reverà destillationibus, sive per balneum sive per arenam illæ fiant, violentior: Ergo si in coctione similium rerum, vires, odores & sapores earundem non exhalant, vel in auras pelli possunt coquendo, multò minùs eæ simpliciter destillatæ cum quodam affuso iis liquore, ad nutum & voluntatem cujusvis cervicosi imperantis, (qui suo imperio naturam audientem cupit, ut eædem res nunc coctæ in residuo maneant integris viribus adhuc præditæ nunc leniter destillatæ in auras & aquam virtuosam abeant ad artificis lubitum) per Alembicum vapori exhalanti communicatæ transibunt. Porrò etsi prædicta vegetabilia, vio-

Esculenta vegetabilia nulli destillationi apta sunt.

violentiori destellationi (quam in Animadversionibus aquæ Asthmaticæ edocui, & de alterius speciei vegetabilibus plurimis intelligi debet) committantur igni scil. aperto, sine liquore addito, nequaquam tamen & hoc modo proprias & nativas eorundem vires, sapores & odores in destillato adipisceris, sed potiùs, naturali corpore & composito dissoluto violentia ignis, ex dulcissimis rebus, liquorem acidum empyreuma redolentem, & oleum fœtidum, neutro tamen sui simplicis virtutes totius & nativas habente, sed rei destillatæ contrarias & peregrinas, ad suos usus licet non fortè totaliter inutiles, acquires: Proindè suasor sum, uti suprà, & prædictis in Animadversionibus aquæ Asthmaticæ innui, ut similia esculenta, fructus & herbæ, ad quæ à Summo Creatore ex terra germinare jussa sunt, victui nimirùm animantibus, vel saniore modo medicinæ accommodentur, & vel fercula ad nutrimentum & delicias sanis, vel medicinalia jufcula ægrotis simpliciter, ut plurimùm in culina ex iis dextre conficiantur, nec adeò præposterè, prout vel sexcenties factum, simplici destillationi, quam posteritas ridebit, committantur. Et esto prætereà ex *prædictis fructibus & vegetabilibus ferè cunctis*, præmissâ diuturnâ fermentatione, *spiritus tandem ardentes* beneficio destillationis elici possint, adhuc tamen & hoc etiam modo voti nostri nondum compotes erimus, nondumque certi, aliquid nativæ facultatis ad hanc intentionem, cui alias servire debent, per Alembicum transiisse, cùm *omnes spiritus ardentes*, ex quibuscunque etiam vegetabilibus naturâ suâ aliàs in excellenti gradu frigidis, stillati, calidissimi sint, adeoque cum *spiritu vini* pares utplurimùm producant operationes, subjectis suis ex quibus destillati, planè contrarias, quod in *spiritibus Pomorum, Fragorum, Frumenti, Rosarum, &c.* manifestum sit. Nemo enim *prædictorum spiritus ardentes*, simplicibus suis ex quibus prolecti, quantum ad qualitates & operationes attinet, æquiparabit, multò minùs si ex frigidioribus naturâ suâ herbis destillati essent, pari passu pro refrigerio ægrotis Medicorum quispiam propinabit. Porrò & hoc notatu dignum est, quod *dictorum simplicium spiritus ardentes*, non nisi ex magna illorum copia, adjecto insuper singulari fermento, & diuturnâ præmissâ fermentatione, impetrari possint; adeoque liquet, quòd positô, ex illorum magna copia quasdam nativas virtutes, unà cum spiritibus eorum destillando prolici, non æquè illud ex minutissima illorum quantitate, respectu copiæ ad spiritus ardentes eliciendos necessariæ, consequemur: Stabit igitur nostra de similium vegetabilium destillatione rata sententia, donec veriora & probabiliora quis attulerit

Ex

Ex præmiſſa aquæ Aſthmaticæ ejusque ſpeciebus informatione facilè colligere eſt, quàm concinna ſequentis balſami Embryonum compoſitio ſit, cui plurima ſimilia ingredientia, ſine omni planè ſimpliciſſima Philoſophia immixta ſunt, ut mirari ſubeat, à quo ſpiritu ad compoſitionem hanc conflata ſint. Reperiuntur tamen nonnulli, qui grande piaculum à me commiſſum vociferantur, quod inter reliqua incongrua, etiam *conſervam Roſarum* pro hac aqua, vel in genere omni deſtillationi ineptam judicârim; eum tamen nemo unquam *Roſas* à deſtillatione arcuerit, ſed eas ipſe aquis deſtillandis adaptârim: Verùm facilis eſt & in promptu reſponſio, me ſcilicet non loqui *de Roſis ſimpliciter*, ſed *de Roſis cum dupla quantitate Sacchari* oneratis, non, inquam, de *Roſis*, ſed de *Sacchar*o, Roſis pro conſerva earundem paranda, in dupla quantitate addito, quod penitùs penituſque in reſiduo manet, uti ſupradictum, quæ vel famulis pharmaceuticis notiſſima res, ſermonem facere, ad quid igitur perditio hæc? nonne *Roſæ* tempore veris & æſtivo florent? & illis non proſtantibus vel florentibus, tamen recentes per integrum annum in pharmacopoliis incorruptè aſſervantur, pauculo *ſale communi* conditæ, quod ipſum *ſal Roſis* necquicquam detrahit, nec tantillum de eo in deſtillationibus tanquam re fixa, per Alembicum tranſit. Quæ igitur ratio, *conſervam Roſarum*, ex una tantùm parte Roſarum; duabus autem partibus Sacchari conſtantem, *Roſis recentibus* ſubſtituere, & miſeris ægrotis, illis inquam quibus res eſt anguſta domi, *conſervâ roſarum* etiam, utpotè *Roſis recentibus* decupio cariore, non tàm quidem vitam, quàm ad vitam protrahendam ſubſtantiolam imprudenter ſubtrahere? Cætera quæ in hac ſpecioſâ & ubivis tantoperè decantatâ compoſitione erant admonenda, ex præmiſſis ejuſdem Animadverſionibus eluceſcunt; ſupereſt ut aliam adhuc efficaciſſimi balſami Embryonum ſtructuram adjiciam, quæ talis:

Balſamum Embryonum.

Summo vere, & æſtivo poſt tempore, ſucceſſivè collige:

Florum recent. *Paralyſeos uncias ſex,*
Liliorum convall. libram unam ſemis,
Violar. Martial. uncias quinque,
Arantiorum uncias ſex,
Lavendulæ uncias octo,
Pæoniæ uncias ſex,
Roriſmar. cum foliis uncias quinque,
Roſarum Damaſcen. libras duas,
Tiliæ,
Tunicæ ana uncias octo,

Fol.

Fol. recent. Salviæ cum floribus,
Herb. recent. Majoranæ,
Melissæ ana uncias quatuor,
Rad. recent. Pæoniæ uncias duas,
Cinamomi opt. uncias quinque,
Nuc. Moschat, uncias tres,
Macis,
Cardamomi,
Cubebarum,
Caryophyllorum,
Zedoariæ ana uncias duas,
Cort. Citri recent. extim.
Arant. extim. recent. ana uncias quinque.
Sem. Carui,
Coriandri,
Fœniculi ana uncias duas,

Horum quædam incisa & contusa, nonnulla etiam integra, utpotè *flores Liliorum convall. & Arantiorum* (ob odorem ingratum, quem acquirunt si contundantur) immittantur Alembico vitreo capaci, superaffundendo

Vini Malvatici boni libras octo,
Spirit. Cerasorum nigr. ard.
Fragorum ard. ana libram unam semis,
Rosarum ardent. libram semis.
Aq. Basilici,
Melissæ,
Menthæ ana sine additione aquæ simpl. destillatarum libram unam semis,

Relinquantur in fusa in cellario, donec omnia successu temporis debitè collecta & unita sint, tùm destillentur per arenam, in Alembico vitreo, ad specierum siccitatem capitello ejusque rostro immissis, vel aquæ jam destillatæ aliquandiu immersis

Rad. recent. Pæoniæ,
Visci quercini
Ligni Aloës gummosi ana unciâ semis,
Croci Austriaci drachmis tribus,

Destillatum servetur usui, quod quotiescunque in usum vocabitur, *Syrupo meo de Cinamomo,* vel *de Corticibus Citri,* aut *Arantiorum,* vel alio quodam prægnanti mulieri grato Syrupo dulcoretur. Erit præstantissimum balsamum Embryonum, vel aqua cordialis, roborando fœtui materno ergastulo adhuc incluso, refocillandæque matri non tantùm, verùm & cuique ægrotorum languori & debilitati utriusque sexûs, si non tantoperè exæstuent, succurrendo idonea & accommodata.

Aquæ

Quâ ratione Animalia destillanda.

Aquæ Caponis compositio & destillatio, quàm perperàm instituta sit, Animadversiones ejusdem luculenter commonstrant: Asserui autem in iisdem, *animalia* simpliciter, modoque ab Authoribus sæpiùs præscripto vel ad totalem ipsorum exsiccationem destillata, nil præter *aquam elementarem* exsudare, nisi forté viventia adhuc *liquori alicui* immersa, inque eodem suffocata, vel viva illicò destillationi commissa, *spiritum vivificum summè volatilem* fundere, aut ipsi liquori communicare possint: Hæ assertiones ut cum majore emolumento constent clariùs, quædam Naturæ secreta, Medico scitu summoperè necessaria Tibi Lector Amice communico. Primò equidem compertum est, quod *viventia animalia salutifera* puto, in *liquore aliquo* suffocata vel submersa, sine destillatione etiam, *insignes vivificas liquori* communicent virtutes, teste Galeno, & plurimorum Medicorum assertione, qui *vinum in quo viperæ submersæ & suffocatæ fuerint*, leprosis felici cum effectu propinârant: quo modo etiam fœminæ Anglicæ ad pulchritudinem corpori & faciei conciliandam, *vino illo viperino*, tanquam cosmetico interno, frequenter utuntur. Authoritatibus his adjungo meam experientiam, fidemque facio, me *ex vini illius viperini* frequenti usu (cujus dextram præparationem fol. 215. Animadversionum fideliter prosecutus sum) insignes ac felices observare operationes: Quid ni *ex aliis animantibus, nec non insectis quibusdam*, desideratos quotidie experimur effectus? si vel *oleo* vel *alteri liquori* illa immerguntur & suffocantur, diversa præsidia medica ex iis conficiendo: quibus ad altiora inquirenda manu veluti ducimur, ut nimirùm ad exemplum dictorum *ex nonnullis volucribus junioribus è nido recenter exceptis* simili & sequenti modo, quem mox sum expositurus, plura & efficacia nobis conquiramus remedia Medicinam verè excolendo. Secundò, quòd *viva animalia & quidem juniora* destillationi commissa sola, *spiritum vivificum summè volatilem* præbeant, veræ rationi consonum est, & insuper experimentis, si quis fidem mihi derogaret, comprobare potest: Experimur namque in hoc genere medicinarum multa latere arcana, modò propiùs quàm per transennam naturam inspexerimus. Ut autem unum atque alterum exemplum adducam, brevioribus quàm fieri poterit, accipiantur *hirundinum juniorum è nido recenter exceptarum, quotquot haberi possunt*, iisque integris & vivis Alembico vitreo immissis, applicato capitello, receptaculoque vitreo præposito, & juncturis undique luto benè clausis, subitò & derepentè in M. B. instituatur destillatio, continueturque, donec omnis humiditas

ditas prolectaſit, quæ ſtudioſè in vitro anguſti orificii, cerâ & veſicâ optimè clauſo, aſſervanda eſt, vel protinùs in uſum trahenda. Ad eundem modum *ex catellis, quinque vel ſex dies natis*, animalibus nempè ad craſin humanam proximè accedentibus, calore & ſpiritu nativo uberrimè adhuc præditis, deſtillando præſtantiſſima elicitur *aqua*, *inſipida*, nec odore vel ſapore ingrato imbuta, ad inſtar aquæ fontanæ, quæ quantis virtutibus excellat, ex eo liquet, quòd ſi membris dolore atrociſſimo podagrico obſeſſis pennâ ſaltem illinatur, vel linteolo in ea madefacto parti dolenti applicetur, ſine ligatura, in inſtanti ferè præſentiſſimum percipiatur levamen, doloribus evaneſcentibus. Præterea utraque aqua, ſive *ex hirundinibus ſive catellis vivis* ſtillata ſit, & internè exhibita in Epilepſia tùm infantum tùm adultorum, virtutibus non exiguis pollet, mitigando & compeſcendo furentem Archeum; hinc & plurimis affectibus aliis atrocibus, hyſtericis præſertim proficua eſt, hâc tamen lege, ne rebus alienis & heterogeneis permixta, ſed ſola, nullâ re additâ peregrinâ, exhibeatur: Etenim tantæ ſunt rerum medicinalium è diverſis præcipuè remediorum regnis, contrarietates, ut vix exercitatiſſimo Philoſopho & Chymico, niſi experientiam ſcientiæ ſpeculativæ jungat, in conſpectum & ſenſum veniant, adeoque longâ & diuturnâ experientiâ opus ſit, qui determinatum determinato, ac homogeneo dextrè adaptare poſſit & nôrit, ni ex congerie & farragine diverſarum rerum inutile & confuſum chaos efficere velit. Porrò & hoc notatu dignum eſt, quod cùm hæ aquæ ſpiritum vivificum & conſequenter ſummè volatilem contineant, eæ ad longum & diuturnum tempus viribus ſalvis aſſervari nequeant, utut arctè & ſtudioſè vitra, quibus aſſervantur, obturentur, ſed ut protinùs ac deſtillatæ ſunt (quò citiùs eò, melius) affectui ſive interno ſive externo adaptentur, neceſſum eſt, cùm ultra duas vel ad ſummum tres ſeptimanas vires non retineant; cujus me ipſum non una ſed crebrior admonuit experientia. Hæc, Lector amice, tibi dono arcana & publici juris facio, ut ad majora ſemper adſpirare poſſis. Haberem quidem uberem in ampliſſimo hujus materiei campo diſſerendi occaſionem, verùm cùm brevitati etiam in hac appendice ſtudeam, illis nunc ſuperſedeo, tranſiturus ad Chyloſtagma Diaphoreticum D. Raimundi Mindereri; in cujus aquæ Animadverſionibus potiorem compoſitionem ingredientium partem commendavi, quamvis plura ſint præter *Theriacam & Methridatium* quæ deſtillationi inepta ſunt, utpotè ex ſuccis, *ſuccus Limonum, item Nucum juglandium & Acetoſa*: Ex radicibus, *radix Tormentillæ*,

Gentianæ, *Dictamni*, *Boleti Cervini*, *cortices Fraxini & Sambuci*, *&c.* proinde abs re *ex speciebus residuis a destillatione*, extractum præparare præcepi, quod majoris in posit. efficaciæ fore asserui, quam sit vel ipsa Theriaca, si cum sua propria aqua extra. propinetur, adeoque quod uni, scilicet aquæ à speciebus still. deest, extractum relictarum a destillatione specierum supplere potest.

Aquæ Cordialis temperatæ compositio a suis erroribus sufficienter in Animadversionibus liberata est, noviter autem descripta ejusdem aquæ formula σφάλμα *typographicum habet*, *in pondere Croci commissum*, ubi *uncia una semis*, *pro drachma una semis* malè posita est; verum cum me absente irrepserit, & in mendis emendandis citra etiam voluntatem meam non admonitum sit, benevolus Lector me excusabit. Nec præterea me vitii aut erroris arguet, quòd loco *succorum acidorum*, *Citri nempè & de Rubo Idæo*, *&c.* qui nil plane in destillatione nisi *insipidam aquam veluti elementarem* præbent, imò loco *quarundam etiam aquarum*, *earundem plantarum spiritus* substituerim, tanquam aquis quodammodo potentiores & penetrantiores, hic præsertim in affectibus, qui ob subitaneum virium lapsum ac defectum spirituum vitalium & animalium, uti est Apoplexia, Epilepsia, Paralysis, &c. quibus affectibus Author aquam hanc proficuam faturam censet, præsens & penetrans auxilium, quale calida hæc & spirituosa medicamenta promittunt, exposcunt. Quod si verò quispiam temperatiorem aquam Cordialem exoptaret. En! habeat sequentem formulam:

Aqua Cordialis temperata.

℞. *Aquar. flor. Arant.*
Buglossæ,
Lilior. convall.
Cerasorum nigrorum,
Melissæ citrat.
Rosarum,
Violarum ana legitimè & ferè sine additione aquæ simpl. still. libram unam,
Vini Malvatici libras duas,
Quibus immergantur successivè,
Herb. recent. Basilici,
Majoranæ,
Melissæ ana uncias tres,
Flor. recent. Anthos cum foliis,
Borraginis,
Buglossæ ana unciam unam semis,
Ros. contus. & sale cond. libram unam,
Juni-

Tunicæ unciæ quatuor,
Cinamomi acuti unciæ tres,
Cort. recent. Arantiorum,
Citri extim. ana unciæ quatuor,
Nuc. Moschat. unciæ duæ,
Macis uncia una semis,

Et factâ digestione sufficiente, destillentur in arena, juncturis vasorum luto benè clausis, ne quid exspiret, capitello tamen, & porrò aquæ jam dum destillatæ immissis & immersis.

Croci Austriaci drachmis duabus,
Ligni Aloës gum. odorif. drachmis tribus,
Moschi & Ambræ si lubet ana scrupulo dimidio,

Aqua perfecta servetur usui, cordi roborando præstantissima; tùm internè assumpta vel pota, tùm externè regioni cordis & pulsibus admota.

In sequentibus aquarum compositionibus observentur singularum Animadversiones, in quarum nonnullis post peractam destillationem, aquarum compositarum à speciebus suis relictis extracta beneficio cujusdam menstrui vel spiritùs conficere, atque unà cum aquis propriis ægrotantibus propinare non abs re esse censui, prout superius in Chylostagmatis Diaphoretici Animadversionibus liquet: Etenim uti jam sæpiùs & ad nauseam inculcatum est, non omnia vegetabilia suum in simplici destillatione emittunt vel eructant saporem & odorem, consequenter nec virtutes, sed quædam concreta integris viribus prædita in residuo à destillatione manent, quod luculenter patet, cùm in amaris, dulcibus, acidis, tùm adstringentibus, & omnium maximè in catharcticis manifestissimum hujus assertionis argumentum patescit: Proindè ne planè inutiliter aquarum compositiones illa ingrediantur, extractum ex residuis à destillatione peractâ speciebus, conficere jussi, eò, quod una cum sua destillata aqua in quantitate competenti exhibitum, omnium ingredientium vires, si in unum conspirent effectum, nobis promittere possumus. Res quidem fateor eminùs petita, & satius esset, illa vegetabilia quæ destillationibus simplicioribus in virtutum suarum largitione non obtemperant, penitus omittere, & ex iis sigillatim extracta conficere, ne utilium rerum extracta, extractis inutilibus, utpotè eorum vegetabilium vel ingredientium, quæ per destillationem suas universas jam edidêre vires, commisceantur, & consequenter utilium rerum extrahendarum extractum, extracto inutili, scilicet earum rerum, quæ per Alembicum destillando suas vires & saporem & odorem emittunt, saltem gravetur, & cùm in

pondere & quantitate, tùm ſapore etiam ingrato & magis nauſeabundo ſuccreſcat & augmentetur. Verùm cùm mei arbitrii in opere Animadverſionum eſſe noluerim, ingredientia cunctarum compoſitionum immutare, vel quædam illorum è compoſitis elidere, quippe quod rarò, & non niſi meritò, rationibus ſufficientiſſimis ſuffultus tentavi, idcircò ubi aliqualiter ſaltem compoſita in ſuis ingredientibus ſalva conſervare potui, illa, quam fieri potuit, modo meliore digeſſi, ut vires impoſterum cunctorum ingredientium in compoſitis ſalvæ conſerventur, & vel nec quicquam de iis quod utilè foret, inutiliter perderetur, aut gratis eſſet adjectum.

Aquæ Hirundinum omnes juxta meas Animadverſiones paratæ, non exiguis viribus pollebunt, modò illud obſervetur, quod paulò ſuperiùs in hac Appendice de *vivis animalibus deſtillandis* Lectori obtuli, & *hirundines vel integræ & vivæ per ſe* deſtillentur, vel illicò, poſtquam vel vivæ vel laceratæ in deſtinatum liquorem deſtillandum immiſſæ fuerint, deſtillatio, rebus omnibus prius in ordinem redactis, ſine mora inchoëtur. *Acetum autem, præcipuè Scilliticum*, cujus amaritudo nequaquam per Alembicum tranſit, ſed in reſiduo manet, omitti poteſt ſine nocumento ullo, prout in tertiæ harum aquarum hirundinum compoſitionis Animadverſionibus pridem edocui: Namque *acida omnia ſalſis contraria*, illa ſcil. *ſalſa* in aliud ens tranſmutare ſolent, *acido* reciprocè deſtructo, ut neutrum horum pòſt, nec *acidum* nec *ſalſum* nativas ſuas vires amplius exſerere poſſit: *Spiritus autem vivificus hirundinum* non niſi ex *ſubtiliſſimo ſale volatili* conſtare poteſt, quùm omnia animalia, prout in analyſi animalium edocui, ex meris volatilibus, & quidem pro maxima eorum parte, ex *ſale volatili, ſpiritu fœtido inutili*, ſi ſale ſuo volatili per ſublimationem privatus ſit, & *oleo fœtido* ſale volatili etiam pleno, conſtructa & conflata ſint; quæ proni *acida* ferre nequeunt, ſed ab iis contrarietate nativâ, quâ acida & ſalſa ſe invicem in virtutibus ſuis propriis deſtruunt & perſequi ſolent, vel diminuuntur vel alterantur. Atque hinc liquet, quàm maximè in compoſitionibus medicamentorum cavendum ſit, ne tàm facilè cuncta cùm vegetabilia, tùm animalia & mineralia indifferenter uno in lebete coquendâ, conglomeremus, niſi prius optimè perſpectâ & cognitâ contrarietate ac heterogeneitate, quâ unum alteri, *acidum* nempè *ſalſo*; *ſalſum acido, fixum volatili, amarum dulci, &c.* contrariatur, ut hinc ens veluti neutrum actiòne & reactione conſtituant, ac per conſequens peregrinas pòſt edant operationes.

Quapropter cùm arduum ſit cognoſcere & nemini adhuc ſatis per-

perſpectum, quomodo res naturales, intra etiam limites unius ejuſdemque regni in ſe invicem agant, conſilio magno nobis ſit, prout ſæpius mentionen feci, ut ſimplicitate in re medica contenti incongeſtione tot, tantarumque diverſarum rerum labore inutili ſuperſedeamus & parciores nos præbeamus, atque vel unô ſimplici ſimpliciter ad quod à DEO conditum eſt, vel ſaltem paucioribus, inter ſe tùm manifeſtè tùm occultè non contrariantibus, medicinam faciamus, prout pauperes & ruſtici, quibus non rarò à Summo Medico ex merâ commiſeratione remedia ſaluberrima revelantur, quibus magna in magnis præſtant morbis, quandoque in opprobrium Medicorum. Hinc quoque facilè adducor ut credam, ſi à tot ſeculis elapſis à quo Medicina inſtituta eſt, vel Medicorum innumeri unum ſaltem ſubjectum medicum aut ſimplex intimè magis & penitius exploráſſent, prout veneranda egit Antiquitas, pridem jam ars medica perfectioni, culmen attigiſſet longè faciliús, quàm compilatione tot tamque diverſarum rerum & compoſitorum indiſtinctâ farragine. Aſt fortè ingratitudo noſtra non meretur, ùt tanta Naturæ miracula nobis pandantur, & in aperto maneant (quæ ſaltem pauperibus divinitùs inſpirantur) ſed vel invidiâ occultentur, telluri illa tandem ſepeliendo, vel incongruâ aliarum rerum additione denuò obliterentur, quùm nemo doctus habeatur Medicus à vulgò, qui ubi uno vel duobus ſaltem aùt tribus rem totam benè concludere poſſet ſimplicibus, morbo cuidam ſufficienter oppoſitis, ducenta vel plura neſciat coagmentare omnis generis vegetabilia, animalia & mineralia, quorum tamen diſcordia evidens non rarò affert nocumentum, dum iſtud attrahit, illud expellit vel propellit, diſſipat aut per Diaphoreſin agit, hoc adſtringit, illud taxat, &c. adeòque quod uni morbo curando, unum a Summo Conditore creatum eſt ſimplex medicamen ſufficiens, id ipſum inutili & haut innoxia diverſarum rerum commixtione in actione & operationibus ſuis nimiopere impeditur, & vel totaliter inefficax redditur, quippe quod non ſolùm diverſis aliis heterogeneis qualitatibus manifeſtè vel occultè contrariis ab energia & vigore actionis deturbatur, verùm & in doſi competentes, quâ neceſſum eſſet, & morbi ferocia efflagitat, propter quantitatem diverſarum rerum aliarum admixtarum, propinari minimè poteſt, licet ab adjunctis plurimis in actione ſuâ propriâ non præpediretur: Quò fit, ut nil certi ab effectu plurimorum compoſitorum nobis promittere poſſimus, & tùm Patiens tùm Medicus ambo ſpe ſuâ fruſtrentur, ille inſuper quandoque in vitæ diſcrimen ac ſanitatis diſpendium conjiciatur, hic verò vulgi ludibrio

Præſtaret ad imitationem plebis, apud quam non rarò optima experimenta oberrant, unô eoque certo ſimplici uni obviam ire morbo, quàm receptas triũ ulnarum fabricare.

exponatur, ut ipsa etiam Medicina merè audiat conjecturalis. Rerum medicinalium incerta dimensio qualitatum primarum, compositorum medicamentorum initialis causa, in medica arte vel scientia plus damno quàm, emolumento fuit: Nam præterquam quòd planè inserti simus, utrum hoc vel illud vegetabile in primo vel secundo, tertio aut quarto gradu calidum, frigidum, humidum aut siccum sit, latent nos insuper occultæ earum vires & qualitates utplurimum, quibus totâ suâ substantiâ & appropriatione huic vel illi affectui aut morbo contrarientur, nullo habito respectu primarum qualitatum: Etenim certum est, & à Medicis sanioribus tritum jam, Alexipharmaca non agere contra venena aut venenatos morbos, quatenus vel calida vel frigida, humida vel sicca sunt, sed quòd qualitate occultâ à totâ substantiâ promanante, venenis, venenatisque morbis contrarientur, quam dotem illis non contulit rixosum quatuor qualitatum elementariarum conjugium, sed jussus seu FIAT Verbi Conditoris, ipsis liberalissimâ bonitate in potestatum vitalium, constitutâ cuique dierum serie, spirituum attenuatione dilabentium solatium indidit, & suo velut sigillo insculpsit. Hoc si verum, uti verissimum, quidni par ratio sit in cunctis aliis morbis, qui omnes, ferè ad mentem doctiss. & acutiss. Helmontii, venenatæ cuidam Ideæ originem suam debent, ut hinc sua quilibet morbus exposcat Antidota vel specifica medicamenta, totâ suâ substantiâ illi contraria vel opposita, & proindè non frigida ut frigida morbis æstuantibus vel calidis semper opponenda, sed specifica, morbisque totâ suâ substantiâ contraria sint adhibenda: quippè cùm calor ut calor non sit ipse morbus, sed morbi aut materiæ morbificæ productum, sive ut cum eodem pyrotechnico Helmontio loquar, Archei nostri nisus, conans peregrinum expellere hospitem, ejusque materiam conjunctam: Sit nostrum itaque unicum studium, ut si fieri possit, morbis cunctis majori diligentiâ sua specifica investigentur remedia, quippè vel simpliciter, vel eorum essentiis, extractis aut decoctis propinatis, longè feliciores ab iis habebimus effectus, nec tot inposterum committentur in compositionibus ob rerum contrarietates, errores, quorum non pauci etiam cernuntur in sequenti aquæ Lithargyri compositione, quos licet in Animadversionibus super eandem aquam factis obiter quasi spongiâ absterserim, nihilominus ut penitiùs & clarius detegantur, & majorem in arte destillatoriâ tyrones acquirant informationem, operæ pretium esse duxi (quamvis aqua illa parvi sit momenti, & eorum usus vel ab authoribus ipsis ignoretur) eam paulò accuratiùs ad incudem

Affingere simplicibus certum gradum elementaris qualitatis, neglectâ eorum dote specificâ noxium in medendo.

rectæ

rectæ rationis & judicii revocare. Conflata autem est illa aqua Lithargyri ex rebus pro maximâ earum parte destillationi nequaquam obedientibus, inter se etiam contrariis & invicem repugnantibus, utpotè sallis & acidis. Et ut primùm sermonem inchoëmus de Lithargyro auri & argenti, quæ aceto acerrimo superfundenda, in infusione per biduum relinquenda, & tandem acetum ab iis destillatione evocandum sit: Hæc ipsa destillatio ut malè instituta, ita pessimum sortietur finem; Nam *Lithargyrus*, metallum veluti est, id est, plumbum, respectu vegetabilium res fixa, adeòque destillationi præceptæ perperam commissa: Ex eo *beneficiô aceti destillati* solvitur vel extrahitur dulcedo quædam saccharina, ita ut acetum illi superfusum, omni aciditate privetur & dulcissimum acquirat saporem, humiditate autem aceti ab eo abstracta (dico humiditate aceti, quia reverà saltem humiditas vel phlegma aceti abstrahitur, relicto aceti acore unà cum Saccharo Saturni in fundo, qui in ali id esse transmutatus est) prout alia soluta metalla per aquas fortes, abstrahi solent, remanet *plumbi vel Lithargyri vitriolum*, quod alià *Saccharum sive sal* appellari consuevit: Istud *Vitriolum*, *Saccharum, sive sal* (quodcunque etiam nomen illi indideris; non enim variat hæc solutio a quacunque alia, quorumcunque metallorum, cum idipsum Saccharum Saturni in pristinam metallum & plumbum redigi possit) vel centies destillatum *cum quodam ipsissimo liquore*, semper *idem sal sive Saccharum*, ejusdem saporis, ponderis & virtutis in fundo Alembici, humiditate totaliter abstractâ, remanet: Quod si verò *idem sal siccum* violentiori igni & destillationi tradatur, *spiritum præbet rubrum ardentem*, ad instar *spiritus vini*, penetrantissimi odoris empyeuma spirantem, qui *spiritus aceti soboles est*, & cum *plumbo* se indissolubili, nec nisi destructorio igne separabili nexu conjunxerat in ejusdem solutione, in fundo autem vasis destillatorii *plumbum* remanet, nigredine & spurcitie quadam contectum, quodque denuò *cum aceto stillato* solvi, & *idem sal* sive *vitriolum* ex illo effici potest quod antea, puriùs tamen priore, nam *Lithargyrus* multis scoriis, sale item peregrino terrestri scatet, hinc *ex plumbo ipso, minerâ plumbi; cerussâ & minio*, perfectius & præstantius *Saccharum* elicitur, quam ex *Lithargyro*. Atque hinc manifestè patet, hanc *Lithargyri* destillationem *cum aceto* perperam esse institutam, sine rerum naturalium cognitione, & utrumque nimirùm *acetum* & *Lithargyrum* inutiliter huic compositioni adjecta, & planè deperdita esse. Porrò quod secundum obtinet locum in hac compositione *Alumen plumosum est*, res inter mineralia

Saccharum Saturni est plumbi vitriolum.

mineralia fixissima, omnem strenuam ignis violentiam spernens, imò quo violentiore igne illud crematur, eò candidius & perfectius evadit, nihil ferè à suo pristino esse immutatum: Quod si ita est, uti verissimum experientiâ teste, quid simplici hac destillatione per Alembicum, *aquâ Rosarum* insuper affusâ, etiamsi millies destillaretur, aliud elicietur, quam *aqua Rosarum* in virtutibus sui nec aucta nec diminuta, de pondere ejus exiguo scil. drachmâ unâ nil dicturus sum, uti nec etiam de pondere *salis gemmæ*, quod ipsum *sal gemmæ* perindè simili destillationi adaptandum planè ineptum est; quotiescunque enim illud cum liquore aliquo solvitur, & denuò violentissimâ coctione, aquam evaporando, coagulatur seu exsiccatur, *item sal uti antea* in fundo vel residuo manet, nec quicquam immutatum, neve in virtutibus diminutum aut salsedine privatum; siquidem si *spiritus salis* destillandus est, is per retortam igne violentissimo ex *sale sicco cum terrâ insuper figulinâ vel bolo*, *aut potiùs alumine calcinato*, in dupla vel tripla quantitate permixto, destillari consuevit, nullo modo per Alembicum, liquoribus insuper sali affusis, rebusque planè heterogeneis additis, *salis spiritus* elici poterit. Sequentem post sal gemmæ locum in hac compositione occupat, *Thus masculum*, quod ipsum etiam hac simplici destillatione in Alembico, tanquam resina aut Gummi resinosum, exiguum quid emittere potest, nisi aliâ viâ oleum ejus & particulæ spiritûs acidi, per retortam nimirùm destillando fortiore igne expellatur, thure tamen re siccâ permixto, quæ ejus liquefactionem impediat, secùs malè cederet destillatio. *Camphora* Thuri sequens hujus compositionis ingrediens, perindè admixto *bolo* vel *terrâ sigillatâ* in oleum destillatur, tanquam resina vel ipsa Naphtha, aquis impermiscibilis, nisi fortè odore quodam illas imbuat. Proxima Camphoræ est in compositione *aqua Rosarum*, quæ sola sine virium deperditione destillando elicitur prout affusa est, odore exiguo peregrino, à Thure & Camphorâ, imbuta. Colophonem verò imponit huic compositioni *oleum Tartari*, utrum autem *liquor salis Tartari*, qui vulgò oleum nuncupatur abusivè, sive *verum oleum destillatum fœtidum*, quòd nec ego existimem, huic compositioni jungi debeat, decisio sit penes Authorem? quodcunque tamen horum intelligant, neutrum huic destillationi per Alembicum aptè committi potest; nam si *liquorem salis Tartari* addiderimus, ejus humiditas saltem elementaris, *à sale Tartari* in aërea liquefactione attracta, per Alembicum destillando transit, remanente *sale Tartari* in fundo Alembici residuo, nec quicquam in virtutibus quantitate aut esse suo diminuto;

diminuto; etenim *ſal Tartari rex fixa*, ſtrenuam ignis violentiam uti metalla fixa ſuſtinere poteſt, quippe quod *à Tartaro igne violentiſſimo cremato* extractum, adeoque quod ſemel atque iterum tantùm ignis violentiam ſuſtinuit, non illicò pòſt aquâ illi affuſâ deſtillatum, ad cujusvis imperantis nutum volatiliſabitur, & per Alembicum unà cum aquâ illi affuſâ, deſtillando tranſibit, prout alibi de Spodio, Cornu Cervi uſto, & ſimilibus ſæpiùs inculcatum eſt. *Oleum verò Tartari ſtillatum fœtidum*, ſi quis fortè addendum fore compoſitioni exiſtimaret, non autem *liquorem ex ſale in humido frigido loco reſolutum*, eodem in errore verſatur; nam nec ipſum in ſimili deſtillatione unà cum aquâ ſurſum ſcandit, aut deſtillando per Alembicum elici poteſt, ſed neceſſum eſt, ut per retortam, cineribus aut aliâ re ſolidâ vel ſiccâ prius permixtum, ejus deſtillatio, ſi neceſſariò foret deſtillandum, perficiatur. Et tandem, poſito, ambæ *aquæ*, nimirùm *prima quæ de Lithargyro cum aceto*, & *alia ſecunda*, quæ *ex cæteris ingredientibus cum aqua Roſarum & oleo Tartari* deſtillari præcipitur, viribus ſuarum ingredientium nativis uberrimè eſſent imbutæ, illæ tamen invicem commixtæ, (cùm, uti ſuſpicor, commiſceri debeant, aliàs enim ſub uno titulo utraque deſtillatio non eſſet comprehenſa, propterea hâc etiam in parte Author mancus eſt,) præcipitatum ad inſtar ceruſſæ efficerent, cum deſtructione vel annihilatione aciditatis primæ, & ſalſedinis ſecundæ deſtillationis ſive aquæ: Nam ſi ſolutioni *Lithargyri cum aceto factæ, liquor Tartari*, vel uti vocant, *oleum Tartari* infunderetur, plumbum cum aceto ex Lithargyro ſolutùm illicò præcipitaretur in forma pulveris albicantis ſeu ceruſſæ, quia *ſal Tartari & Acetum*, (licet ab uno ſubjecto ambo profecta,) invicem commixta, illicò ſeſe mutuò amplexantur, levi contrarietate oboriente; hoc autem amplexu fit, ut aciditate, quâ plumbum ſolutum eſt, & illud liquoretenùs ſecùm retinet, à ſalſedine tartari deſtructa vel immutata, plumbum anteà ſolutum deſerat, fundumque ad inſtar Ceruſſæ petere ſinat, quippe quod denuò in priſtinum metallum & plumbum pro parte ſui, igne violento reducibile eſt. Perſpicies ergò, Lector candide, ex præmiſſis fundamentis, quàm indigni errores in hâc unicâ & vix caſſâ nuce dignâ compoſitione, quæ verè non meretur ut operam meam in erroribus ejuſdem recenſendis & enucleandis impenderim, commiſſi ſint, ac meritò cùm illa nulli uſui ſit, operæ meæ parcere potuiſſem; verùm ut illi, qui rerum deſtillandarum exactam notitiam non habent, ex præmiſſis manifeſtè agnoſcant, non quodlibet cum

quolibet

quolibet dextrè & legitimè commisceri posse, nec quodlibet cuilibet generi destillationis aptè committi, sed meliore quàm sermocinali Philosophiâ pro legitimâ & dextrâ medicamentorum compositione & præparatione opus esse; idcircò paulò exactius hanc indignam compositionem examini veræ Philosophiæ subjicere operæ pretium duxi, cùm ex præmissorum diligenti lectione, non pauca, quæ veram & legitimam componendi medicamentorum methodum concernunt, palàm fiant, cui quilibet veritatis studiosus, qui æquo animo & saniore judicio præditus in verba antiquorum jurare non consuevit, securè inniti potest: Hoc insuper sibi persuasum habeat, quod juxta *Terentium*: *Non omnia apud Antiquos meliora, sed nostra quoque ætas multa laudis & artium imitanda tulerit posteris.*

Easdem ferè cum prioribus aquis destillatis laudes meretur aqua Nephritica Brenggeri, quam ut severiori inquisitioni etiam substernamus non inconsultum duximus, cùm illius præmissæ Animadversiones paulò generaliores factæ, ejusdem errores sigillatim & distinctè non dilucident, qui tamen distinctiùs explicati, multis praxin medicam initiantibus informationi esse poterunt, ne posthac in suis medicamentorum præscriptionibus, præsertim aquarum destillandarum, adeò turpiter hallucinentur. Asserui autem in præmissis super aquas destillandas in genere, non omnia vegetabilia in destillationibus nutui nostro auscultare aut patere, multò minus uni eidemque generi destillationis illa ex æquo committi, sumptò nimirum judiciô ab odore & sapore vegetabilium, tanquam infallibili testimonio; quippe nonnulla illorum & sapore & odore suas imbuunt aquas ab iis destillatione prolectas, utpotè *Cinamomum*, *Anisum*, *Fœniculum*, *&c.* Quædam solùm odorem fundunt destillata, relictо sapore in residuo, utpotè *Absinthium*, *Rosæ*, *&c.* Reliqua planè destillationibus inepta, nullum vel saporem vel odorem eructant, sed integris virtutibus in residuo sive decocta sive destillata manent, è quorum serie haud exiguus est numerus, utpotè *fructus pulposi*, *dulces*, *amari*, *acidi*, *& adstrigentes*, Item *olera quamplurima*, quæ omnia exactè nosse oportet, si utile quid in compositionibus præscribendis & efformandis præstandum, secùs infiniti committentur errores. E numero autem illorum ingredientium, quæ & sapore & odore suo aquam hanc imbuunt, sunt tantummodò *Cinamomum*, *Fœniculum*, *Macis*, *Terebinthina*, &, si *sal Succini volatile puto*, ex descriptione pulveris contra calculum primæ compositionis hùc revocare velis

Aquæ nephriticæ simplicia congrua, & incongrua enumerantur.

Secundam

Secundam seriem, quæ nimirùm odorem tantùm aquæ dictæ communicant, sunt *baccæ Iuniperi*, *lignum Sassafras*, *nuclei Cerasorum*, *Persicorum & Prunorum sylvestrium*. Tertium ordinem, utpote quorum sapore & odore aqua illa totaliter destituitur, virtute & efficaciâ in residuo manente, reliqua omnia hanc compositionem ingredientia constituunt, nimirùm, *radices Althææ*, *Ononidis*, *Petroselini*, *Malvæ & Saxifragiæ*; *semina Ceparum*, *Cynosbati*, *Milii Solis & Vrticæ*; *baccæ Alkekengi & Hederæ*; *cortices Frangulæ & Tamarisci*; *lignum Guajacum & Nephriticum*; *succi Fragorum*, *Limonum*, *Asparagi*, *Raphani & Veronicæ*: Imò ex descriptione pulv. contra calculum, illa quæ antea huic compositioni non insunt, huic ordini annumerari possunt, nempè *Liquiritia*, *Pimpinella*, *semina Erucæ*, *Dauci*, *Violarum purpurearum*, *Lactucæ*, *Papaveris albi*, *quatuor frigida majora*, & *Hyosciami*; *Herniaria Holleri*, *Gumm. Cerasorum & Tragacanthum*, *Terebinthina ad duritiem cocta*; *magisterium oculorum Cancrorum*, *lap. des Iudaici*, *Spongiæ & Nephritici*, *Canthar. des & Saccharum candi.* Et ne existimes, Lector benevole, hanc assertionem invalido niti tibicine, inspicias ipse quæso compositiones & præparationes plurimorum Syruporum decoctorum, & electuariorum Dispensatorii Augustani, reipsâ experiêre, has species ferè omnes, pauculis exceptis, decoctionibus frequenter & sæpissimè fuisse adaptatas, mecumque totus miraberis, quòd putemus, eorum vires in decoctione, vel illa decoquendo, ubi majore ignis acrimoniâ tamen opus est, non exhalare, (uti revera non deperduntur,) easdem autem in destillatione, quæ calore minore peragitur, excipere à suis concretis, & destillationis beneficio exaltatas velimus, cùm quæ in coctione nihil virium evaporant, in destillatione minùs ex se dare possint, *Succorum enumeratorum*, præcipuè *Fragorum*, *Limonum*, & *Veronicæ*, è quibus Syrupi *additâ dimidia parte Sacchari* decoquuntur, partes tres circiter eorum in Syrupi ad consistentiam decoctione ut evaporent necessum est, relictâ quartâ tantùm parte unà cum Saccharo in Syrupum confecto; Quòd si verò illa humiditas, (scilicet tres partes, relictâ tantùm parte quartâ,) quæ vaporetenùs exhalare debet, à succis dictis, & decoctionibus aliis plurimis & similibus speciebus vel ingredientibus paratis, eximiis virtutibus prædita esset, uti fateri necessariò cogimur, si hujus & aliarum aquarum compositiones erroribus dictis non refertas existimamus,) profectò iniqui valdè sumus in proximum, dum tantam succorum & reliquorum decoctorum quantitatem inutiliter sæpiùs vaporetenus decoquendo in auras pellimus,

pellimus, & consequenter nec sanitati nec æri proximi ægroti parcimus; quippe natura rerum ad cujusvis imperantis citationem nullatenus comparet, nec sese mox accommodat, ut nunc superiùs enumeratarum specierum vel simplicium virtutes si coquuntur, in residuo decocto impressio servet, mox verò iisdem leniter destillatis, efficaciam earum totam per Alembicum transmittat, quod paulò superiùs etiam impugnavi. Jam verò contrariorum eadem ratio esto, ubi *Aromata & quæcunque sulphureæ naturæ spiritu gaudent volatili*, decoctionibus imponuntur, quod quàm sæpè factum sit, ex plurimis patet. Liceat igitur dolere ob tam miserandas compositiones plurimis prorsus indignas, ut eruditorum Virorum oculos offendant, nec aliâ, quàm Vulcani luce dignissimas: Sic enim non tantùm Pharmacopœi in inutiles expensas inducuntur, sed etiam ægris ipsis, ac Medici studii tyronibus deplorandæ injuriæ imponitur, cum naturalium corporum, (quorum natura & constitutio non Aristotelicis argutiis, nec cerebralibus scribentium & describentium disputationibus eruitur, sed pyrotechnicâ analysi in Vulcani officinâ nudâ producitur in conspectum,) ignarus adhuc totus credat, non potuisse ab antiquis errores committi, adeòque malit sequi plures unus, cumque ipsis errare, quàm benigniter audire unum benè docentem, id quod rursum in plurium seductionem cedit & redundat.

Res destillandæ non semper parent nutui nostro.

Plures essent aquarum compositiones, similis censuræ summoperè indigæ, sed ne nauseam legenti moveamus, similem crambem sæpiùs decoquendo, multa intacta relinquimus, quæ ex præmissis haud difficilè peti possunt: Itaque extremam manum huic classi imponens, transeo ad classem decimam sextam, quæ de oleis coctis & expressis agit, in qua quidem pauca restant, quæ ulteriore correctione indigent; hoc solum addere arbitratus sum, ut si *ex animalibus vivis, v. gr. Scorpionibus, Lumbricis, Lacertis*, vel similibus *olea* conficienda, ea violentioribus coctionibus non committantur, sed tantummodò in *oleis destinatis* emori & suffocari permittantur solâ insolatione in vitro benè clauso, aut digestione aliâ, ne *spiritus vivifici oleo* communicati diuturnâ & violentâ coctione denuò exhalent & in auras pellantur. Item, si *carnes animalium oleo* incoquendæ sint, eæ illicò recenter mactatis animalibus, dum quid *de vivifico spiritu* adhuc participant, in frustula dissectæ *oleo* immergantur, & solâ digestione, vase benè ligato, ne quid exspirare possit, *oleum* conficiatur, ita enim *olea* majoribus viribus imbuta, ac si multum coquerentur, prostabunt. Oleum

Ad classem decimam sextam de olei coctis.

Scor-

Scorpionum simplex Mesuæ parcam nimis recipit quantitatem *Scorpionum*, *XXX. enim Scorpiones ad libras duas olei* haud sufficere mihi videntur, plures igitur *centum vel ducentos Scorpiones circiter duabus libris olei Amygdalarum* si quis immergat, *efficacius oleum* sibi comparabit,

Oleum Scorpionũ simplex parcum nimis recipit numerum Scorpionũ.

Oleum porrò Mastichinum & ex Styrace, aliaque ex resinosis, & in oleo solubilibus gummatibus paranda olea, nullâ penitus indigent coctione vel ebullitione, nevé *vinò affuso* opus habent, cùm *& Mastiche & Styrax* promptè *in oleo* liquifiant, & indissolubili nexu invicem uniantur; non igitur *vino* opus, quod saltem eorum unionem: scil. *Mastichis & olei*, donec *vinum* penitùs exhalârit, impediat, imò una in violentâ coctione *vinum* quod exhalat, secum rapiat subtiliores ac spirituosiores *Mastichis & Styracis* partes, quibus ut *oleum* postmodùm destituatur necessum est.

Oleum Mastichinum & Styracis.

Oleum Laurinum è numero expressorum est, ejus proin parandi modus per diuturnam scilicet coctionem, ex malâ fortè informatione Dispensatorio insertus est, relinquamus itaq; oleũ hoc parandum plebeis in Italia, qui explosâ hâc coctione, per expressionem illud æquè uti alia expressa olea conficere nôrunt.

Oleum Laurinum, quâ ratione paretur.

TRansco ad classem decimam septimam Unguentorum, in quâ perindè nonnulla annotanda restant, non quidem quoad dexteriores unguentorum præparationes, quam quæ anteà in singulorum illorum Animadversionibus dextrè traditæ sunt, verum quoad majorem Lectori informationem & plenariam de compositione & præparatione unguentorum dilucidationem: Ne autem fusior hîc sim, ea paucis & in genere perstringam; Ac primùm in quibusdam unguentorum compositionibus *succi vegetabilium cum oleis* ad omnimodam humiditatis exhalationem coquendi præcipiuntur, uti in unguento de Alabastro & aliis, ast hâc coctione sive exhalatione *succorum ab oleis*, non immeritò, nec sine ratione reprobatâ, *ipsas herbas vel flores* competente pondere substituendas non abs re censeo: Etenim *succi ex herbis vel floribus, præsertim odoriferis & balsamicis expressi*, eandem cum *herbis ipsis vel floribus* non redolent fragrantiam; dubitari proin meritò potest, utrum *succi* integras cum *herbis* è quibus expressi, virtutes in se reconditas habeant, aut eosdem vel majores effectus, ac *ipsæ herbæ vel flores in substantia* producere possint, præsertim si externè admovenda sint. Contrarium sustineo, ipsaque dictat ratio; nam *sicca pars terrestrior* sua æquè ac *liquida subtilior* virtute gaudet, in genere roborantium & adstringentium, ubi potiores virtutes *residuis ab expressione*

Classis decima septima de Unguentis.

expressione plantis attribuendæ, quàm *succo ipsi ab iisdem expresso*. Porò *succi vegetabilium* tanquam aquosi, nullo unquam *cum oleis consortio* connectuntur, ut vel centies invicem commixta, denuo naturâ suâ segregentur, nullâque omninò arte ita commisceri aut uniri possint per se, ut per minima commixta maneant, undè nemo in eam opinionem descendat, aut sibi persuadeat, *succorum virtutes medicinales* in *olea* transmigrare, illisque dextrè communicari, quid? quòd licet invicē, *olea scilicet & succi*, coquantur ad totalem *succorum & humiditatis* exhalationem, ut alias moris est, nihilominus evidens fit separatio *olei à succo exspissato, picis nigræ instar fundo vasis adhærente*, nullâque arte *oleis* permiscibili, id quod indicio est, exiguum quid *oleis* fuisse *à succis* impertitum. Prætereà nec *color plantarum aut florum*, (qui licet pro accidente habeatur in quibusdam tamen oleis & unguentis summoperè expetitur, utpote in oleo Hypericonis, ruber, in unguento Populeo, viridis, &c.) *à succo* oleis & unguentis, loco *herbarum* adaptato, sperari potest, sed necessum est, ut *ipsi flores*, vel *herbæ contusæ*, aut minutim potiùs concisæ *oleis vel axungiis* permisceantur. Imò & hoc notatu dignum est, in acquirendo vel potiùs imprimendo colore herbarum vel florum unguentis, ut *olea*, (si ex oleo & cerâ conficienda sunt unguenta,) *ceræ prius* permisceantur, antequam *herbæ* vel *flores* illi infundantur, quò melius & colore & virtute *ab herbis & floribus* unguenta imbuantur: cujus monitionis ratio hæc est, quòd citius *axungia quædam*, utpotè *oleis solidior* colore odore, & virtute cujusdam vegetabilis, fragrantis præsertim & sulphureę naturæ, per infusionem aut coctionem imbibi possit quam *olea quæcunque*; sic *olea cerâ permixta*, solidiora evadunt, *axungiis* simillima, & consequenter ad extrahendos vel recipiendos colores & odores, ne dicam majores herbarum aut florum virtutes, aptiora multò sunt. Ob eandem etiam causam *olea summe odorifera*, utpotè, *Iasmini flor. Citri, Arantiorum florum, &c.* quæ aliundè ex Italia utplurimùm ad nos devehuntur, cum *oleis puris vel liquidis* confici haud possunt, sed requiritur ut *Amygdalæ*, vel quod melius, *baccæ Ben* sæpius cum *floribus supradictis*, stratificentur, *à quibus baccis* vel *amygdalis*, odore & virtute florum sat sufficienterque imbutis, *olea tandem fragrantissima* exprimuntur. Est & hoc Profumatoribus Italis, uti appellari consuevêre, solemne, ut si *baccas Ben* in promptuario non reperiant, nec *Amygdalas* tamen adhibere desiderent, pro *similium oleorum gratum odorem spirantium* confectione, cum *oleo de Ben Gossypium* humectent, quo *Gossypio & floribus odoriferis* stratum super stratum

Succi expressi cum oleis nunquam verè permiscentur.

Præstat herbas concisas cum oleis digerere, quam succos expressos cum iisdem coquere.

Baccæ Ben aptum sunt receptaculum odoris & suaveolentiæ ex odoratis concipiendæ.

tum aliquoties, ſemper *recentes flores*, rejectis prioribus, ſubſtituendo faciant, atque ita *oleum denuò jam ſummè fragrans ex Goſſypio illo* exprimant, ad multos annos durabile: nam *oleum de Ben* hoc præ cæteris oleis virtutis habet, ut ad multo annos incorruptè perſtet, nec rancorem, ſitum, aut odorem fœtidum ingratumque contrahat, cùm & per ſe omni odore careat, neque etiam prout *reliqua olea expreſſa ferè omnia, ut & quædam deſtillata*, viſcidum & craſſum evadat. Quibus experimentis liquidò conſtat, *olea per ſe* ob eorum lentorem non apta eſſe menſtrua ad eliciendos odores, colores, & virtutes *ex vegetabilibus*, prout alibi etiam monui, tantoque minus, ſi non *ipſa vegetabilia herbæ vel flores* cùm totâ ſua ſubſtantiâ, ſed *ſucci eorum expreſſi* ſaltem *oleis* addantur, & ad omnimodam humiditatis, & ſucci liquidioris exhalationem invicem coquantur. Proindè etiam in præparatione unguenti de Alabaſtro, quod anſam mihi præbuit, ut hæc ſcitu neceſſaria admonerem, illa obſervanda ſunt, & ut evidens exemplum habeamus, ſequens modus edocebit.

UNGUENTUM DE ALABASTRO.

℞. *Olei ſimplicis Olivarum puri recentis & non rancid. libram unam ſemis,*
Ceræ citrinæ & novæ odoratæ uncias octo circiter, plus minusvè, prout liquidius vel ſolidius unguentum deſideras.

Quibus ſimul leniſſimo igne liquatis immerge ſequentia, minutiſſimè conciſa, utpote

Florum Roſarum Damaſcen. recent. uncias quatuor,
Chamomillæ recent. uncias quinque.
Herb. recent Rutæ viridiſſ.
Betonicæ virid. ana uncias quatuor.

Et ſi libet *radici Altheæ* tanquam incongruæ huic unguento ſubſtituatur

Herb. recent. Majoranæ, vel etiam
Flor. recent. Sambuci uncias quatuor,

Digerantur in loco tepente ſeptimanâ unâ vel alterâ, factâ pòſt unicâ ebullitione, in Alembico, ſi lubet, ſuo capitello munito, (ut ea quæ tranſit humiditas fragrans, reſiduo expreſſo reſtitui & reaffundi poſſit,) exprimantur, unguento expreſſo

Eandem dictorum florum & herbarum quantitatem

Immerge, leniſſimo tepore digere, ac factâ denuò in Alembico unicâ ebullitione, cum reaffuſione particulæ humiditatis quæ tranſiit unguento expreſſo, coletur, exprimanturque herbæ & flores, expreſſo adde

Pulv.

Pulv. lapid. Alabastri puri & subtiliss. triti uncias quatuor.

Fiat continuâ agitatione pistillo ligneo donec refrixerint unguentum nobile capitale, cujus drachma una majores vires, quam integra uncia simpliciter parati, de se spondebit & profundet.

Nota: poterit, si cui volupe fuerit, *lapis prædictus Alabastri*, antequam huic unguento admisceatur, cum *succo aliquo ingredientium herbarum*, aut etiam cum *succo Solani* aliquoties impraegnari & denuò exsiccari, pro majore virtute unguento conciliandâ; ita enim *succus is veluti inspissatus* & cum *Alabastro* exsiccatus, unguento per minima commisceri, ac suas exserere vires potis est.

Porrò in quibusdam unguentorum compositionibus *diversa vegetabilia* uni eædemque infusioni & coctioni destinata sunt, nullâ habitâ consideratione, quæ vel sulphureæ balsamicæ aut terrestrioris sint naturæ, quippe quæ diversimodè, quòd sæpè in aliis medicamentorum compositionibus admonui, tractari velint; Illorum enim virtus, utpotè *quæ balsamicæ naturæ sunt*, quod ex odore utplurimùm percipitur, l vi coctione exhalant, & in auras pelluntur, remanente parte terrestriore, affectibus quibus destinatur planè inutili: *Horum* verò scilicet *terrestriorũ vegetabilium* efficacia integra, diu licet multumque decoquantur, semper in residuo manet; proindè vera rationi consonum est, ut dum in unguentorum compositionibus tàm diversa vegetabilia etiam consarcinantur, ea perindè dextrè tractanda & distinguenda sint, ne parte penetrantiore & subtiliore depulsâ, putamina veluti, nobis relinquantur, abjectis nucleis, & unguenta potiorum ingredientium virtute subtiliore balsamicâ destituta, & Medicum & ægrum fallant. Exemplo perindè nobis sint diversa hujus classis unguenta, utpotè Aregon Nicolai, Viride Reginæ, &c. quæ diversas & planè contrarias recipiunt plantas, *calefacientes, refrigerantes, humectantes, exsiccantes, adstringentes, laxantes, &c.* de quarum qualitatum combinatione meritò quis quæstionem instituere posset; quâ ratione illis affectibus ex materiâ frigidâ ortum ducentibus, quibus ut plurimũ destinantur si Authoribus habenda fides, conducere possint: Verùm cùm & nunc mei instituti non sit, propriè de qualitatibus sive primis, sive secundis plantarum, ac per consequens de incongruâ illarum conglomeratione multa disserere, maneo in concepto proposito, nimirùm quò modô hæc prædicta unguenta legitimè conficiendâ sint, ne, cùm aliàs *herbæ odoriferæ, balsamico spiritis & oleo gaudentes*, plurimis *aliis refrigerantibus plantis* obtundantur, & insuper multum decoctæ, *balsamica earum*

Labor mihi non de qualitatum & effectuũ combinatione, sed de unguentorum præparatione artificiosâ & legitimâ.

earum vis tota penitùs exſpiret, ſed unà cum unguento remaneat, tanquam ſummoperè expetita: Proindè in prædictorum unguentorum legitimâ præparatione, *ingredientia ſive ſpecies eorum* diſtinxi, & quæ *terreſtrioris naturæ*, quorum vis nimirum in adſtrictione & roboratione conſiſtit, primæ infuſioni & decoctioni deſtinavi, quippe quòd diuturnam decoctionem ex naturâ ſuâ ferre poſſunt ſine virium jacturâ; quæ verò *naturæ ſulphureæ & balſamicæ*, quorum vis præcipua promptè exhalat, leniter etiam decoctorum, ſecundæ infuſioni adaptavi: Primam infuſionem coctione ad omnimodam ferè humiditatis rerum ingredientium exhalationem abſolvi, ſecundùm ſolâ digeſtione aut maceratione, vel etiam levi ebullitione in Alembico vitreo, ut quæ ebulliendo exhalat fragrans humiditas, denuò unguento tanquam potior efficacia eorum reſtitui poſſit, ne ullarum rerum aut virtutum fiat deperditio, ſed cuncta ſarta tectaque in compoſito conſerventur,

SEquuntur nunc emplaſtra & cerata, unguentis paratu difficiliora, proindè artificio elegantiore opus habentia, quibus tamen eædem obſervationes, quæ unguentis jam dum adjectæ ſunt, accommodari poſſunt, non intermiſſis operis manualibus aliis, quæ in ſingulis emplaſtrorum & ceratorum præparationibus in præmiſſis fideliter manifeſtavi. Etenim ſi quis antiquas compoſitiones, adjectaſque earum præparationes per tranſennam ſaltem inſpexerit, reipſâ deprehendet, ea partim paratu difficillima, partim impoſſibilia eſſe. Et quantumvis nonnulli Medicorum ſuo officio ſatis feciſſe arbitrentur, ſcribendo, *fiat ſecundum artem*, conſiderare tamen vel maximè hîc tenerentur ſuam authoritatem, nec ita miniſtris pharmacopœis proſtituere illam, quaſi Juſtinianus codex jubeat, mandetque apothecariis, præſcriptiones Medicorum emendare, vel commiſſos in compoſitione errores, præparatione dexteriori corrigere: Idcircò in hâc re ſummè neceſſaria, (ubi quot capita, tot ſenſus, ita etiam tot diverſæ præparationes à Pharmacopœis quibuſdam, non omnibus certè perindè doctis, in ſimilibus erroneis compoſitionibus & adjectis præparationibus inſtitutæ ſunt,) non iniquè fecero, experientiâ non levi inſtructus, ſi tandem aliquandò non ſolùm errores, larvâ detectâ compoſitionibus, in lucem protulero, verùm etiam ſaniore modo compoſitiones & ingredientia in ordinem redegero, atque dexterrimo & facillimo modo illarum præparationes inſtituero: Hæc mea inſtituta in hâc claſſe emplaſtrorum, tum etiam ceratorum, non minus quàm in aliis claſſibus proſecutus ſum; in tantum enim

Claſſis decima octava & decima nona de emplaſtris & ceratis.

Non benè nec tutò ſemper cōmittitur Pharmacopœis jus parandi formulas Medicorum f. h. a.

 ordinem,

ordinem, erroribus priùs lucidissimè detectis, compositiones plurimas emplastrorum inordinatissimè conscriptas, & vel principio & fine, omnique componendi & præparandi ratione carentes, redegi, ut & juniores Medici non solùm in componendis vel præscribendis similium emplastrorum compositionibus, verùm & pharmacopœi, eorumque ministri in præparatione certam normam habeant, quam securè sequi possint. Enimverò cùm in plurimis emplastrorum præscriptis formulis, uti dictum, nec ordo, nec legitima præparandi ratio observata additaque sit, & vel cuncta pharmacopœorum dubioso & differenti arbitrio commissa sint, utpotè in emplastris, Apostolico Nicolia, Catagmatico seu ad fracturam ossium Renodæi, Ceroneo Nicolai, Diachylo magno, & omnium maximè de Ranis cum Mercurio, multisque aliis emplastris & ceratis, proindè ingredientia hæc emplastra, homogeneis ab heterogeneis separatis, in certas classes, prout vera & artificiosa præparandi ratio postulat, distinxi, interpositis autem singulis classibus veris præparandi modis, secundùm naturam homogeneorum, & heterogeneorum, (quæ non nisi experientiâ longâ ac insuper veris physicis rationibus cognosci possunt,) ita ut nunc vel leviter instructo artifici pharmacopœo, paratu alias difficillima emplastra, facillima sint, lege artis diligenter conscripta, quæ cùm abundè sufficiant, plura his duabus classibus superaddere haud necessarium duxi. Igitur ad classem ultimam, de præparationibus quorundam simplicium, transitum paro, in qua præter alia, quæ jam tum in ejusdem Animadversionibus allata sunt, pauca adhuc annotare consultum visum est: Nimirum, plurima sunt in hâc classe subjecta vel simplicia in medium producta, quibus ad instar ceræ, cui sigilla, ita & illis aliarum simplicium salubrium virtutes facillimè imprimi possunt, rebus præsertim siccioribus, utpotè *Agarico, Aloë, Bolo, Armena & similibus*, è quibus sanè egregia medicamenta forent paranda.

De Præparatis, Classis vigesima & ultima.

Agarici Præparatio.

Sit igitur *Agaricus* primum subjectum, quod aliàs capiti & cerebro expurgando dicatum est, quippe qui sive in Trochiscos sive in aliam aliquam massam efformandus, commodissimè non *infusione Zinziberis*, sed *vel decoctis*, vel *succis aliis capiti & cerebro* expurgando destinatis, sæpiùs insuccari, & denuò leniter exsiccari poterit; per se enim haud ita efficax est, ut etiã drachma una ejusdem intra corpus sumpta, (nauseabundè ob levitatem & quantitatem, cùm in molem magnam consurgat, sapore insuper sit amaro ingratoque,) parùm operetur, idcircò cum decocto aliquo, sive *radicum Asari*, sive *Mercurialis*, sæpiùs imbui, & denuô exsiccari poterit, Modus sit talis:

℞.

℞. *Rad. Asari libram semis*,

Concisæ coquantur in *s. q. aquæ fontis vel fluminis*, repetitis vicibus affusæ, ad totalem virtutum prolectionem, decoctiones omnes colatæ & clarificatæ ad libram unam vel alteram leniter evaporent, cum quo residuo

Agarici albissimi radulâ comminuti libra una plus minusvè,

Insuccari, denuoque exsiccari, & in Trochiscos efformari poterit, spreto colore albicante, qui alias in trochiscato Agarico desideratur, quùm efficacia colori meritò sit præferenda. Si verò cuipiam *Asarum* non arriserit, is *aliô simplici catharcticô*, pro morborum caussis eandem præparationem moliri poterit, atque ita, quod ab Agarico sperare jubent, multo fœnore adipiscemur, & exoptato potiemur successu.

Ad eundem modum *Aloë*, *sive Succotrina*, *sive Epatica* illa sit, in viribus suis, & secundùm intentionem cujuscunque Medici, non solùm *infusione Rosarum aut Violarum*, sed *decoctis quibuscunque catharcticis*, unicuique morbo singulariter appropriatis aut contrariis insuccari poterit, nimirùm ad Melancholiam Hypochondriacam, *decoctô Hellebori & Foliorum Sennæ*: ad Hydropem Ascitem, *decocto vel succo Cucum: Asinini, radicum Ebuli, cort. median. Sambuci, Galappæ & Mechoacæ essentiâ cum spiritu vini ob resinosam eorum substantiam extractâ*; *succo Mercurialis, succo vel decocto Asari* pro febribus quotidianis aut quartanis; pro capite & cerebro expurgando, *essentiâ Agarici* item *decocto Asari, &c.* Porrò & *rerum aromaticalium* viribus pro corroboratione ventriculi & capitis, ipsa inebriari potest, verùm alio modo quàm in pilulis Aloëphanginis præcepêre, ubi spirituosa & aromatica vis tota, pessimâ illâ insolatione diuturnâ penitùs tollitur & annihilatur: Quâ ratione autem illud in effectum dare liceat, ne parte balsamicâ aromatum depulsâ, eorum effœto & inutili decocto nos saturemus, habes Lector amice dexterrimum modum in præmissis nostris Animadversionibus super dictas pilulas Aloëphanginas, quem imitari in facili est: Quòd si verò aliam formulam exoptares, en! subdo sequentem: Aloës præparatio.

℞. *Rad. Asari uncias duas*,
Calami aromat.
Galangæ ana unciam unam;
Absinthii nostratis,
Menthæ odoratæ ana drachmas sex;

Coquantur in *s. q. Aquæ* repetitis vicibus, ad omnimodam virtutum prolectionem, decocto adde

Aloës succotrinæ uncias sex,

Vel si mavis loco ejus,

Aloës Epaticæ tantundem,

Et leniter evaporare finito ad siccitatem ferè pristinam, posteà accipe

Ligni Aloës gummosi unciam unam,

Et cùm f. q. spiritus vini extrahatur essentia ejus resinosa, quâ cum diluantur

Pulv. Croci Austriaci drachmæ tres,
Myrrhæ rubræ uncia una,
Mastichis drachmæ sex,

Et prædictæ Aloë insuccatæ jungantur, iterumque ad siccitatem ferè leniter exsiccari finito, massæ huic tandem junge

Pul. nuc. Moschat.
Cardamomi,
Macis ana drachmas tres,
Ol. Still. Cinamomi,
Garyophillorum ana scrupulos duos,
Absinthii,
Mentæ ana scrupulum unum,
Macis,
Cubebarum ana drachmam semis,
Balsami Indici de Peru drachmas duas,

Fiat ex omnibus exactè permixtis massa pilularum justæ consistentiæ.

Plura addere in facili esset, verùm hæc *de Aloë* mihi sufficere videntur, cùm quilibet prudens Medicus, cui regiones, anni tempora, & ægrorum temperamenta perspecta sunt, sua medicamina facilè eò dirigere possit.

Millepedus seu Asellorum præparatio.

Millepedes seu Aselli cum *vino myrrhato* aut cum *vino in quo Petroselinum, Apium, Saxifragia, Ruta muraria,* aut simile quoddam diureticum maceratum fuerit, cùm pro diuturniore conservatione, tùm majore virium imprægnatione præparari queunt, modo tali:

℞. *Vini albi generosi libras duas,*
Cui immergantur
Myrrhæ rub. uncia una,
Rad. Apii,
Cichorii,
Petroselini ana drachmæ sex,
Sem. Anethi drachmæ tres,
Tartari albi Veneti uncia una,

Digerantur die unâ vel alterâ colaturæ, post adde

Asellorum libram semis

Et

Et in vitreo vase unà exsiccentur calore leni, sive in M. B. serventurque usui.

Nota: si fortè nonnemo *solo sale* eos condire voluerit, cùm animalia sint, licet imperfecta, is *sale marino vel gemmæ*, aut etiam *sale urinæ fixato*, eos conspergat, addito insuper *vino myrrhato*, quò perfectiùs uniantur.

Bolus Armena quâ ratione is legitimè præparandus, ejus præmissæ Animadversiones exactè indigitant, verùm cùm puris Alexipharmaci præparationem ejus molitus fuerim, præstat, ut ad alios affectus nunc perindè illum accommodemus aut efficacem reddamus, utpote ad sistendum fluxum sanguinis ad sanguinem internum a contusione vel lapsu coagulatum, ad casum. Dysenteriam, Diarrhæam, vulnera item interna: Et quidem ad sistendum fluxum sanguinis tali modo: Boli Armena præparatio.

BOLUS ARMENA PRO SISTENDO FLUXU SANGUINIS NIMIO sive Hæmorrhagiæ.

℞. *Rosarum recent. rubearum libram semis,*
Rad. recent. Cichorii flore albo, uncias quinque,
Papav. errat. uncias duas,

Fiat cum *aquâ simplici* decoctio repetita, quoad omnes vires prædictarum specierum excoctæ sint, *decoctionibus colatis & clarificatis* adde

Succi Semper vivi majoris,
Endiviæ,
Lactucæ ana uncias quatuor.

Cum his mixtis & unitis liquoribus irroretur sæpiùs,
Boli Armenæ libra semis,
Et denuò in leni calore exsiccetur, ut in pulverē redigi queat.

VEL

Irroretur sæpiùs Bolus Armenas cum *decocto forti Cancrorum fluviatilium*, vel etiam *spermate Ranarum, sponte resoluto, & per linteum saccum transfluxo*, utpote

℞. *Spermatis Ranarum mense Martio suffic. quantitatem*
Quod imponatur sacculo linteo & sponte transfluere permitte.
Huic aquæ libris duabus junge
Aluminis puri, vel si mavis
Nitri puriss. cryståll. unciam unam vel alteram,
cum qua aqua
Boli Armenæ libra semis,

Irroretur sæpiùs, & denuò totaliter exsiccetur, ut in pulverem redigi queat, servetur.

BOLUS ARMENAS AD SANGUINEM INTERNE COAGULATUM.

℞. *Radic. Apij,*
Acetosæ,
Plantaginis ana unc. unam,
Herb. Card. Mariæ,
Chærefolij ana recent. uncias duas,
Sanguisorbæ unciam unam.

Incisa coquantur in *ſ. q. aquæ ſimpl.* repetitis vicibus, quoad viris omnes excoctæ ſint, cum colaturis ad libram unam circiter exhalatis irroretur ſæpiùs,

Boli Armenæ libra ſemis
& exſiccetur.

BOLUS ARMENAS AD DYSENTERIAM, ET IMMODICAM Diarrhœam.

℞. *Rad. Biſtortæ,*
Acetoſæ,
Cynogloſſæ,
Lapathi acuti,
Plantaginis,
Tormentillæ ana unciam unam,
Herb. recent. Plantag. min.
Millefolii,
Pyrolæ,
Flor. recent. Quercus ana manip. duos,

Incisa coquantur cum *ſ. q. aquæ ſimplicis* repetitis vicibus, cum *decocto clarificato & ad libram unam abſtracto circiter*
Boli Armenæ libra ſemis,

Sæpiùs irroretur, & denuò exſiccetur pro uſu.

Nota: Qui eandem Bolum Armenam virtute *unius vegetabilis,* v. gr. *Scordii, Rutæ, Myrrhæ, radicum Contrayervæ, Anthoræ, Biſtortæ, Citri corticum, &c.* imprægnare voluerit, is facilè ad eundem, quem præcepi modum, illud aſſequi poterit.

Cauterium. De Cauterio nobili ex *Cineribus fraxini*, hoc inſuper notandum venit, nimirùm quòd cinis is recenter combuſtus, (nam paucis ſaltem diebus vigorem ſervat,) illicò nodulo minimo inclusus ad magnitudinem Ciceris, paulisper ſalivâ ſaltem malefactus, pro fonticulis excitandis, ad debitum locum applicari debet. Pro confectione Magiſterii lapidis Lazuli ſeu Ultramarini alium adhuc modum priori dexteriorem ſubnectere libet, qui talis:

Magiſterii lapidis Lazuli ſeu Ultramarinum verū.

℞.

℞. *Ceræ flavæ & novæ,*
Picis Hispanicæ,
Olei Lini,
Olei Picis, (Italicè oglio di pece, est instar Terebinthinæ liquidissimæ,)
Resinæ Pini, (Italicè pegala crassa, ò vero Rasa di Pino)
Mastichis opt. una uncias tres,

Misceātur omnia, & coquātur in patella lento igne, horâ unâ circiter, ut fiat massa tenax, coletur pòst per linū & qualum, malaxeturque opt. & diu, ac in aqua frigida posteà asservetur. Jam

Lævigetur *lapis Lazuli cæruleus & purus,* super prophyrite, cum *aquâ simplici,* subtilissimè, (nam nisi subtilissimè & diu lævigetur, vix ad optatum succedit præparatio,) *hujus lapidis subtilissimè lævigati, exsiccati, inq; pulverem redacti, & massæ descriptæ superioris ana partes æquales*, malaxando manibus optimè uniantur sine igne, relinquanturque aliquot septimanis, (quò diutiùs, eò meliùs,) aquę frigidę immersa, postea cū aquâ tepidâ inter initia, ultimò semper calidiore, manibus massam malaxando, eluatur *pulvis cæruleus impalpabilis pulcher, Vltramarinum dictus.* Notetur autem, quòd qui primò eluitur pulvis sit elegantior in colore secundô, & hic tertiô, ac sic consequenter, propterea singuli sæparatim asservandi.

Plures quæ supersunt in hac classe simplicium præparationes, eæ ab erroribus vindicatæ suis Animadversionibus gaudent, quæ Lectori diligenti abundè sufficient.

Transeo ad Mantissam, quæ ipsa etiam sua peculiaria medicamenta chymicè parata continet, tredecim classibus distincta, quarum prima de Spiritibus simplicibus: Secunda de spiritibus compositis: Tertia de Elixiriis: Quarta de Essentiis: Quinta de Tincturis: Sexta de Oleis destillatis: Septima de Balsamis simplicibus: Octava de Balsamis compositis: Nona de Fœculis: Decima de Magisteriis: Undecima de salibus: Duodecima de Floribus: Decima tertia de Crocis, Vitris & Pulveribus aliis chymicè paratis, item Chrystallo Tartari, & Cornu Cervi Philosophicè calcinato agit. *Ad Mantissam Appendix.*

Quod spiritus simplices spectat, eorum dexterrimos destillandi modos præmissæ nostræ Animadversiones luculenter commonstrant & edocent, lubet nihilominus in gratiam grati & benevoli Lectoris unum atque alterum spiritum medicinalem superaddere: Memini me mentionem facere cujusdam menstrui secreti in Animadversionibus præmissis, quodque pag. 448. ænigmaticè insinuavi; hoc inquam menstruum quanquam jubebat malignorum ingratissimorumque *Spiritus simplices.*

 cucullo-

cuculorum canina invidia, inter secretiora arcanorum scrinia tantisper abditum ulteriore adhuc tempore captivum detinere, nec tam citò in meridianam lucem emittere: dum tamen omnem vindictam ingratitudinis & odii, undeundè mihi pro benefactis injuriose illati, DEO relinquendam, (qui omnia tempore, modo, pro meritis novit compensare,) suadet rectè factorum conscientia, ut bonitati publicæ rem præstem gratam; spiritum prænominatum publici juris faciam, cui magna remediorum pars, tanquam columnæ non exiguæ innitetur & fit hunc in sequentem modum:

℞. *Æris viridis opt. quantum placet.*

Spiritus Veneris. Quod contusum immittatur Alembico vitreo, cui superaffundatur *acetum destillatum* ad digitorum aliquot transversorum supereminentiam, factâque digestione aliquâ effundatur *acetum tinctum* per inclinationem, *aliudque* superaffundatur, digeratur, & per decantationem separetur, hoc toties repetendum, donec *acetum* non amplius tingatur, & ferè tota *æris viridis* substantia dissoluta sit, impuritatibus in fundo Alembici vel filtro remanentibus: Solutiones omnes decantatæ & filtratæ in Alembico abstrahantur, (sive in patellâ cupreâ per lenem coctionem, quia vitrea vasa, ob sulphur proprium, quod fundum petit Alembici, utplurimùm rumpuntur,) ad cuticulam apparentem, & in loco frigido crystallizari permitte, *Christallos* refrigeratis omnibus, ab *adhærente liquore separatos*, excipe, leni in calore sicca; *residuum à Crystallis liquorem jam effusum*, denuò paulisper abstrahe, Crystallosque collige, quoad totum ferè in Crystallos abierit, qui *flores æris* dici consuevêre.

Porrò *Crystallis his* sive *floribus æris*, Alembico vitreo immissis, superfunde *spiritus vini rectificati q. s.* ad supereminentiam trium vel quatuor digitorum transversorum, eumque bis tervé, pro majore volatilisatione & imprægnatione, ab iis destillando abstrahe. *Hos Crystallos* tandem in pulverem redactos indè retortæ vitreæ lutatæ vel loricatæ, & igne aperto, ast leni, destilla per gradus, quoad *totus spiritus* prolectus sit, qui in Alembico vitreo per arenam probè rectificandus.

Hic laudatissimus spiritus in medicina non solùm magnarum virium est, cùm Epilepticis, Apoplecticis, Hystericis, Hypochondriacis summè opituletur legitimè & debitè exhibitus, verùm etiam tanquam *acetum esurinum & liquor Alkahest* (de quo tanta ubivis terrarum miracula deprædicantur) se habet; solvit *Perlas* integrè illi injectas blandè, *Corallia item*, *oculos Cancrorum*, & plura alia, non ut *reliqui spiritus acidi & corrosivi*, qui solvendo & agendo, reactionę

reactione solvendorum patiuntur, & vel totaliter destruuntur inque aliud ens convertuntur, ac indissolubili nexu cum *solutis Perlis*, sive *Corallis* sese uniunt inseparabiliter, sed amicè tanquam eorum familiaris, non autem destructor adhibetur, utpotè à quibus destillando eâdem virtute & acrimoniâ ferè, quâ affusus, abstrahi, adque consimiles usus adaprari potest. Nolim tamen ego asseverare, quòd penitùs impermutabilis, aut indè structibilis sit hic spiritus; solet enim crebrioribus solutionibus adaptatus nonnihil debilitari, viresque suas quodammodò amittere. Præterea extractionibus quorundam mineralium pro tincturis, is idem spiritus præ reliquis omnibus menstruis magnam prærogativam habet, uti suo loco sequetur, quando de tincturis quibusdam mentionem facturus sum: Et ut summatim dicam, tanquam expertus in multis affectibus, qui Herculea etiam remedia rident & contemnunt, ad hunc spiritum tanquam asylum, si quis accurrerit, medicamentum reperiet quovis pretio redimendum. Hoc fruere Lector amice secreto, & favore mei pro fideli communicatione benevolè persevera.

Suppeditat experientia nostra alios duos spiritus, sibi tamen invicem contrarios, quorum unus acidus, alter salsus, solâ admixtarum rerum varietate, ex uno subjecto, sale nimirùm Armeniaco destillando producendi, horum præparationes sunt sequentes:

SPIRITUS SALIS ARMENIACI ACIDUS.

℞. *Salis Armeniaci puri libram unam,*
Frumenti vel tritici libras duas vel tres,

In pulverem redacta ambo, immittantur benè commixta Alembico vitreo (loricato, uti loquuntur Chymici, vel luto obducto,) suo capitello amplo, proboscidem largam etiam habente, munito, qui collocetur in furnum supra ignem apertum s. a. præpositoque recipiente amplo, destilletur per gradus ignis, *phlegma & spiritus*, ultimò extremâ ferè ignis violentiâ urgendo, sic potior pars *salis Armeniaci residui, & nondum in spiritum resoluti* ad capitellum sublimatur, inque excipulum particula ejusdem unà cum spiritu etiam transit; refrigeratis omnibus eximatur *spiritus*, & in Alembico vitreo, phlegmate prius leniter abstracto, quousque acidæ guttulæ transeunt, totaliter rectificetur, relictum in Alembico *sal nigrinas*, *cum aquâ simplici* solvendum, filtrandum, & ad siccitatem salis albissimi in vitreo vase abstrahendum est; *hujus* Spiritus salis Armeniaci acidus.

 salis

salis uncia una vel altera, *libra uni spiritûs ejusdem acidi rectificati* uniri poterit, & sic legitimè ac debitè *acuatus spiritus*, in operationibus præstantior & nobilior existet. *Reliquum verò sal & quod ad capitellum sublimatum est*, ab impuritatibus & nigredine per solutionem & filtrationem uti artis est, liberatum, porrò *recente frumento vel tritico* permistum, denuò in spiritum destillari potest, uti priùs: atque hæc quoad genuinam ejus præparationem, Quoad virtutes, magnarum hic spiritus virium est in obstructionibus lienis, hepatis, mesenterii, &c. In febribus cùm continuis, tùm intermittentibus, Colicâ passione, Nephritide, & ad plures alios humani corporis affectus, qui ab obstructione aliquâ ortum ducunt, cum prudens Medicus adhibere nôrit, licet non impensè illum collaudem.

Sequitur nunc ejusdem Salis Armeniaci Spiritus Salsus priori contrarius, cujus præparatio talis, utpotè

SPIRITUS SALIS ARMENIACI SALSUS.

℞. *Salis Armeniaci puri libram unam*,
Salis Tartari tantundem.

Spiritus salis Armeniaci salsus.

Mixta confestim immittantur retortæ, proboscidem largam habenti, & præposito recipiente destilletur per arenam leniter, igne ultimò paulisper aucto, & transibit spiritus unâ cum *sale volatili*, *odore*, *sapore & substantiâ*, *ad instar spiritus & salis urinæ volatilis*, Refrigeratis omnibus sal & spiritus ab invicem separandi, aut, addito aliquo liquore sal volatile solvendum, & liquoretenùs ad instar spiritûs asservandum est; vel totum, quod destillando transiit, per phialam oblongam in sal volatile sublimetur, & in formâ siccâ custodiatur. Præstans remedium utrumque est, sive sal siccum, sive spiritum liquidum adeptus sis: à putredine conservat, fermenta acida omnia extinguit, Hystericis passionibus, Epilepticis, Apoplecticis & Suffocationi matricis medetur, quandoque solo odore penetrabili, ac summâ volatilitate præstans existit. Et cùm putredinem summoperè abarceat, Pestis verò venenum sit putredinale, quis spiritum hunc vel ipsum etiam sal volatile in hoc diro morbo, nulli hominum generi parcenti, ab usu quotidiano proscribere audeat, uti & spiritum urinæ, qui sponte suâ sublimatur, naresque ferit. Quæ plura medicamenta ex hoc sale sive spiritu, vel etiam ex spiritu & sale volatili urinæ, quâdam metamorphosi paranda sint, ea suo competente loco de salibus tractaturus sum.

Hi ambo spiritus (docti ex sale Armeniaco, acidus & salsus, ex uno subjecto licet producti, sibi invicem tamen contrarii sunt,

ſunt, ac ambo juncti, ſeſe mutuò deſtruunt, & in aliud eſſe convertuntur: propterea pharmacopœi ſalſa & acida diſtinguere ſciant neceſſum eſt, ne ſpiritum hunc ſalſum pro acido, & viceverſa acidum pro ſalſo ſubſtituant, inter quos haud minima eſt differentia.

SPIRITUS SALIS NITRI.

Spiritus Salis Nitri, quâ ratione legitimè deſtillandus, ut intra corpus, tanquam ſummum aperiens tutò ſumi poſſit, en! cape modum ſequentem:

℞. *Salis Nitri opt. & puri libras duas vel tres,*
Teſtarum nondum crematarũ, (vulgò **Scherben von ungebrandten Topfen oder Hafen** / *libras quatuor vel ſex.*

In pulverem redacta miſceantur, immittanturque retortæ vitreæ loricatæ cum largiſſimo collo; (enimverò obſervavi, quòd quò largiùs collum retortæ ſit, circa ejus ventrem præcipuè, eò feliciùs ſuccedat operatio vel deſtillatio, & rubicundior proliciatur ſpiritus, vel etiam Alembico vitrio optimè lutato & capitello amplo cum largiſſimo collo munito, fiatque præpoſito recipiente capaciſſimo, deſtillatio ut artis eſt igne aperto, inter initia autem leniſſimo, donec *phlegma* prolectum ſit, & vas recipiens rubeſcere incipiat, tùm mutetur vas recipiens vel idipſum evacuetur & eluatur, quô *ſpiritus rubicundi* ſeorſim excipi poſſint, continuetur deſtillatio igne tandem violentiſſimo, donec omnes *ſpiritus* prolecti ſint, & *nullæ guttulæ flavæ vel rubræ* ampliùs perſpiciantur, & vas recipiens ex parte rubedinem amiſerit, (nam totaliter clarum haud redditur, etiamſi vel ſeptimanâ integrâ retortæ allutatum relinqueretur, igniſque continuò admoveretur,) tum ſtatim amoveatur vas recipiens *cum ſpiritibus ſummè volatilibus* ne retrocedant: Caveat autem ſibi qui è recipiente *ſpiritus hos* in aliud vitrum effundit, ne *à ſpiritibus hiſce ſummè volatilibus, nebulæ craſſiſſimæ ad inſtar effumantibus*, & copioſè veluti deglutitis ſuffocetur, vel ſpiritus ipſos effundat aut diſſipet, cerebrum inſuper ac pulmones haud parùm lædendo. Serventur tandem *hi ſpiritus* in vitro forti, cerâ opt. munito, ne exſpirent, eruntque coloris rubicundi, ſi debitè & modo præſcripto operatus fueris.

Hic ſpiritus Nitri æquè in medicinâ ac in operationibus chymicis, eximiis ſuis pollet virtutibus, aurum autem non attingit; ut autem illud ſuaviter ſolvat, & veluti in butyrum convertat, ulteriùs elaboretur modo ſequenti:

℞.

Aqua Regia vera.

℞. *Spiritus rubicundi Nitri uncias sex.*
Salis Gemmæ uncias quatuor.

Sal Gemmæ priùs contuſum retortæ vitreæ imponatur, cui ſuperaffundatur *ſpiritus dictus*, & mixta benè per arenam in vas recipiens amplum per retortam deſtillentur ad ſiccitatem *ſalis gemmæ*, ſervetur pòſt in vitro forti benè clauſo. Hæc eſt vera & genuina *aqua Regia*, quâ *Aurum* ad quoſvis labores chymicos ſolvi poteſt ſuaviter. Ut autem præfatus *ſpiritus Nitri* ad uſum internum exactiùs elaboretur, præſertim doloribus colicis ſedandis, & obſtructionibus pertinacioribus aperiendis, hunc ſequere modum:

Spiritus Nitri circulatus.

℞. *Spiritus Nitri rubicundi uncias duas,*
Aquæ Meliſſæ uncias quatuor,
Spiritus Fragorum unciam unam,

Mixta immittantur in phialam largam & altam, digerantur leniſſimo in calore, phialâ benè clauſâ, per ſeptimanam circiter, ſervetur pòſt uſui, qui in affectibus colicis & obſtructionibus præſtantiſſimum eſt remedium, à drachma ſemis & amplius pro doſi propinatum.

Nota: In deſtillatione *ſpiritus Nitri cum ſale Gemmæ* pro aqua Regia hoc obſervandum eſt, quòd præfatorum magna quantitas ſimul & ſemel rectificationi vel deſtillationi non ſit committenda, ob impetuoſam eorum ſpirituoſitatem, propterea nec arctè nimis juncturæ recipientis claudendæ; ſecus oleum, quod dicitur, & operam perdiderimus.

Spiritus Vitrioli eſſentificatus.

Spiritus Vitrioli ſummè dephlegmatus, eodem modo, quô *ſpiritus Nitri cum ſale Gemmæ* deſtillari & rectificari poteſt, admonitionibus autem & laborandi regulis iiſdem obſervatis, quæ ſuperiùs paulò annotatæ ſunt. Hoc autem ſpiritus cùm ſummè volatilis ſit, & vel continuò effumet, atque vix in vitris fortiter & arctè clauſis coerceri vel aſſervari poſſit, præſertim ad loca longinqua vectus, idcircò conſultum duco, ut liquoribus aliis, affectibus nimirùm, quibus deſtinatur, proficuis, uniatur, Exempli gratia:

℞. *Spirit. Vitrioli eſſentificati ſupradicti unciam unam,*
Aquæ Meliſſæ unciam unam ſemis,
Spir. Roſarum drachmas duas,

Mixta digerantur in phiala oblonga, & benè clauſa, poſt digeſtionem ſuff. ſervetur uſui; Nephriticis & Colicis doloribus, plurimis inſuper obſtructionibus medetur hic ſpiritus.

Spiritûs Urinæ deſtillationem in claſſe de Salibus benevolus Lector reperiet. Et hæc de Spiritibus pro nunc ſufficiant.

Spiritus Compoſiti.

Spiritus compoſitos quod concernit, libet perindè nonnullos experientiâ comprobatos adjicere, uti ſequetur.

SPIRI-

SPIRITUS ALEXIPHARMACUS COMPOSITUS.

℞. *Scordii nostratis,*
Rutæ hortensis ana recent. uncias duas,
Rad. Angelicæ,
Levistici ana unciam unam,
Cortic. recent. Arantiorum unciam unam,
Citri unciam unam semis,
Myrrhæ rubræ unciam unam,
Camphoræ unciam semis,
Macis,
Nuc. Moschat.
Cardamomi ana drachmas duas,
Caryophillorum drachmas tres,
Crassiusculè incisa & contusa, infundantur in
Spiritus Iuniperi rectificati,
Sambuci seu granor. Actes ana libra una semis,
Factâ digestione sufficiente, destillentur ad siccitatem specierum, capitello ejusdemque proboscidi immissis, spiritui jam dum destillato nec non aliquandiu, immersis
Rad. Authoræ,
Contrayervæ,
Zedoariæ ana drachmis tribus.
Croci Austriaci drachma una,
Spiritui tandē essentificato pro indulcoratione, adde si lubet
Syr. nostri de Scordio &
de corticibus Citri ana uncias duas,
Servetur usui in vitro benè clauso.

SPIRITUS HYSTERICUS.

℞. *Rad. Valerianæ,*
Zedoariæ ana unciam unam semis,
Allii recentis drachmas sex,
Ceparum unciam unam semis,
Herb. Melissæ,
Matricariæ,
Menthæ,
Pulegii ana recent. uncias duas,
Castorei,
Myrrhæ rubr. ana unciam unam,
Galbani drachmas sex,
Camphoræ drachmas duas,

Cina-

Cinamomi opt.
Macis ana unciam unam,
Garyophillorum drachmas tres,
Coriandri unciam semis,

Crassiusculè incisa & contusa, infundantur in

Spirit. Iuniperi libris duabus,
Cerasorum nigr. libra una,
Aquæ flor. Tiliæ libra una

Factâque digestione diebus aliquot in Alembico vitreo, destillentur ad siccitatem specierum, capitello ejusdemque rostro immissis, & spiritui tandem destillato immersis

Croci Austriaci drachma una,
Castorei drachmis tribus,
Ligni Aloës drachmis duabus,
Opii Thebaici correcti drachma una,

Servetur usui spiritus, affectibus hystericis perquàm utilis

Transeo ad Elixiria, quorum præmissæ animadversiones veras eorundem præparationes perindè commonstrant, quòd si verò plura desiderarentur, en! superaddo sequentia.

ELIXIR VITÆ REGIUM.

℞. *Spiritûs vini opt. rectificati libras duas,*
Rosarum recent. sale condit. libram unam,

Abstrahatur, brevi factâ digestione, *spiritus à Rosis*, per Alembicum vitreum, rostro capitello immissis, & destillato spiritui tandem cum subsequentibus aliis immersis,

Ambræ gryseæ drachma semis,
Moschi orientalis scrupulo semis,
Item spiritui egresso,
Ligni Aloës gummosi uncia semis,
Flavedinis recent. Citri extim. uncia una semis,
Arantior uncia semis,

Per diem unum atque alterum infundantur, factâ pòst colaturâ, instilletur spiritui colato & essentificato fragranti,

Olei Cinamomi stillati non adult. drach. una semis,

Quod statim in eo dissolvetur, nullâ guttulâ ampliùs apparente. Et fiat sic Elixir præstantissimum verè Regium. Qui illud *Syrupo nostro de Cinamomo*, vel *de corticibus Citri* indulcorare voluerit, poterit ejus uncias sex circiter addere, ita enim illud palato gratius efficietur,

ELIXIR STOMACHICUM.

℞. *Spiritus vini opt. rectificat. libras duas,*

cui

cui instilletur

Olei Cinamomi veri drachma unâ,

Macis still. drachma semis,

His probè mixtis & solutis superadde

Syr. de Cinamomo n. m. parati unc. tres,

vel loco hujus

Sacchari albissimi uncias duas semis,

soluti in

Aqua Cinamomi cum vino still. unciis tribus,

Fiat Elixir nobile stomachicum.

ELIXIR UTERINUM SEU HYSTERICUM.

℞. *Spiritus Cerasorum ardentis,*

vel ejus loco

Spir. Iuniperi ardentis libram unam semis,

cui immerge

Croci Austriaci drachmam unam semis,

Castorei drachmas quinque,

Opii Thebaici n. m. parati drachmam unam,

Elæosacchari succini drachmas sex,

Mixta digerantur aliquandiu, filtratum post Elixir usui asservetur, quod cum Syrupo aliquo conveniente edulcorari & gratius reddi potest. Quòd si autem *Extracta Castorei & Croci* in promptu sint, posset tale Elixir confestim pro unâ vel alterâ dosi parari, utpotè

℞. *Spirit. vini rectificati,* vel qui melior,

Spirit. Cerasor. nigr. ard. unciam unam semis,

in quo dissolve vel dilue

Ext. Castorei drachmam semis,

Croci scrupulum unum,

Opii uti suprà parati scrupul. semis,

Olei Cinamomi gutt. X.

vel hujus loco

Elæosacchari Succini drachmam unam semis,

Misce & filtretur pro duabus vel tribus dosibus, in vehiculo amabili exhibendum.

Nota: Quòd *Opium per exhalationem narcotici sui spiritus super patellam ferream igne leni paratum,* Laudano cuicunque ferè sit æquiparandum, præsertim si *spiritu vini* diluatur, & per filtrum à fœcibus indissolutis segregetur.

ELIXIR

ELIXIR HEPATICUM ET SPLENETICUM.

℞. *Myrrhæ rubræ,*
Gummi Ammoniaci ana unciam unam ,
Croci Austriaci drachmas duas ,
Flor. Rosarum rub. unciam unam ,

Contusa & incisa extrahantur cum *spiritu vini rectificatissimo*, repetitis vicibus affuso, quousque non amplius tingatur, & virtutes omnes extractæ sint: *Extractiones junctim ad remanentiam libræ unius circiter* destillando abstrahantur. Postea diluantur in

Spiritus salis Armeniaci acidi, suprà edocti, unciis sex ,
Succ. inspissator, Agrimoniæ ,
Absinthii ,
Verbenæ ,
Hepat. nobil. ana drachmis duabus ,

Et *superiori Essentiæ post abstractionem relicta* , jungantur, quæ junctim, tribus circiter diebus leni in calore digesta & unita filtrentur, eritque paratum Elixir, quod asservandum. In Hepate & Liene roborando, eorumque obstructionibus pariter reserandis non minimas obtinebit vires, à scrupulo uno ad drachmam semis, vel drachmam unam pro dosi sæpius exhibitum, in vehiculo convenienti saporem ejus amarum & ingratum nonnihil demulcente.

Absolutis Elixiriis, Essentias ordine servato aggressurus sum. Harum vel infinitæ formulæ & processus addi possent, verùm cùm plures essentiarum formulæ sparsim traditæ sint in præmissis, solam nunc Essentiam Martis mihi hucusque servatam, quæ & Tinctura Martis appellari potest, addam, estque talis:

ESSENTIA MARTIS APERITIVA.

℞. *Limaturæ Chalybis nullâ re peregrinâ permixtæ uncias quatuor circiter, vel sex* ,

Cui vitro amplo & largo immissæ superaffundantur guttatim & pedetentim, ne nimiùm effervescat, & inflammetur

Spiritus Nitri opt. unciæ tres ,
Vitrioli rect. unciæ duæ ,

Spatulâ ferreâ sæpiùs materiam in fundo commovendo, ne nimiùm indurescat, & vitrum rumpatur vel dissiliat, quod utplurimùm fieri assolet: Spiritibus omnibus instillatis, diluatur massa antequam nimis compacta fiat cum

Phleg-

Phlegmatis Vitrioli sulphurei unciis decem,
vel loco hujus
Phlegm. spiritus salis Armen. acidi tantundem;

Et efficietur *Essentia rubicunda* si debitè operatus fueris, vel saltem flavissima, obstructionibus hepatis, lienis, venarum mesaraicarum vel Mesenterii, Menstruorum muliebrium, tumoribus, nec non durissimis externis emolliendis & resolvendis efficacissima. Memini enim me tumorem durissimum in carpo manûs, quem ganglion vocant, solâ *hujus essentiæ* applicatione linteolis duplicatis in eâ madefactis, abegisse & sanâsse, sed cavendum ne linteamina ea tangantur, quùm illa maculis flavis, nullâ loturâ delebilibus inquinet. Notandum porrò, quod *cum solo spiritu Nitri & phlegmate Vitrioli*, vel *phlegmate spiritus salis Armeniaci acidi*, omisso *spiritu Vitrioli*, hæc essentia confici possit. Hanc essentiam denique, si quis ad usum muliercularum præstantiorem & efficaciorem reddere voluerit, is conficiat essentiam Martis Corallinam, modo sequenti:

ESSENTIA MARTIS CORALLINA.

℞. *Magisterii solubilis Corallior. rub. veri sub propria titulo edocendi drachmas sex*,
solvatur in
Aquæ Cinamomi opt. uncia una semis,
solutioni adde
Essentiæ Martis superius edoctæ uncias duas,

Misceantur in essentiam hepaticam deobstruentem, quæ vices Tincturæ Martis & Coralliorum re & nomine supplebit.

Nota: Quòd Essentia Martis superior, si destillando abstrahatur, nullum ferè *Vitriolum* post se relinquat, uti reliquæ Martis vel Chalybis solutiones *solo spiritu Vitrioli* peractæ, eò quòd hæc subtilior, magisque volatilis sit, quâm aliæ solutiones, consequenter summè penetrabilis. Hæc pauca de Essentiis dicta sufficiant.

Tincturas quod concernit, de illis apud Chymicos vulgares aurei passim excrescunt montes, & magna est dicacitas, præsertim *de Tinctura Coralliorum*, *Lunæ*, *Martis*, & similibus, de quibus tamen ingenuè hoc sentio & statuo, nunquam à me visam, nedum lectam, *veram sive Coralliorum Martis aut Lunæ Tincturam*, meræ nimirùm solutiones sunt, & vel levissimâ operâ ac citò parabiles, processus licet ostentent speciosissimos, vix dimidii anni spatio elaborandos vel perficiendos; proindè ad hoc oculos mentemque

*F advertere

advertere Chymicos oportet, in quâ plurimi adhuc ignorantiâ vel in advertentiæ caligine hallucinantur, *aliud esse solvere, aliud extrahere:* Etenim qui *Tincturam cujusdam rei* efficere satagit, is eandem *è corpore vel subjecto* extrahat, relicto *corpore colore suo* privato, necessum est: hoc nisi fiat & apertè demonstrari possit, non est quòd ullus glorietur, de verâ hâc vel illâ Tincturâ, sive Auri, Argenti, Martis, vel Coralliorum, &c. quippe quæ omnes quotquot adhuc in libris Chymicorum legere licuit, meræ solutiones sunt, quibus nullo modo speciosum Tincturæ nomen competit, quo mundo egregiè imponunt, ipsi inscientes. Solutiones tamen has non proindè omnes vilipendo, aut penitùs inutiles censeo: Nam si *solutiones Coralliorum & Metallorum*, utpotè *Martis Vitriolum*, *& Saturni seu plumbi saccharum*, *Mercurius ipse solutus* haud parùm in Medicina præstent, quidni & *Aurum aliqualiter saltem solutum*, *& in pulverem vel Crocum*, *aut etiam in Bezoardicum, uti vocant*, *solare cum Antimonio*, imò in *aurum fulminans* reductum, *Bezoardicum item Lunare*, *Vitriolum Lunæ*, &c. efficere plura poterunt, modò dextrè & artificiosè elaborata; dextrè etiam & debitè adhibeantur. Hoc discursu vero præmisso, non tibi Lector Vellus aureum è tincturis meis polliceor, cúm jam pridem ex adversariis meis expunxerim illos, & etiamnum summo vel odio vel miseratione dignos censeam, qui inanis gloriolæ vento turgidi merâ dicacitate tot processus in libris suis consarcinant, eosque tantis encomiis celebrant, plenisque buccis deprædicant, nec tamen tantillum penetrant, utrum hoc vel illud naturæ consentaneum sit nec ne, scripsisse nimirùm & nomen suum frontispicio libri præfixisse, multi suo se muneri satisfecisse existimant, firmiterque sibi persuadent, etiamsi sive verum sive falsum distinguere ipsi nesciant, undè vel infinitos defraudant ipsi decepti, & in ignorantiæ cæcitate hæsuri. Verùm si quis plurimorum Chymicorum libros à mendis liberare satageret, Augiæ stabuli expurgandi laborem humeris suis imponeret, quum indies ferè nova mendacia promulgentur. De *Tinctura itaque Coralliorum & Martis* quid sentiam paulò superiùs, clariùs autem in præmissis Animadversionibus mentem meam exposui; supervacaneum itaque censeo fusius de eo differere, sit nobis interim illarum tincturarum loco *Essentia prædicta Martis Corallina*, dum aliam Tincturam Martis magis realem & efficaciorem aliâ vice ero propalaturus: Nec tamen planè deficiam nunc, quin unam atque alteram Tincturam efficacem Tibi Lector communicem: Et primò Tincturam Antimonii, quæ talis:

Tincturæ vulgares meræ solutiones sunt; suo tamen modo validæ aliquot.

Multa falsa affinguntur putatiis tincturis.

TINC-

TINCTURA ANTIMONII.

℞. *Vitri Antimonii sine additione parati, rubini instar. fol. 458. Animadv. edocti q. s.*

Cui in pulverem subtilem contrito superaffundatur

Spiritus noster Veneris rectificatus, & suprà paulò descriptus, ad trium circiter digitorum supereminentiam.

Digerantur in loco calido, quietè sine agitatione & commotione, (quod studiosè notandum, quamvis *vitrum dictum Antimonii pulverisatum*, fundo vasis compactè adhæreat,) donec flavo vel rubicundo colore imbuitur *spiritus*, hoc per inclinationem effuso, alius superaffundatur, hocque toties repetendum, quoties *spiritus affusus* tingitur, quod secundâ & tertiâ vice sat lentè contingit; *spiritus tincti omnes* in Alembico abstrahantur, non tamen ad totalem siccitatem, sed aliqualem liquoris remanentiam: Cui remanentiæ *spiritus vini rectif.* superfusus, illicò is rubicundissimo imbuetur colore, crassamento flavo deposito, vel remanente, quod per filtrum separandum, *tinctura autem cum spiritu vini extracta*, denuò ad complacentiam vel liquorem rubicundissimum abstrahenda, usuique servanda est.

Nota: Non inconsultum foret *Tincturam hanc* ad mentem Basilii Valentini in Curru triumphali Antimonii, *in Oleum verum Stibii* ulterius elaborare, nec dubito, quin magna præstet.

Tincturam Martis vel Chalybis adstringentem, si desideras Lector, sequentem habeas.

TINCTURA MARTIS ADSTRINGENS.

℞. *Limaturæ Chalybis puræ q. pl.*

Quæ vitro largo immissa humectetur *cum spiritu n. Veneris superius paulò edocti*, iterumque exsiccetur, idque bis tervè repetatur, donec *limatura in crocum* veluti conversa sit, cui in pulverem redactæ superaffunde

Eundem spiritum n. Veneris,

Ad supereminentiam quatuor circiter digitorum transversorum; qui prævia digestione rubicundissimo imbuetur colore, *tinctus spiritus* effundendus, aliusque superaffundendus est, donec nulla rubedo in extractione amplius appareat; *tincturæ omnes collectæ & filtratæ* per arenam, in alembico vitreo, abstrahantur ad crassitiem competentem, quæ porrò cum *spiritu vini* extrahenda, filtranda, & ad Oleitatem vel liquorem

rubicundissimum per destillationem vel abstractionem reducenda est. Hæc tincturâ non aperiente sed adstringente facultate pollet, igitur in fluxu hepatico, Diarrhæâ immodicâ, Dysenteriâ, menstruo ac hæmorrhoidali fluxu nimio Hæmorrhagiâ immoderatâ magno erit usui.

De Oleis destillatis. Olea destillata quod concernit, illa in præmissis pariter ventilata & edocta sunt, nihilominus ut etiam Podagricis & Hypochondriacis, qui duritie lienis laborant, auxilio sim, duo Olea communico, multoties à me experta, Saponis nimirùm & Tartari, quæ talia:

OLEUM SAPONIS VENETI ANTIPODAGRICUM

℞. *Saponis Veneti libram unam,*
Silicum friabilium, scil. qui ignem ferro attriti non emittunt, & cultro raspari possunt, libras duas vel tres.

Mixta & retortæ vitreæ loricatæ immissa, destillentur per gradus, igne aperto, *Oleum egressum empyreuma spirans*, in aliâ retortâ, *cineribus permixtum* rectificetur, usuique asservetur.

Præstans est. *Oleum Antipodagricum*, externè membris podagricis & summè dolentibus, in initio & vigore Paroxysmi, pennâ aliquoties illitum, sistit dolorem, & membra a tophis & contracturâ podagricâ præservat, nec parti affectæ materiam peccantem impingit, verùm illam salsedine suâ materiæ morbificæ, nimirùm acidæ, è diametro oppositâ, destruit, cutim perspirabilem reddit, ut eò faciliùs membris inhærens peccans humiditas exhalare possit, nec intùs diu detineatur, detentaque tandem & exsiccata tophos podagricos efficiat.

OLEUM TARTARI SPLENETICUM.

℞. *Olei Tartari, ex Crystallis vel Cremore tartari unica solutione parati, stillati libram semis,*
Cui adde
Cineris sarmentorum vitis q. s. ad massam efficiendam, vel ut ad siccitatem reducatur oleum.

Et per retortam vitream in arena rectificetur, servetur ad usus externos, quod regioni Lienis in ejusdem obstructionibus & scirrhosis affectibus illitum sæpiùs, haud parum præstare, experientiâ edoctus sum: qui verò illud aliis rebus penetrantibus, utpotè Camphorâ, Succini Oleo, &c. permiscere voluerit, is sine dubio, quantum quidem externis medicamentis concessum, plura efficiet.

Balsama

Balſama tàm interno quàm externo uſui deſtinata, & quæ ad eorum legitimam præparationem pertinent, alibi edocta & annotata ſunt, viſum eſt nihilominus unam alteramvé adjicere compoſitionem, & dexterrimam ſimplicium balſamorum præparationem, uti ſequetur: De Balſamis.

BALSAMUM ANTIPOPLECTICUM

℞. *Moſchi Orientalis non adulterati ſcrupulum unum.*
Hic ſolvatur in ſ. q. *Spiritus Roſarum*, in mortariolo ad formam pulticulæ (in defectu dicti Spiritus, *aquam Roſarum vel Cinamomi*, *aut aliam aquam apoplecticam* ſubſtituendo,) pòſt addatur particula de *Oleo Nucis Moſch. expreſſo*, aliàs addendo, cujus pondus ſequetur paulò inferiùs, hęc benè mixta interim ſerventur ſeparatim hinc ſolvatur in eodē mortariolo

Ambræ gryſeæ drachma ſemis,
cum
Ol. ſtill. Cinamomi ſcrupulo uno,
Garyophillorum ſcrupulo ſemis.
Coriandri,
Lavendulæ,
Majoranæ ana gr. xv.
Succini rectific. ſcrupulo uno.

Huic pulticulæ ſenſim & ſenſim adde ſequentia:

Ol. Nuciſtæ duriuſculi non adulterati ſed legitimè expreſſi drachmas tres,
Zibethi orientalis, non rancidi, nec adulterati, ſcrupulos duos,
item
Superiorem ſolutum Moſchum, in pultem cum Ol. Nuciſtæ converſum,

Miſceantur optimè in mortario,& tandem ſuper leniſſimum ignem in patella ferrea parùm liquefiant,pro accuratiore unione, ne quicquam autem exhalet, illicò refrigeſcere permittatur balſamum, patella nimirùm cui ineſt dictum balſamum aquæ frigidæ immerſâ, donec refrixerit, quod denuò ſpatulâ agitandum, pyxidi immittendum ac uſui aſſervandum eſt.

Nota: Qui ad gratitudinem odoris & fragrantiam magis, quàm ad virtutem inclinant, pro *Oleo Succini*, *Oleum Roſarum verum* ſubſtituant. *Oleum verò Liliorum Convall.* quod quidem pro hoc balſamo ſummoperè commendant, in perpaucis officinis pharmaceuticis proſtat, & adhuc ſub judice lis eſt, utrum hoc Oleum ſine aliarum rerum additione per ſe legitimè deſtillari poſſit.

Pro sexu fœmineo, quæ odorem *Moschi*, *Ambræ & Zibethi* ferre nequeunt, tale balsamum apoplecticum paretur.

BALSAMUM ANTAPOPLECTICUM PRO SEXU FOEMINEO.

℞. *Ol. Nuc. Moschat. legit. expressi drachm. tres semis,*
Still. Cinamomi,
Coriandri,
Lavendulæ,
Majoranæ,
Rorismarini,
Salviæ,
Succini ana scrupulum semis,
Camphoræ scrupulum unum semis,
Balsami Indici de Peru scrupulos duos.

Misceantur omnia exactè s. a. sine igne, fiat balsamum pro usu asservandum.

BALSAMUM MATRICALE SEU HYSTERICUM.

℞. *Ol. Nuc. Mosch. legit. expressi drachmas duas,*
Axung. Castorei recentis non rancidæ scrup. unum,
Camphoræ drachmam semis,
Ol. Stillati Galbani,
Lavendulæ,
Macis,
Majoranæ,
Menthæ,
Succini ana scrupul. semis,

Misceantur sine igne, ultimò tamen parumper liquefiant, & illicò refrigerari permittantur. Servetur balsamum.

BALSAMUM LOIMICUM SEU ANTIPESTILENTIALE.

℞. *Olei Nucistæ legitimè expressi q. s.*

Coquatur in patella ferrea cum *Decocti herbæ Rutæ recentis s. q.* donec *oleum* proprium odorem ferè amiserit, majore autem duritie contractâ, pro largiore impressione *Oleorum stillatorum* (nam quò duriùs solidiusque *Oleum Nucis expressum* est, tanquam legitimum balsamorum corpus, eò plus de *Oleis stillatis* illi imprimi potest, consequenter nobiliora & efficaciora

efficaciora evadunt balſama, cùm tota balſamorum virtus & efficacia ab *Oleis deſtillatis* dependeat,) ſiccetur *illud coctum Oleum* in calore leni, vel in Sole, pro majore detractione proprii odoris. Jam accipe

Hujus parati Olei drachmas tres,
cui immiſceantur
Camphoræ ſcrupulus unus,
Ol. Stillat. Angelicæ,
Iuniperi,
Rutæ,
Succini,
Zedoariæ ana ſcrupul. ſemis,

Miſceantur exactè in Balſamum antiloimicum leniſſimo in calore.

Balſama ſimplicia utpotè Garyophillorum, Citri, Majoranæ & ſimilia, ut dextrè & legitimè conficiantur, obſervetur ſequens modus:

BALSAMUM RUTÆ.

℞. *Ol. Nuciſtæ legitimè expreſſi & duriuſculi q. pl.* Nam ſi illud molle & unctuoſum, certiſſimum & infallibile ſignum eſt, *illud vel butyro vel oleo quodam* adulteratum & permixtum eſſe, quod huic labori planè inutile, ſed rarò rariſſimè à Mercatoribus legitimum & non adulteratum acquiritur, niſi in Pharmacopoliis ſtudiò exprimatur. Hoc *Oleum expreſſum* coquatur cum *ſ. q. Decocti herbæ Rutæ recentis*, (ſi *balſamum Rutæ*, vel *decocto Garyophillorum*, ſi *Balſamum eorum*, ſicque de aliis dicendum, conficere volueris,) donec tota ejus fragrantia & *Oleum ſubtile ſpirituoſum* exhalârit, quod ſiccetur in Sole, vel alio leni calore ne liquefiat; Huic tandem Oleo nativo odore, ſapore & virtute privato, friabili ad inſtar pulveris, immiſceatur

Ol. Still. Rutæ quantum ſatis,

Pro legitima & debita balſami conſiſtentia, addendo ultimò pro colore viridi nativo imprimendo

Magiſterii ejuſdem herbæ viridis, pag. 444. *Animadverſionum edocti. q. ſ.*

Fiat balſamum nobile, nativis ſuis virtutibus uberrimè præditum. Atque hoc modo omnia balſama ſimplicia debitè & dextrè confecta proſtabunt.

Nota: Non immeritò præcipio *Oleum Nuc. Moſchat.* cum *decoctis* potiùs, quàm cum *Aquis deſtillatis herbarũ* decoquẽdum eſſe, eò quò d *aqua jam dum ſemel deſtillata*, in coctura

penitùs exhalent, nihil residui de virtutibus suis relinquentes *decocta verò herbarum* vel aliorum vegetabilium, licet eorundem partes spirituosiores, si sulphureæ sint naturæ in vaporem resolutæ decoquendo æthera petant, nihilominus crassiores & magis terrestriores partes (minimè contemnendæ in quibusdam, præsertim si intra corpus balsama sumenda sunt,) unà cum *Oleo dicto Nucistæ* permanent, & balsama in virtutibus intendunt; nam omnia balsama ad eandem normam parata, tàm interno quàm externo usui destinari possunt.

Et hæc quoque de Balsamis simplicibus & compositis realiter dicta sufficiant; studiosè à quolibet Pharmacopœjo observanda, ne imposterùm fœtida & putida balsama, prout in plurimis Pharmacopoliis deprehenduntur, sed præstantiora & artificiosiora conficiat, quibus & Medico & Ægro satisfaciet, sibique honorem & laudem conciliabit: Etenim eò nunc res devenit, ut vel quilibet Agyrta & Circumforaneus, similia putida, rancida, & effœta balsama conficere nôrit, in summum dedecus & detrimentum Pharmacopœjorum & ægrotorum.

Fœculæ radicum nugæ sunt.

Devenio ad Fœculas, inutile & effœtum medicamenti genus, de quibus meam sententiam veris rationibus firmatam jam pridem præmisi: An enim quispiam, qui mente sibi præsens, crediderit *Radicem aliquam succo suo per expressionem orbatam & siccatam*, efficaciorem fore *radice integrâ suâ virtute adhuc gaudente, succoque suo in se per exsiccationem concreto?* Fœcula ergò nihil aliud est: *quàm subtilior, non virtutis sed corporis seu radicis saltem pars*, quæ dum per sacculum linteum *contusa & rassata radix* exprimitur, unà *cum succo* transfluit, posteà verò *succo suo* per effusionem & decantationem privatur & totaliter orbatur: iisdem autem & non minoribus *relicta ab expressione radix* virtutibus gaudet, quæ tamen abjicitur, tanquam *succo suo orbata, & consequenter viribus jam exhausta radix* esset. Vegetabilium Magisteria, præsertim herbarum & Plantarum (quæ ipsa ego non magni æstimo, & accidentaliter saltem ea descripsi fol. 444, Animadversionum) majoris efficaciæ in natura sua fore existimo, quàm sint Fœculæ hæ tantoperè decantatæ, siquidem tota veluti herbarum substantia excocta aut extracta, per contrarietatem salium (salis nimirum Tartari & Aluminis, quorum prius salsum, alterum acidum sui generis sal est,) denuò præcipitatur, ac consequenter quasdam virtutes proprias præcipitatum in se reconditas habebit, quod porro intra corpus humanum sumptum, tanquàm vegetabile, licet præcipitatum à calore nostro, facilè subigi, & in actum denuo deduci

Fœculis Magisteria vegetabeliũ paulò plus præstant.

potest,

Vegetabilia præcipitata per salina non destruuntur æquè ac præcipitata in aquis corrosivis soluta.

potest, cùm neutiquam corrosivis aquis combustum sit: Enimverò quæ fit per *salia salsa* vel *per aquam salsam* extractio vegetabilium, & itidem per *salia acida resoluta* eorundem præcipitatio, non æquè destructoria est, quam quæ per *corrosivas aquas & spiritus*, quarundam rerum fit solutio, utpotè *Coralliorum*, *Perlarum*, *Ocul. Cancrorum*, *&c.* & itidem per corrosiva eorundem præcipitatio, quibus nimirùm *aquis corrosivis & spiritibus*, subjecta prædictâ comburuntur, quæ uti *metalla* in pristinam formam vi ignis fusorii haud reducibilia sunt, sed *uti Corallia, Perlæ, &c.* quæ Vulcani torturam sustinere nequeunt, destructibilia.

Structura Lapidis Bezoar Orientalis.

Hæc Plantarum aut vegetabilium Magisteria, de quibus nobis ex accidente jam sermo fuit, ansam & materiam præbent nonnulla *de Lapide Bezoar* differendi, cùm ejusdem *Lapidis Bezoar orientalis & adulterini puto*, eadem *Plantarum Magisteria* materiam esse ex quâ fraudulenter conficiatur, omninò mihi persuadeam, quum non semel à fide dignis & veritate cupidis Viris eadem mihi relata sint: Etenim si quispiam vanâ persuasione non obcæcatus, saniore judicio computum instituere non aggravabitur, non difficulter in numeros poterit redigere, *quot millena dictorum Lapidum*, uno anno saltem, in Germaniâ, Italiâ, Galliâ, Hispaniâ, Indiis, & plurimis aliis vastissimis Regnis ac Regionibus, quarum Incolis & populis ad rusticos usque Lapis dictus nunc in usu est, medicamenti vice absumantur, *quotque millia eorum millium*, ut non dicam *centenarii aut saltem libræ* penes infinitos Mercatores, Indiarum & Europearum Regionum venales, adhuc quotidiè prostent & asserventur: Contrà verò si considerabit *animal istud*, *ex quo Lapides depromuntur, esse sylvestre ad instar capræ*, *nec nisi venatu acquirendum*, in insula quadam Indiarum orientalium, imò non nisi occisum sive mactatum *suos Lapides* (tamque raros ut potiùs Regiæ Cameræ adscribantur, quam ut promiscuè vulgò in rapinam concedantur) suppeditare, proculdubio is imposturam vel ex ipsa rei impossibilitate benè pensitata illicò animadvertet, siquidem nec mihi persuadere possum; etiamsi cuncta Indiarum Regna *hisce animalibus* (quorum Regnorum & animalium tamen, si navigationibus Indiarum, illisque qui Indias orientales perlustrarunt habenda fides, numero pauca sunt,) plena essent, *tot lapides* ab iis depromi posse; Exemplo nobis sint Damæ vel rupicapræ sylvestres nostræ Alpinæ, vulgò **Gembsen** / quot quæso Regiones saltem in Germania sunt, quæ similia animalia producant? eorum quædam venatorum industriâ capta, vel sclopetorum globis jaculatoriis occisa,

pilas etiam in se reconditas habent, (vulgò Gembskugeln/) puerperis difficulter parturientibus summum refugium, ast quàm *raræ & caræ sunt hæ pilæ?* adeò ut nisi pretio & precibus, difficulter tamen, una quandoque *earundem pilarum* sit indipiscenda, & ipsarum vel paucissimæ, ob usum earum à Medicis & à vulgo obstrusum adhuc & absconditum, in Medicina consumantur. His rationibus ductus persevero in meâ præconceptâ opinione, *Lapidem nimirum Bezoar orientalem* pro majore parte esse adulterinum, factitium, ab Hebræis fortè Lusitaneis singulari arte & industriâ, ex similibus supradictis *Plantarum Magisteriis*, corticetenùs & per juxta appositionem conflatum, atque perpoliendo suo orientali lustro vel colore ornatum, & quòd verus Lapis Bezoar vix, nisi Magnatibus Indiæ, Persiæ, & Regibus nostris, quibus ab Indis dona mittuntur, in promptu sit. Ex *quibus plantis* autem *hoc Magisterium pro efformando Lapide*, conficiant, studio nobus sciscitandum foret: Si ex *Plantis alexipharmacis* utpotè *Scordio*, *Ruta*, & similibus præparationem eorum moliruntur, non item inficias, quin multa etiam in medicina, sudorem commovendo & pellendo Venena *hoc ipso factitio Lapide* præstari posset. Sed hæc obiter *de Lapide Bezoar orientali* sic dicta sufficiant, quæ non tàm persuadendi, quam investigandi & veritatem inveniendi gratia huic Appendici adjecta volui.

Verus Lapis Bezoar ipsâ raritate rarior.

Nunc ordine servato sese offerunt Magisteria vulgaria & officinalia, quorum censuram tamen in eorundem Animadversionibus præmisi, verâ interim *Magisteriorum*, *scilicet Coralliorum*, *Perlarum*, *& reliquorum Lapidum*, *pretiosorum*, præparatione hucusque mihi reservatâ, *ob menstruum secretum*, quod ænigmaticè saltem in præcedentibus abumbravi: verùm cum nunc in hâc Appendice plurima præstantissima & realia medicamenta Reipublicæ Christianæ communicârim, hac in parte etiam desistere nolui: Itaque sine ulteriore examine vulgarium Magisteriorum, quæ firmis & invictis rationibus experientiâ comprobatis, jam tum totaliter tanquam *inutiles & mortuas calces* rejeci, ad veram & realem eorundem præparationem celeri pede transeo, quæ talis:

℞. *Coralliorum*, *Margaritarum*, *vel quodcunque simile subjectum volueris*, *q. pl.*

Magisteriorum solubil. vera præparatio.

Cui sive integro sive contuso, & cucurbitæ vitreæ immisso superfunde

Spiritus vel Menstrui n. superiùs edocti ex floribus æris q. s. ad supereminentiam trium vel quatuor digitorum transversorum.

Digerantur in loco tepido non calido, die unâ atque alterâ, & sol-

& solvetur haud exigua portio rei immissæ, imò plus quàm *alii spiritus etiam acidissimi & corrosivi* alias solvere solent, & si paulò diutiùs in calore etiam leni relinquantur, convertitur *spiritus hic* una cum *Corallis vel Perlis solutis*, (quarum Perlarum interiorem substantiam & pulpam solvit, relictis putaminibus sive corticibus perlarum integris, ast vacuis, solutioni innatantibus, ac si integræ adhuc forent Perlæ,) in *butyrum seu coagulum album*; hoc si eveniret, nec effundi posset solutio, apponatur statim cucurbitæ cui coagulum hoc, una licet cum indissolutis *Perlis aut Corallis* inest, capitellum, ac per M. B. abstrahatur *spiritus assusus* ad totalem siccitatem rei solutæ, transibit is eâdem ferè aciditate & quantitate quâ affusus est, relictâ in Alembico *materiâ albissimâ*, quæ dein *affusa aquâ simpl. destillata, vel rore majali itidem destillato* solvatur, solutum filtretur & denuò per M. B. ad siccitatem abstrahatur: Hæc Magisterii dissolutio cum aquâ simplici vel rore majali destillato, ejusdemque abstractio, toties repetatur, donec nulla aciditas vel sapor à spiritu menstruo solvente percipiatur, cùm *illud menstruum scil. solvens* totaliter à *re soluta* abstrahi possit, planè alio modo ac reliqui spiritus acidi & corrosivi, qui solvendo & agendo, reactione solvendorum patiuntur & destruuntur, imò totaliter in aliud esse convertuntur, nullâ arte à simili re solutâ separabiles, eique insuper haud parùm nocivi; *Spiritus autem sive Menstruum prædictum* præterquam quod totaliter à re solutâ abstrahi possit, innocuum illud planè est, & per se laudabile Medicamentum antepilepticum & stomachicum, adeò ut abstractio ejusdem ad ultimam veluti guttulam à rebus illô solutis per repetitas affusiones aquæ simpl. solutiones, filtrationes & abstractiones tantoperè necessaria non sit, si à curioso non expetatur. *Remanentia à prima solutione*, si quid residui nimirùm & indissolutum *à Perlis vel Corallis aut alia re solvendâ* remanserit, denuò *priore abstracto spiritu superfuso*, totaliter solvatur, solutum filtretur, abstrahaturque, ac reaffusione aquæ simpl. ejusdemque abstractione edulcoretur: Spiritus autem solvens porrò servandus, aliisque similibus solutionibus accommodandus est. Atque hic est dexterrimus *Magisteriorum solubilium* parandi modus, quorum *Magist: drachma una* plus efficere potis est, quàm *uncia vel plus vulgarium penitus inutilium & insalubrium præcipitatorum Magisteriorum*, cùm hæc intra corpus sumpta, tanquam mortuæ calces, ventriculum saltem & intestina albugine obducant, graventq; diu indissoluta illis adhærendo, aut si è ventriculo elabantur, mesaraica vasa obstruendo, concoctionem impediendo,

morbos

Historia nocumenti à Magisterio vulgari.

morbos tandem gravissimos inducere apta nata sint. Hæc uti verissima sunt, ita memorabile exemplum ob oculos benevolo Lectori pono. Incidi nimirùm duobus circiter annis ab hinc, in virum prænobilem & doctum, magnô officiô in Aulâ Cæsareâ fungentem, is auxilio medico ex me requisito, conquerebatur de gravedine pectoris & stomachi, nauseâ, ac in appetentiâ ciborum, cum febre lentâ, continuâ, quamvis alias optimâ victûs ratione, medicamentis item confortantibus, & quem proferebat tandem pulvere cordiali & cephalico uteretur. Hunc utut naturâ debilem, magisque autem à morbo debilitatum deprehenderem, nihilominus necessarium duxi, universale remedium curæ præmittere, eò quòd in ipso ventriculo, ejusque ore superiore crudam materiam hærere, sumptô indiciô à nauseâ, suspicarer, quæsivi proin ex Nob. Pat. utrum lene Vomitorium (cùm quidam vanâ Medicorum quorundam persuasione vomitoriâ maximoperè abhorreant.) quod bis, tervè ad summum per superiora & toties per inferiora operaretur, non recusaret? annuit, adjunctâ tamen seriâ protestatione, ne plures quàm tres vomitus causaret. Postero die exhibitâ medicinâ horis matutinis ad optatum illa successit, bis enim per superiora, tervè per inferiora suas absolvit blandas operationes: à meridie cùm Nobilem Patientem inviserem, benè habentem, magnum se levamen circa præcordia persentire referebat: Conjux ejus nobilis adstans, detectâ pelvi argenteâ monstrabat quæ per superiora sat copiosè prodierant excreta, ferè ad duas libras viscidi & crassi humoris, cujus imum ad digiti crassitiem pulvis, ad instar cinerum albicantium, pro sedimento erat; quæsivi jocô, utrum forte cineres cibis aut ferculis pro condimento admiscerentur. Excrementa infernè excreta dum deindè cupidus perlustro, ea ipsa etiam non aliter ac si copiosè cineribus essent permixta apparebant, Nobilis Dominus Patiens, cùm omnes admiratione teneremur, undè copia hæc pulveris, excrementis, tùm vomitu rejectis, tùm infernè excretis admixta proveniret, his verbis prorupit: Cineres quidem comedere insolitus sum, pulverem verò preciosum ejusdem ferè coloris mihi ordinatum in proximis Comitiis Ratisbonensibus singulis quasi diebus assumpsi, atque statim illum in scatula cum recepta monstrabat, erat autem pulvis hic pretiosus confectus, *ex Magisteriis Perlarum & Coralliorum*, *Cornu Cervi usto præparato*, *& Pulvere Epileptico Marchionis*, ita manifestè à juvantibus, tanquem medicinâ exhibitâ, & nocentibus, utpotè pulvere prædicto pretioso, & morbus ejusque Symptomata, & causa morbi nobis omnibus in conspectum veniebant,

non

non levi indignatione Patientis, quòd haud exiguo pretio & sumptu sæpius in dictum pulverem facto, ferè mortem sibi adscivisset. Quibus præmissis firmiter demonstrantur quæ *de Magisteriis vulgaribus* non solùm, verùm etiam *de Lapidibus & Gemmis pretiosis præparatis* in Animadversionibus, verâ ratione & experientiâ ductus, præmisi, quæ tamen si quispiam spernere velit, per me licet, sufficit me fideliter, plurima notatu digna communicâsse & vera scripsisse. Reliquorum Magisteriorum præparationes accuratè traditæ sunt in præmissis, quò benignum Lectorem remitto, & ad salia celeri cursu transeo.

Vera de Salibus doctrina.

Præstat autem de Salibus generalem doctrinam subnectere, cùm non Galenici solùm, verùm & non vulgares Chymici, qui apicem Chymiæ se digito tetigisse arbitrati sunt, maximoperè in eorundem descriptionibus hallucinati sint, & promiscuè *omnis generis solutiones, Vitriola, Tartaros, &c.* quæ propriè *Salia* non sunt, *salibus* tamen adscripserint. Sciendum igitur in universum, *Salia* duplicis tantùm esse generis, *Salia nimirùm volatilia, & Salia fixa. Salia* porrò *volatilia* iterum duplicia, *Salia volatilia purè salsa*, & *Salia volatilia acido salsa*: Itidem *fixa Salia* duplicia, *Salia purè salsa* nimirùm, & *Salia acido salsa*. De *Salium horum* differentiis paulò pòst plura, *Salia illegitima* prius ventilaturus, inter quæ primum occupant locum *Salia essentialia, ex succis vegetabilium vel herbarum parari solita*, quippe quæ propriè *Salia* non sunt, sed *Tartarus*, licet ea multum *salis*, prius tamen calcinata, suppeditent, non secus ac *Tartarum vini*, qui etiam inter *Salia* propriè sic dicta numerari nequit, quamvis pro majore sui parte, prius calcinatus, in *sal* convertatur, ante calcinationem autem *corpus sit ex variis rebus heterogeneis conflatum* utpotè *Oleo fœtido, Spiritu aquoso empyreuma redolente, terra mortuâ, & sale fixo*, quæ omnia vera analysi in conspectum producuntur, operâ Vulcani: Eodem modo *Sal quoddam essentiale* ex magna copia succi cujusdam vegetabilis, uti *Tartarus ex vino* parari consuevit, qui *succus Tartarum* suum, uti *vinum* succus nempè magni illius vegetabilis ad fundum & latera doliorum deponit, ad instar crystallorum, præsertim coctione vel destillatione prius pro majore parte abstractus, planè similem in modum uti ex remanentiis crassi nigris *aceti*, à destillatione ejusdem relictis, aquæ affusione, coctione & filtratione crystalli tandem colliguntur, quas Chymici *Sal Aceti* nuncupant, verè tamen *Tartarus Vini vel Aceti*, & non *sal* sunt: Ita etiam *crystalli hæ ex succis quibuscunque vegetabilium* paratæ, quas *salis essentialis* nomine hucusque dignati sunt, *Tartarus* propriè

Distinctio Salium.

Salia essentialia vulgò dicta sunt Tartarus.

est

est ejusdem vegetabilis, ex iisdem rebus heterogeneis, utpotè *Oleo fœtido*, *spiritu aquoso*, *terrâ mortuâ*, *& sale fixo*, uti *Tartarus vini* conflatus, qui vires autem ejusdem plantæ non exactè refert, prout nec *Tartarus vini*, *vini* virtutes collectas & concentratas integrè repræsentat.

Sal Coralliorum examinatur.

In numero porrò Salium illegitimorum sunt *Sal Coralliorum, Perlarum, Ocul. Cancrorum*, &c. quæ dissolvendo prædicta *cum spiritibus corrosivis*, *aceto item destillato*, parantur, uti suo loco edoctum; & quamvis ex *Coralliis cum sulphure aliquoties calcinatis*, sicut in prægressa Mantissa *Sal Coralliorum* Authores parandum præcepêre, *Sal* veluti extrahi possit, illud ipsum tamen *vera solutio* est *corporis totius Coralliorum*, non *Sal*; nam quodcunque etiam *metallum* cum *sulphure* calcinatur, deflagrante nimirum sulphure ab eo aliquoties, solvitur, & in *Vitriolum* convertitur illud pro parte sui magis vel minus, prout *metallum* solutu facilè vel difficilè est, *à fumo sulphuris ardentis*, *qui* nihil aliud, quàm *verus & legitimus spiritus Sulphuris* est, in campana si excipiatur coagulabilis: Sic *Corallia*, tanquam solutu facillima à quovis *acido spiritu*, aut ab hoc *sulphuris ardentis fumo* solvuntur, & in *soluta Corallia*, si *aquâ affusâ* veluti elixiviantur, convertuntur, secus contingit, quando *Corallia aut Margaritæ vel Oculi Cancrorum* Vulcani violentiâ simpliciter calcinantur absque *sulphure*, tunc enim in similia *salia vel solutiones* converti haud possunt, sed potiùs calcinatione violentâ totaliter destruuntur, & ad instar *Calcis vivæ & terræ mortuæ* se habent, nullâ arte nec *aquâ simplici* amplius solubilia: Itaque cùm *Salia* impropriè sic dicta *Coralliorum, Perlarum, &c.* solâ & verâ dissolutione totius corporis vel substantiæ necessariò confici debeant cum *spiritibus acidis corrosivis*, & neque ex *Coralliis vel Perlis calcinatis simpliciter*, *aquâ affusâ Sal* elui aut solvi possit, idcircò *solutiones* sint & maneant, quæ neque inter *Salia fixa*, neque *volatilia* connumerari, nevé *Salia propriè* dici possint. Utrum autem *Sal quoddam* in intimis harum rerum visceribus. (scil. Perlarum, Coralliorum, &c.) lateat, magna & Philosophico Chymica quæstio est, quæ si in utramque partem ventilanda esset, non unâ paginâ foret opus, haud brevibus coërcenda, idcircò pro nunc saltem assero; sicuti *ex saxis*, item *metallis* difficillimè *Salia* confici possunt, ast cuncta facilè dissolvi, & quædam in *vitriola*, utpotè *metalla*, converti, itaque neque ex *Coralliis*, *Matre Perlarum*, *quæ saxa marina sunt sui generis*, *& Oculis Cancrorum*, *itidem suæ speciei lapillis*, *salia* sic propriè dicta & intellecta, paratu facilia aut possibilia erunt.

An detur verum Sal Coralliorum & Perlarum.

Hæc

Hæc præmissa ut nonnihil lucidiora fiant, *Sal* sive *Saccharum Saturni* ventilandum aggredior, ubi statim quæritur, num & *illud verum Sal sit Saturni vel plumbi*, cùm Author ejus in Mantissa Hermetica, *ex cineribus plumbi aperto igne sine alio adjecto combusti præparatis*, (uti loquitur,) *cum aceto destillato sal extrahere, & septies aquâ pluviali solvendo, filtrando, & lenissimè in balneo evaporando edulcorare* præcipiat. Tria in brevi hoc processu incudi rectæ rationis & judicii admovere necessum est; Primùm, utrùm *Metallum* quoddam verè calcinari, & in cineres veros redigi possit, è quibus *Sal* extrahendum: Secundum, nùm extractio *ejusdem Sacchari vel salis Saturni*, sit vera extractio, aut tantùm solutio: è quibus palàm fiet, an *Saccharum vel Sal plumbi* propriè & verè *sal* sit, an verò *Vitriolum* seu *solutum metallum:* Tertium, utrum hoc sive quodcunque aliud *Sal*, aut etiam *solutio:* iteratis solutionibus, filtrationibus & evaporationibus edulcorari possit. Primum quod spectat calcinationem metallorum, nùm illa verè *in cineres* calcinari, & *sal verum* ex illis elici possit; hoc ut clarum fiat, sciendum, Metallorum quoddam esse fixissimum, utpotè *Aurum*, quoddam fixum, nimirùm *Argentum*, item *Æs sive Cuprum & Ferrum*, *Auro* tamen in fixitate cedentia, ex parte impura & terrestriora, uti *æs* & *ferrum:* Quædam hic volatiliora, utpotè *Stannum* & omnium maximè *Plumbum*. Fixissimum itaque Metallum *Aurum*, utut diu multumque calcinetur, idem metallum remanet sive *Aurum constans*, Vulcani activitatem & violentiam planè respuens, & si quidquam fortè, forti & diuturnâ nimis calcinatione de eo perderetur, nullas tamen *scorias* quæ sciam, multò minùs *cineres* post se relinquit, è quibus *sal* extrahendum in facili foret. Fixa non tamen fixissima Metalla, in quorum seriem primariò *Argentum*, *Cuprum* etiam & *Ferrum* collocavi, illa strenuâ aut diuturnâ ignis violentiâ calcinata, vel penitùs cum totâ sua substantiâ avolant, vel ex parte, utpotè quæ magis impura & terrestriora sunt corpora *Ferrum & Cuprum*, in *scorias* convertuntur aut in *Crocos*, neutiquam in *Cineres*, è quibus *verum sal* eliciendum. His volatiliora *Stannum* & *Plumbum* forti calcinatione vel reverberatione ferè totaliter avolant, pauculis *scoriis* relictis, leni verò calcinatione prout figuli solent, in *pulverem & quasi cineres* convertuntur; continuâ tamen agitatione & commotione rudiculâ ferreâ supra ignem lenem, *qui pulvis* autem violentiori igni traditus, in suam pristinam formam metallicam, *plumbum* scilicet, redit. Ex quibus patet, *pulverem hunc plumbi* non esse *cineres veros*, sed *metallum sive plumbum radicalis suæ humi-*

Saccharum Saturni, an verum Sal sit.

Utrum Metalla calcinata sal dent.

humiditatis particulâ privatum, cujus particulæ humiditatis metallicæ privatio causa est, ut *tantillum metalli*, si *pulvis hic metallicus* igni fusorio denuò tradatur, in *scorias* convertatur; non verò in *cineres*; reliquum autem pro majore parte sui in *pristinum metallum* abeat: his ita se habentibus verè liquet, quòd *metalla*, quæcunque etiam illa sint, in *cineres veros* neutiquam converti possint, sed tantùm in *scorias* vel *Crocos*, qui *Croci* tamen nil nisi *scoriæ* sunt, in minutissimos atomos conversæ, & veluti in terram mortuam insipidam, è quibus *Sal aquâ affusâ* elici nequeat; & si quid etiam *aquis fortibus*, *acidisque spiritibus aliis*, *scoriis dictis vel Crocis superfusis* solvatur, idipsum tamen *Salis veri* naturam non sapit, sed *soluti metalli*, *Vitrioli* nempè, in *scoriis* adhuc relicti: *Vitriola* autem cujuscunque metalli non sunt *vera Salia metallorum*, sed *metalla ipsa*, *soluta cum totâ sua substantiâ*; quæque denuò in pristina metalla converti possunt vi ignis: Enimverò si quis vel *Auri* vel *Argenti* unciam unam in *Aquis Regiis vel fortibus* totaliter solverit, *illa*, abstractâ aquâ forti non nihil, in *vitriola* totaliter convertuntur, & denuò violentiori igni commissa, in *pristina metalla* eodem numero vel pondere, eademque substantiâ redeunt: Ita etiam *Saccharum sive sal Saturni*, uti appellant, quod sive ex *plumbo ipso*, sive ex *scoriis ejusdem*; *Lithargyro*, *Cerussâ*, *Minio*, (quæ non inepte *Croci plumbi* appellari possent,) beneficio aceti extractum, vel potius solutum sit, facillimè paulò violentiori igni traditum, in *plumbum verum* abit & redigitur. Vana proin jactantia quorundam Chymicorum est, qui metalla in sua tria principia realia, *Sal*, *Sulphur & Mercurium* verè solvere, eaque omnia separata & distinctè corporaliter commonstrare satagunt; quæ dulcia verba & aurea promissa me olim, multosque alios inescârunt & allexêre, haud minimo cum damno, ast vexatio dat intellectum. Adeoque his suffultus rationibus & experientiâ denuò assero, *Metalla* quæcunque illa sint, calcinari quidem posse, non verò *in cineres* converti, è quibus *Sal verum* extrahi queat, sed *quadam illorum* in *scorias* abeunt calcinata; quæ *scoriæ* autem *particulam metalli* adhuc absconditam habent, quæ beneficio cujusdam *acidi spiritus* solvi, in *vitriolum* converti, ac denuò in pristinam suam formam metallicam reduci potest.

Vitriola non sunt Salia.

Hinc porrò secunda quæstio nonnihil ventilanda se sistit, utrum nimirùm *Sacchari Saturni* extractio sit vera extractio; an verò solutio; pro cujus meliore informatione observanda sunt quæ paulò superiùs de Tincturis attuli, quòd nimirùm aliud sit *subjectum vel corpus aliquod solvere*, *aliud Essentiam*

An Saccharum Saturni sit sal plumbi extractum,

tiam vel Tincturam ex eo elicere vel extrahere: Saccharum itaq. Saturni habito respectu ad *calcem plumbi, Lithargyrum, Cerussam, Minium*, quæ *aceto destillato* totaliter solvi nequeunt, sed major pars eorundem in residuo manet, posset dici extractum latè sumptum, interim tamen *verum solutum est metallum & plumbum*, quodque levi operâ in *pristinum metallum & plumbum* reduci potest, quippe ex hoc perindè illud convincitur, quòd *aquâ simplici non corrosivâ* ex prædictis rebus, utpotè *Lithargyro, Minio, Cerussa, vel plumbo calcinato, Saccharum vel sal illud* haudquaquam extrahi possit, sed *spiritu acido* opus sit, à quo *metallum*, in *scoriis dictis* residuum, verè solvi, & in *vitriolum plumbi* converti valeat, quòd *Vitriolum* tamen sit *verum plumbum solutum*, patet, quia in pristinum esse sive *plumbum* reducibile. Sit itaque *Saccharum Saturni* verum *Vitriolum plumbi*, imò *ipsum plumbum solutum*; non verò *sal ex cineribus suis extractum*, quia ex ipso *crudo plumbo nec quicquam calcinato*, eâdem operâ, idem *Saccharum Saturni* vel potiùs *vitriolum, eodem acetô destillatô* solvi & confici potest, quod ex *plumbo calcinato* vel ejusdem *scoriis*. Superest tertium quæsitum, utrum *hoc Saccharum*, vel potiùs *Vitriolum plumbi* edulcorari possit, repetitis solutionibus *aquâ simplici*, filtrationibus & coagulationibus, prout in processu hujus *Sacchari Saturni* studiosè præceptum est. Eam ipsam quæstionem ventilavi in præmissis Animadversionibus, ubi de *Croco Martis & solutionibus Coralliorum* egi, & mirabar sæpissimè, quòd Chymicorum plurimi, qui apicem Chymiæ tanquam Antesignani digito sese attigisse arbitrati sunt, hanc ineptam edulcorationem tàm studiosè sæpiùs præceperint, ignari, quòd si *tale Vitriolum* (vel etiam solutio) foret edulcorandum, necessariò *à suis acidis spiritibus* deberet separari, ast *spiritibus acidis* separatis, quid in residuo manebit nisi *pristinum metallum?* in forma pulveris aquis dulcibus vel non corrosivis indissolubile, vi ignis autem in pristinam formam reducibile? itaque repetitis his solutionibus, filtrationibus & coagulationibus *Vitriola & solutiones* puriora nonnihil quidem redduntur, & à suis mixtis impuritatibus separantur, non verò edulcorantur, vel centies licet hic labor repeteretur.

an plumbum solutum.

Et hæc de *Sacchare Saturni* dicta sufficiant, nonnulla dissertus de *Sale Vitrioli Vomitivo Angeli Salæ*, quod perindè impropriè *salis* nomine insignitur: Etenim *Vitriolum cæruleum* (quod me judice, nihil aliud est quam *cuprum*, quandoque etiam ex *Vena argentea* ortum ducens, in visceribus terræ *à spiritu sulphuris* solutum, quemadmodum *viride Vitriolum à venis ferri* est, eodem *spiritu sulphuris* in terræ antris dessolutum)

Sal Vitrioli emeticum salæ.

Vitriola Communia sunt soluta.

*G è cu-

metalla in visceribus terræ.

è *cupreis venis exortum*, majori quidem vi emeticâ & adstringente pollet, quàm *viride Vitriolum*, quod potiùs facultate resolutivâ gaudet, nihilominus si idipsum *cæruleum Vitriolum* ad omnimodam spirituum acidorum expulsionem, sive destillando illud pro spiritu, sive saltem reverberando trium vel quatuor dierum spatio in igne illud detineretur fortissimo, nullo modo *sal* ex eo elici posset, quod vi emeticâ præditum esset, siquidem *tale vitriolum ita exactè reverberatum, & aquâ simplici* illicò superfusum, nec quidquam *salis* suppeditat, aut ex eo elici potest, quòd *Salis* aut *Vitrioli* sapiat indolem, nisi prius aliquandiu astris illud expositum & ab iis imprægnatum fuerit, tunc *sal* quidem ex eo elici potest, à *vitrioli* autem naturâ totaliter alienum, ad instar *Nitri*, quippe quod neque *Vitrioli* saporem, neque vim emeticam ullam habebit, de *quo sale* cujus naturæ sit, & quid de eo sentiam, plura egi in Animadversionibus super *Colcotharis indulcati præparationem pag.* 407. Item super *Empl. Oppodeldoch pag.* 384. Quòd si verò *vitriolum hoc cæruleum* vel aliud quodcunque leniter saltem calcinaveris, uti Author præcipit, donec nimirùm in pulverem bruneum seu obscurè purpureum illud convertatur, quæ calcinatio unius vel duarum horarum spatio absolvi potest, tùm quidem *aqua simplici* affusâ, *sal quoad apparentiam* saltem elicietur, reverà tamen adhuc *vitriolum* est, quod ex sapore ac cunctis ejus accidentibus & proprietatibus cognosci potest, hinc meritò illud non *sal vitrioli*, sed *vitriolum vomitivum* nuncupandum, quippe quod communiter in officinis pharmaceuticis ex *vitriolo jam dum albo*, (quod de natura lunari est,) parari consuevit, nullâ prægressâ calcinatione, sed repetitis solutionibus, filtrationibus & coagulationibus, diciturque *vitriolum album vomitivum*, non *sal Vitrioli*. Ex quibus denuò patet, quòd sicuti *metalla*, ita etiam *vitriola*, quæ reverà nihil aliud sunt, quàm *soluta metalla*, calcinari nequeant, ut verè *sal* ex iis eliciendum, sed vel in *pristina metalla*, vel in *scorias* habeant, quæ *scoriæ* quandoque particulam humiditatis vel substantiæ metallicæ retinent, è quibus denuò *aquis fortibus vel spiritibus acidis Vitriolum*, non *sal propriè* solutione elici potest, in parvâ licet quantitate, pro particulâ metallicæ humiditatis in *scoriis* residua.

Absolutis *salibus* impropriè dictis, discussisque erroribus qui à multis seculis fixas egerunt radices haud in minimum initiantium Medicorum & Chymicorum detrimentum & damnum, ad *Salia vera propriè sic dicta*, undè digressus sum, reditum paro: Dixi autem superiùs *Salia vera & legitima* duplicis

duplicis tantùm esse generis, *volatilia & fixa*, & ea ipsa vel *purè salsa*, id est, *salsa salia*, vel *acido-salsa*: *Volatilia salia*, & quidem *purè salsa* utplurimum ex *Animalibus* depromuntur; nam quæcunque *Animalia*, vel eorundem *partes* destillationi committuntur, *salia* præbent *volatilia salsa urinosa*, quorum præparationem veram & legitimam vide in Animadversionibus super Append. Class. XIII. juxta quem modum ex *cunctis animalibus salia volatilia* elicienda sunt, ast caveat sibi qui *ex verè venenatis animalibus*, *vivis præsertim destillationi commissis*, similia *salia* conficere satagit, ne sibi, aliisque mortem inopinatè & insciis adsciscat, solo odore eorum percepto: cùm summè penetrabilia sint. Ex *urina animalium præcipuè hominis*, sive Vinum, sive Cerevisiam, aut limpidam bibat aquam, haud exigua quantitas *salis volatilis salsi*, prolicitur levi operâ, & hoc quidem sive ex *urina fermentata*, sive *recenter micta*: *Si ex urina recenter micta sal istud* conficiendum, procedas hunc in modum: utpotè *urinam recenter missam* (tempore præsertim hyberno, æstate enim illicò à calore fermentatur,) indè Alembico vitreo suo capitello munito, & in B.M. ad crassitiem mellis abstrahatur, *residuum crassum* interim asservetur, donec ejus *ex magna urinæ copia* repetitis destillationibus, unâ alterâvé librâ collecta fuerit, quod *cineribus* permiscendum, ac Alembico cui inest in arenam collocato igne lenissimo sublimandum est, & illicò scandet ad capitellum *sal volatile* in magnâ copiâ, sublimatio continuanda, donec nihil amplius *de sale* sursum elevari perspiciatur, excipiando quandoque *sal volatile* in capitello, ne rostro ejusdem *à sale* obstructo capitellum & alemb. dissiliat, rumpatur. Breviori viâ si quis procedere velit, is *urinam recenter missam* evaporet saltem in patellâ ferreâ supra ignem lentum ad dictam crassitiem mellis; (nam unâ die *tantùm urinæ* leniter coquendo evaporare potest, quantum aliquot dierum spatio destillando per baln. vix ac ne vix quidem abstrahi,) quod *residuum urinæ cineribus* perindè commixtum, & Alembico vitreo immissum, primùm in arenâ, secundâ vice autem in phialâ satis altâ sublimetur & rectificetur, separato prius *Oleo fœtido* quod in primâ sublimatione unâ cùm *sale volatili* ad capitellum scandit, antequam per phialam rectificatur: segregatur autem *oleum* commodè *à sale* per filtrum ex charta bibula, *sale volatili* cum *simplici aquâ* soluto. Ex *Vrina porrò fermentata*, si lubido fuerit *sæpiùs dictum sal* conficere, hoc modo procedatur; nimirùm, *urina hominis sani masculi tempore æstivo aliquot dierum spatio fermentata*, Alembico vitreo satis amplo

Salia volatilia purè salsa.

Sal volatile Vrinæ quot modis parandum.

*G 2 immit-

immittatur, ac in arena leniſſimo (ne nimium efferveſcat, aut in ſpumam converſa impetuosè, uti ſolet, elevetur & tranſcendat) deſtillatio inſtituatur, quæ eò uſque continuanda, quoad *ſpiritus ſalſus* guſtu percipiatur, reliquo verò vel reſiduo effuſo, *alia urina* fermentata Alembico immiſſa deſtilletur: Hinc copia aliqua, *hujus urinæ ſpiritûs* collecta & ſemel etiam jam dum rectificata in phiala oblonga ſatis, igne moderato, inque arena *ſal ejuſdem volatile* ſublimetur, quouſque aliquid de *ſale candidiſſimo* ſurſum elevari perſpicitur, quod facilè in ipſâ ſublimatione vel operatione cernere licet, aſſervetur poſteâ ſtudiosè in vitro cerâ & veſicâ optimè clauſo, ſecus vel ſpontè evaneſcit.

Simile planè *Sal volatile urinoſum ex ſale Armeniaco*, addito *ſale Tartari*, ſublimare in facili eſt, uti ſuperiùs paulò, de ſpiritibus ſimplicibus diſſerendo, edoctum eſt, quò benevolum Lectorem ablego. Hæc itaque *ſalia volatilia*, ſive *ex urina quadam*, ſive *ex animalibus aut eorundem partibus, ſanguine, carne, oſſibus vel cornubus*, item *Armeniaco ſale*, confecta ſint, ut ad ſcopum noſtrum collinemus, *purè ſalſa* ſunt, cùm acida averſentur, illiſque contraria ſint, deſtruendo cuncta fermenta acida, & ſpiritus corroſivos omnes quos in aliud eſſe planè commutant, *illis ipſis ſalibus* reciprocè in ſalſedine deſtructis, ac in alienam naturam converſis. Quibus morbis autem *hæc ſalia purè ſalſa & volatilia* opponenda ſint, prudens Medicus non ignorabit, is præſertim qui juxta divini Hippocratis doctrinam, *Acidum & Salſum*, non *nudas ſemper qualitates* in morbis conſideraturus eſt,

Salia volatilia acido-ſalſa.

Sequuntur *Salia volatilia acido-ſalſa*, è quorum numero pauca ſunt naturâ ſuâ, excepto *ſale Armeniaco*, niſi arte talia efficiantur, quippe quod *ſuis contrariis ſpiritibus acidis corroſivis* effectum dare licet, ſiquidem *quodcunque horum ſalium volatilium ſalſorum purè, ſpiritibus acidis & corroſivis*, ſive *Vitrioli, ſulphuris*, ſive *ſalis* ſit, junxeris, in quantitate ſufficiente, guttatim nimirùm *ſpiritus acidos ſalibus prædictis* affundendo, quouſque nulla efferveſcentia amplius percipiatur, convertuntur illa in quid aliud, & efficiuntur *Salia acido-ſalſa, volatilia tamen adhuc*, quæ poſtmodùm contrarietatum neſcia totum corpus indepertitis viribus penetrare, & ad ultimas aut extremas corporis humani partes pertingere, ac inſuper omnium digeſtionum excrementa craſſa abſtergere & abradere valeant. Horum legitimam præparationem luculenter edocui in ſupracitatis Animadverſionibus Claſſis decimæ quartæ, ejuſdemque Appendicis, quas Amicus Lector conſulat.

Transeo ad *Salia fixa*, quæ itidem prout suprà dictum, vel *purè Salsa*, vel *acido-salsa* sunt: *Purè salsa sunt omnia lixivialia & Alkalia salia, ex plantis, herbis, lignis, radicibus, & in genere quibuscunque vegetabilibus, Tartaro utplurimùm, prægressâ eorundem calcinatione aut combustione, inque cineres conversione parata*, quorum verum parandi modum superiùs in præmissis edocui, admotâ cautione ne *cineres sulphure* (præsertim magnâ ejusdem quantitate, juxtà indignam & pessimam cujusdam Chymiatri informationem) admixto conflagrent & calcinent, neu, quod ineptius ex ejusdem Chymiatri informatione *Salia lixivialia, Alkalia*, cum *aquâ forti* commisceant & crystallizent, quum eo modo à naturali suâ indole & alkali destruantur & in aliud quid à naturâ suâ primævâ convertantur: Etenim *fumus sulphuris ardentis*, uti ad ravim usque demonstravimus, *verus & legitimus Spiritus sulphuris* est, qui non solùm *metalla* (sulphuri huic flagranti commixta) rodere & solvere, verùm etiam *omnia salsa & Alkalia salia* destruere, aut saltem in quid aliud naturam eorum convertere potis & efficax est, non secus ac si *ipsissimus spiritus sulphuris* illis affunderetur, idipsum de inconsideratâ admixtione vel affusione *aquæ fortis* sentiendum est; longè enim alias operationes *salia acido-salsa*, aliàs verò *purè salsa lixivialia & Alkalia salia* virtutes sortiuntur; igitur *salia hæc* ob solam pulchritudinem, crystallisationem nimirùm (hoc modo prædicto enim parata facilè in crystallos abeunt) à naturâ eorum immutare, & in nativis suis virtutibus destruere, ingentis stupiditatis specimen est,

Salia purè salsa sunt omnia Alkalia.

Sequuntur tandem *Salia acido-salsa fixa*, è quorum numero perindè *naturalia talia* sunt, *& arte talia parata*: Inter *naturalia talia* sunt *sal commune*, *sal Gemmæ*, & ferè *omnia salia terræ & maris*, *Nitrum* itidem, quod potiùs inter *hæc salia fixa*, quàm *volatilia*, rationibus minimè destitutus colloco: hæc inquam *salia* reverà *acido-salsa*, non *purè salsa* esse, facilè experientiâ & rationibus demonstrari potest, nam cùm *acida* & *salsa* tantoperè invicem contrarientur, ut ubi ubi sese mutuò attingunt, se invicem etiam destruant, quod ex *omnibus acidis & salsis liquoribus* invicem commistis luculenter patet, hæc autem *denominata salia spiritus acidos* non solùm non destruant illis permixta, verùm cum iis conjunctim destillata eos potentiores & acidiores reddant, quid evidentius in rerum naturâ esse potest, quàm quod *his salibus* jam dum *de aciditate* tantùm fuerit insitum, quantùm illis naturaliter competit, huic plus, alteri minus, ad unius cujusque speciem, & providæ Naturæ in terræ

Salia acido-salsa fixa.

visceribus ordinationem, ac naturalem *salium* susceptionem. Porrò ex *iisdem salibus acido-salsis fixis spiritus acidi corrosivi* destillatione facilè eliciuntur, *ex salibus verò purè salsis* nequaquam, quamvis plurimi Chymici in hac sententia hucusque detineantur, verùm falluntur, siquidem ultra rei cujusdã inhærentias naturales, è re aliquâ quidquam extrahere posse, repugnat Philosophicis & Naturalibus principiis, & viceversa.

Concludunt tandem doctrinam hanc *de salibus*, *salia fixa acido-salsa arte talia elaborata*, è quorum serie *Tartarus Vitriolatus*, seu potiùs *sal Tartari vitriolatum* unicè se offert, quod in usu & parari solitum in officinis pharmaceuticis, quamvis *omnia salia fixa purè salsa*, eodem modo vitriolari (ut ita more consueto loquar,) possent, & à naturali suâ indole immutari, si eximiæ in iisdem virtutes, taliter immutatis, elucescerent. *Tartari Vitriolati* dexterrimam præparationem absterfis erroribus in ejusdem descriptâ præparatione commissis traditi in præmissis sub proprio titulo, quas consulat Lector Amicus.

Restant *Salia salsa fixa, propriis spiritibus acidis essentificanda*, quæ perindè inter *salia fixa acido-salsa* connumerari, ac ex quolibet Vegetabili parari possent, de quibus quidem haud pauca dicenda, & plurima notatu digna medicamina annectenda forent, verùm cùm alias cornu copia adsit præstantissimorum medicamentorum, nonnulla silentii involucro pro nunc commissa volo, Colophonem doctrinæ de Salibus imponens, cui tamen benevolus Lector quæ in præmissis Animadversionibus eâdem de re edocta sunt, adjungere, & exindè plenariam informationem haud difficilè capere potest.

De Floribus Chymicè paratis plura addere, præter ea quæ præmissa sunt, haud necessarium duximus, idcircò ad ultimam Mantissæ classem, quæ de Pulveribus Chymicè præparatis, præcipitatis, sublimatis, &c. agit, tandem celeri pede transeo, pro cujus supplemento pauca *ex Antimonio* conficienda medicamenta superadditurus sum, cætera de Pulveribus aliis huic Classi contentis, notatu & scitu digna præmissæ Animadversiones habent edocentque, quas Lector adeat. Dixi in præmissis super Syrupum emeticum Angeli Salæ, quòd si quis *Antimonii vim venenatam* verè infringere velit, *aromatum* additione id non tentet, sed ope *solius Nitri* correctionem ejus instituat, proindè pro confirmatione ejusdem assertionis; nonnulla talia medicamenta antimonialia, præstantia æquè ac securissima publico donare è re Lectoris scire avidi fore judicavi, cùm paucissima aliàs vomitoria medicamenta, blandè &

ſecurè operantia, in officinis pharmaceuticis proſtent, præſertim ex *Antimonio*, quæ legitimè correcta ſint, ut tutò & ſecurè à quibusvis delicatioribus etiam & Junioribus intra corpus ſumi poſſint; hinc factum eſt, ut ipſi etiam Medici vomitoria medicamenta, ac eò magis quæ ex *Antimonio* confecta, ſummoperè abhorreant, nevé in ſummâ neceſſitate ea præſcribere audeant, cùm tamen aliàs præſentiſſimum præſidii genus ſit per vomitoria, corpora ſaburrâ humorum excrementitiorum (quæ ferè magis ſurſum, tanquam viâ quâ eundum compendioſiore, quam deorſum per tot inteſtinorum mæandros vergere ſolent, ſi præſertim ex recentibus corruptis aſſumptis ſint de genere bilioſorum & ſeroſorum) plena evacuare. Etenim à priſcis & verè-antiquis medicis in longè frequentiore uſu & laude habita ſunt vomitoria medicamenta, quàm à modernis plurimis, quippe hi ea tanquam ſummè nociva vel ob leviſſimam ægrotorum indiſpoſitionem, vetant potiùs, quàm quòd illa vel tantillum commendare, uti digna, aut in uſum trahere dignentur; verùm quantoperè neceſſaria & ſalutaria ſint vomitoria debitè & frequenter exhibita, non meas adducam millenas experientias, (quarum vel nulla malè ceſſit,) ſed venerandæ Antiquitatis præcepta, ac inſuper Modernorum quorundam hujus ſeculi Claſſicorum, uti vocant, Authorum de Vomitoriis encomia, qui talia habent, utpotè *Hippocrates lib.* 4. *Aphoriſm.* 17. *Si cui febris experti eveniat cibi faſtidium, & ſtomachi morſus, & tenebricoſa vertigo, & oris amaritudo, huic purgatione per ſuperiora òpus eſt. Idem eodem libro, Aphoriſm.* 18. *Dolores ſeu affectiones quæ partibus ſupra Diaphragma oboriuntur, quæcunque purgationis ſunt indigentes ſuperiore pharmacia opus eſſe ſignificant: quæ verò infrà, purgationem infernam requirunt.* Item, *Fernelius Meth. med. lib.* 3. *cap.* 3. *Quæ verò facilis & moderata obtigerit, ſaluberrima eſt, & purgationum omnium præſtantiſſima,* (loquitur autem de Vomitoriis) *noxios quippe humores ex ipſis fontibus ſinceros elicit & vacuat, omnem quæ in ventriculi capacitate in ejuſve tunicis hæret illuviem imprimis expurgat, è præcordiorum membranis, è cavis jecoris ac lienis, & ex pancreate omnis generis ſupervacuos humores ſinceros elicit; quos plerunque nec hiera nec aliud vehementiſſimum ullum etiam frequens pharmacum in alvum exturbare poteſt. In ventriculum enim ex his locis viæ breves ac expeditæ magis quàm in alvum directæ ſunt, per quas facilis eſt vomitio. Quanquam autem primum ab interioribus evellit, conſecutione tamen caput, reliquumque corpus levat. Quocircà omnibus opitulatur affectibus, qui à præcordiorum impuritate*

ortum acceperunt, languenti appetentiæ, nauseæ cibi fastidio, crebræ vomitioni, ventriculo præcordiisque distentis, ictero, cachexiæ, febribus intermittentibus, hemicraniæ, vertigini, incubo, epilepsiæ, suffusioni, omnibusque capitis affectibus, qui præcordiorum sympathiâ contracti sunt, & quos è præcordiis, in reliquum corpus effusa impuritas protulit. In quocunq; igitur affectu languescit appetentia, vomendiq; desiderium fatigat, si pharmaco non satis fit, vomitione curandum. Nam quæ purgatio non eluit, vomitio exstirpat, & quæ illinc non facilè labuntur in alvum, promptè in ventriculum remeant. Tanti igitur vomitionis vis æstimanda. Porrò iis qui vomitoria vel penitus excludere nō verentur Medici, Quercetanus respondet, rationibus illorum rejectis & explosis, in Pharmacopœia dogmatica restit. *lib.* 1. *cap.* 16. *sequentibus: Vacuatio per vomitum in longe majore frequentioreq; usu erat, quàm jam apud nos. Nonnulli inter Medicos recentiores eam idcirco abdicare videntur, quòd corpus plus æquo, ut opinantur, commoveat & disturbat, nec non molestissima plura inducat symptomata: adductis præterea his ratiunculis, nostras natione multò frigidiores esse quàm Græcorum, cujus nationis Hippocrates frequentissimè eadem vacuatione utebatur, & infiniti post illum alii Græci Authores ipsius exemplum secuti: addunt etiam homines nostrarum Regionum esse multò pituitosiores & minus ad vomitum proclives. Sed his rationibus & argumentis parum ponderis inesse nemo non videt, quocirca tanquam frivola explodentur; cùm econtrà hujus vacuationis usus utilissimus & summè necessarius sit ad plurimos affectus gravissimos & desperatos profligandos, licet vel iis remediis concitari debeat, quæ timidulis illis & meticulosis Medicis ex auditu tantùm incutiunt horrorem. Sed quomodo se naturæ amicos illi jactitant, cum relictis iis quæ maxima agendi vi & potestate excellunt, quorumq; ne periculum quidem facere audent; potius ejusdem sint inimici? Sic enim tantum naturæ sunt adulatores, qui imbecillis nimis & invalidis præsidiis eam frustra propugnare conantur, nec potentibus satis armis illius hostem ferocissimum adoriri cogitant: qui interim velut invictus cuncta illorum eccoprotica, imò blanda & adulantia ridet & respuit, quibus elisis vix secundò ad eadem auxilia refugere audent.* Omnium autem maximè & sat distinctè, adjunctis quibusdam cautelis, vomitoriorum laudes, utilitates & præstantiam in operando dipingit *Angelus Sala in singulari quodam tractatu Germanico, quem fundamentalem explicationem quorundam præstantissimorum medicamentorum Chymicorum intitulat, impresso Anno 1624. in Wandesbeck Danorum*, quem Lector curio-

curiosus pro majore informatione consulat. Verùm enim verò cùm præter laudes utilitates & præstantiam in operando dicti præsidii vel medicamenti generis à Viris supracitatis Celeberrimis pauca superaddita sint, quæ ad scopum nostrum collimarent, de quo non pauci conquesti sunt huc usque nos supplementum sine invidiâ & cupidine lucri ut illis superadderemus, nostri & Christiani in rem Medicam officii interesse putavimus, & sint sequentia utplurimùm ex Antimonio dextrè elaborata medicamenta & legitimè correcta, ita ut tutò & securè tùm senibus tùm junioribus, infantibus nec non, adhiberi possint. Utpotè:

PULVIS EMETICUS CORRECTUS.

℞. *Vitri Antimonii sine additione legitimè parati uncias duodecim,*

Nitri purissimi uncias tres semis,

Singula prius seorsim in pulverem redacta, commisceantur, exactè, post collocetur ollula non vitreata intra carbones accensos vel ardentes, cui, si candet, *de superiore pulvere* cochlear unum post aliud pedetentim inspergatur, donec omnia paulatim immissa& candefacta sint;remotâ dein ollulâ ab igne & refrigeratâ materiâ quæ flava veluti vel albicans apparet, pulverisetur,& cum *aqua tepidissima*, (non *calidâ nimis aut fervidâ*, quod studiosè observandum, secùs vis emetica ejus tota tollitur,) edulcoretur, & quidem confestim, ne diu *aquæ immersa materia edulcoranda* hæreat, sed quamprimùm fundum petierit *pulvis*, aqua ab eo decantanda ac pulvis impalpabilis siccandus est. Observandum etiam quòd ponderosior ejusdem pulveris particula quæ illicò in edulcoratione dum aqua cum leviori magis & impalpabili pulvere decantatur, fundum petit, separanda sit, ne pulveri impalpabili permixta maneat.

Hoc *Antimonium taliter paratum* nobile & securissimum vomitorium est, ita ut infantulis competenti in dosi per infusionem, vel in Syrupum modo sequenti redactum;tutò propinari possit. Dosis *à granis XV. ad scrupulum* pro adultis, cum *unciis circiter tribus Vini ferventis* infusum per noctem, *quod Vinum* manè à *residente pulvere* clarum decantari aut filtrati poterit, pulvere in fundo relicto: Junioribus verò decem vel duodecim annos natis, *scrupulus semis pulveris, & vini ferventis uncia una semis:* Infantibus autem duorum circiter vel trium annorum, *grana quatuor, quinque vel sex*, cum *drachmis quinq; vel uncia una vini ferventis* infusa sufficient. Verùm cùm nonnulli abstemii sint, *vinumq;* abhorreant

poterit unica saltem dosis *hujus vini emetici*, scil. *unciæ tres cum Sacchari albi uncia una*, in Syrupum percoqui, cui refrigerato Syrupo si lubet, *Aquæ Cinamomi* vel *Rosarum portiuncula* pro odore & sapore grato ipsi conciliando admisceatur, & in vehiculo ad lubitum Patientis vel assumentis propinetur. Syrupum ex illo pulvere emetico correcto, qui imposterum in officinis prostare posset, traditurus sum in Appendice sequenti Dispensatorii novi, quam Lector Amicus ibi reperiet.

ESSENTIA EMETICA EX EODEM PULVERE PRÆDICTO.

℞. *Pulv. emetici jamjam superiùs edocti uncias duas semis*,

Ex quo cum

Vini albi libris sex,

Repetitis tamen vicibus affusi, extrahatur in calore ut *vinum* veluti ferveat, essentia, & vis emetica; *huic Vino virtute vel vi emetica pulveris dicti imprægnato* adde

Olei Tartari Doctissimi Sennerti, ad siccitatem autem salis nigricantis abstracti, (cujus descriptionem quære p. 440. Mantissæ) *uncias sex*,

Et denuò ad siccitatem *salis* leniter evaporent, hoc sal dein in locum frigidum collocetur, ut in liquorem solvatur, quod brevi admodum contingit, filtretur liquor per chartam emporeticam, & usui asservetur: cujus dosis drachma una ad drachmas duas vel tres, cum aquâ aliquâ laxativâ, vino vel alio vehiculo convenient & grato. Infantibus scrupulus dimidius ad scrupulum unum, sine ullâ pertimescentiâ diri alicujus effectûs propinari potest, felici cum successu, si debito tempore, viribusque nondum prostratis exhibeatur, illudque Hippocratis observetur, *si quid movendum est, moveatur in principio, &c. Eòque ducatur, quò natura vergit.*

Notandum de *hoc pulvere correcto*, & de aliis medicamentis ex eo paratis, quod non per superiora tantùm, sed etiam per inferiora operetur, quandoque & in quibusdam subjectis tantùm per inferiora, aliquando & raro solùm per superiora, &, ut millies millies expertus sum, ubi materiam excernendam dispositam deprehendit, indè eam quâ vergit evacuat & expellit.

Notandum prætereà, quòd si quis hoc pulvere emetico correcto careret, licet paratu facilis sit, ejus loco *Flores Antimonii albos* substitui posse, pro supradictâ Essentiâ, sed in minori paulò quantitate (*drachmas sex* circiter accipiendo

Florum

Florum pro *uncia una dicti pulveris)* cum *illo pulvere correcta* paulò violentiores sint, suntque *hi Flores Antimonii*, uti alibi etiam notavi, *verus pulvis Algoretti*, licet nonnulli qui de eo scripsêre, auri sobolem illum nuncupent & quidem meritò, cùm *Stibii Antimoniique* nomen apud aliquos Artis pulcherrimæ osores, præsertim ignorantes, tàm malè audiat, ut qui solummodò illud ore excidere permittit, mox è cœtu medentium proscriptus ad veneficos amandetur: quia tamen hoc de *Antimonio* judicium non in alia officina, quam Cerebri ad Lunæ crescentis & decrescentis mutabilitatem tornati excuditur, & vix alius de re magis perversè & perfrictâ fronte loquitur, quàm qui ejusdem minimam habet cognitionem, idcircò nullo canum similium hoc sidus allatrantium convicio à veri tramite dimotus, hoc in præsens asserere non erubesco: *Antimonium* verè unam & principalem esse columnam universæ Medicinæ, quippe ex eo tanquam Protheo, diversis duntaxat præparationibus, diversarum operationum medicamenta saluberrima, utpotè *Antiloimica, Antivenerea, Diaphoretica, Purgantia & Vomitoria blanda, sanguinem universum mundificantia, Vulneraria, pectoralia*, imò *universale medicamen seu Panacæa ipsa* erui possunt. Nec constat *ex Vegetabilibus* unicum emeticum, quod minore cum periculo exhiberi possit, quàm *Antimonium dextrè & debitè præparatum*, nunquam enim tormina ventris, convulsiones, hypercatharsin, fluxumque nimium colliquativum, causabit, etiamsi vel aqua frigida superbibatur; ipse enim ego soleo utplurimùm post peractam similis vomitorii operationem, si sitis urgeat. *Iulapium* vel *aquam frigidam crudam*, cum pauxillo *Saccharo*, *Succo Citri*, *Corticibus Citri*, *& Spiritu Vitrioli* permixtam, ægrotantibus studiò propinare, nunquam non cum successu felici.

Suppetit experientia adhuc aliud medicamentum ex *Antimonio & Tartaro*, quod tale:

TARTARUS EMETICUS PURGANS.

℞. *Vitri Antimonii sine additione n. m. parati uncias quatuor,*
Nitri purissimi unciam unam,

Mixta & in pulverem redacta detonentur, uti supra edoctum, materia calcinata flava pulverisetur subtiliter, cui adde
Salis Tartari puri uncias quatuor,
Aquæ simplicis libras tres,

Et

Et in vase terreo, vel vitreo, coquantur, spatulâ continuò illi agitando, ad totalem siccitatem *salis & pulveris*, hinc solvatur *massa hæc salina* cum *aquæ simplicis s. q.* solutum filtretur clarumque reddatur, & à pulvere separetur, quod denuò ad siccitatem pristinam *salis Tartari* evapora; *Huic sali virtute emeticâ impregnato* instilla guttatim

Spiritus Vitrioli q. s.

Quousque nulla effervescentia amplius percipiatur, quo signo apparente exsiccetur *massa salina* leniter in vitreo vase, & in pulverem tandem redacta usui asservetur, cujus dosis scrupulus unus ad drachmam semis.

CREMOR TARTARI PURGANS.

℞. *Vitri Antimonii sine additione n. m. parati uncias quatuor,*

Nitri purissimi unciam unam,

Mixta inque pulverem redacta detonentur, ad modum suprà edoctum, *materia residua flava* in pulverem subtilem redigatur, & *in mensuris duabus vini albi & clari* parum coquantur, colato pòst & à pulvere separato *vino* immerge

Cremoris Tartari uncias quatuor,

Et Alembico vitreo immissa, in arena vel vesica cuprea stanno obducta coquantur ad dissolutionem *dicti Cremoris Tartari*, ac in illo ipso vase sensim refrigescere permitte, ut nonnihil crystallicetur *Tartarus*, qui refrigeratis omnibus eximendus, à liquore separandus, & siccandus est, inque pulverem redigendus.

Nota: Ad eundem modum *Cremor Tartari* variis rerum virtutibus imbui potest, cùm ex Mineralibus tùm Vegetabilibus deprompti.

Quòd si quispiam autem quærat, in quem hostem hæc ex Antimonio deprompta tela & remedia dirigi, & ad quos morborum insultus hebetandos & repellendos primâ acie collocari debeant, is adducat præclarissimos Scriptores, Salam quæ de Rosa sua Minerali habet; Schröderum quæ de Floribus Stibii ex plurimis Authoribus collecta refert: Quæque denique solertissimus Glauberus de *Antimonio* plurimis in locis inculcat, eorum inquam modestò calamò & moderatis encomiis, laudes hisce remediis partem attribuat, & minimè à veritate deviabit, nec quid adversi experietur, dummodò quibus, quando, & quantum conveniat, & ex legitimæ methodi præceptis exhibendum sit, probè dispiciat & assequatur,

Si verò non nemo *in Antimonium*, ejusque è Medicina extirpationem ignarus jurâsset, illi ex Vegetabilibus Elixir quoddam Emeticum communicare vel addere non detrecto, quod modo sequenti parandum:

ELI-

ELIXIR EMETICUM VEGETABILE,
vel ex Vegetabilibus.

℞. *Cord. rad. Esulæ recentium uncias duas*,
quibus superaffundantur
Aceti destillati unciæ quatuor,
Et in vitreo vase, aceto leniter exhalato, denuò exsiccetur;
His superadde
Radicum Asari uncias tres,
Contundantur *ambæ radices* in pulverem grossum, & cum *s. q. spiritus vini* repetitis vicibus affusi, extrahatur earum essentia tota, quousque nimirùm *spiritus tingatur: Extractiones omnes* in Alembico vitreo ad consistentiam Extracti abstrahantùr, *quod Extractum* de novo solvatur cum
Aquæ Cinamomi opt. ex vino still. unciis tribus,
Ac per chartam bibulam filtretur, usuique asservetur.

ALIUD ELIXIR POTENTIUS HELLEBORINUM.

℞. *Radic. Helleb. nigri uncias quatuor*,
Helleb. albi unciam unam semis,
Quibus parùm contusis superaffunde pro correctione
Aceti stillati uncias octo,
Et *aceto* prius leniter in vitreo vase exhalato, non effuso *à radicibus*, eæ siccentur; Quæ postmodum cum *s. q. spiritus vini* repetitis vicibus affusi extrahantur, ad omnimodam earum virtutum prolectionem, & quousque *spiritus affusus* colore inficitur: Extractiones omnes in Alembico vitreo ad consistentiam Extracti abstrahantur, *extractum residuum* cum
Aquæ Cinamomi addito vino destillati unciis sex,
Denuò solvatur, filtretur, usuique reponatur.

Pro Colophone hujus Appendicis in Mantissæ Animadversiones, Medicamentum reale, citra etiam constitutum meum, Tibi, Lector Amice, communico, quod tale:

℞. *Vitrioli Hungarici cærulei, vel etiam*
Vitrioli Veneris ex cupro parati q. s.

Quod debitè calcinatum, destilletur per retortam vitream optimè lutatam, vel Waldenburgensem, *in Spiritum vel Oleum subrubrum*, spatio trium vel quatuor dierum, ultimò per diem & noctem vel diutiùs extremâ ignis violentiâ, ad omnimodam radicalis humiditatis expulsionem, Spiritu hoc vel Oleo egresso, interimque asservato, excipiatur è retorta *caput mortuum planè insipidum*, & aëri, astrisque illud sesquimestri

ſpatio exponatur, interdiu autem à Sole præſervetur; hoc facto ſuperfundatur illud *aqua pluviali vel rore majali & Sal elicietur de vitrioli natura planè alienum*, *ad inſtar Nitri guſtu amabili*, quod interim aſſerva. Poſtea accipe *antedictum deſtillatum ſpiritum*, qui *cum Aquâ ſimplici vel pluviali* permiſceatur, ac in ea *Martis vel Chalybis limatura vera*, *nullâ re heterogeneâ permixta* ſolvatur, *Martiſque Vitriolum viride*, uti moris efficiatur, quod ſemel atque iterum in aquâ pluviali ſolutum, & denuò cryſtallizatum purum & ſplendidum reddatur.

Ex *his cryſtallis* vel *Vitriolo Martis*, denuò modo priore, igne fortiſſimo per aliquot dies noctesque ad omnimodam & totalem radicalis ſuæ humiditatis expulſionem, *Oleum vel ſpiritum deſtilla rubicundum*, qui optimè dephlegmatus interim aſſervetur & cuſtodiatur.

Porrò *ex capite mortuo*, *omni Vitrioli ſapore* (quod benè obſervetur,) *libero*, *ab aſtris uti ſuprà impregnato*, eodem modo quô ſuperiùs extrahe *ſal guſtu amabile nitroſum*.

His *duobus ſalibus & ſpiritu rubicundo legitimè paratis*, porrò ejus conjunctionem aggredere, modo ſequenti.

Accipe igitur *de duobus ſalibus ſuprà aſſervatis ana unciam unam*, quibus optimè mixtis & vitro apto immiſſis, ſuperaffunde *ſeminis virilis vel ſulphuris rubicundi*, aut *ſanguinis Leonis ſuprà etiam parati unciam ſemis*, item addantur vel adjiciantur, *Croci Solis ſimpliciter parati ad mentem noſtram vel Glauberianam drachmæ duæ*, tum vitro hermeticè ſigillato, igni philoſophico admoveantur qui ſecundum gradus regatur continuò, quoad materia coaguletur in unam maſſam, vel lapidis formam.

Quem Lapidem in fontina priore dilue, vaſi novo include, & brevi tempore illuſtriorem nobilioremque redde.

De cujus præſtantiâ ac virtutibus conſule Minſichtium, in deſcriptâ Unicornu mineralis præparatione.

His ultimam hanc Claſſem Mantiſſæ hancque Appendicem finio; Tu interim, quiſquis es Lector candide, hæc qualiacunque, quæ ultrò in Tuum & Ægrotantium commodum meditari & addere conatus ſum, eo animo accipias rogo, quo profecta ſunt, nimirùm candido & ſincero, Tibique & Toti Facultati Medicæ inſerviendi promptiſſimo: Quod ſi verò nonnulla haud arrideant, ea tamen interim boni conſulas, donec ipſa experientia & veritas, quæ verè mihi norma & laboris hujus duces & comites fuêre, meque ab omni livore & contumeliâ vindicaturæ ſint, pluraque & realia magis ſuppeditent atque his fave & vale!

APPENDIX IN PHARMACOPOEIAM REGIAM,

SEU

DISPENSATORIUM NOVUM.

APpendicem ad Animadversiones in Pharmacopœiam Augustanam, Minervâ Divini favoris haud invitâ absolvimus; sed & Pharmacopœiæ Regiæ adjicere nonnullas compositiones nunc è re operis hujus erit, scopoque præfixo consultum. Illarum equidem plurimas quod attinet, cùm ad Pharmaceuticum tùm Chymicum dextrè, verè & genuinè præparandi & elaborandi modum, effingere & dispensare possem formulas, id quod cuique in tantâ Materiæ Medicæ ubertate, & spatiosissimo Naturæ Theatro, non corticetenùs, sed enucleatius, versato Philosopho nequaquam foret difficilè: Sed paucas tantummodò, easque non nisi propriô Marte, manualique operâ sæpius elaboratas, tùm usu etiam longo, atque omnis doctrinæ Experientiâ Magistrâ comprobatas, ad illas quæ Pharmacopœię Regiæ limitibus abundè sati, circumscriptæ jam prostant, addere allubitum est, ut non laboret copiâ is, qui in paucitate efficaciam reperturus est majorem, dum interim alius de pluralitate consarcinanda solicitus, multitudine obruitur receptarum, habebit Rationalis Medicus etiam in paucis, unde tanquam ex Armamentario contra ingruentium morborum ferociam, arma & tela depromere sibi queat. Tandem ne benevolus Studiosus inquisitione tædiosâ in ambarum Appendicum Labyrintho veluti oberret, sed Ariadnæo quasi filo quò velit liberè ducatur, specialem omnium rerum notabilium, compositorumque medicamentorum indicem appono. Demùm ex omnibus tractatibus catalogum seu fasciculum medicamentorum Antipestilentialium recollectum, ut quorum usus in morbis malignis contagiosisque, ipsâ adeò pestiferâ lue prorsus est necessarius, benevolus Lector omnia velut uno intuitu ob oculos sibi posita habeat, Colophonis vice adjiciendum existimavi. Tu interim utere & fruere cum DEO.

AD CLASSEM PRIMAM, DE SYRUPIS ALTERANTIBUS.

SYRUPUS DE ABSYNTHIO HYDRAGOGUS.

℞. *Succi Absinthii nostratis libram unam,*
Epaticæ nobilis,
Agrimoniæ ana unc. octo.
Iridis cæruleæ nostrat. libr. unam semis.
Quibus infunde sequentia incisa & contusa:
Rad. recent. Ebuli unc. octo,
Calami aromat. unc. unam semis,
Galangæ drachm. decem,
Rosarum rubearum recent. uncias duas,
Baccarum Iuniperi unc. unam,

Et factâ unius diei digestione coquantur ad consumptionem libræ unius semis, colaturæ expressæ, & albuminibus ovorum clarificatæ adde
Sacchari albi Canarii libras duas,

Et denuò ad Syrupi liquidioris consistentiam decoquantur, addendo ultimo pro aromatisatione
Elæosacchari Cinamomi,
Maceris,
Garyophillorum ana unc. unam,

Sumendo *drachmam unam*, vel ad minimum *scrupulos duos Olei* pro *uncia pulveris sacchari*, ad Elæosacchara conficienda. Et fiat Syrupus justæ consistentiæ; Cachecticis & Hydropicis salutaris, cujus uncia una vel altera pro dosi frequenter exhibita hepar insigniter roborabit, ut & lienem.

Nota: Quòd Syrupus de Absinthio, Pharmacopœiæ Regiæ insertus, pro abstemiis qui *vinum* abhorrent, *omisso vino*, cum *Succo Cydoniorum* parari, vel in modum sequentem simpliciter confici possit, utpote:

℞. *Succi Absinthii nostratis libram semis,*
Cydoniorum recenter expressi & defæcati libras duas,
Quibus immerge incisa & contusa crassiusculè, utpotè:
Absinthii recentis unc. quatuor,
Menthæ crispæ recentis unc. tres,
Calami aromat. recent. unc. duas,
Galangæ unc. unam,

Rosa-

Rosarum rubearum unc. unam semis,
Spicæ Indicæ unciam semis,

Et factâ digestione duabus circiter diebus, coquantur ad remanentiam *libræ unius semis*, coletur, exprimanturque species, *colaturæ expressæ ac album: ovorum opt. clarificatæ* adde

Sacchari albissimi libram unam semis,

Et denuò ad Syrupi liquidioris consistentiam percoque, cui pro aromatisatione adde

Elæosacchari Cinamomi,
Caryophillorum,
Nuc. Moschat. ana drach. sex;

Fiat Syrupus Stomachalis præstans, qui ipse si libuerit, *Spiritu Vitrioli aut Salis* ad gratam aciditatem acui poterit.

SYRUPUS DE CORALLIIS.

℞. *Magisterii nostri Coralliorum veri solubilis suprà edocti, uncias duas semis*,

Quod solvatur in

Aquæ Cinamomi optimæ unciis undecim,

(si mulieribus vel fœminis destinatur Syrupus, sin verò morbis calidis pro corroboratione adaptandus erit, substituatur pro *Aqua Cinamomi*, *Succus Granatorum recenter expressus*,) & additâ

Sacchari albissimi librâ unâ,

Fiat solâ dissolutione *Sacchari*, sine ullâ ebullitione Syrupus.

Nota: Quòd Syrupus hic ad præscriptum modum paratus, situm nullatenùs contrahat, licet liquidiorem, quàm Syrupis alioquin conveniat, consistentiam adeptus fuerit.

Ad eundem prætereà modum ex *Margaritis Orientalibus*, ùt & ex aliis *lapidibus pretiosis & gemmis*, *in Magisteria vera solubilia prius conversis*, Syrupi, vel in momento dextrè confici possunt; *Liquor* verò quo cum Magisteria sunt dissolvenda, variari potest, pro conditione morbi & intentione Medici, cùm illa in omnibus Succis, aquis destillatis, vino & similibus liquoribus sint solubilia.

SYRUPUS GEMMATUS CORDIALIS CALEFACIENS.

℞. *Corticum recent. Citri extim. uncias tres*,
Arantiorum extim. unc. duas;
Florum recent. Rosarum Damasc. unc. quatuor,
Tunicæ unc. duas,

Quibus minutim concisis, ac concurbitæ vitreæ immissis, superaffundantur

Vini albi veteris boni libræ duæ,

Factâque brevi digestione, destilletur per arenam ferè ad siccitatem specierum infusarum; *Aquæ prolectæ fragrantissimæ* porrò immerge

Cortic. recent. Citri extim. uncias duas,
Arantiorum extim. unciam unam,
Florum recent. Tunicæ rubr. uncias duas,
Sem. seu Granorum Kermes legitim. unc. semis,

Stent. in infusione unâ alteravé die, tum fiat colatura

Hujus Aquæ odoriferæ rubræ & essentificatæ accipe libram unam semis,

ac in ea dissolve

Magist. nostr. solubilium in hac Appendice fideliter edoctorum, utpote:

Coralliorum rubeorum unciam unam,
Perlarum orientalium drachmas sex,
Lapid. Rubini,
Granat. ana unciam semis,

His solutis superadde

Sacchari Canarii albissimi libras duas,

Ac solâ ejus dissolutione, sine ullâ ebullitione Syrupus conficiatur, Cor, Vitales & Animales Spiritus insigniter roborans & recreans, Regium reverà medicamentum.

SYRUPUS GEMMATUS CORDIALIS REFRIGERANS.

℞. *Succi Granatorum acido dulcium recenter expressi libram unam semis,*

Cui immerge

Cortic. Citri recent. extim. uncias tres,
Flor. Tunicæ recent. rubr. unc. duas,
Granorum Kermes legitimorum unc. semis,

Ac factâ digestione, die unâ vel alterâ, in calore leni coletur, in colatura dissolve.

Magist. nost. solubil. Coralliorum rub. unc. unam,
Perlarum orient. drachm. sex,
Lapid. Rubin.
Saphyr.
Smaragd. ana drach. duas;

His solutis adde

Sacchari Canarii albissimi libras duas,

Ac solâ *Sacchari* dissolutione, sine coctione, fiat Syrupus Cordialis efficacissimus,

SYRU-

SYRUPUS HYDRAGOGUS.

℞. *Succ. Rad. Iridis nostrat. Cærul. depurati libras quatuor.*

Sambuci depurati libram unam semis,

Quibus immerge sequentia incisa & contusa vel conquassata, nimirùm:

Rad. recent. Ebuli unc. quatuor,
Enulæ unc. duas,
Calami aromat. unc. unam semis,
Cord. med. Sambuci uncias duas semis,
Baccar. Iuniperi uncias duas,
Alkekengi unciam unam semis,
Sem. Vrticæ,
Bardanæ majoris,
Nasturtii ana unc. unam,

Factâ digestione coquantur ad remanentiam libræ unius semis, coletur & exprimantur species, *colaturæ clarificatæ* adde

Sacchari albissimi libras duas,

Et denuò coquendo ad justam consistentiam Syrupus efficiatur.

JULAPIUM VEL SYRUPUS DE VINO.

℞. *Vini albi boni vel Hispanici libras tres,*

Cui immergantur

Florum Rosarum recent. unciæ quatuor,

Vel:

Cort. Citri recent. extim. unc. tres,

Ac factâ aliquali saltem digestione, abstrahantur per Alembicum destillando libræ duæ, *quibus duabus libris abstractis*, abjecto quod in fundo Alembici remansit, denuò adde

Vini albi vel Malvatici libras duas,
Rosarum recent. aut sale condit. unciæ tres,

Vel

Cort. Citri recent. extim. tantundem,

Abstrahantur porrò in Alembico libra una semis, vel libræ duæ, rostro autem capitelli prius immissis,

Ambræ gryseæ scrupulo semis,
Moschi orientalis granis quinque,

Prolectæ aquæ spirituosæ fragranti adde, & quidem pro ejus libra una semis,

Sacchari albi Canar. libras duas,

Vel pro *libris duabus liquoris*, *libras duas cum dimidia circiter Sacchari*, & solâ ejusdem dissolutione conficiatur Julapium, vel Syrupus, qui & *sine Ambra vel Moscho* pro illis qui eorum odoribus offenduntur parari potest, & pro grato sapore *Spiritus Vitrioli nonnihil* addi.

AD CLASSEM SECUNDAM, DE SYRUPIS PURGANTIBUS.

SYRUPUS EMETICUS EX VINO ET ANTIMONIO CORRECTO.

℞. *Pul. nostri Antimonii correcti suprà edocti uncias tres*,

Extrahatur ejus essentia aut vis emetica, cum

Vini albi ferventis libris sex,

Nam *aqua simplex sive destillata* per se vim emeticam ex hoc pulvere nequaquam elicit; filtratione pòst aut residentiâ *vino à pulvere separato*, adde

Sacchari albi uncias viginti,

Et in Syrupum liquidioris consistentiæ decoque, cui, pro odore & sapore grato ipsi conciliando, porrò adde

Elæosacchari Cinamomi vel
Rosarum uncias duas,

Fiat Syrupus.

Dosis uncia una, vel uncia una semis adultis hominibus, at Junioribus, pueris & infantibus drachma semis, drachma una, ad drachmas tres, pro ratione ætatis securè propinari possunt.

Nota: Si quis *Pulvere hoc Antimonii correcto* destitutus, *Flores Antimonii albos ritè paratos* substituere vellet, is accipiat ad tantam quantitatem *Sacchari & Vini*, *Florum dictorum Antimonii alb. uncias duas*, & paretur Syrupus ad modum supradictum.

Pro Abstemiis qui *Vinum* abhorrent, Syrupus dictus *ex succo vel vino Cydoniorum*, quod æquè ac *Vinum* vim emeticam *ex pulvere dicto* elicit, parari poterit, erit insuper gustui magis gratus, licet vel nullis Elæosaccharis aromatizetur.

SYRUPUS EMETICUS PURGANS EX VEGETABILIBUS.

℞. *Rad. Asari uncias tres*,
Esulæ Corticum uncias duas,

Helle-

Hellebori nigri unc. duas semis,

Conscindantur & contundantur parùm, quibus superaffundatur

Aceti destillati libra semis,

Ac iterum in vitreo vaseo exsiccentur, postea coquantur in vase terreo, vel patellâ ferreâ *cum Aq. simplicis s. q.* repetitis vicibus affusæ, quousque tota virtus extrahatur, coletur, colaturæ omnes album: ovorum optimè clarificentur, pòst adde

Sacchari albi libram unam semis,

Coquantur denuò ad Syrupi consistentiam, cui pro odore & sapore grato *Elæosaccharum vel Cinamomi*, *vel Rosarum*, *aut Macis* admisceri potest.

VEL FIAT TALI MODO.

℞. *Supradictas Radices Aceto præparatas*,

Ex quibus cum *s. q. Spiritus Vini repetitis vicibus affusi*, extrahatur essentia, quousque tota virtus extracta sit: *Colaturæ omnes sive extractiones* in Alembicum vitreum suo capitello munitum ponantur, à quibus superflua humiditas ad extracti liquidioris consistentiam abstrahatur. *Hoc Extractum* denuò dissolve cum *Succi Cydoniorum simplicis recentis*, vel etiam *Pomorum dulcium libris duabus*, & additâ *Sacchari albi librâ unâ semis* coquatur ad Syrupi consistentiam.

SYRUPUS MERCURIALIS PURGANS.

℞. *Succi Mercurialis depurati libras quatuor*,

Cui immerge crassiusculè incisa & contusa sequentia, utpotè:

Fol. Senæ cl. sine Stipit. unc. quatuor,

Rad. Mechoacæ albæ uncias duas,

Peractâ aliquali maceratione coquantur ad dimidias, colaturæ pòst clarificatæ adde

Sacchari albi libras duas,

Ac denuò coquendo ad Syrupi consistentiam redigatur, cui pro aromatisatione adde

Elæosacchari Citri vel

Cinamomi unc. unam,

Fiat Syrupus.

SYRUPUS MERCURIALIS ALIUS PURGANS.

℞. *Succi Mercurialis depurati libras tres*,

cui immergantur

Rad. Asari concisarum unciæ sex,

Et factâ digestione coquatur ad dimidias, *colaturæ clarificatæ* adde

Sacchari albi libram unam semis,

Et ad consistentiam Syrupi coquendo denuò redigatur, cui odoris & saporis gratiâ *de Elæosaccharis* nonnihil addi potest.

INFUSIO PURGANS CUM MANNA.

℞. *Fol. Senæ elect. sine stipitibus uncias tres,*
Mechoacæ albæ uncias duas,
Rhabarbari opt. & electi unc. unam semis.
Coriandri drachmas tres,

Quibus incisis & contusis superaffundantur, Aquæ simplicis ferventis libræ tres, relinquantur in infusione loco calido per noctem, postea colentur, & exprimantur species. *Relictis speciebus expressis* denuò *libræ quatuor Aquæ ferventis* superfundantur, coquanturque ad tertias, colentur & exprimantur; *decoctum hoc ultimum prius albumine ovorum clarificatum*, ad remanentiam *libræ unius* circiter leniter evaporet, *quod priori infusioni* jungatur, addendo

Mannæ electæ uncias octo,
Cremoris Tartari unc. unam semis,

Et cùm album. ovorum junctim clarificentur ac per manicam Hippocr. sæpiùs trajiciantur. Hujus infusionis uncia una continet vires drachmæ dimidiæ Foliorum Senæ, scrupuli unius Mechoacæ albæ, granorum X V. Rhabarbari, & scrupulorum sex Mannæ.

AD CLASSEM TERTIAM, DE ELECTUARIIS LENIENTIBUS.

ELECTUARIUM LENITIVUM PRO CLYSTERIBUS ANODYNIS.

℞. *Summit. Anethi,*
Absinthii,
Menthæ,
Origani,
Florum Chamomillæ,
Verbasci, ana recent. Manip. duos,
Rad. Lilior. alb.
Bryoniæ ana unciam unam,

Impe-

Imperatoriæ unciam semis,
Semin. Staphisagr.
Dauci,
Carui,
Fœniculi ana unciam semis,
Baccarum Lauri drachmas sex,

Incisa & contusa coquantur in *s. q. Aquæ simpl. ad libras tres* circiter, colaturæ adde

Pulpæ Prunorum libram unam semis,
Sacchari Thomæ,
Mellis simplicis ana uncias octo,

Ac denuò ad pulpæ liquidioris consistentiam decoquantur, superaddendo

Pulv. Baccarum Lauri unc. unam,
Seminis Carui,
Cumini ana drachm. sex,
Opii Thebaici per exhalationem narcotici spiritus parati drachmam unam semis,
Gummi Sagapeni in vino diluti unc. unam semis,
Olei Ceræ stillati drachmas duas,

Miscendo exactè fiat Electuarium, quod usui servetur.

AD CLASSEM QUARTAM, DE ELECTVARIIS SOLVTIVIS MOLLIBUS.

ELECTUARIUM PASSULATUM.

℞. *Herb. Mercurialis recentis uncias sex,*
Fol. Senæ elect. sine stipit. uncias tres semis,
Mechoacæ albæ uncias tres,

Incisa & contusa coquantur in *s. q. Aquæ S.* ad remanentiam *librarum quatuor*, coletur & clarificetur decoctum, in quo ebulliant.

Passularum min. mundatarum libræ duæ,

Fiatque ex iis pulpa per setaceum transmittenda, cui adde

Sacchari albi libram unam semis,

Et ad consistentiam justam Electuarii coquendo redigantur, adjiciendo ultimò

Magisterii Scammoneæ vel
Galappæ amygdalis benè sub acti unc. unam,
Pulv. Coriandri,

Anisi,

Macis ana drachmas duas,

Fiat Electuarium justæ consistentiæ.

PASSULÆ LAXATIVÆ SEU PURGANTES.

℞. *Herb. Mercurialis recentis Manip. tres,*

Fol. Senæ el. s. st. uncias duas,

Mechoacæ albæ unciam unam semis,

Turbith.

Hermodact. ana drachmas sex,

Rhabarbari opt. drachmas quinque,

Concisis omnibus cum *s. q. Aquæ S.* repetitis vicibus affusæ, fiat decoctio ad libras duas circiter, *colaturæ opt. clarificatæ* adde

Sacchari albissimi uncias sex,

Ac denuò ad Syrupi liquidioris consistentiam coquendo redigatur, cui adde

Passul. min. opt. mundatarum uncias sex vel octo,

Et junctim ad justam & competentem consistentiam coquantur, quibus ultimò sine ulteriori coctione adjiciatur

Elæosacchari Cinamomi,

Macis ana uncia semis.

Fiant Passulæ laxativæ purgantes, quarum dosis drachmæ duæ, uncia semis, ad drachmas sex.

PASSULÆ LAXATIVÆ ALIÆ.

℞. *Sacchari albissimi uncias sex,*

solvatur in

Aquæ simplicis unciis octo,

quibus adde

Passularum minorum benè mundat. ab omni immunditie & stipitibus liberat, uncias sex,

Coquantur junctim ad justam & satis crassam Sacchari consistentiam, antequam autem ab igne removeantur, superinfundatur

Magisterii Galappæ vel

Scammoneæ unc. semis,

soluti autem in

Spiritus vini rectificatissimi unciis duabus,

Removeantur pòst statim ab igne, nam *Spiritus vini rectificatus* illico aëra petit, & relinquit *Magisterium Passulis* per minima commixtum, quæ additis

Elæosacchari Rosarum drachmis sex,

Macis uncia semis,

Aroma-

Aromatiſari poſſunt. Earum doſis erunt drachmæ duæ, drachmæ tres, ad unciam ſemis.

ROB CERASORVM PVRGANS.

℞. *Rob Ceraſorum cum ſ. q. Sacchari parati libram unam*,
cui adde dum adhuc calet
Magiſterii Galappæ vel
Scammoneæ drachmas ſex,
ſoluti autem in
Spiritus Vini rectificatiſſimi unciis duabus;

Et factâ adhuc unicâ ebullitione fiat Electuarium ſive Rob, quod nullâ aromatiſatione indiget, quia Ceraſa per ſe grati ſaporis ſunt, adeoque proprio ſapore grato contenti, impenſas ulteriores & labores poſſumus ad alios uſus reſervare.

Ad eundem modum Rob Ribium purgans prægreſſæ Pharmacopœjæ Regiæ, accipiendo nimirùm *Rob Ribium*, loco *Ceraſorum* propter ſaporem magis gratum, parare conduceret. Quod autem *Reſinam*, quam in dictâ Rob Ribium compoſitione *Mechoacanna*, *Galappa & Turbith* copiosè præbent, extrahendo illa *cum ſpiritu vini*, à reliquo Extracto ſeparare, exſiccare, in pulverem redigere, ac tandem *nonnullis amygdalis dulcibus*, (non duabus prout Pharmacopœja Regia habet, & σφάλμα typographicum eſt, quod me abſente irrepſit,) ſubigere juſſerim, ideò factum eſt, quòd *Amygdalæ*, utpotè *oleaginoſæ*, omnes *reſinas* cum illis ſubactas quaſi diſſolvant, & acrimoniam earum temperent, ut eò faciliùs poſteà non ſolùm *in liquoribus aquoſis* dilui poſſint, ne denuò, prout alias ſolent, in ſuam reſinoſam ſubſtantiam redeant, ac intra corpus ſumptæ, vel parùm aut nihil operentur, verùm, (quod peſſimum,) ventriculo, ipſiſque etiam inteſtinis tenacitate ſuâ reſinoſa, præſertim ſi parùm frigida ſuperbibatur, præcipitatæ adhæreant, tormina, paſſiones colicas, ipſam etiam Diarrhœam, ac lethalem quandoque hypercatharſin inducant, & unicè cauſent: Etenim nullam hucuſque, nec veriorem cauſam invenire potui, quæ ſimiles immoderatos alvi fluxus, tormina, lethaleſque hypercatharſes, pòſt ſumpta purgantia, ſi frigida ſuperbibantur, inducere poſſit, quàm *ſcammoneata medicamenta, vel Reſinæ ſimiles*, ſive *Scammoneæ*, ſive *Galappæ, Turbith, aut alterius purgantis ſint*, cùm, prout ſupra dictum, ſi non legitimè & dextrè diſſolutæ, & veluti *unctuoſitate amygdalarum* contemperatæ ſint, intra corpus ſumptæ, facilè contingere poſſit, ut ſi frigida & aquoſa ſuperbibantur, intra ventriculum & inteſtina veluti coagulentur & præcipitentur, illiſque *tenacitate ſuâ reſinoſa* pòſt adhærentes, acrimoniâque ac venenatâ qualitate ſuâ ea lancinantes, totum nervoſum genus in

in consensum trahere, ac infinita pessima mala inducere valeant? Non enim memini unquam, ab alio quàm *scammoneato aut simili resinoso medicamento*, si frigida Aqua superbibita fuerit, similes immoderatos fluxus fuisse excitatos, imò soleo ego *purgantibus & vomitoriis medicamentis, ex resinosis autem non constantibus*, exhibitis, studio Julapium *ex Aqua frigida Saccharo, Succo Citri & Spiritu Vitrioli* paratum, finitâ prius purgantis operatione, propinare & præscribere, nunquam non felici cum successu: Sint igitur hæ experientiæ de *medicamentis resinosis purgantibus*, pro cautela imposterùm, quas lubenter benevolo Lectori communicare volui, licet sciam, me multis etiam surdis fabulam narrare.

AD CLASSEM QUINTAM,

DE CONFECTIONIBVS SOLUTIVIS SOLIDIS.

DIACITRUM SOLIDUM SOLUTIVUM.

℞. *Sacchari albissimi pulverisati libram semis*,

Solvatur S. a. *in s. q. Succi Citri recenter & jamjam expressi*, sine ebullitione, in patellâ ferreâ, cui adde ab igne remoto

Magisterii Galappæ amygdalis subacti drachmas tres vel unciam semis,

prius autem permixtis

Corticum Citri recentium extimorum & in mortario lapideo subtiliter contusorum ad formam pultis, drachmis tribus,

Item,

Pulv. Sacchari albiss. Oleo verò Corticum Citri essentificati unciâ dimidiâ,

Fiatque l. a. Confectio solida sive in forma Rotularum, sive Morsellorum delicatissima, dosis drachmæ tres ad unciam semis, & drachmas sex.

CONFECTIO EMETICA CITRATA.

℞. *Sacchari albi pulverisati uncias quatuor*,

Solvatur s. a. *in s. q. Succi Citri recenter & jam jam expressi*, sine ebullitione, in patellâ ferreâ igne tamen carbonum recenti, cui adde, ab igne prius remoto, & adhuc ferventi,

Corticum Citri recent. extim. & subtilissimè contusorum ad pultis formam unciam semis,

Tartari

Tartari mei purgantis Antimoniati in prægressâ Appendice Animadversionum edocti drachm. sex,

Fiatque l. a. Confectio, sive in forma Rotularum, sive Morsellorum, Dosis drachmæ duæ, drachmæ tres, ad unciam semis.

AD CLASSEM SEXTAM, DE PILULIS.

PILULÆ SEU MEDICINA REGIA.

Primò paretur *Crocus Auri* sive ad mentem Glauberi, qui *Aurum Aquâ Regiâ* solvit. ac denuò *cum liquore Silicum & Tartari illud* in pulverem cæruleum præcipitat. Vel *Auri purissimi per Antimonium ab impuritatibus liberati uncia semis*, cum *Mercurii vivi unciis tribus* amalgamata, calcinatione leni, *Mercurium* nimirùm ab *auro* pellendo, in pulverem convertatur, hinc sæpiùs, octies vel decies circiter, cum *Sulphure pulverisato*, quo cum *Aurum supradictum* permiscendũ, addito singulis vicibus *novo sulphure*, leni calcinatione, rudiculâ continuò agitando sub tegulâ (**unter der Muffel/**) calcinetur, donec in altum ad instar *Croci rubri vel purpurei* elevetur. Hujus *Croci Auri dextrè parati* accipe *unciam dimidiam*, immittatur in matracium vel cucurbitam vitream parvam, cui superaffundatur, *Tinctura Antimonii in prægressâ Animadversionum Appendice edocta unc. una semis*, & in leni calore cinerum iterum exsiccetur; *Auro exsiccato* porrò *recentis Tincturæ Antimonii dictæ uncia una semis* superaffundatur, digeratur leni calore cinerum, denuoque totaliter exsiccatum in pulverem convertatur, qui interim asservandus.

Jam

℞. *Ambræ gryseæ optimæ unciam semis*,

quæ solvatur cum

Olei Still. Cinamomi drachma una semis,

Citri ex recentissimis corticibus sine prægressâ fermentatione drachma una,

Rosarum veri drachma semis,

Nucistæ expressi drachm. duabus,

addendo

Pulv. Sacchari albissimi uncias duas,

inque pulverem redigantur.

Porrò

Ex *Opio, per effumationem narcotici sui spiritûs parato*, fiat cum *spiritu Cerasorum* Extractum spissum.

His omnibus in ordinem redactis, aggredere pretiosi hujus medicament. mixturam modo sequenti, utpote:

℞.

℞. *Pulv. Auri essentificati unc. semis,*
Ambræ Saccharinæ uncias tres,
Extracti Opii ritè parati unc. semis,

Misceantur omnia exactè, & si *Extractum Opii* non suffecerit pro massa pilularum efformanda, addatur adhuc *drachma una vel altera Extracti Croci Austriaci*, fiatque massa tenax, ex qua vel pilulæ efformandæ, vel illa ipsa in aliâ medicamenti formâ, liquoribus dissoluta, propinari potest.

Nota: Quòd si fortè quispiam *Opii Extractum*, propter frequentem & sæpiùs repetitam necessariam exhibitionem Regii hujus medicaminis abhorreret, aut illud ipsum in soporosis affectibus ægrotis, quibus *Opium* ob morbi naturam nocivum, propinare nollet, is posset aliam hujus medicaminis vel pilularum compositionem, *dempto vel omisso Opio*, instituere, tali pacto:

℞. *Auri legitimè præparati & uti suprà essentiâ Antimonii imbuti unciam semis,*
Ambræ gryseæ Saccharinæ cum Oleis stillat. solutæ uti suprà etiam, uncias tres,
Extr. Croci Austriaci drachmas tres, Ligni Aloës gummosi unciam semis,

Misceantur exactè & redigantur in massam tenacem, studiosè asservandam & custodiendam.

Virtutes quod spectat Regiæ hujus Medicinæ, in illis recensendis multus non ero, eò quòd doctis & in arte medicâ peritis scripserim, qui ipsi medicaminis hujus dignitatem & excellentiam vel ipso intuitu agnoscere possunt. Cùm autem medicamentum sit nobile & verè Regium, idcircò sedulum & in arte peritum efflagitat Pharmacopœjum aut Chymicum, qui illud eâ dexteritate quâ descriptum, non crassâ aut rudi Minervâ, conficiat: Quod ipsum tandem dextrè paratùm, rationalis & peritus Medicus in plurimis morborum monstris, tanquam medicamentum confortativum universale, Alexipharmacum & mitigativum, in peste febribus ardentibus, malignis, omnibus acutis doloribus, sive a frigidâ sive calidâ causâ exortis, cùm internis tùm externis, Colicâ passione, Nephritide, Pleuritide, Catharrhis, & defluxionibus tenuioribus, Profluviis nimiis, sive a purgatione, sive humoribus mordicantibus & liquantibus ortis, Vigiliis, Hæmorrhagiis, Sputo sanguinis, Hydrope, & dempto *opio*, in Apoplexiâ, Epilepsiâ, Lethargo, &c. tutò adhibere potest, nunquam sine evidenti ægrotorum emolumento, à granis V. X. ad X X. plus minusvé pro conditione morbi & ægroti.

PILVLÆ CONFORTANTES.

℞. *Ambræ gryseæ opt. drachmam unam,*

solvatur

ſolvatur in

Olei Cinamomi ſcrupulo uno,
Garyophillorum ſcrupulo ſemis,
Nuciſtæ expreſſi drachma una,

Quibus invicem benè mixtis adde

Pulv. Cardamomi,
Piperis longi ana drachmas tres.
Pulv. Maceris drachmas duas,
Croci Auſtriaci drachm. unam ſemis,
Extract. Ligni Aloës n. drachmas duas,
Reſinæ Styracis Calam. drachmam unam ſemis,

Miſceantur ac *cum ſ. q. Mellis noſtri Curati* fiat maſſa, ex qua pilulæ efformandæ, vel in aliâ medicamenti formâ propinanda. Caput. Cerebrum, Senſuſque omnes, Ventriculum & totam naturam roborans, Anhelitum putridum & fœtidum emendat, ſpirituſque animales & vitales recreat.

PILULÆ HYSTERICÆ SEU MATRICALES.

℞. *Radicum Valerianæ,*
Imperatoriæ ana unciam unam,
Herb. recent. Artemiſiæ,
Matricariæ,
Meliſſæ,
Menthæ criſpæ,
Roriſmarini,
Salviæ,
Cortic recent. Arantiorum extim. ana unciam unam ſemis,
Opii per exhalationem Spiritus narcotici parati drachmas ſex,
Caſtorei opt. recenter ſiccati unciam unam,
Croci Auſtriaci unciam ſemis,

Inciſa & contuſa craſſiuſculè, ac Cucurbitæ vitreæ immiſſa, extrahantur cum *ſ. q. Spiritus Vini, repetitis vicibus affuſi*, quouſque non amplius tingatur, *ſpiritus tincti omnes* in M. B. ad extracti conſiſtentiam abſtrahantur: *Extracto reſiduo ſpiſſo* adde

Pulv. Caſtorei drachmas tres,
Radic. Valerianæ,
Cort. Arant. extim. & recenter ſiccatorum ana drachmas tres ſemis,
Myrrhæ rubræ unciam ſemis, dilutæ ad pultis formam in ſuperiori ſpir. tu abſtracto ab extractis.

Pulv.

Pulv. Vngulæ Equæ unciam semis,
Ol. Stillat. Succini,
Salviæ,
Rorismarini,
Menthæ crispæ,
Ol. Still. Cortic. Arantiorem ex recentibus Corticibus ana drachmam semis,
Coriandri scrupulum semis,

Mixtis omnibus fiat massa pilularum in affectibus hystericis & uterinis a scrupulo semis ad scrupulum unum propinanda.

PILULÆ ODONTALGICÆ.

℞. *Opii Thebaici nostro modo parati, drachmas duas,*
solvatur in
Spiritus Veneris supra edocti uncia semis,
& coletur, cui adde
Pulv. Rad. Pyrethri,
Cortic. Mandragoræ ana drachmam unam semis,
Sem. Hyosciami scrupulum unum,
Staphisagriæ,
Vrticæ minoris,
Coriandri ana drachmam semis,
Garyophillorum drachmas duas,
Resinæ abietinæ drachmas tres,
Gummi animæ,
Camphoræ ana drachmas duas,

Misceantur ac cum *s. q. spiritus mei Veneris ex ære viridi parati, supraque edocti,* fiat massa, ex qua posteà formentur pilulæ oblongæ, alterutrâ sui parte in acumen, desinentes.

PILULÆ STOMACHICÆ ROBORANTES,

℞. *Pulv. Mastichis el. drachmas tres,*
Olibani,
Myrrhæ ana drachmas duas,
Gummi Animæ,
Resinæ Styracis Calamitæ ana drachmam unam semis,
Extracti ligni Aloës resinosi,
Pulv. Garyophillorum,

Maci

Macis,
Piperis longi ana drachmas tres,
Croci Austriaci drachmas duas,
Ambræ gryseæ drachmam unam,
solutæ in
Ol. Stillat. Cinamomi,
Garyophillorum ana scrupulo uno,
Nucistæ expressi drachma una,

Misceantur, ac *cum melle Rorismarini* efficiatur massa, ex qua pilulæ, quotiescunque usus postulat, formandæ, ventriculum & totum nervosum genus, caput ipsum & Cerebrum insigniter roborantes.

PILVLÆ DE THEREBINTHINA, AD GONORRHOEAM VIRULENTAM.

℞. *Pulveris Antimonii Diaphoretici ritè parati unciam semis*,
Cinnabaris nativi rubicundissimi,
Antimonii rubicundiss.
Terræ sigillatæ Silesiacæ,
Liquiritiæ rasæ ana drachmas tres,
Oculorum Cancrorum præp.
Masticis elect. ana unciam semis,
Olibani,
Myrrhæ rubræ,
Croci Austriaci ana drachm. duas,

Misceantur, ac *cum s. q. Terebinthinæ claræ* efficiatur massa, ex qua pilulæ mediocres efformandæ, quarum quatuor, quinque vel plures pro dosi exhibendæ.

AD CLASSEM SEPTIMAM, DE EXTRACTIS

EXTRACTUM ANTIPESTILENTIALE.

℞. *Radicum Angelicæ uncias duas*,
Anthoræ,
Contrayervæ ana unc. unam,
Enulæ Campanæ,
Imperatoriæ,
Levistici,

Morsus

Morsus Diaboli,
Scorzoneræ ana uncias duas,
Zedoariæ unc. tres,
Herb. recent. Scordii nostrat.
Rutæ hortensis ana uncias quatuor,
Florum Calendulæ,
Croci Austriaci ana unciam unam,
Cortic. Citri recent. extim. unc. duas semis,
Baccarum Iuniperi uncias tres,
Herbæ Paridis unc. unam semis,
Semin. Rutæ,
Citri ana unciam unam.
Myrrhæ rubræ uncias duas,

Incisa & contusa crassiusculè, ac Curubitæ vitreæ immissa, extrahantur *cum s. q. Spiritus Vini, repetitis vicibus affusi,* quousque tota virtus & efficacia prolecta sit, *nec Spiritus Vini* tincturam amplius eliciat: *Extractiones omnes filtratæ* per Alembicum ad Extracti consistentiam abstrahantur destillando, cui adde

Ol. Stillat. Angelicæ,
Citri ex recentib. Corticibus,
Rutæ hortensis,
Succini ana drachmam unam semis,
prius cum
Fulv. Sacchari albiss. unc. tribus,
permixtorum,

Fiatque Extractum Alexipharmacum nobile, usui asservandum.

Nota: Quòd si *Resina quædam*, abstracto pro majori parte *spiritu vini*, appareret in residuo liquore, *à nonnullis rebus resinosis hanc compositionem ingredientibus*, utpotè *Myrrhâ, Zedoariâ,* posset illa à liquore vel extracto adhuc liquido per filtrum vel colaturam separari, cum particula *rectificatissimi vini spiritus* denuò solvi, ac Extracto, jam sufficienter & ad justam aut debitam consistentiam abstracto, ultimò addi.

EXTRACTUM HYDRAGOGUM.

℞. *Rad. Asari,*
Ebuli ana uncias tres,
Calami aromat.
Enulæ ana unciam unam,
Galappæ,
Mechoacannæ,
Vincetoxici ana unc. quatuor,
Rhabarbari opt. unc. unam semis,

Herb.

Herb. Soldanellæ,
Gratiolæ,
Scolopendrii ana uncias duas;
Agrimoniæ uncias duas semis,
Sem. Apii,
Bardanæ majoris,
Ebuli,
Thlasp. nostrat. ana unc. unam;

Incisa & contusa immittantur Cucurbitæ vitreæ, ac *cum s. q. Spiritus Vini, repetitis vicibus affusi*, extrahantur virtutes omnes, quousque nimirum *spiritus vini* tingatur; Extractiones omnes in Alembico vitreo ad libram unam circiter abstrahantur: *Resina quæ residuo liquori* innatabit studiosè separetur, exsiccetur, & ùt sæpiùs monui, vel *amygdalis benè subacta, & in pulverem conversa*, vel *spiritu vini recenti rectificatissimo denuò soluta*, ultimò extracto jam sufficienter & ad debitam consistentiam abstracto admisceatur.

Porrò

℞. *Succorum depurat. Rad. Bryoniæ uncias sex;*
Iridis cærul.
Sambuci ana unc. decem;
Hepat. nobilis,
Matrisylvæ,
Mercurialis ana unc. octo,

Ac cum *superiori jam abstracto Extracto liquido*, in leni calore, vel supra ignem lenem, in vase duplici, ad competentem Extracti consistentiam unita evaporent, *cui Extracto* ultimò jungantur

Magist. Scammoneæ amygdalis benè subacti drachmæ duæ vel drachmæ tres,

Et usui reponatur, dosis à drachma semis ad drachmam unam in vehiculo convenienti.

AD CLASSEM OCTAVAM, DE DECOCTIS.

DECOCTUM SEU GALREDA AUT GELATINA CAPONIS COMPOSITA, PROPHTHISICIS ET MARASMO CONSUMPTIS.

℞. *Caponem recentem more solito mactatum,*

(non crudeliter, ut juxta scripturam Creaturæ innocentes hominum crudelitatem gemebundè detestari necessum habeant: Nam

majores, puto virtutes, *ab animali innocuo simpliciter & repentè mactato* sperare licebit quàm *in iram & odium adversus hominem, ac quasi in rabiem priùs concitato*,) quem à plumis & interaneis repurgatum & evisceratum conscinde in minima frustula, officulis etiam omnibus conquassatis, cui adde

Cancros fluviatiles conquass. Nro XV.

Pulmones Vituli recenter mactati unius vel minus,

(aut si mavis & in promptu sint, *Pulmones Vulpis unius*,)

item,

Perdicem recenter etiam mactatam, & in frustula parva dissectam & concisam, unam.

Cuncta hæc immittantur in lagenam stanneam amplam, ut tertia pars vel dimidia maneat vacua, intermisceantur autem *carnibus dictis*, stratum veluti super stratum, sequentia etiam concisa, utpotè:

Rad. Ireos Florent. drachmæ quinque,

Enulæ Campanæ recentis,

Symphyti majoris recentis ana uncia una semis,

Maceris drachmæ tres.

Porrò his omnibus lagenæ immissis superinfundantur

Succi vel Vini Cydoniorum recentis non acidi unciæ octo, (vel si consultum videatur, loco *succi Cydoniorum Succus sempervivi, Hyssopi Veronicæ*, vel alius conveniens substituatur,) claudatur pòst lagena proprio operculo cochleato, ac insuper etiam vesicâ, immergaturque illa dein ultra dimidietatem sui, in balneum Mariæ vel Aquam, coquendo continuò, ad horas sex, absolutâ decoctione, aperiatur lagena, contentaque excutiantur ad sacculum linteum, & prælo subjiciantur, *expressus liquor, sale nonnihil condiendus*, in frigidum collocetur locum, qui *in Gelatinam* concretus delicatissimam, ægrotantibus phthisicis summo cum successu propinari potest, in jusculis hordeaceis, Panatellis, Pulpis, aliisque similibus ferculis. *Hæc Gelatina* majores sanè habebit virtutes, quàm *Aqua Caponis*, vel etiam *Aqua ex hepate & pulmonibus vituli destillata*, cum illorum virtutes omnes in residuo maneant, ac parum quod operæ pretium esset asservare vaporetenùs, destillando illa per Alembicum, transeat. Consulantur nostræ Animadversiones super Aquam Caponis & Balsamum Embryonum, ubi plura hac de re reperientur.

DECOCTUM AD ERYSIPELATA, ET QUASCUNQUE INFLAMMATIONES.

℞. *Florum Sambuci recenter siccat. Manip. tres,*

Rosarum alb. vel Damasc. Manip. duos,

Fol. Tussilaginis Manip. unum semis,

Pulv. Lithargyri,

Cerussæ

Cerussæ ana uncias quatuor,
Olibani,
Masticis el. ana drachmas sex,

Coquantur in *Vini albi & Aceti Vini, ana libris duabus, Aquæ simplicis libra una*, ad Consumptionem quartæ partis, coletur per linteum rarum, ut *potior pars pulverum* transfluat, fiatque ad instar Lactis Virginis. Est Epithema egregium, cunctis inflammationibus externis, ad Gangrænam etiam inclinantibus, proficuum, quod linteolis duplicatis vel triplicatis in eo calidè madefactis sæpiùs tutò & securè applicari potest.

DECOCTVM PECTORALE CONTRA PHTHISIN.

℞. *Rad. Enulæ recent. uncias duas,*
Ireos Florent. unciam unam,
Liquiritiæ rasæ unciam semis,
Symphyti majoris recent. unc. unam;
Herb. recent. Alchimillæ,
Hederæ terrest.
Millefolii,
Plantag. minoris,
Pulmonar. maculosæ,
Sempervivi majoris,
Veronic. ana Manipulos duos,
Cancrorum fluviatil. Nro xij.

Crassiusculè concisa, cancri autem conquassati coquantur in *libris octo Aquæ pluvialis vel fontis*, ad remanentiam librarum sex, coletur *colaturæ adhuc ferventi* injiciantur

Conf. Rosarum Damascen. unc. sex,

Factâque digestione horis aliquot, denuò colentur, *colaturæ* adde

Mellis Rosati simplicis uncias sex vel X,

Ac sæpius per manicam Hippocratis, *albuminibus ovorum* junctim priùs clarificata, trajiciantur, cui ii volupe fuerit, pro conditione morbi & ægroti, *nonnullæ guttulæ Spiritus Sulphuris* instillari possunt. Decoctum est egregium pectorale & Vulnerarium.

DECOCTVM CONTRA SPVTUM SANGUINIS.

℞. *Rad. Symphiti majoris,*
Bardanæ
Acetosæ,

Papav. errat.
Pentaphylli,
Plantaginis ana unc. unam,
Herb. Hederæ terrest.
Plantaginis,
Polygoni,
Portulacæ,
Virgæ aureæ ana Manip. unum semis,
Florum Rosarum rub.
Verbasci ana Manip. duos,
Baccar. Myrtillorum unciam unam,
Capit. Papav. albi cum semin. Nro VI.
Ligni Santali rubri drachmas sex,
Masticis el.
Olibani ana drachmas duas,

Incisa & contusa crassiusculè coquantur *in Aquæ simplicis s. q.* ad remanentiam librarum quinque, *colaturæ clarificatæ* dum adhuc fervet injiciantur.

Cons. Rosarum rub. Antiquæ unciæ quatuor,
Spiritus Vitrioli gutt. XV. vel XX.

Factâque digestione horis aliquot denuò coletur, colaturæ adde
Syrupi Corallini nostri, in hac Appendice edocti uncias tres.

Misceantur pro potu sanguinem spuentibus, & dysenteriâ laborantibus.

AD CLASSEM NONAM, DE PULVERIBUS.

PULVIS ALEXIPHARMACUS EX TRIBUS.

℞. *Sulphuris vivi splendidi, translucidi,*
Vel:
Sulphuris boni crudi, aut florum Sulphuris unciam unam semis,
Nitri crystallini purissimi,
Myrrhæ rubræ splendidæ ana uncias duas,

Misceantur, fiatque pulvis, singulis separatim contusis, cujus drachma semis pro dosi, imò drachma una, & drachma una semis exhiberi potest, in peste, aliisque febribus malignis, ac morbis contagiosis, repetitis quidem vicibus, ad universalibus præmissis.

PULVIS

PULVIS BEZOARDICUS AUREUS.

Primò paretur Bezoardicum Solare, hoc pacto:

℞. *Auri puri & boni unciam semis*,
solvatur in
Aqua Regis suffic. quantitate,
porrò accipe
Butyri Antimonii unciam unam;

Cui superaffundatur in Alembico parvo
Spiritus Nitri superiùs edocti q. s.

Pro dissolutione, quousque nimirùm nulla ebullitio vel strepitus amplius percipiatur, quo facto, conjungantur & misceantur *hæ duæ solutiones auri & butyri Antimonij*, ac in arenâ igne leni abstrahantur spiritus ac siccitatem, *materia flava in fundo Alembici relicta* excipiatur, inque mortario vitreo teratur, cui porrò vitreo Alembico immissæ,

Recentis Spiritus Nitri unciæ duæ vel tres,

superaffundantur, factâque aliquali digestione rursus per arenam fortiter abstrahantur. Hæc operatio, nimirùm *recentis spiritus Nitri* affusio, ejusdemque abstractio bis, tervé repetatur. *Materia relicta* calcinetur leniter ad horam unam vel alteram, sub tegula (**unter der Muffel** /) usuique reponatur.

Jam

℞. *Bezoardici hujus aurei*,
Vnicornu mineralis vel fossilis,
Bezoar occidentalis ana unciam semis;

Fiatque omnium Pulvis subtilissimus insipidus, cujus dosis drachma semis ad drachmam unam, in peste morbisque contagiosis.

PULVIS EPILEPTICUS MINERALIS.

℞. *Cinnabaris nativæ rubicundiss. splend. vel. ex Carinthia aut Hungaria, unciam unam*,
Vnicornu mineralis vel fossilis drachmas sex,
Auri Croci cum Tinctura Antimonii fermentati, & supra edocti, drachmas tres,
Magisterii solubilis Coralliorum unciam semis,

Singula per se in pulverem redacta misceantur exactè, dosis scrupulus unus ad drachmam semis,

PULVIS EPILEPTICUS EX VEGETABILIBUS.

℞. *Nucleor. Cerasorum nigr. drachmas sex,*
Persicorum decort. unciam semis,
Sem. Pæoniæ excort. drachmas sex,

Contundantur subtilissimè in mortario, cum *s. q. Aquæ flor. Tiliæ, & florum Sambuci*, ad pultis formam, ut veluti per setaceum transmitti possit, cui adde parùm etiam contusa, sequentia:

Rad. Pæoniæ d. t. collect. unciam unam,
Valerianæ unciam semis,
Visci, quercini drachmas sex,
Florum Betonicæ,
Sambuci,
Tiliæ ana drachmas tres,
Sem. Verbenæ,
Rutæ hortensis ana unc. semis,
Cardamomi min.
Croci Austriaci ana drachmas tres,

Et in calore leni, leniter exsiccentur, inque pulverem subtilem redigantur, cui adde

Ol. stillat. Coriandri,
Cinamomi,
Majoranæ,
Succini ana scrupulum unum,

Fiatque pulvis subtilissimus, Dosis drachma semis, ad drachmam unam, repetitis vicibus, & sæpiùs assumendus.

PULVIS EPILEPTICUS EX ANIMALIBUS.

℞. *Iecinora Ranarum viridium & palustrium Nro. XXiiij.*
Corda Ciconiarum Nro. iiij.
Hirund. juniorum Nro. Viij.
Lapidum Carpionum semilunar. suprà eorum oculos repertorum,
Ossiculi Cranii humani triangularis raspati ana drachmas tres,
Bezoar occidentalis drachmas duas semis,
Vermicul. in spongiis, Cynosbat. inventorum drachmam unam,
Pulv. ex Typhis Cornu Cervi nostro modo parati unciam semis,

Exsicce-

Exſiccentur quæ exſiccanda ſunt in Alembico vitreo & Balneo Mariæ, fiatque pôſt omnium pulvis ſubtiliſſimus, cui adde pro diuturniori conſervatione

Olei Garyophillorum vel
Cinamomi ſcrupulos duos,
Coriandri drachmam ſemis,

Servetur uſui, cujus doſis ſcrupulus unus, drachma ſemis ad drachmam unam.

Nota: Singula hujus pulveris ingredientia per ſe, ſine aliarum rerum additione, in hac ſpecie morbi ſpecifica ſunt appropriata, quicunque proindè uno alterové ingrediente contentus plura conjungere nolit, cum illo non pugnabo.

PVLVIS HYDRAGOGVS.

℞. *Radic. Aſari*
Calami aromat.
Galappæ,
Mechoacannæ,
Hermodact. ana drachmas duas,
Herb. Gratiolæ,
Soldanellæ ana drachmas duas ſemis,
Fol. Mezerei drachmas duas,
Reſinæ Scammon. amygdalis benè ſubactæ,
Vel:
Diagridii ſulphurati drachmam unam,
Gummi Guttæ drachmam ſemis,
Millepedum n. m. præparat. drachmam unam ſemis,
Elaterii ſcrupulum unum,
Garyophillorum drachmam unam,
Macis drachmas duas,

Fiat ex omnibus Pulvis ſubtiliſſimus, cujus doſis drachma ſemis ad drachmam unam, ſingulis quaternis diebus propinandus.

PVLVIS CYPRIVS PRETIOSVS.

℞. *Muſci vel Vſneæ quercinæ electæ & ab omnibus impuritatibus ligneis mundatæ, libras duas.*

Immittatur ſacculo, & per horæ quadrantem baculo percutiatur, ut ab omni pulvere & ſordibus adhærentibus penitùs liberetur: Hinc ollæ immittatur, ſæpiùs *aquâ ſimplici* ſuperfuſâ lavetur, per duos dies, donec aquâ limpidâ & purâ prout affuſa effundatur; ſiccetur dein in Sole ſupra linteum collocata, ut eò magis

suo colore, odore & sapore, vi nimirùm attractrice Solis, privetur. Porrò *hæc eadem usnea suo colore viridi, odore & sapore jam privata, ac optimè siccata,* cum *floribus Rosarum & Iasmini* (vel *floribus Arantiorum & Citri*, ubi illorum proventus) *recentibus & integris*, sexies vel octies stratificetur, & junctim pondere aliquo in cribro comprimatur, singulis diebus *floribus ab usnea* separatis, & *recentibus* substitutis, donec fragrantissimo imbuatur odore. Pòst leviter *exsiccatâ usneâ, inque pulverem subtilissimum redactâ*, denuò (si fortè odorem in levi exsiccatione, quæ tamen nullo modo in Sole fieri debet, sed in alio loco tepido) linteo subtili vel sacculo largo imposita, infra supraque *floribus supradictis recentibus* conspergatur, ac pondere aliquo in cribro nonnihil gravetur. Huic *pulveri* tandem *fragrantissimo*, *pro quavis librâ unâ* adde

Moschi scrupulum vel drachmam semis,
solutiin
Spiritus Rosarum fragr. s. q. ad pulticulæ formam.
Ambræ gryseæ itidem drachmam semis,
solutæ in
Ol. Still. Rosarum veri scrupulo uno,
Item si lubet
Pulv. subtiliss. Rad. Ireos Florent. albiss. unciam unam semis,
Pul. Rad. Cyperi rotund. unc. duas,

Fiatque pulvis fragrantissimus Regius, quo cum caput conspersum, illud odore suo grato insigniter roborabit, suâque adstrictione siccitate & vi attractrice omnes ejus humiditates exsiccabit, & cùm nullâ viscositate polleat, nec cuti nec crinibus firmiter adhæreat, facilè à capite & crinibus separari potest.

PULVIS AD GENERANDUM LAC.

℞. *Carnis Uberis Vaccæ juvenculæ unc. sex*,
Radicum recent. Rapunculorum,
Cardui lactei,
Barbæ hirci ana unciam unam,
Ireos Florent. unciam unam,
Sem. Lactucæ,
Pæoniæ excort. ana drachmas sex,
Lapidis Lactei præparati, est

Lapis mollissimus ad instar Saponis tactu, vel hujus loco accipiatur.

Ludi Lapid. Helmontii præparati,
vel etiam

Silicum

Silicum molliorum qui ignem non comcipiunt ferro attriti,
cujuscunque horum unciam unam semis,
Coralliorum alborum præpar.
Oculorum Cancror. præpar. ana drachmas sex,
Margarit. Orient. præpar. unciam semis,

Caro mammillarum, radices etiam recentes conscindantur tessellatim, ac cum reliquis pulveribus & præparatis conspersa, immittantur Alembico vitreo, quibus superaffundantur

Succi Cydoniorum recenter expressi unciæ tres,

ac illicò in M.B. totaliter exsiccentur, (baculo quandoque illa in Alembico commovendo) ut in pulverem subtilem redigi possint, *cui pulveri* adde

Pulv. Sem. Erucæ,
Fœniculi ana drachmas sex,
Cardamomi min.
Macis ana unciam semis,
Piperis longi unciam unam,
Sacchari albissimi Canar. uncias sex,

Misceantur exactè, fiatque pulvis subtilissimus. Hujus detur pro dosi drachma una vel drachmæ duæ, sæpiùs in jusculo Gallinæ, vel alio conveniente vehiculo.

PULVIS ANTIPLEURITICUS.

℞. *Rasuræ dentis Aprugni unc. semis,*
Mandibul. Lucii piscis,
Rad. Papav. errat. ana drachmas tres,
Flor. Papav. errat. drachmas duas,
Sulphuris vivi translucidi unciam unam,
vel hujus loco
Flores Sulphures aut Sulphur crudum & purum accipiatur,

Misceantur exactè pro pulvere, & detur ejus pro dosi drachma semis, vel drachma una, in vehiculo conveniente, sæpiùs autem singulis sex vel octo horis, repetatur.

PULVIS ANTIPHTHISICUS.

℞. *Sulphuris vivi translucidi & splendidi, vel,*
Florum Sulphuris unciam unam,
Sacchari Saturni resolubilis ex minio vel ipso plumbo facti drachmas sex,
Croci Austriaci optimi drachmas duas,
Rad. Ireos Florent. drachmas sex,
Liquiritiæ unciam semis,

Fungorum arbori Salicis adnascentium drachmas tres,
Myrrhæ opt. rub. unciam semis,
Thuris albi,
Gummi Animæ ana drachmas tres,
Sacchari albiss. Canar. uncias duas,

Fiat s. a. Pulvis subtilissimus, in decocto quodam pectorali manè & vesperi à drachma semis ad drachmam unam phthisicis propinandus.

PULVIS CONTRA TUSSIM INFANTIUM ET SENUM, SEU CATARRHALIS.

℞. *Sem. Papav. albi drachmas decem*,
Melon excort.
Pœoniæ excort. ana drachmas tres,
Pin. Pinearum mund.
Pist. Pistachior. decort. ana unciam semis,
Benzoës pulverisati drachmas tres,

Contundantur opt. in mortario ad pultis subtilissimæ formam cum *s. q. Aquæ Hyssopi vel succi ejusdem.* Huic *pulpæ* adde
Pul. Rad. Irëos Florent. unciam unam semis,
Pœoniæ drachmas sex,
Croci Orientalis vel Austriaci drachmas duas semis,
Florum Sulphuris unciam unam semis,
Sacchari penidii uncias sex,

Exsiccentur leni in calore, fiatque denuò omnium pulvis subtilis, addendo
Elæosacchari Anisi uncias duas,

Et usui servetur in vitro.

PULVIS STERNUTATORIUS CAPITALIS.

℞. *Rad. Cyperi rotund. drachmam unam*,
Doronici veri,
Pyrethri ana drachmam semis,
Hellebori albi drachmam unam,
Ligni Aloës gummosi drachmam unam,
Herbæ Majoranæ drachmam unam semis,
Rorismarini,
Thymi ana drachmam unam,

Flor

Flor. Liliorum convall. drachmam unam semis,
Sem. Anisi,
Coriandri,
Nigellæ ana drachmam unam,
Cardamomi min.
Macis ana drachmam semis,
Ambræ gryseæ scrupulum semis,
solutæ in
Ol. Majoranæ gut. Viij.
Rosarum ver. gutt. VI.
Moschi opt. Orient. grana sex,
solutæ in
Spiritus Rosarum aliquot guttulis,
Fiat pulvis omnium subtilissimus.

PULVIS AD VENEREAM LUEM.

℞. *Bezoardici nostri Aurei suprà edocti unciam semis,*
Antimonii Diaphoretici ritè parati n. m. unciam unam,
Cinnabaris nativi splendidi & rubicundiss. ex Carinthia drachmas sex,
Misceantur, fiatque Pulvis, cujus dosis drachma semis, ad drachmam unam, sæpiùs exhibendus.

AD CLASSEM DECIMAM, DE DIACODIIS ET LOHOCH.

DIACODION ASTHMATICUM, CONTRA TUSSIM DIUTURNAM.

℞. *Rad. Aronis recentis,*
Helenij recentis,
Glycyrrhizæ,
Levistici ana unciam unam,
Herb. recent. Hyssopi,
Persicariæ,
Hederæ terrest.
Caparum, Schlauch *vulgò ana uncias duas,*

Incisa

Incisa coquantur in *s. q. Aquæ repetitis vicibus affusæ*, ad omnimodam virtutum prolectionem, *colaturæ omnes clarificatæ ad libram unam semis* circiter evaporent, in vase vitreato, interimque asserventur.

Jam

℞. *Sem. Erucæ unciam unam semis,*
Nasturtii unciam unam,
Vrticæ drachmas sex,
Gummi Animæ drachmas duas,
Mastichis,
Camphoræ ana drachmas tres vel unciam semis,
Amygd. amararum unciam unam semis

Contundantur optimè in mortario *cum s. q. decocti superioris asservati*, ad formam pultis, quæ, per setaceum transmissa, interim etiam servetur.

Porrò

℞. *Superius asservatum & abstractum Decoctum*,
& addita
Sacchari albi libra una semis,

Coquendo redigantur in Syrupi crassam consistentiam, cui Syrupo statim immittatur *asservata pulpa ex seminibus & aliis rebus*, item adde

Pulv. Cardamomi,
Cinamomi acuti,
Nuc. Moschat,
Macis,
Piperis longi ana drachmas duas semis,
Elæosacchari Anisi unciam unam semis,
Hyssopi unciam unam,
Iuniperi drachmas sex,

Sumendo *drachmam unam Oleorum* pro *uncia una Sacchari*, fiatque omnibus exactè mixtis Diacodion antiasthmaticum, cui, si in usum trahendum, *de spiritibus Anisi, Fœniculi*, vel etiam nonnihil *Elixir vitæ* addi potest.

DIACODION CONTRA SPUTUM SANGUINIS.

℞. *Rad. recent. Acetosæ unciam unam,*
Cichorii flore albo unc. duas,
Consol. dæ majoris,
Lapathi acuti,
Papav. errat.
Pentaphylli,

Plantag.

Plantag. minoris ana unciam unam,
Herb. recent. Auriculæ muris,
Bursæ pastoris,
Cichorii flore albo,
Hederæ terrestris,
Plantag. minoris acutifoliæ;
Virgæ aureæ ana Manip. duos.
Vincæ pervincæ Manip. unum,
Flor. recent. Rosarum rub, uncias tres,
Papav. errat. unciam unam,
Santali rubri drachmas sex,

Incisa coquantur in *s. q. Aquæ Chalybeatæ repetitis vicibus affusæ*, quousque tota eorum virtus extracta sit, *colaturæ omnes alb. ovorum clarificatæ* ad *libram unam circiter* in vase vitreato evaporent; & additis

Succ. Cichorii,
Millefolij,
Plantag. min,
Sempervivi majoris ana depurat. unciis duabus.
interim asservetur.

Jam

℞. *Sem. Papav, albi uncias tres*,
Cichorii,
Plantaginis,
Portulacæ ana drachmas sex;
Rad. recent. Cichorii uncias duas,

Contundantur optimè in mortario ad pultis subtilissimæ formam, cum portiuncula *superioris asservati decocti*, & per setaceum ad instar pulpæ transmittantur, vel cogantur, corticibus seminum inutilibus relictis, quâ pulpâ interim etiam servatâ, accipe *decoctum reliquum superius asservatum*, ac cum

Sacchari albissimi librâ unâ semis,

ad Syrupi consistentiam, ordinariâ tamen crassiorem, percoque, cui adde

Pulpam Seminum & Radicum Cichorii asservatam,
item,
Pul. subtil. Boli armen.
Corall. rubrorum ana drachmas quinque,
Croci Austriaci drachm. tres,
Lapid. Hæmatit.
Mastichis,
Olibani,

Can-

Sanguinis Draconis,
Succini albi,
Terræ sigillatæ Siles. ana drachmas quinque,
Elæosacchari Rosarum uncias tres,
Spiritus Vitrioli parum, ut vix gustu percipi possit,

Fiat omnibus benè mixtis s. a. Diacodion justæ consistentiæ; Dosis uncia semis ad unciam unam, sæpiùs assumenda.

AD CLASSEM UNDECIMAM, DE SPECIEBUS AROMATICIS.

SPECIES CORDIALES TEMPERATÆ.

℞. *Lapid. Bezoar. Orient. veri,*
Occident. ana drachmas duas,
Bezoardici aurei nostri suprà edocti drachmas tres,
Unicornu mineralis seu fossilis unc. semis,
Cort. Citri extimorum,
Arantiorum extimorum,
Ligni Aloës gummosi,
Granorum Kermes,
CassiæLigneæ veræ, ana drachmas tres,
Croci Austriaci drachmas duas,
Magist. solut. Corallorum n. unciam semis,
Perlarum Or. n. drachmas tres,
Ambræ gryseæ drachmam semis,
solutæ in
Ol. Rosarum veri still.
Cinamoni vel Macis still.
Citri veri ex recentibus Corticibus still. ana scrupulo uno,
&
Pulv. Sacchari albi unciæ uni permixtæ,

Fiat omnium pulvis subtilis, Cor insigniter roborans: In Peste, Febribusque malignis præstantissimus. Potest etiam *sine Ambra* parari.

SPECIES DE GEMMIS CALIDÆ PRETIOSÆ.

℞. *Magist. n. solubil. Granatorum lapid.*
Hyacinth. Lapid.

Rubinor.

Rubinor. Lapid. ana drachmas duas,
Coralliorum rub. drachmas sex.
Perlarum Or. drachm. tres,
Bezoar Orient. veri drachmas duas,
Occidentalis veri drachmas tres,
Boli Armeni cum succo vel decocto Scordii præpar. drachmas sex,
Unicornu fossilis vel mineralis unc. semis,
Bezoardici Cervini ex typhis simpliciter parati juxta Animadversiones drach. six,
Cort. Citri extimorum,
Zedoariæ ana drach. quinque,
Rad. Anthoræ,
Contrayervæ ana drachmas tres,
Croci Austriaci,
Macis ana drachmas duas,
Ol. Citri still. veri ex recentiss. Corticibus scrupulos duos,
Cinamomi still. drachmam semis,

Fiant omnibus commixtis, quibusdam per se, nonnullis junctim priùs pulverisatis, species compositæ, & pulvis subtilissimus, pretiosus, confortans, & Alexipharmacus, qui omnibus Epidemicis & Pestilentialibus morbis, Cor præcipuè à labe veneni tuendo, opitulatur. In dosi harum & similium specierum non facilè error committitur, etiamsi ad drachmas duas extendatur, communiter verò à scrup. uno ad drach. unam in vehiculo conveniente propinari potest.

SPECIES DE GEMMIS FRIGIDÆ.

℞. *Magist. n. solub. Lapid. Hyacinth.*
Saphyr.
Smaragd. ana drachm. duas,
Magist. solub. n. Coralliorum rub. drachmas sex,
Perlarum Orient. drach. tres,
Bezoar Orintal. veri drachm. duas,
Occidentalis drachmas tres,
Unicornu mineralis unciam semis,
Nitri puriss. crystall. drachmas sex,
Boli Armeni cum Decocto Cort. Citri insuccati & præparati unciam semis.

Bezoard.

Bezoard. Cervini seu pulv. ex Typhis
Cornu Cervi drachmas sex,
Rad. Acetosæ unciam semis,
Sem. Acetosæ,
Citri excort.
Pæoniæ excort. ana drachmas duas,
Ol. still. Rosarum veri drachmam semis,

Cuncta in pulverem redacta misceantur exactè, fiantque species pretiosæ Febribus ardentibus, ac Cordis Viriumque debilitatibus accommodatæ.

SACCHARUM CITRATUM TABULATUM.

℞. *Sacchari albiss. pulverisati uncias sex,*

Solvatur s. a. *in s. q. Succi Citri recenter expressi*, (in quo tamen *Cortices Citri extimi* infusi aliquamdiu steterint) sine ebullitione, in patellâ ferreâ; cui ab igne remoto adde

Cortic. Citri recent. extimorum & ad pultis formam minutissimè in mortario lapideo contusorum unc. duas semis,

item

Elæosacchari Citri ex recentium Corticum Oleo stillato parati unciam unam vel unciam unam semis, aut uncias duas,

Fiant l. a. Tabulæ vel Morselli, Cor & Vitales spiritus insigniter roborantes.

Notetur hoc *de Oleo Citri*, quòd si id *ex recentissimis, & nullo modo putrefactis aut fermentatis Corticibus, solâ aquâ affusâ*, illicò destillatum fuerit, illud odore summè fragranti & naturali Citrio gaudere, nec ad multos annos asservatum, rancorem aut viscositatem contrahere, verùm incorruptum permanere: Si verò idipsum ex *fermentatis & vel leviter putrefactis Corticibus* stilletur, odorem ingratum à citrio naturali planè alienum acquirere, nec non tractu temporis ad instar *Terebinthinæ* vel *spiritus Terebinthinæ* olere, & quandoque etiam viscidum & crassum evadere: Hinc Pharmacopœis & qui Medicinam faciunt suadeo, ut potiùs pauco oleo, eoque fragranti & odore naturali citrio gaudente contenti sint, quàm ejus largiori paulò quantitate, odore autem ingrato & Terebinthinato imbuto præsertim si diu asservandum sit. Etenim *guttula una ex recentissimis Corticibus legitimè stillati Olei Citri* magis efficiet cùm in odore, tùm operatione naturali, quàm *decem guttæ ejusdem Olei ex fermentatis aut putrefactis cortibus facti*, cujus quò plus medicamento cuidam immiscetur, eò ingratiore & magis

Tere-

Terebinthinato odore illud inquinat: Proinde non abs re sæpiùs, vel quotiescunque *Oleum Citri* præscribo, quod ex *recentissimis eorundem Corticibus sine fermentatione prægressâ destillatum est*, sumendum esse præcipio, licet multis surdis, qui levia hæc existimant & vel nauci pendunt, fabulam narrem. Non equidem me latet, quòd *plus Olei ex Corticibus prægressâ fermentatione* destillando acquiratur, quàm *ex recentibus illicò sine ullâ interpositâ morâ destillationi commissis*, verum leve illius damnum quantitatis, hujus effectus, & qualitas & odoris proprii fragrantia insigniter compensat. Etenim sicuti *ex fermentatis quibusdam frigidioribus naturâ suâ plantis vel vegetabilibus*, utpotè *Rosis spiritus eliciuntur ardentes*, qui nullo modo refrigerante Rosarum virtute vel adstringente aut laxante, sed potiùs calefaciente pollent, à natura Rosarum primævâ alieni; ita & *hoc Oleum Citri* de quo nobis in præsens sermo est, si *ex fermentatis eorum Corticibus, aut putrefactis*, destillatum fuerit, longè alias, fortè & peregrinas operationes habebit, quam si *ex recentibus Citriorum corticibus sine prægressâ fermentatione aut putrefactione* paratum fuerit, quòd odor & sapor, qualitatum primarum & secundarum, manifestè produnt. Indies proindè magis magisque perspicio, quàm arduum sit Medicinam facere illi, qui insignes medicinarum differentias & virtutes, solâ quandoque simili â præparatione emergentes, non noverit, sed cuncta fidei alienæ committere necesse habet.

MORSELLI CEPHALICI REGII.

Recip. *Sacchari albiss. Canar. uncias octo*,

Solvatur in *portiuncula Aquæ Cinamomi* & ad consistentiam tabulati coquatur, in quo ab igne remoto liquefac

Ambræ gryseæ drachmam unam,

superaddendo statim

Conf. flor. Tunicarum ex anatica quantitate florum & Sacchari parata,

Nucum Indicarum condit. & crassiusculè concisarum ana unciam unam semis,

Pistachior. decort. & concis. unciam unam,

Elaosacchari Cinamomi drachmas sex,

Rosarum veri unciam semis,

Sumendo *drachmam unam Olei*, pro *unciâ una Sacchari*, fiantque Morselli confortantes & Cephalici, Caput, Cerebrum ac universum nervosum genus insigniter roborantes.

MORSELLI CEPHALICI ALII.

Recip. *Sacchari albiss. Canar. libram unam,*

Solvatur in *portiuncula Aquæ Epilepticæ Langii* & ad consistentiam Tabulati denuò parùm coquendo redigatur, cui remoto ab igne adde, ac in eo liquefac:

Ambræ gryseæ drachmam semis,
Resinæ Styrac. calam. drachmam unam,
Extracti Ligni Aloës dextrè parati drachmam unam semis,
Cons. flor. Betonicæ ex anatica quantitate florum & Sacchari paratæ unciam unam semis,
Cons. flor. Tunicæ. itidem ex anatica vel æquali portione florum & Sacchari parata unciam unam,
Pistachior. decorticatorum,
Nuc. Indicarum condit. ana crassiusculè concis. drachmas decem,
Pulv. Rad. Doron. veri drachmas sex,
Cardamomi,
Macis ana unciam semis,
Coriandri,
Cubebarum ana drachmas duas,
Elæosacch. Cinamomi unciam unam,
Majoranæ unciam semis,
Fœniculi drachmas tres,

Fiant Morselli præstantissimi Cephalici.

MORSELLI CONFORTANTES VIRILES.

Recip. *Sacchari albiss. Canar. libram unam,*

Solvatur in *s. q. Decocti radicum Pastinacæ vel Eryngii recent.* & denuò ad consistentiam Tabulati percoquatur, in quo ab igne remoto dissolvatur:

Ambræ gryseæ drach. una vel drach. semis, plùs minusvè pro conditione Patientis,
addendo pòst statim
Rad. Satyrion. recent. concisarum & decoctarum parum ad mollitiem, unciam unam semis,
Nuc. Indic. conditarum & concisarum crass.
Zinziberis Indic. cond. ana drachmas sex,
Succolatæ Indicæ unciam unam semis,
Pistach. decorticat.

Pinea-

Pinearum mundat. ana crass. contiss. unciam unam,
Carnis Scinci Marini,
Veratri Cervi raspati ana drachmas tres,
Cardamomi unciam semis,
Sem. Erucæ,
Linguæ avis,
Macis,
Piperis longi ana drachmas tres,
Elæosacchari Cinamomi,
Garyophillorum,
Macis ana unciam semis,

Fiant Morselli egregiè confortantes, ac semen insuper augentes.

MORSELLI HEPATICI.

Recip. *Rad. Cichorii recentium unc. tres,*
Fol. recent. Hepat. Nobilis unciam unam,
Florum Rosarum rub. recent. drachm. sex,

Fiat cum *s. q. Aquæ S.* decoctio ad uncias octo circiter, cum *decoctô hoc colatô & alb. ovorum clarificatô* dissolve
Sacchari Canar. albiss. libram unam,
ac denuò ad consistentiam tabulati coquendo redigatur, cui ab igne remote adde
Conf. Rosarum rub. ex anatica quantitate Rosarum & Sacchari paratæ uncias duas,
Conf. flor. vel herbæ Epaticæ *nobil. itidem ex æquali portione Sacchari & florum paratæ unciam unam semis,*
Cort. Citri recent. extim.
Arant. recent. extim. ana ad pultis formam in mortario lapideo contusorum unciam semis,
Macis concis. drachmas tres,
Magist. n. solub. Corall. drachmas sex,

Fiant Morselli s. a. Valent ad Hepar roborandum, ejusdemque obstructionibus reserandis; Cacheticis & Hydropicis succurrunt.

MORSELLI HEPATICI ALII.

Recip. *Rad, Cichorii recentium unc. duas,*
Herb. Hepat. nobilis recentis,
Flor. Rosar. rub. recentium ana drachmas sex, vel unciam unam,

Incisa coquantur *in Aquæ simplicis libris duabus*, ad remanentiam *libræ unius*, coletur, *colatura clarificata* denuò ad remanentiam *trium circiter unciarum* in vitreo vase evaporet, *residuo decocto* adde

Spiritus Vitrioli q. s.

Ut in aciditate *Succo Citri vel berberum* æqualæ reddatur. Cum *hoc decocto* solve (in patellâ potiùs ferreâ quàm cupreâ, meliùs tamen foret si in terreo vitreato vase fieri posset, nam *spiritus acidus vitrioli* ex *cupro æruginem* & *Vitriolum amarum nocivum*, *ex ferro verò vitriolum dulce, hepati non ingratum*, *ac ad ejus obstructiones reserandas* perutile elicit, verùm *Rosis additum*, nigredinem efficit ad instar atramenti, hinc etiam *Vitriolum Martis* hepati aliàs proficuum, ab hac compositione arcere consultum duxi) sine ebullitione, uti moris est Saccharum aliàs cum liquoribus acidis ad rotulas vel morsellos dissolvere,

Sacchari albi pulverisati libram unam,

Cui ab igne remoto adde

Cons. Rosarum rub. ex æquali quantitate Rosarum & Sacchari factæ uncias duas,

Cons. flor. Tunicæ perindè, ex æquali portione Sacchari & florum paratæ unciam unam,

Cons. Hepat. nobilis itidem ex anatica parte Sacchari & florum factæ, unciam unam semis,

Cort. Citri recent. extimorum,

Arant. recent. extim. ana subtilissimè contusorum ad pultis formam unciam semis,

Magist. n. solub. Corall. rub. unciam semis,

Oculorum Cancror.

drachmas tres,

Nuc. Indic. cond. & crass. conciss. unciam unam,

Elæosacchari Cinamomi drachmas sex,

Rosarum drach. tres,

Fiant l. a. Morselli delicatissimi, hepati & ventriculo debilitato succurrentes.

Nota: reperientur fortè nonnulli Pharmacopœi, qui hos Morsellos, similesque confectiones (paratu non quidem difficiles, sed nonnihil artificiosiores) dextrè conficere ignorent; Hi non meam inculpent inscitiam, quòd à communi stylo & methodo, quæ *unciam unam specierum*, vel ad summum *unciam unam semis*, *libræ uni Sacchari* pro Morsellis vel Rotulis conficiendis, admiscere jubet, declinem, sed potiùs propriam in arte levitatem inculpent, hoc sibi firmiter persuadentes, me, arte pharmaceuticâ instructum, nil quicquam quod vel Rationi aut Experientiæ repugnaret scripsisse: Non Rationi, cùm non *Sacchari gratiâ* hæ Confectiones vel fiant vel ægrotantibus propi-

propinentur, sed *rerum immixtarum causâ*, quippe quæ unicè operationes, quas ab iis speramus edere debent, *Saccharum verò saltem vehiculi aut corporis ergò* additum est, beneficio cujus in hanc vel illam medicamenti durabilis formam res medicæ & asservari, & delicatulis infirmis commodiùs propinari possint; quò plures igitur virtutes aut vires *quarundam rerum, aut res ipsæ*, *Sacchаro* imprimi possunt, ut nihilominus ex eo medicamentum aliquod durabile, sive planè solidum, sive liquidum consistentiâ suâ effici queat, gustuique gratum sit, eò veræ Rationi magis congruum, Medico laudabilius, & ægrotis conducibilius erit, secus ii fecerimus, Infirmi tùm in sanitate, cùm ære illud luere necessum habent: Nec porrò Experientiæ in similibus Confectionibus describendis monitio hæc refragatur, cùm vel propriis manibus hos & similes paratu etiam difficiliores Morsellos & Rotulas confecerim: Etenim *Conserva, Fructus recentes, Condita, Cortices recentes contusi, & similia. Saccharum* non exsiccant, sed potiùs humectant, quo faciliùs post *pulveres sicci* immisceri possint; proindè respiciendum est *ad species saccharo immiscendas*, ac habito dein respectu non solùm ponderis, sed & consistentiæ, siccitatis vel humiditatis earum, quibus cognitis, *Saccharum coquendo duriùs, liquidiùsque* efficiatur, & error nunquam committetur.

MORSELLI CONTRA PHTHISIN.

Recip. *Succi Sempervivi majoris unc. octo,*
in quo ebulliant parùm,
Cancrorum fluviatil conquassat. rec Nro Xij.
Coletur & clarificetur Decoctum, cum quo dissolvatur
Sacchari albissimi libra una,
Et ad consistentiam Tabulati coquendo redigantur, cui ab igne remoto adde
Succor. inspiss. Alchimillæ,
Millefolii,
Consol. Regalis,
Plantag. min,
Veronicæ ana drach. duas,
Extr. Enulæ drachmam unam semis,
Symphyti majoris non mucilaginosi drach. tres,
Pul. Ireos Florent. unciam semis,
Croci Austr. drachmam unam semis,
Sacchari Saturni resolub. drachmas tres,
Florum Sulphuris vel Sulphuris vivi splendidi drach. quinque,
Elæosacchari Anisi drachmas sex,

Hyssopi unciam semis,
Pistachior. decorticat.
Pinearum mundat. ana crass. conciss. drach. sex,
Nuc. Indic. condit. & concis. drach. quinque,

Fiant Morselli, exulcerationibus internis, pulmonum præcipuè medentes.

MORSELLI STOMACHICI.

Recip. *Calami aromatici unciam unam,*
Galangæ unciam semis,
Incisa coquantur unâ atque alterâ ebullitione in
Succi Cydoniorum recentis unciis decem,
Decoctum coletur, & in eo dissolve
Sacchari albissimi libram unam,
ac denuò ad consistentiam Tabulati percoquatur, cui remoto ab igne adde

Zinziberis Indici vel Chinensis cond.
Nuc. Moschat. condit. ana crass. concis. unc. unam,
Calami arom. condit. & concis. unc. semis,
Amyg. dulc. decort.
Pistach. excorticat. ana concisorum drach. sex,
Macis concisi drach. tres,
Nuc. Moschat. contusar. crass. drach. tres,
Cort. Citri recent. extim.
Arant. recent. ana subt. contus. unc. semis,
Piperis longi,
Sem. Erucæ,
Cardamomi min. ana drach. tres,
Elæosacch. Cinamomi,
Garyophillorum ana drach. sex,

Fiant s. a. Morselli, qui Stomachum & reliqua Viscera infrigidata confortant, membra insuper nutritionis collapsa & debilia corroborant, & appetitum excitant.

MORSELLI STOMACHICI ALII.

Recip. *Vini Cydoniorum recentis non acidi libram unam,*
Calami aromatici concisi drachm. quinque,
Galangæ concisa drach. tres,
Piperis longi contus. drachm. unam,

Coquantur in vase fictili ad dimidias, coletur, colatura denuò ad remanentiam unciarum trium in vase terreo vitreato evaporet, *cui residuo* adde

Spiritus

Spiritus Sulphuris vel Vitrioli q. s.

Ut in aciditate *Succo Citri vel Berberorum* æquale reddatur: Cum hoc acido & aromatizato ſucco diſſolve in patellâ ferreâ ſine ebullitione uti artis eſt,

Sacchari albiſſimi pulv. libram unam,

Huic ab igne remoto ſuperadde

Nuc. Indic. condit.

Zinziberis Indic. cond. ana conciſorum unc. unam,

Cort. Arantiorum,

Citri ana recentium extim. & ſub. contuſ. ad pultis formam unciam ſemis,

Amygdalarum dulcium decort.

Piſtach. decorticat. ana conciſorum drach. ſex,

Macis contiſ. drach. tres,

Piperis longi contuſi drach. duas,

Cardamomi,

Sem. Erucæ ana craſſ. contuſor. drach. tres,

Elæoſacchari Cinamomi,

Garyophyll. ana drach. ſex,

Fiant l. a. Morſelli, Stomachum & Viſcera Naturalia egregiè roborantes, nec nimium ea calefacientes.

TRAGEA GROSSA CEPHALICA PRETIOSA.

Recip. *Flor. recent. Anthos unciam unam,*

Betonicæ,

Tunicæ ana unc. unam ſemis.

Conſcindantur priùs, pòſt contundantur in mortario lapideo minutiſſimè, quibus adde

Pul. Radic. Doron. veri drach. ſex,

Nuc. Moſchat. unciam unam,

Macis unciam ſemis,

Cardamomi min. unc. unam.

Garyophyllorum,

Cubebarum,

Coriandri ana drachmas tres,

Extr. Ligni Aloës n. m. parati drachmas,

Ambræ gryſeæ drach. unam

ſolutæ in

Ol. ſtill. Cinamomi drachma ſemis,

Roſarum veri ſcrup. uno,

Majoranæ drach. ſemis,

Moſchi Orientalis ſcrup. unum,

 ſoluti

solutì in

Spiritus Rosarum drach. semis circiter,

Pulv. Sacchari albissimi libram unam,

Misceantur & contundantur in mortario, addendo *Mucilaginis Tragacanthi cum Aq. Rosarum facti q. s.* ad massam tenacem efficiendam: ex qua posteà formentur globuli parvi ad instar pilularum, lentium magnitud. & in lenissimo calore exsiccentur. Hi globuli ut gratiores posteà, & Confectioni cuidam Coriandri vel Cubebarum similes appareant & reddantur, *Sacchara albissimo & clarificato, ad debitam consistentiam cocto* (quod Confectariis notum est.) obducantur & crispentur, vel etiam candisentur, sic verè Regia efficietur Confectio Capitalis præstantissima, æquè visui ac gustui gratissima.

Pro iis qui *Ambram & Moscham* ferre nequeunt, vel æri parcere velint, sine *Ambra & Moscho* hæc Confectio vel Tragea conficiatur.

TRAGEA GROSSA CEPHALICA VILIOR.

Recip. *Pul. Cardamomi min.*
Cinamomi opt. ana unciam unam,
Nuc. Moschat. unciam unam semis,
Macis drach. sex,
Caryophillorum unc. semis,
Cubebarum,
Anisi,
Coriandri,
Fœniculi,
Carui ana unc. semis,
Rad. Doron. veri drach. sex,
Resinæ Ladani,
Storacis ana drachm. unam semis,
Pulverisanda pulverisentur, & additâ
Sacchari albi pulv. librâ unâ,
nec non si lubet
Olei Rosarum veri drachmâ semis,

Efficitur cum *s. q. Mucilaginis Tragacanthi.* massa tenax, ex qua formentur globuli ad instar pilularum, *Sacchara porrò candido, vel crispaturâ Saccharinâ* apud Confectarios (si Pharmacopœi in Confectionibus parandis non versati sint,) obducendi.

TRAGEA GROSSA STOMACHALIS.

Recip. *Pul. Cinamomi acutissimi,*
Calami aromatici,

Cardamomi

Cardamomi min.
Nuc. Moschatarum ana unc. unam,
Galangæ,
Garyophillorum,
Macis,
Cubebarum ana drach. quinque,
Piperis longi,
Zinziberis ana drachm. duas,
Sem. Erucæ unc. unam,
Mastichis gran. unc. semis,
Storacis calam. drachm. duas,

Misceantur exactè & additâ

Sacchari albiss. pulv. librâ unâ semis,
nec non
Mucilag. Tragacanthi q. s.

Fiat contundendo in mortario massa tenax, ex qua formentur globuli ad instar pilularum Angelicarum Francofurtensium, qui porrò *Sacchari clarificato candisari vel crispaturâ Saccharinâ* obduci possunt, & efficietur Confectio præstans, Stomacho refrigerato & debilitato proficua.

AD CLASSEM DUODECIMAM, DE TROCHISCIS.

TROCHISCI CEPHALICI SEU CAPITALES.

Recip. *Sacchari albiss. libram unam,*

Solvatur in portiuncula *Aquæ Rosarum vel Cinamomi S.* & denuò ad consistentiam Tabulati parùm coquatur, in quo ab igne remoto dissolve

Ambræ gryseæ scrup. duos vel drach. unam,
Resinæ Styracis drachm. unam,
Extr. Ligni Aloës n. m. parati drach. unam semis,

His benè mixtis & dissolutis superadde statim

Conserv. Beton. ex aut. quantitate Sacchari & florum paratæ uncias duas,
Pulv. Rad. Doronici veri drachm. sex,
Macis,
Nuc. Moschatarum ana drach. tres,
Cardamomi unc. semis,

Coriandri,
Cubebarum ana drach. duas,
Elæosacch. Cinamomi unciam unam,
Garyophillorum unciam semis,
Rosarum veri drachmas duas,

Et cum *s. q. Mucilag. Tragacanthi, aquâ Rosarum factæ* efficiatur massa, ex qua Trochisci formandi, Cerebrum & totum caput insigniter roborantes.

TROCHISCI CORDIALES REGII.

Recip. *Sacchari albiss. libram semis,*

Solvatur in portiuncula *Aquæ Cinamomi vel simpl.* & ad consistentiam Tabulati coquatur, in quo ab igne remoto dissolve

Ambræ gryseæ drachm. semis,
addendo
Moschi Orientalis opt. scrup. unum,
in

portiuncula *spiritus Rosarum* diluti, & cum *drachmis tribus circiter Sacchari pulverisati* permisti,

Cortic. Citri,
Arantiorum ana recent. extim. & subtilissimè contusorum drach. tres,
Elæosacch. Cinamomi unc. unam.
Rosarum veri unc. semis,
Macis drach. tres.

Misceantur omnia exactè, ac cum s. q. Tragacanthi in Aq. Rosarum soluti, fiat massa tenax, ex qua Trochisci efformandi; qui vires collapsas confortant, spiritus vitales & animales recreant, ac insuper anhelitum gratum efficiunt.

PASTILLI PECTORALES ANTIPHTHISICI.

Recip. *Radicum Enulæ,*
Iréos Florent. una unciam unam,
Glycyrrhizæ drach. sex,
Flor. Papaver. errat. unciam semis.
Violarum Martial. drachmas tres,

Incisa coquantur *in Aquæ simpl. s. q. libris tribus circiter*, ad casum medietatis, coletur, colatum denuò ad unc. quatuor circiter evaporer in vase terreo, quod interim asservetur.

Jam

Recip. *Sem. Papav. albi unc. unam,*

Melonum,

Melonum,
Cucurbitæ ana excort. drach. ſex,
Amygd. dulc. decort. unc. unam,
Benzoës opt. unc. ſemis,

Contundantur optimè in mortario ad pultis formam cum *ſuperioris decocti aſſervati ſuff: quant :* ac per ſetaceum ad inſtar pulpæ transmittantur, huic pulpæ adde

Sacchari Penidii vel
Sacchari Canar. alb. pulv. uncias octo,
Pulv. Croci Auſtriaci drachm. tres,
Irëos Florent. unc. unam,
Florum Sulphuris unc. ſemis,
Liquiritiæ raſæ drach. tres,
Elæoſacch. Aniſi,
Fœniculi,
Cinamomi ana unciam unam,

Et contundendo in mortario lapideo efficiatur paſta, ex qua formentur paſtilli oblongi, vel etiam Trochiſci, ſi *Pulpa ſuperior* non ſuffecerit ad maſſam tenacem efficiendam, addatur *de ſuperiori adhuc reſiduo inſpiſſato decocto* quantum pro juſtâ conſiſtentiâ requiritur. In Catarrhis à capite deſcendentibus feliciter illis uti licet; pectus leniunt, & ſputum facilitant.

TROCHISCI SUBLINGUALES ALEXIPHARMACI ET ANTI-PESTILENTIALES

Recip. *Cortic. Citri recent. extim. unciam unam ſemis,*
Herb. recent. Rutæ,
Scordii ana drach. ſex.

Contundantur opt. in mortario lapideo ad pultis formam ut per ſetaceum veluti transmitti poſſint, quibus adde

Pulv. Sacchari albiſſ. Can. unc. ſex vel octo,
Croci Auſtriaci drachm. tres,
Extr. Enulæ,
Zedoariæ ana drach. duas,
Ol. ſtill. Rutæ,
Garyophillorum ana drach. ſemis,
Nuciſtæ expreſſi ſcrupulos duos,

Fiat ex omnibus exactè mixtis contundendo in mortario maſſa, ex qua formentur Trochiſci parvi ſublinguales.

AD CLASSEM DECIMAM TERTIAM, DE PASTIS ODORATIS.

PASTA SEU MASSA ODORATA PRO MULIERIBUS.

Recip. *Resinæ Ladani drach. sex,*
Styrac calam. unc. semis,
Quibus parumper in mortario nonnihil calido liquatis adde
Pulv. Gum. Benzoës,
Animæ ana drach. tres,
Garyophill drach. sex,
Ligni Aloës gum. opt. drach tres,
Macis,
Nuc. Moschat. ana unc semis,
Rad. Ireos Florent. drach. sex,
Ol. still. Cinamomi,
Citri ex recentibus Corticibus,
Majoranæ ana scrupulum unum,
Nucistæ express. drachm. semis,
Balsf. Indici de Peru drach. duas,
Misceantur, fiatque massa odorata.

PASTA ODORATA ANTIPESTILENTIALIS.

Recip. *Cortic. Citri recent extim. unciam unam,*
Rutæ recentis unc. unam semis,
Baccar. Iuniperi unc unam,
Contundantur optimè in mortario ad pultis formam, quibus adde
Resinæ Storacis,
Ladani ana unc. semis.
Balsami Indici de Peru drach. tres,
Camphoræ unc semis,
Ol. still. Citri ex recent. Cortic.
Rutæ ana drach. unam,
Garyophill.
Iuniperi ex baccis,
Succini ana scrup. duos,
Nucist. expressi drachmam unam semis,
Misceantur, & fiat contundendo in mortario calido massa odoris grati.

SAPO

SAPO ODORATUS.

Recip. *Saponis Veneti libram unam vel duas,*

Conscindatur in taleolas quæ Soli exponantur, sæpiùs tamen illas aquâ simplici humectando de die, donec veluti albescant, ultimò autem benè exsiccentur. Posteà *cum dicto Sapone, & floribus Iasmini vel Rosarum* fiat stratum super stratum, in vase largo, & aliquo pondere comprimantur, die postero separentur *flores à Sapone, & recentibus floribus* denuò stratificetur. Hæc stratificatio sæpiùs & quoties libuerit reiteretur vel repetatur, donec odore sufficiente *florum* imbuatur *Sapo.* Dum hæc fiunt similiter *cum Amygdalis dulcibus excorticatis & benè siccatis*, ac *floribus dictis Iasmini vel Rosarum* sæpius etiam stratificatio fiat, donec *Amygdalæ* perindè odore Jasmini vel Rosarum sufficienter imbutæ sint. Hinc

Recip. *Amygdalarum odoratarum unc. quatuor,*

Contundantur opt. in mortario cum *s. q. Aquæ Rosarum* ad pultis minutissimæ diu formam, ut per setaceum transmitti possint, *cui pulpæ* adde

Saponis Veneti itidem odoriferi libr. unam semis,

Contundantur in mortario donec per intima & minima commixta sint, addendo

Pul. Rad. Irëos Flor. uncias duas,
Moschi Orient. scrupul. semis vel scrup. unum,
Zibethi scrupul. unum vel drachm. semis,
Olei Rosarum veri drach. semis,

Misceantur exactè, fiantque globuli fragrantiss. qui præter odorem & fragrantiam hoc virtutis habent, ut asperitatem cutis leniant, glabramque, subtilem & albicantem illam reddant.

AD CLASSEM DECIMAM QUARTAM,

DE CONFECTIONIBUS ANTIDOTALIBUS ET OPIATIS.

CONFECTIO SEU ANTIDOTUS ALEXIPHARMACA REGIA.

Recip. *Rad. Angelicæ,*
Anthoræ,
Contrayervæ,
Imperatoriæ,

Levi-

Levistici,
Morsûs Diaboli,
Zedoariæ ana uncias duas,
Herb. recent. Scordii nostrat.
Rutæ hortensis ana uncias quinque,
Croci Austriaci unc. unam,
Cort. Citri recent. & extim. uncias tres,
Baccarum Iuniperi unc. duas,
Lauri excort. unc. unam,
Opii præparati per exhalationem spiritus Narcotici drachmas tres,

Conscindantur, contundanturque crassiusculè, ac cum *s. q. spiritûs Vini repetitis vicibus affusi*, extrahatur earum essentia tota, quousque *spiritus* non ampliùs tingatur, Extractiones omnes ad consistentiam Electuarii liquidi evaporent destillando, *cui extracto liquido* adde

Pulv. Bezoar. Orient. veri drach. sex,
Occidentalis unciam unam,
Vnicornu mineralis,
Terræ Sigillatæ Siles. ana unc. duas,
Bezoardici n. aurei suprà edocti drach. sex,
Essentiæ Sulphuris Saccharinæ alexipharmacæ infrà edocendæ unc. sex vel octo,
Olei Nucistæ expressi unc. semis,
priùs cum
Pulv. Sacchari albissimi permisti,
Elæosacchari Rutæ ana unc. unam semis,

Fiatque s. a. Electuarium justæ consistentiæ & Confectio Alexipharmaca præstans.

ESSENTIA SULPHURIS ALEXIPHARMACA SACCHARINA PARETUR MODO SEQUENTI:

Recip. *Sulphuris vivi splendidi, sive florum Sulphuris pulver.*
Salis Tartari puri ana unc. unam semis,

Mixta in patellâ terreâ supra ignem lenissimum, ne *sulphur* accendatur, liquefiant in massam rubicundam ad instar hepatis. *Huic Massæ in pulverem redactæ*, ac Alembico parvo vel phialæ immissæ superaffunde

Ol. still. Citri ex recent. Corticibus,
Rutæ hortensis ana unciam semis,
Iuniperi ex baccis recentis unc. unam,

Myr-

Myrrhæ rubræ drach. duas,
Camphoræ drachm. unam semis,
Macis drach. duas,

Factâque digestione in calore lenissimo, donec rubicundissimo imbuantur colore, sine fœtore, separentur olea affusa & tincta per filtrum & additis

Sacchari albiss. pulv. unciis decem,

Misceantur in Elæosaccharum seu essentiam Sulphuris saccharinam siccam Sin verò Essentia Sulphuris Alexipharmaca liquida, vel Balsamus Sulphuris expetatur, paretur hunc in modum:

Recip. *Hepatis Sulphuris uti suprà parati unc. tres,*
Myrrhæ rubræ drach. sex,
Camphoræ drach. tres,

Mixta inque pulverem redacta, Alembico vitreo parvo immittantur, & superaffusis

Ol. still. Citri ex recent. Cortic.
Rutæ hortensis ana drachmis sex,
Angelicæ drach. tribus,
Iuniperi unciis tribus,
Macis unciâ semis,

digerantur lenissimo in calore, quoad rubicundissimo imbuantur colore, hinc balsamus à fœcibus separandus, cui ultimò jungantur

Extracti Croci Austriaci drachm. duæ,
soluti priùs cum
Spiritûs Vini rectificatissimi unc. una semis,

Et omnibus exactè unitis fiat essentia seu balsamus Alexipharmacus, præstantissimus, dosis scrup. semis, ad scrupulum unum, & drachm. semis.

ANTIDOTUS ALEXIPHARMACA ALIA.

Recip. **Rad.** *Angelicæ unc. tres,*
Contrayervæ unc. duas,
Enulæ campanæ,
Levistici,
Imperatoriæ,
Pimpinellæ,
Succisæ,
Valerianæ,
Vincetoxici ana unc. tres,
Herb. Scordii,
Rutæ ana unc. quinque,

Hæc

Hæc cuncta recentia si possibile vel ad minimùm recenter siccata, incidantur contundanturque crassiusculè, & cum *s. q. Aquæ simplicis, repetitis vicibus affusæ*, coquantur ad totalem virtutum prolectionem. Decoctiones omnes albumin. ovorum clarificatæ ad consistentiam Extracti liquidioris in vase terreo vitreato evaporent, *servatâ tamen librâ unâ vel alterâ* hujus decocti pro dissolutione *Rob Iuniperini & Sambucini.* Decocto autem inspissato adde

Mellis purissimi clarificati libras quatuor,

item,

Rob Iuniperini,

Sambucini ana libram unam, dilutorum cum superiori asservata librâ decocti, & per setaceum colat.

Et junctim ad pristinam *mellis* consistentiam crassam leniter coquendo evaporent. *Huic Melli alexipharmacâ virtute abundè jam impraegnato*, porrò adde

Pulv. Viperarum vel Serpentum Germanicorum n. m. parati unc. quinque,

Pulv. ex Typhis Cervinis, in Animadversionibus edocti uncias tres,

Pul. Rad. Contrayervæ unc. unam semis,

Anthoræ unc. unam,

Zedoariæ unc. duas,

Croci Austr. diluti cum Vini Citrati suff. quant drach. sex,

Myrrhæ rubræ cum eodem Vino Citrato dilutæ unc. duas,

Macis,

Cinamomi opt.

Sem. Citri,

Napi Sylvestris,

Rutæ hortensis ana unc. unam,

Opii Thebaici per exhalationem spiritûs sui Narcotici parati, vino Citrato diluti & colati unciam semis,

Essentiæ Sulphuris Saccharinæ Alexipharmacæ superiùs paulò edoctæ, unc. sex,

Ol. Nucistæ expressi pulv. Sacchari permisti, unc. semis,

His omnibus exactè mixtis s. a. fiat Antidotus sive Electuarium justæ consistentiæ præstantissimum, cujus dosis drach. una, ad drach. tres, & unc. semis.

CON-

CONFECTIO CORDIALIS REGIA.

Recip. *Cort. Citri recent. extimorum unc. octo,*
Arantiorum recent. extim. unc. quatuor,
Nucum Indic. conditarum uncias sex,
Macis opt. unc. unam,
Essentiæ Citri siccæ saccharinæ in Animadversionibus edoctæ unc. sex,

Contundantur opt. & diu in mortario lapideo ad pultis subtiliss. formam, ut per setaceum transmitti possit, cui adde
Extr. Croci Austriaci drach. duas,
Ligni Aloës gummosi unciam semis,
permisti priùs cum
Ol. Nucistæ expressi drachmis sex,
&
Sacchari albi pulverisati unciis quatuor,
Magist. Granorum Kermes humidi adhuc parum in Animadversionibus edocti unc. tres,

Quibus immisceantur & veluti dissolvantur,
Magist. n. solubil. Coralliorum unc. duæ,
Perlarum Orient. unc. una,
Ambræ gryseæ drachm. tres ,
solutæ in
Ol. still. Cinamomi drach. duabus semis,
Garyophill. drachmâ unâ.
Rosarum veri drachma semis,
Moschi Orientalis drachma una,
soluti in
Spiritûs Rosarum ardentis drachmâ unâ semis,
Syrupi. n. Acetosit. Citri, cum propriis Corticibus parati q. s. ad Electuarii justam consistentiam.

Misceantur omnia exactè in vase terreo vel mortario lapideo, & servetur in vitro benè clauso , tanquam Regia Confectio , quæ certè multis parasangis Confectionem Alkermes antecellet , proindè meritò laudibus extollenda est , in Epilepsiâ , Apoplexiâ , Lypothimiâ, Syncope, Senio decrepito, Peste , morbisque malignis, spiritus enim omnes recreando , fovendoque multum valet. Dosis drach. semis ad drach. unam & drachm. duas.

CONFECTIO CORDIALIS ALIA.

Recip. *Cortic. recent. extim. Citri uncias sex,*
Arantiorum unc. tres,

Flor. recent. Citri,
Arantiorum ana uncias tres ſemis,
Roſarum rubr.
Tunicæ ana uncias quatuor,

Conſcindantur & contundantur minutiſſimè in mortario lapideo ad pultis formam, quibus interim ſervatis, accipe

Granorum Kermes drachmas ſex,

Et cum *ſ. q. Aquæ ſimplicis repetitis vicibus affuſa*, additis aliquot granis *Salis Tartari*, extrahatur coquendo Tinctura & Eſſentia eorum tota; Decoctionibus colatis adde

Sacchari albi libras duas ſemis,

Et denuò ad conſiſtentiam Tabulati decoquantur, quibus dum adhuc fervent injiciantur protinus *ſuperiores flores & Cortices minutim contuſi*, & his exactè mixtis porrò ſuperadde

Magiſterii Granorum Kermes humidi adhuc parum unc. tres, quibus
Magiſt. n ſolubil. Coralliorum unc duas,
Perlarum uncia una

immiſceantur & in iis veluti diſſolvantur, item,

Ambræ gryſeæ drachmæ duæ,
ſolutæ in
Ol. ſtill. Cinamomi drachma una ſemis,
Roſarum veri drach. ſemis,
Macis drachma una, &
Pulv. Sacchari alb. unciis tribus permiſtæ,
nec non
Moſchi Orientalis drachma una,
ſoluti in
Spiritus Roſarum portiunculâ,
Syrupi præterea ex ſucco Kermes, ſi in promptu ſit, vel hujus loco adde
Syrupi Acetoſit. Citri cum propriis Corticibus parati uncias quatuor circiter, vel q. ſ. pro Electuarii juſtâ conſiſtentiâ,
inſtillando ultimò
Spiritus Vitrioli aliquot guttulas,

Fiat l. a. Confectio Cordialis nobilis & delicatiſſima

Nota: Quòd ſi nonnemo has præſcriptas Confectione Cordiales nobiliores & efficaciores reddere voluerit, additione *auri*, is *Croci n. Auri purpurei, in Animad. edocti*, vel *Bezoard. n. Aurei ſuperius paulò deſcripti, drachmas tres vel unciam ſemis*. plùs minusvè addat

CON-

CONFECTIO HEPATICA CALIDA.

Recip. *Rad. Pimpinellæ,*
Enulæ campanæ,
Apii ana recentium unc. quatuor,

Mundentur & conscindantur crassiuscule quadratè, lignosâ parte abjectâ, coquantur postea in

Succi Agrimoniæ,
Chamædryos,
Hepat. nobilis ana depurat. librâ unâ,
Absinthii depurati libra semis,
Pomorum redolent. depurat libris duabus semis,

quousque mollescant, ac si condiri deberent, quibus sufficienter coctis interimque asservatis, accipe *succos residuos à decoctione radicum* & additis

Sacchari albi libris duabus,

porrò coquantur ad Syrupi crassioris consistentiam immittendo ultimò *superiores coctas conscissasque radices*, parumque adhuc ebulliant junctim ad debitam consistentiam, quibus superinjice

Nuc. Moschat. condit. & crass. concisarum unc. tres,
Zinziberis Indici cond. & concis. unc. duas semis,
Carnis Citri cond. & concisæ uncias quatuor,
Conservæ Cochleariæ,
Hepat nobilis,
Nasturtii hortensis ana ex anatica quantitate herb. & Sacchari parat. unc. tres,
Pulv. Cardamomi min.
Nuc. Moschat. ana unc. unam,
Sem. Erucæ unc. unam semis,
Nasturtii unc. unam,
Magist. n. solubil. Coralliorum rub. unc. unam semis,
Elæosacchari Cinamomi unc. unam,
Spir. Salis drachm. duas, vel q. s. pro grato sapore,

Misceantur omnia benè in Electuarium justæ consistentiæ, quod Cachecticis, ad Hydropem inclinantibus, opitulatur, (præmissis tamen universalibus) Obstructiones enim Viscerum reserat, & ad urinam proliciendam aptum est; Dosis manè & vesperi unciam semis circiter vel uncia una.

CONFECTIO HEPATICA REFRIGERANS.

Recip. *Rad. recent. Cichorii unc sex,*
Pimpinellæ,
Petroselini ana uncias quatuor,

Mundentur opt. abjectis partibus lignosis interioribus, conscindanturque crassiusculè & quadratè, postea coquantur in

Succi Endiviæ,
Cichorii,
Acetosæ,
Acetosellæ ana depurat. libra una,
Pomor. redolent. depur. libra una semis,

Quousque mollescant, ac si condiri deberent, radicibus sufficienter coctis, interimque asservatis accipe *succos à decoctione radicum residuos,* & additis

Sacchari albi libris duabus semis,

Denuò ad consistentiam Syrupi crassioris decoquantur, immittendo ultimò *superiores coctas & concissas radices*, parumque adhuc ebulliant ad debitam consistentiam & exhalationem aquositatis radicibus coctis adhærentis, quibus porrò superinjiciantur

Carnis Citri cond. & crass. concis. unc. quatuor
Lactucæ Hispan. cond. & concis. unc. tres,
Conf. Rosarum rub. ex æqua parte Rosarum & Sacchari paratæ unciæ octo,
Conf. Florum Tunicæ, itidem ex æquali portione Sacchari & flor. paratæ unciæ tres,
Conf. Hepaticæ nobilis, etiam ex æquali pondere flor. & Sacch factæ unc. quatuor.
Cortic. Citri recent. extim. & subtil. contusorum unciæ duæ,
Spiritus Vitrioli q. s pro grato sapore,

Misceantur exactè in patellâ terreâ vel vitreo vase. Hepatis & præcordiorum æstum refrigerat, visceraque naturalia roborat & confortat: Febricitantibus insuper ac viscerum incendio laborantibus summoperè conducit. Dosis est castaneæ quantitas, vel uncia semis ad unciam unam.

CONFECTIO SIVE CONDITUM PECTORALE ANTIPHTHISICUM.

Recip. *Radic. recent. Enulæ Camp unc sex,*
Cichorii unc. quatuor,
Papav. errat. unc. tres,

Radi-

Radicibus omnibus mundatis, Cichorii & Papav. errat. ab internâ lignosâ & durâ parte separatis, coquantur in

Succ. Millefolii,
Plantag. min.
Alchimillæ,
Veronicæ ana unc. octo,
Hederæ terrest unc. quatuor,
Decocti fortis Radicum Ireos,
Cancrorum fluviat. ana clarificat. unc. decem,

Donec mollescant ac si condiri deberent, quibus sufficienter coctis, & a succis residuis separatis addantur

Radic Symphyti majoris separatim ad mollitiem in Aq. simpl. coctarum unc. quatuor.

Conscindantur & contundantur in mortario lapideo ad formam pultis, qua pulpa interim servatâ accipe *Succos a decoctione Radicum residuos* & additis

Mellis puri Virginei clarificati libris tribus,

coquantur ad consistentiam crassam, immittendo ultimò superiores coctas & conscissas radices, ac denuò adhuc parùm ebulliant ad pristinam crassam mellis consistentiam, quibus porro superinjiciantur.

Conf. Rosarum Damasc ex partibus æqual.
Flor & Sacchari paratæ unc X.
Conf. Violarum Martial.
Hederæ terrestr.
Veronicæ ana ex æquali pondere flor & Sacch. fact. uncias quatuor.
Balsami Sulphuris Anisati n. m. parati sine fœtore unc. unam semis,
prius tamen cum
Pulv. Sacchari albi unciis quatuor circiter in Elæosacchar. permisti.
Sacchari Saturni resolub. ex Minio facti drachm. quinque,

Misceantur debitè in conditum, quod tussiculosis & pulmonum exulcerationibus sæpiùs & frequenrer exhibitum medetur, accipiantur pro dosi uncia semis vel drachmæ sex circiter, & ad minimum ter de die

Nota. Qui *pulverem Mastichis & Olibani* addere voluerit, me judice non malè fecerit.

CONFECTIO SPLENETICA.

Recip. *Rad. recent. Enulæ Campan.*
Pinpinellæ,
Fœniculi ana uncias quatuor,

Mundentur & lignosâ parte priùs abjectâ, conscindantur crassiusculè quadratè & superaffusis

Succ. depurat. Hederæ terrestr.
Matrisylvæ,
Scolopendrii,
Verbenæ,
Pomorum red.l. ana unciis XI.
Decocti fortis Tamarisci corticum

Rad. Capparum clarific. librâ unâ,

Coquantur ad mollitiem, quibus interim servatis, succi jam à decoctione radicum residui, additis

Sacchari albi Can libris duabus,

Coquantur ad consistentiam crassam Syrupi, immittendo ultimò *superiores coctas & incisas radices* & adhuc parumper ebulliant, ad debitam & satis crassam consistentiam, superaddendo

Conf. Cochleariæ,
Nasturtii hortensis,
Rorismarini ana ex æquali pondere herbar. & Sacchari paratæ unc quatuor,
Magist. n. solubil. Oculorum Cancror. unc. duas,
Coralliorum rub. unc. unam,
Pulv. Nuc. Moschat.
Cardamomi,
Sem. Erucæ,
Nasturtii ana unciam unam,
Elæosacchari Cinamomi,
Garyophillorum ana drachm. sex,
Spirit. Salis Armeniaci acidi superius descripti unciam semis, vel q. s. pro grato sapore,

Misceantur opt. in vase vitreo vel lapideo pro Condito Splenetico, quod Lienis obstructiones potenter reserat, ejusque tumores & scirrhosas durities solvit. Dosis manè & vesperi uncia semis, vel uncia una.

CONFECTIO STOMACHICA.

Recip. *Rad. recent. Calami aromat. uncias quatuor,*

Cicho-

Cichorii,
Pimpinellæ ana uncias sex,

Mundatæ & à lignosa parte separatæ radices conscindantur quadratè & crassiusculè, posteà coquantur in

Succi Cydoniorum recentis libris sex,

ad earum mollitiem, inque vase terreo; Radicibus sufficienter coctis, interimque asservatis; accipe *succum residuum à radicum decoctione,* & additis

Sacchari albissimi Canar. libr. tribus,

Coquantur porrò ad Syrupi crassioris consistentiam, immittendo ultimò *superiores crassiores radices coctas & crassiusculè concisas,* parumper adhuc ebulliant ad debitam consistentiam, quibus superinjice

Nuc. Moschat. condit. & crass. concisarum uncias quatuor,
Zinziberis Indici cond. & concisi uncias quinque,
Succolatæ Indicæ uncias tres semis,
Amygd. dulc. decort.
Pistach. enucleat. ana crass. concis. uncias tres,
Item contus. crassiusculè
Garyophillorum drachmas sex,
Cardamomi minoris unciam unam,
Piperis longi,
Nuc. Moschat. ana unciam unam,
Elæosacchari Cinamomi unc. unam semis,
Spiritus Vitrioli q. s. pro grato sapore.

Misceantur omnia exactè, fiatque Electuarium, sive Confectio ad Ventriculum confortandum, nauseam & vomitum sedandum, concoctionem juvandam præstantissima, horis matutinis, à meridie, ante & post cœnam sumenda.

AD CLASSEM DECIMAM QUINTAM,

DE AQUIS DESTILLATIS.

AQUA ANTAPOPLECTICA.

Recip. *Vini Malvatici vel Hispanici libras sex,*
Spiritûs Vini rectificati libras octo vel decem,
Cerasorum nigr. ardentis libras duas,

Quibus immergantur successivè, & quidem tempore Veris.

 Flor.

Flor. recent. Lilior. Convall. libra una,
Acaciarum,
Cheyri ana unciæ quatuor,
Lavendulæ unciæ ſex,
Paralyſeos,
Perſicorum,
Pæoniæ,
Tiliæ,
Tunicæ ana unciæ quatuor,
Herb. recent. Baſilici,
Betonicæ,
Hormini ſeu Salv. ſylveſt.
Majoranæ,
Menthæ criſpæ odorat.
Pulegii,
Roriſmarini,
Salviæ,
Serpilli,
Verbenæ ana floreſcent. unc. quinque
Cardamomi min. unc. una ſemis,
Cinamomi opt. unciæ ſex,
Coriandri unciæ duæ.
Cubebarum uncia una ſemis,
Garyophillorum unciæ duæ ſemis,
Cyperi rotundi radic. uncia una,
Macis uncia una ſemis,
Nuc. Moſchat. unciæ duæ ſemis,
Baccar. Lauri,
Iuniperi ana unciæ tres,
Sem. Erucæ,
Zedoariæ ana unciæ duæ,

Factâque maceratione deſtillentur ad ſiccitatem ferè ſpecierum, in arena (ultimò leniter vel in balneo, ne ſpecies comburantur) capitello vel ejus roſtro prius immiſſis

Rad. Doronici veri,
Pæoniæ recentis ana drachm. ſex,
Ligni Aloës gummoſi,
Rhodii,
Santali Citrini ana uncia ſemis,
Viſci quercini uncia una,
Cort. Arantiorum,
Citri ana recent. & extim. drachmis quinque,

Et

Et absolutâ destillatione, pro majore harum specierum extractione, *aquæ destillatæ spirituosæ hæ ipsæ species* aliquandiu immergantur, quæ per filtrum tandem separandæ, aqua verò usui asservanda est; cui tamen si volupe fuerit

Iulapi nostri de vino libra una,

vel ampliùs pro sapore magis grato addi potest.

In confortando cerebro, & nervoso genere universo, præstantissima est, memoriam & intellectum acuit, ac insuper ab Apoplexiâ & Paralysi præservat.

Nota. Qui *Ambram & Moschum*, pro dimidiâ saltem parte hujus Aquæ, addere voluerit, præstantiorem multò illam efficiet: possent autem cum aliis speciebus capitello immittendis aquæ destillatæ pro exactiore virtutum extractione, immergi.

AQUA CORDIALIS.

Recip. *Aq. Cerasorum nigr.*
Fragorum,
Liliorum Convall.
Melissæ Citratæ,
Rosarum fragrant.
de Rubo Idæo ana sine additione aquæ simpl. stillat. libras duas,

Quibus immergantur successivè tempore Veris,
Herb. recent. Basilici,
Melissæ citratæ ana uncias sex,
Flor. recent, Arantiorum,
Anthos cum foliis,
Buglossæ,
Citri ana uncias quatuor.
Flor. Lilior. convall. recent. libra una,
Tiliæ,
Tunicæ,
Violarum Martial. ana unc. quatuor,
Rad. Irëos odorat. Florent. unciæ tres,
Macis unciæ duæ,
Cort. Citri recent. extim.
Arantior. recent. ana unciæ quatuor,

Factâ pòst maceratione sufficiente destillentur, Alembici rostro immissis & in petia ligatis
Ligni Aloës opt.
Rhodii ana drachmis tribus.
Et si lubet
Moschi Orientalis scrupulo semis,

Ambræ gryseæ scrupulo uno,
Fiat Aqua Cordialis præstantissima.

AQUA ANTEPILEPTICA.

Recip. *Aq. Lilior. Convall. cum Vino, vel planè sine liquore affuso still. libr. tres,*
Aq. Betonicæ,
Flor. Tiliæ ana sine additione vel affusione aquæ simpl. still. libras duas semis,
Spiritûs Cerasor. nigr. ardentis libram unam,
Rosarum ardentis libram semis,
Vini Malvatici vel Hispanici libras quatuor,
Hic mixtis & unitis liquoribus immergantur successu temporis
Flor. recent. Acaciarum,
Cheyri ana unciæ quatuor,
Lavendulæ unciæ tres,
Lilior. Convall. libra una,
Paralyseos.
Persicorum,
Pæoniæ,
Tiliæ ana unciæ quatuor,
Herb. recent. Basilicon,
Majoranæ,
Rorismarini ana unciæ tres semis.
Cardamomi min. uncia una,
Cinamomi acuti unciæ quatuor,
Cubebarum uncia una,
Coriandri unciæ duæ,
Macis uncia una semis,
Nuc. Moschat. unc. duæ,
Rad. Pæoniæ recent. unc. tres,
Factâque digestione & maceratione sufficienti, destillentur per arenam, ferè ad siccitatem specierum, rostro Alembici immissis, inque petia ligatis,
Visci quercini,
Rad. Pæoniæ recentis ana unc. una,
Doronici veri drachmis sex,
Aquæ destillatione prolectæ ultimò si lubet adde
Magist. n. solub. Coralliorum unc. quinque,
Spir. Veneris n. suprà edocti unc. tres,
Vel Aqua simpliciter servata, absque *Magisterio Coralliorum & spiritu Veneris*, quotiescunque in usum Epilepticis trahi debet, talis paretur mixtura, utpotè

Recip.

Recip. *Aquæ prædictæ Epilept. unc. ſex,*
Magiſt. n. ſolubilis Corall. unciam ſemis,
Spiritus n. Veneris drachm. tres,
Syr. de Pæonia n. unc unam ſemis.

Miſceantur pro uſu, cujus doſis unc. ſemis, ſæpiùs ſumenda, ad minimùm bis tervè de die, pro ratione ætatis.

LIQUOR ALEXIPHARMACUS.

Recip. *Cort. Citri recent. extim. drachm. ſex,*
Sem. ejuſdem drach. tres,
Card. bened.
Rutæ ana drach. duas,
Myrrhæ rubræ drach. unam ſemis,
Amygd dulc. decort. pro exactiori diſſolutione Myrrhæ drach. tres,

Contundantur benè in mortario cum ſufficiente quantitate
Aquarum Scordii,
Scorzoneræ,
Rutæ ana unc. tres,

Fiat emulſio, quæ colanda, colaturæ addendo
Syr. de Scordio n. ſimpl. unc. unam ſemis,
Corticibus Citri n. unc. unam,
Mixturæ ſimpl. drachm. ſemis vel drach. unam,

Miſceantur pro tribus circiter doſibus.

LIQUOR CORDIALIS CALIDUS.

Recip. *Cort. Citri recent. extimorum unc. unam,*
Arantiorum recent. extim. unc. ſemis,
Cinamomi acutiſſ. conciſi drachm. tres,
Garyophillorum drachm. ſemis,
Nuc. Moſchat drachm. unam,
Sacchari Candi albi unciam unam ſemis,

Contundantur opt. in mortario lapideo ad pultis formam, pòſt diluantur cum
Vini Neccarini boni libris duabus,

Colentur, colatura filtretur per manicam Hippocratis, cui addatur
Succi Citri vel Limon. recenter & jamjam expreſſi unc. una ſemis, vel duæ,
Syr. de Fragis, vel de Cinamomo,
Rubo Idæo ana unc. una ſemis,

Magiſt.

Magist. n. solubil. Coralliorum drach. semis,
Perlarum scrupulus unus.

Misceantur pro usu, cujus unciæ duæ vel tres in morbis frigidis, præcipuè senio confectis, ad instar potûs Hippocratici propinari possunt.

LIQUOR CORDIALIS FRIGIDUS VEL REFRIGERANS.

Recip. *Cort. Citri recent. extim. unc. unam,*
Arantiorum recent. extim. unc. semis,
Ambræ gryseæ grana tria,
Granorum Kermes drach semis,
Sacchari albiss. candi unc. unam semis,

Contundantur opt. & diu in mortario lapideo ad pultis minutiss. formam, pòst diluantur cum

Succi Cydoniorum recent. libra una,
Aqu. Melissæ Citratæ,
Liliorum Convall.
Rosarum fragrantiss. ana unc. quatuor,

Et colentur, colaturæ addendo

Succi Citri recenter & jamjam expr. unc. duas semis,
Syr. Granatorum unc. unam semis,
Magist. n. solubil. Coralliorum drach. semis,
Perlarum scrup. unum,

Misceantur pro potu cordiali & refrigerante, cujus unciæ duæ vel tres æstuantibus & debilitatis ægrotis frequenter propinari possunt: pro his autem qui Ambram ferre nequeunt, illa omittatur.

LIQUOR LITHONTRIPTICUS.

Recip. *Nucl. Persicorum. unc. tres,*
Cerasorum unc unam semis,
Rad. recent. Apii unc. duas,
Liquiritiæ,
Petroselini,
Pimpinellæ ana uncias tres,
Raphani hortens. unc. sex,
Herb. recent. Rutæ murariæ uncias duas,
Sem. Apii,
Nasturtii,
Thlaspios nostr. ana unc. unam semis,

Bacc.

Bacc. Iuniperi,
Alkekengi ana unc. duas,
Ligni Nephritici unc. unam semis,
Cinamomi acuti unc. unam,
Macis unciam semis,

Nuclei Cerasorum & Persicorum, semina item, baccæ nec non Alkekengi & Iuniperi contundantur minutissimè in mortario cum *s. q. Aquæ Rosarum* ad formam pultis, his addantur *radices recentes radula comminutæ*, & reliqua concisa ac contusa, quibus omnibus mixtis ac cucurbitæ vitreæ immissis superaffundantur

Spiritus Cerasorum nigr. unc. sex.
Iuniperi libra una,
Vini boni libræ quatuor,

Factâque digestione septimanâ unâ vel alterâ, coletur & exprimantur species; *Essentiæ expressæ & filtratæ* addantur

Syr. de Fragis,
Rubo Idæo ana unc sex,
Spiritûs Salis philosophici drachma una semis,

Mixta denuò filtrentur, usuique asserventur. Dosis uncia semis ad unciam unam in vehiculo convenienti.

ACETUM ANTIPESTILENTIALE, SEU THERIACALE.

Recip. *Rad. Anthoræ unc. semis,*
Angelicæ unc unam semis,
Contrayervæ unc. unam,
Enulæ.
Morsus Diaboli,
Zedoariæ ana unc duas,
Herb. recent. Scordii,
Rutæ hortensis,
Melissæ citratæ ana unc. tres,
Croci Austriaci drachm. tres,
Granorum Iuniperi unc. duas,
Cort Citri recent. extim. unc duas semis,
Sem. Citri,
Rutæ ana drach. sex,
Myrrhæ rubræ unc. unam semis,

Incisa & contusa crassiusculè immergantur *libris septem Aceti cum Rosis contusis recentibus destill. ti*, stent in infusione loco calido, vitro benè clauso per septimanam, coletur post, filtreturque, *filtrato aceto* adde

Mellis citrati n. m. parati libram unam semis,

Misce

Misce & usui asservetur, Dosis drach. duæ, tres, ad unciam semis.

ACETORUM MEDICINALIUM VERA PRÆPARATIO SUB FORMULA SEQUENTI ACETI ROSACEI SIT COMPREHENSA.

Recip. *Rosarum recent. Damascen. contusarum libr. tres,*
immergantur in
Aceti Vini boni libris octo,

Factâ digestione brevi, destilletur vel abstrahatur per Alembicum vitreum *acetum* ad siccitatem ferè *Rosarum*, *destillato Aceto* denuò immerge

Florum Rosarum rub. recent. libram unam,
tempore Vernali,
vel
Rosarum rub. exsiccat. unc. sex,
tempore Hyberno,

Stent in infusione diebus aliquot, coletur pòst, filtreturque, ac usui reponatur.

EPITHEMA CAPITALE LIQUIDUM.

Recip. *Nucl. Persicorum unc. unam,*
Cerasorum unc. semis,
Rad. Cyperi rotundi drach. duas,
Herb. recent. Basilici.
Betonicæ,
Majoranæ,
Melissæ,
Verbenæ,
Fol. recent. Nucis Iugland. ana unc. semis,
Flor. recent. Rosarum sale condit. unc. unam,
Sambuci,
Tunicæ ana unciam semis,
Nucum Moschat drachm. duas,
Camphoræ drachm. unam,

Contundantur optimè & diu in mortario ad formam pultis, pòst diluantur cum

Aceti Rosacei,
Sambucini,
Tunicæ ana modo priori paulò suprà indigitate parati unc. quatuor,

Aq.

Aq. Liliorum Convall.
Betonicæ,
Majoranæ,
Lavendulæ,
Rosar. fragrant. ana unciis duabus,

Colentur per linteum rarum & exprimantur, ut subtilior pars *specierum contusarum*, transigatur. Fiat Epithema quod linteolis duplicatis vel multoties convolutis, ac in eo madefactis, fronti & temporibus applicetur.

EPITHEMA CORDIALE ET PRO PULSIBUS LIQUIDUM.

Recip. *Cort. Citri recent. extim.*
Arantiorum recent. ana drach. sex,
Croci Austriaci drach. semis,
Herb. Melissæ recentis,
Majoranæ recentis ana unc. unam.
Rosarum recent. sale condit. & contuf. unc. unam,
Florum Tunicæ recent. unc. semis,
Cinamomi opt. pulveris. drachmas duas,
Macis drachm. unam semis,
Sem. Citri drachm. unam,
Kermes drach. semis,
Camphoræ drachm. semis,

Contundantur minutissimè in mortario, pòst diluantur cùm
Aceti Rosacei,
de Rubo Idæo ana n. m. parat. unc. quatuor,
Aq. Lilior. convall. cum Vino Still.
Rosarum fragrantiss. ana unc. duas,

Colentur per linteum rarum, ut subtilior pars specierum contusarum unà cum liquoribus transeat, fiatque Epithema nobile, linteolis duplicatis & in eo madefactis, regioni cordis & pulsibus applicandum.

EPITHEMA HEPATICUM LIQUIDUM APERIENS.

Recip. *Rad. recent. Bryoniæ,*
Enulæ,
Apii ana unc. semis,
Herb. recent. Agrimoniæ,
Epat. nobilis,
Absinthii,

Persi-

Persicariæ,
Nasturtii aquat. ana unc. unam,
Rosarum rub. recent. & sale condit. unc. unam semis,
Camphoræ drach. tres,
Gummi Ammoniaci drachm, sex,
Sterac. Calam. drach. duas,
Baccar. Iuniperi unc. semis,

Contundantur diu multumque & subtilissimè in mortario, diluantur pòst cum

Aceti Rosacei n m. parati,
Vini albi boni ana unc. septem,
Aquæ Rosarum unc. sex,
Spiritûs Salis Armen. acidi unciam unam,

Colentur per linteum rarum, ut subtilior pars specierum contusarum transeat per colatorium, fiatque epithema, quod petiâ triplâ vel quadruplâ in eo madefactâ hepatis regioni calidè applicandum.

EPITHEMA SPLENETICUM LIQUIDUM APERIENS.

Recip. *Rad. recent. Bryoniæ,*
Enulæ,
Pimpinellæ,
Raphani majoris ana unc. unam,
Herb. recent. Cochleariæ,
Matrisylvæ,
Nasturtii hortensis,
Persicariæ,
Verbenæ ana drachm. sex,
Sem. Nasturtii drach. tres,
Erucæ drach. duas,
Bacc. Iuniperi unc. semis,
Gummi Ammoniaci unc. unam,
Camphoræ drach. tres,
Maceris drach. duas, &
Garyophillorum drach. unam odoris gratia,

Radicibus priùs radulâ comminutis, & *herbis recentibus* conscissis, contundantur omnia diu multumque in mortario lapideo subtilissimè, pòst diluantur cum

Vini albi chalybeati unc. octo,
Aceti rosacei unc. quatuor,
Decocti vel infusi Tabaci infumati cum vino facti unc. sex,

Spir.

Spir. Salis Armentaci acidi unciam unam,

Coletur per colatorium linteum rarum, per quod subtiliores partes *specierum contusarum* transire possint, fiatque Epithema, quod petiâ quadruplâ, in eo madefactâ regioni splenis calidè applicari potest.

EPITHEMA PECTORALE.

Recip. *Rad. Enulæ recent. unc. unam,*
Ireos Florent.
Liquiritiæ ana unc. semis,
Caparum recent. unc. duas,
Herb. recent. Hyssopi,
Hederæ terrest. ana unc. unam,
Millefolii unc. semis,
Sem. Anisi,
Fœniculi ana drach. tres,
Raparum alb. drach. duas,
Gummi Benzoës,
Camphoræ ana drach tres,
Macis drach. duas,

Radicibus radiculâ priùs comminutis, *herbisque recentibus conscissis*, contundantur diu in mortario, pòst diluantur cum
Vini albi boni uncius decem,
Aq. Hyssopi,
Hederæ terrestris ana unc. quatuor,
Rosarum fragrant. unc. duas,

Coletur per linteum colatorium rarum, & exprimantur species, fiatque Epithema pectorale, quod linteolis convolutis & in eo madefactis pectori calidè & sæpiùs applicetur.

EPITHEMA STOMACHICUM CALEFACIENS.

Recip. *Rad. recent. Calami aromat. unc. unam,*
Herb. recent. Menthæ crispæ,
Absinthii,
Rorismarini,
Salviæ ana drach. sex,
Cardamomi min.
Cinamomi opt.
Garyophillorum,
Macis,
Nuc. Moschat.

 Piperis

Piperis longi ana drachm. duas,
Baccarum Lauri unc. semis,
Mastichis el.
Styracis calam. ana drachm. tres,

Contundantur diu multumque in mortario, pòst diluantur cum

Vini Malvatici libra una semis,
Spiritus Vini uncius quatuor,

Coletur per linteum colatorium rarum, ut potiores specierum contusarum partes per illud transeant, liquor colatus & expressus, petiâ quadruplâ in eo madefactâ regioni stomachi sæpiùs applicetur calidè.

Nota. Non mirare Lector benevole, quòd præmissa hæc Epithemata ac plura alia medicamenta, ex radicibus & plantis recentibus utplurimum conficere præceperim, quæ tamen singulis anni temporibus non prostent. Factum enim est ob maximam vim, & efficaciam quam plantis recentibus præ exsiccatis tribuo, quæ quamvis non singulis anni temporibus germinare soleant, nihilominus hæc ipsa Epithemata (quæ pro quolibet infirmo tempore Verno, Æstivo & Autumnali, sigillatim parari possunt,) urgente necessitate sat diu in cellariis incorruptè asservari possunt, si, uti moris est, in succis herbarum conservandis, vitris strictioris orificii imponantur, ac oleo superfuso ab aëre præserventur.

AD CLASSEM DECIMAM SEXTAM, DE OLEIS COCTIS.

OLEUM ABSYNTHII.

Recip. *Absynthii recentis nostrat. minutim concisi & contusi libr. unam semis,*
Olei Olivarum (vel si lubet, *Olei amygd. dulcium*) *etiam libram unam semis,*

Stent in infusione loco calido, pòst coquantur parum, non tamen ad totalem humiditatis exhalationem, colato & expresso dein Oleo, & à residentiâ postquam aliquamdiu quietè steterit separato, adde

Olei Absynthii stillati unc. semis, vel drach. sex.

Et servetur usui pro roborando stomacho efficacissimum. Ad eundem modum *reliqua Olea simplicia odorifera*, utpotè *Majoranæ, Menthæ, &c.* confici possunt.

OLEUM

OLEUM ANTAPOPLECTICUM.

Recip. *Ol. still. Succini unc. unam,*
Salviæ drachm sex,
Ceræ unc. semis,
Coriandri,
Majoranæ,
Lavendulæ,
Rorismarini ana drachm. duas,
Nuc. Moschatarum drach. tres,
Misc. serveturque usui.

OLEUM CARMINATIVUM ANTICOLICUM.

Recip. *Olei Olivarum recentis libras duas,*
Cui immergantur incisa & contusa crassiusculè,
Herb. recent. Calaminthæ mont. unc. tres,
Menthæ crispæ unciæ quatuor,
Pulegii florescentis,
Summit. recent. Anethi ana unciæ tres,
Florum Chamomillæ recent. unciæ quinque,
Cortic. Arant. recent. extim. unciæ tres,
Baccarum Lauri,
Iuniperi ana unc. duæ,
Semin. Carui,
Coriandri,
Cumini ana unc. una,
Opii thebaici unciæ semis,

Stent [illegible] fusione loco calido diebus aliquot, factaque pòst unâ atque alte[illegible] à [illegible]bullitione in Alembico vitreo suo capitello munito, ut id quod ebulliendo transit reaffundi possit, coletur dum omnia refrixerint, & exprimantur fortiter species, *Oleo expresso* adde, & in eo liquefac lenissimo in calore

Camphoræ unc. duas,
Ol. still. Carui,
Ceræ ana unc. unam,

Misceantur, & servetur tàm pro interno quàm externo usu, verum anodynum Oleum, hinc & Hystericis affectibus emolumento est.

OLEUM LACERTARUM CONTRA HERNIAS.

Recip. *Olei Nucum juglandium libr. duas semis*,
Cui immergantur
Lacertarum viridium XXiiij,

Et in eo suffocari & emori permittantur, digerantur pòst vitreo in vase benè clauso per mensem, in Sole vel in arena, separetur tandem quod clarum est per decantationem, & usui asservetur in longum tempus. Est probatissimum Oleum in Herniis curandis, si illud debitè & dextrè applicetur, rebus nonnullis additis.

OLEUM NERVINUM.

Recip. *Olei Olivarum recentis libras tres*, Cui immergantur incisa & contusa crassiusculè
Gemmarum populi arboris recentium unc. sex,
Summitat. Abietis arboris resinos. unc. quatuor,
Iuniperi unc. tres,
Herb. recent. Calaminthæ mont.
Menthæ odorat.
Origani,
Pulegii,
Rorismarini,
Salviæ,
Serpilli,
Saturejæ,
Ivæ arthetica,
Florum recent. Chamomillæ,
Lavendulæ ana unc. duas;
Baccarum Lauri unc. tres,

Macerantur septimanâ unâ vel alterâ, pòst ebulliant parum in Alembico vitreo suô capitellô munitô, ut particula quæ prodit humiditatis reaffundi possit. tùm fiat colatura & fortis herbarum expressio: *Expressum Oleum* à residentia dum aliquandiu quietè steterit, separetur, cui addantur
Lumbricorum terrest. vivorum unc. octo,

Et factâ uncia ebullitione denuò coletur, colato superaddendo
Ol. Still. Salviæ,
Majoranæ ana drach. tres,
Ceræ unc. unam,

Fiatque Oleum Nervinum præstantissimum.

OLEUM

OLEUM STOMACHICUM COMPOSITUM.

Recip. *Olei Olivarum recentis libras duas*,
Cui immergantur, minutim concisa
Absinthii nostrat.
Menthæ crispæ odoriferæ ana recent. unc. quinque,
Rorismarini,
Salviæ ana recent. unc. tres,
Calami aromat. recent. uncias tres semis,
Baccarum Lauri unc. duæ,
Iuniperi unc. una,
Garyophillorum unc semis,
Styrac calam. uncia una,

Factâ digestione suffic. ebulliant parum in Alembico vitreo, suò capitellô munitô, ut *humiditas quæ transit*, reaffundi possit *residuo*, coletur tandem Oleum dum omnia refrixerint, speciesque exprimantur; expresso, colato, & à residentia, postquam aliquandiu quietè steterit, separato vel decantato Oleo adde, ac in eo liquefac
Mastichis elect unc. tres,
Ol. Nuc. Moschat expressi. unc. unam semis,
Misceantur exactè leni in calore, fiat Oleum Stomachicum nobile, tùm externo cùm interno usui destinandum.

AD CLASSEM DECIMAM SEPTIMAM.

DE UNGUENTIS.

UNGUENTUM AD AMBUSTA.

Recep. *Butyri recentis non saliti*,
Ol. Olivarum recentis ana libram unam semis,
Quibus immergantur
Granorum viridium Iuniperi conquassat. libra una,
Florum recent Sambuci unc. sex,
Factâ digestione diebus aliquot, & coctione vel ebullitione leni coletur, colato adde
Albuminum ovorum conquassat. libr. unam vel libr. unam semis,

Misceantur conquassando diligenter, ut fiat linimentum album, præsentissimum remedium ad omnia ambusta, singularis autem ejus requiritur utendi modus: Patienti enim sæpiùs & multoties de die & nocte locus ambustus hoc unguento plumâ vel pennâ gallinæ inungatur, nullis autem adhibitis ligaturis, sed linteolo veluti perforato undique pars ambusta leniter tegatur, donec crustæ spontè decidant, & ad sanitatem reducatur, nullo cicatricis vestigio remanente.

ALIUD AD EADEM.

Recip. *Baccarum viridium Iuniperi libr. unam,*
Cremoris Lactis vulgò Milchra umb/ *non acidi, libr. unam semis,*

Coquantur simul in formam Unguenti, coletur, quo cum locus ambustus, primâ die singulis ferè horis, secundâ die singulis alternis, & tertiâ porrò die singulis ternis horis, leniter inungatur pennulâ gallinæ, pars ambustæ non obvolvatur multum fasciis, sed saltem linteolo foraminulis pervio tegatur, ut semper exhalare possit calor.

UNGUENTUM CARMINATIVUM,

Recip. *Axungiæ porcinæ recentis libr tres,*
Cui immergantur incisa & contusa
Summitat. recent. Anethi,
Herb. recent. Apii,
Fœniculi,
Melissæ,
Menthæ,
Pulegii,
Serpilli ana unc. tres,
Flor. recent. Chamomillæ Roman.
Rosarum,
Sambuci ana unc. quatuor,
Sem. Anethi,
Anisi,
Carui,
Coriandri,
Cumini,
Dauci,
Fœniculi ana unc. unam semis,
Maceris unc. unam,
Styracis calam resin. unc. duas,

Stent in infusione septimanâ unâ vel alterâ, factâque post unâ alteravè ebullitione, coletur & exprimantur species, *expresso* adde

Camphoræ

Camphoræ unc duas,
Ol. still. Anisi,
Carui,
Ceræ,
Fœniculi ana drach. tres,
Majoranæ drach. unum,

Fiat Unguentum nobile, dolores Colicos & Hystericos insigniter compescens, cùm intra corpus sumptum, tùm externè regioni umbilici inunctum, vel etiam gutturi inferiori immissum.

UNGUENTUM CEPHALICUM.

Recip. *Axungii porcinæ recentis libras duas,*
Cui successu temporis immergantur incisa & contusa,
Gemmarum populi arboris recent. unc. tres,
Herb. recent. Betonicæ,
Basilici,
Majoranæ,
Menthæ aquat.
Rorismarini,
Rutæ ana uncia una semis,
Fol. recent. Nucis jugland. unc. duæ semis,
Flor. recent. Acaciarum,
Cheyri,
Lavendulæ,
Persicorum,
Rosarum Damascen.
Sambuci ana unc. duæ,
Tunicæ unc. una semis,
Croci Austriaci drach. tres,
Limacum recentium Nro XX.

Stent in infusione in cellario septimanis aliquot, factâ pòst aliquali ebullitione, non verò ad totalem humiditatis exhalationem, in Alembico quidem vitreo suo capitello munito, ut id quod transit sequenti pulpæ addi possit, coletur, & exprimantur species, *expresso* adde *pulpam sequentem,* utpotè

Recip. *Nucleorum Persicorum unc. duas semis,*
Cerasorum unc. unam semis,
Camphoræ unc. semis,

Contundantur optimè in mortario ad pultis subtilissimæ formam, cum *s.q. Aquæ superiùs asservatæ,* & per setaceum cogantur, ac superiori Unguento expresso viridi odorifero sub continuâ agitatione uniantur, addendo adhuc

Ol still. Majoranæ drach. unam,

 Nuci-

Nucistæ expreſſi unc. unam,

Cretæ Coloniensis pulveriſatæ uncias tres,

Fiat Unguentum nobile capitale, fronti, temporibus, & occipiti ad instar Emplaſtri applicandum.

UNGUENTUM CORDIALE.

Recip. *Axungiæ porcinæ recentis libram unam ſemis,*

Cui immergantur ſucceſſu temporis, minutim prius inciſa & contuſa ſequentia, utpotè

Herb. recent. Meliſſæ citratæ,
Baſilici ana unc. una ſemis,
Roriſmarini,
Majoranæ ana unc. una,
Flor. recent. Borraginis,
Buglоſſæ ana unc. ſemis,
Citri,
Lavendulæ,
Tunicæ,
Violarum Martial ana unc. una,
Roſarum fragrantiſſ. unc. duæ,
Cort. Arantiorum,
Citri ana recent. & extim. drach. ſex,
Croci Auſtriaci drach. duæ,
Cinamomi acuti drach. ſex,
Garyophill. unc. ſemis,
Maceris,
Nuc. Moſchat. ana unc. ſemis,
Styracis calamitæ,
Benzoës ana drach ſex,

Factâ maceratione, coquantur etiam parum in Alembico vitreo ſuo capitello munito, & recipiente præpoſito, non ad totalem ſed aliqualem humiditatis exhalationem, vel prolectionem, quæ tamen prolecta humiditas Unguento ultimò colato addi poteſt: fiat porrò colatura cum forti expreſſione ſpecierum, expreſſo & colato adde

Ol. Still. Citri ex recentiſſ. non putrefactis corticib. drach. duas,
Roſarum veri drach. ſemis,
Majoranæ drach. unam,
Nucistæ expreſſi unc. unam,

Ex omnibus benè mixtis fiat Unguentum Cordiale præſtans, cui & *Ambra & Moſchus* pro lubitu addi poteſt.

UN-

UNGUENTUM HEPATICUM APERIENS ET ROBORANS.

Recip, *Axung. porcinæ recentis libras tres,*
Cui immergantur ſequentia inciſa & contuſa, utpote
Rad. recent. Apii,
Aſari,
Calami arom.
Enulæ,
Fœniculi,
Leviſtici,
Pimpinellæ,
Valerianæ ana unc. duæ,
Herb. recent. Agrimoniæ,
Abſynthii,
Betonicæ,
Hepat. nobilis,
Naſturtii hortenſis,
Perſicariæ,
Roriſmarini ana unc. una ſemis,
Florum recent. Papav erratic. unc. duæ,
Roſarum rubearum unc. tres,
Baccarum Iuniperi,
Lauri ana unc. una,
Semin. Carui,
Fœniculi ana drach. ſex,
Myrrhæ rubræ unc. duæ,
Peractâ diuturnâ maceratione in cellario, coquantur ad aliqualem humiditatis exhalationem, & ſi lubet in Alembico vitreo ſuo capitello munito, uti ſæpiùs monui, fiatque pòſt colatura & expreſſio, colato & expreſſo adde
Gum. Ammoniaci pulveriſati unc. tres,
ſoluti cum ſ. q.
Spiritus & phlegmatis acidi ſalis Armeniaci cum frumento ſtill. ad pultis formam,
Item,
Camphoræ unc. duas,
ſolutæ in
Ol. Nucl perſicorum expreſſi unciis duabus,
Ligni Rhodii ſtill. unc. ſemis,
Et fiat ex omnibus legitimè mixtis Unguentum Hepaticum aperiens.

UNGUENTUM NERVINUM.

Recip. *Axungiæ porcinæ recent. libr. duas, ſemis,*
Canis recentis non rancidæ libr. ſemis,
Humanæ recentis unc. quatuor,

Quibus commixtis immergantur ſequentia per vices & ſucceſſu temporis, ſingula tamen inciſa & contuſa, nimirum

Gemmarum populi arboris recentium unc. quatuor,
Summit. Abietis vel Laricis arboris recent. (vulgò Fa'hrene Gipffel / *) tempore Veris, unc. tres,*
Summitat. Iuniperi recent. tempore etiam Veris unc. tres,
Herb. recent. Calaminthæ mont.
Chamæpyt.
Majoranæ,
Menthæ criſpæ odorat.
Origani,
Pulegii ana unc duæ,
Rorismarini unc quatuor,
Salviæ unc. quinque,
Serpilli floreſc.
Thymi floreſc. ana unc. una ſemis,
Flor. recent. Chamomillæ Roman. unciæ duæ,
Lavendulæ unc. tres,
Paralyſeos unc. una,
Bacc. Lauri unc. tres,

Factâque maceratione ſufficienti, in cellario, ebulliant parum in Alembico vitreo, ſuo capitello munito, & præpoſito recipiente, pro receptione particulæ humiditatis quæ tranſit, pòſt dum adhuc parum calent, fiat colatura cum forti expreſſione ſpecierum infuſarum, expreſſo ſtatim immergantur

Lumbricorum terreſt. benè purg. unc. ſex,

ac in eo emori & ſuffocare permittantur, factâque adhuc unicâ ebullitione vel ſaltem digeſtione in Alembico vitreo, denuò coletur Unguentum, & *à Lumbricis* ſeparetur, ſuperaddendo particulam humiditatis, vel aquæ odoriferæ per Alembicum coquendo prolectæ, uti ſuperiùs juſſi, item

Ol. ſtill. Salviæ drach. duas vel unc. ſemis,
Majoranæ drach. unam,
odoris grati gratia.

Et fiat Unguentum Nervinum nobile, cui ſi quis *balſamum Indicum de Peru* addere voluerit, nobiliùs multò Unguentum efficiet.

UN-

UNGUENTUM SPLENETICUM.

Recip. *Axung. porcinæ recentis libr. tres,*
Cui immergantur sequentia incisa & contusa, utpotè
Rad. recent. Apii,
Bryoniæ,
Helenii,
Pimpinellæ ana recent. unc. tres,
Valerianæ unc. duæ,
Bulb. Alii unc. duæ semis,
Herb. recent. Hederæ terrest.
Matrisylvæ,
Nasturtii,
Persicariæ,
Plantag. acutæ minoris,
Rorismarini,
Scolopendrii ana unc. tres,
Verbenæ unc. quatuor,
Cort. recent. Fraxini,
Tamarisci ana unc. una,
Capparum recent. sale condit. unc. tres,
Baccarum Iuniperi unc. duæ,
Sem. Erucæ,
Nasturtii ana unc. una semis,
Factâ maceratione, coquantur parùm & colentur, exprimanturque, expresso adde
Pul. Gum. Ammoniaci,
Sagapeni ana unc. duas,
solutì cum
Vini chalybeati &
Spir. Salis Armen. acidi ana q. s. ad pultis formam,
Non multum coquendo, ne subtiliores & penetrantiores gummatum partes in cocturâ exhalent, propterea pulveres prædictorum gummatum non abs re sumendos præcipio, quia facilius dissolvi vel dilui possunt, & sine colatura (ob quam liquidiora effici deberent, & denuò ac necessariò coquendo ad competentem consistentiam inspissari) unguento dextrè admisceri.
Item adde
Camphoræ unc. duas,
solutæ pariter in
Oleor. Tartari ex Cremore still. & rectificati unc. una semis,
Succini still. unc. una,
Fiat-

Fiatque Unguentum Spleneticum, omnibus exactè mixtis, cui, si lubido esset, *Olei Coriandri & Lavendulæ vel Majoranæ* propter odorem gratum nonnihil addi posset.

UNGUENTUM SEU BALSAMUM STOMACHICUM.

Recip. *Ol. Nucistæ expressi unc. duas,*
Still. Absinthii,
Calami aromat.
Carui,
Garyophillorum,
Majoranæ ana drach. unam,
Masticis,
Menthæ ana drachm. unam semis,
Granorum Masticis,
Resinæ Styracis calam. ana unciam semis,
Ladani drach duas,
Gum. Tacamachacæ unc semis,

Omnibus lenissimo in calore liquatis superadde, cùm tamen priùs refrixerint,

Balsami Indici de Peru drach. quinque,

Fiat balsamum nobile stomachicum, cùm interno tùm externo usui accommodandum.

AD CLASSEM DECIMAM OCTAVAM,

DE EMPLASTRIS.

EMPLASTRUM HEPATICUM.

Recip. *Terebinthinæ claræ & odoratæ unc. sex,*
in qua liquescant
Pul. Gum. Ammoniaci unc. una semis;
Elemi,
Sagapeni ana uncia una,
Pul. Myrrhæ unc. una semis,
His liquatis adde
Ceræ flavæ odoratæ & novæ unc. quatuor,

Et dum adhuc liquata in diplomate hærent superinjiciantur sequentes *herbæ & Radices, recentes* minutissimè incisæ & contusæ, utpotè

Rad.

Rad. recent. Apii,
Calami arom.
Enulæ Camp.
Pimpinellæ ana uncia una semis,
Herb. recent. Agrimon.
Absinthii,
Hepat. nobilis,
Nasturtii hortensis,
Persicariæ ana uncia una,
Flor. recent. R*osarum rub. unc. una semis,*
Camphoræ unciæ duæ,
solutæ in
Ol. Nucleorum persicorum expressi unc. una,
Succini stil. uncia semis.
Item superinspergantur
Pul. Santali rubri,
Bacc. Lauri,
Olibani ana unc. una vel unc. una semis,
Fiatque s. a. Emplastrum justæ consistentiæ.

EMPLASTRUM NERVINUM.

Recip. *Terebinthinæ claræ odoratæ unc. sex,*
in qua liquefac
Gum Carannæ puriss. unc. unam,
Pul. Gum. T*acamach. unc. duas,*
Elemi,
Animæ,
Sagapeni ana unc. unam semis,
Mastichis el. unc. duas,
His liquatis adde sequentia commixta & liquefacta simul jam dum in alia patella, utpotè
Ceræ flavæ odoratæ novæ unc. octo,
Axung. Humanæ unc. duas,
Canis recent. unc. tres.
Et dum adhuc liquata in diplomate hærent superinjiciantur subsequentia subtilissimè incisa & contusa, nimirùm
Gemmarum Populi arboris recentium unc. quatuor,
Summitat. Abietis vel Laricis, (vel vulgò Fa'hrerne Gipffel / *) unciæ duæ,*
Summit. Iuniperi recent. uncia una semis,
Herb. recent. Calaminth. mont.
Chamæpyt.
Majoranæ ana unc. una semis,

Roris-

Rorismarini,
Salviæ hortens. ana unc. tres,
Item,
Pul. Croci Austr. uncia una semis,
diluti ad formam pultis cum
pauxillo Vini albi,
in quo
Lumbricorum terrestrium unc. duæ
ebullierint,
Pul. bacc. Lauri,
Olibani,
Myrrhæ ana unc. duæ semis,
Et in fine cum quasi refrixerint, immisceantur,
Balsami Indici de Peru uncia una,
Ol. still. Salviæ,
Majoranæ ana drachm. una semis,
Misceantur exactè, & fiat s. a. Emplastrum Nervos & Membra debilitata egregiè roborans.

EMPLASTRUM ANTIPO-DAGRICUM.

Recip. *Terebinthinæ claræ odoratæ unc. sex,*
in qua liquefac
Gummi Carannæ puriss. unc. unam,
Pul. Gum. Animæ,
Elemi,
Ladani,
Tacamachacæ ana unc. duas,
His exactè lenissimo in calore unitis & solutis, adde sequentia paulatim & per vices, invicem jamdum etiam in alio vase leniter liquata, utpotè
Ceræ novæ odoratæ flavæ unc. octo,
Olei Saponis Veneti cum silicibus still. & suprà edocti unc. tres,
Mastichis electi unc. duas semis,
Serventur mixta & liquata in diplomate, (hoc est, patella cui hæc Emplastri ingredientia inhærent, aquæ calidæ sit immersa.) ac statim superinjiciantur *sequentes herbæ & flores recentes*, minutissimè & subtilissimè incisa & contusa ad pultis formam, nimirùm:
Usneæ Acaciarum selectiss. & puriss.
Fol. Hederæ arboreæ recentium,
Herb. Chelidoniæ minoris ana unc. quatuor,
Gemmarum Populi arboris recent. unc. quinque,

Flor.

Flor. recent. Rosarum rub. unc. quatuor,
Sambuci,
Verbasci ana unc. quinque,
Item,
Pul. Croci Austr. vel Orient. unc. una semis,
Diluti ad formam pulticulæ cum q. s.
Decocti fortis Cancrorum fluviatilium & Limacum recent.
Pulv. Olibani,
Sandaracæ,
Succini albi ana unc. duæ semis.
Cretæ Coloniensis unc. octo,
Alumin. Rochæ unc. tres,
Camphoræ unc. duæ,
solutæ leniter in
Ol. Ovorum è vitellis expressi unc. duabus semis,

Misceantur exactissimè in dicto diplomate, & fiat Emplastrum Anodynum nobile, quod partibus dolentibus Arthriticis applicatum, materiam peccantem extrahit, ejusque acorem destruit, dolores lenit, partes insuper & articulos insigniter roborat.

EMPLASTRUM SPLENETICUM.

Recip. *Terebinthinæ liquidæ odoratæ unc. sex,*
in qua liquefac
Pul. Gum. Ammoniaci unc. tres,
Elemi,
Sagapeni ana unc. unam semis,
Mastichis,
Myrrhæ ana unc. unam,
His leniter in diplomate liquatis adde
Ceræ flavæ odoratæ unc. octo,
Ol. Tartari ex Cremore still. & rectificati unciam unam semis,
Succini still. unc. unam,
Et dum adhuc liquata in diplomate calent, superadde subsequentia subtilissimè incisa & contusa, utpotè
Herb. recent. Cicutæ unc. quatuor,
Nasturtii hortensis,
Persicariæ,
Rorismarini ana unc. tres,
Verbenæ unc. quatuor,
Item superinspergantur
Pul. Olibani opt.

Myrrhæ

Myrrhæ rubræ ana unc. duæ,
Nicotianæ seu Tabaci infumati unc. una semis,
Camphoræ unc. duæ,
solutæ cum
Ol. Vini still uncia una,
contundendo in mortario sine igne ad formam pulticulæ.
Fiat omnibus exactè mixtis Emplastrum Spleneticum præstans.

EMPLASTRUM STOMACHICUM.

Recip. *Terebinthinæ bonæ vel Cypriacæ unc. sex,*
in hac liquescant
Pul. Gum. Tacamachacæ unc. duas,
Ladani unc. una semis,
Mastichis unc. duæ semis,
Storacis calam. uncia una semis,
His unitis & liquatis in diplomate, dum adhuc calent superadde sequentia subtilissimè incisa & contusa, videlicet
Herb. recent. Absinthii nostr.
Majoranæ,
Menthæ,
Rorismarini,
Rad. recent. Calami aromat. ana unc. tres,
Pul. Bacc. Lauri unc. duas semis,
Garyophillorum unc. unam semis,
Nuc. Moschat. unc. duas,
Olibani,
Myrrhæ ana unc. unam semis,
Et ultimò cùm parum refrixerint, porrò inspergantur
Balsami Indici de Peru unc. una,
Ol. Nucistæ express. unc. semis,
Misceantur exactè & fiat Emplastrum Stomachicum efficacissimum.

EMPLASTRUM ANTIVENEREUM.

Recip. *Mercurii seu Argenti vivi uncias quatuor,*
solvatur in
Aquæ fortis bonæ suffic. quant.
solutioni adde
Axungiæ porcinæ recent. unc. octo,
Et in vase terreo vel fictili coquantur ad consistentiam emplastri mol-

mollioris, (ſpatulâ vel rudiculâ ligneâ continuò hinc indè commovendo) ſeu ad conſumptionem humiditatis, cui adde

Ceræ flavæ odoratæ unc. duas
Pul. Maſtichis,
Olibani ana drach ſex,

Fiat Emplaſtrum, quòd omnia ulcera Gallica perſanat, cryſtas abſumit ſine ullo doloris ſenſu, quocunque etiam in loco ſecreto hæreant.

AD CLASSEM DECIMAM NONAM,

DE CERATIS.

CERATUM DE BETONICA CEPHALICUM.

Recip. *Reſinæ Styracis calam.*
Ladani ana unc. unam ſemis,
Terebinthinæ claræ odoratæ uncias quatuor,
Gum. Animæ,
Benzoês ana unc. unam,
Maſtichis,
Tacamachacæ ana unc. unam ſemis,
Ceræ flavæ odoratæ unc. ſex,
Ol. ſtill. Coriandri,
Lavendulæ ana drach. unam ſemis,
Majoranæ drach. duas,
Succini drach. ſex,
Nucis expreſſi unc. ſemis,

His omnibus exactè & leni calore in diplomate liquatis, &, ſi opus eſt, per linum & qualum colatis, dum adhuc calent injiciantur *ſequentes herbæ & flores* minutiſſimè inciſi & contuſi, utpote

Fol. recent. Betonicæ cum floribus unc. quatuor,
Nucis Iuglandis arboris,
Roriſmarini,
Salviæ ana unc. tres,
Verbenæ unc. duæ ſemis,
Flor. recent. Acaciarum,
Cheyri,
Perſicorum,
Sambuci ana unc. una,
Gemmarum Populi arboris recent. unc. duæ,
Item ſuperinſpergantur

Pul. Rad. Cyperi rot. unc. una
Sem. Coriandri,
Ligni Aloës,
Nuc. Moschat.
Olibani,
Succini albi ana unc. una,

Misceantur exactè in diplomate, & efficiatur Emplastrum sive Ceratum Cephalicum præstans, Vertebris colli, Fronti, Temporibus & Vertici applicandum

Nota: Non me latet, quòd *flores huic Cerato destinati*, non uno eodemque tempore floreant, utpotè *flores Persicorum*, *Acaciarum & Sambuci*, item *Cheyri*, *Gemmæ nec non Populi arboris*, inter summa Veris initia prosiliunt, quo tempore anni *folia Betonicæ cum floribus*, *folia præterea Nucis juglandis arboris*, & *Verbenæ* nondum prorupêre idcircò suadeo & necessum est, ut superioribus huic Cerato *destinatis Resinis*, *Gummatibus*, *Cerâ & Oleis destillatis* jam invicem liquatis & mixtis, summo Veris initio, *Gemmæ populi arboris*, *Flores Acaciarum & Persicorum*, item *Cheyri*, subtilissimè incisa & contusa adunentur, donec reliquum suo debito tempore superaddi, & Ceratum hoc ex toto & dextrè tandem perfici possit.

CATAPLASMA CEPHALICUM IN DELIRIIS EX TEMPORE PARANDUM.

Recip. *Nucl. Persicorum unc. unam semis,*
Cerasorum drach. sex,
Fol. recent. Nucis Iugland. arboris,
Herb. recent. Majoranæ,
Menthæ aquaticæ,
Rorismarini ana unc. unam,
Verbenæ,
Flor. Rosarum recênt. sale condit. ana unc. unam semis,
Limacum recentium Nro XV.
Micæ Panis tritici unc. unam semis.
Salis communis unc. unam,
Nuc. Moschat. unc semis,

Contundantur optimè & diu in mortario ad formam pulticulæ, cum *s. q. Aceti Sambucini*, fiatque Cataplasma Cephalicum, Fronti & Temporibus in Deliriis, Febribus Hungaricis, & Maniâ applicandum.

CATA-

CATAPLASMA CORDIALE.

Recip. *Cortic. Citri recent.*
Arantior. recent. ana extim. unc. unam semis,
Herb. recent. Basilici,
Majoranæ,
Rorismarini ana unc. semis,
Flor. recent. Rosarum sale cond. unc. unam semis,
Tunicarum unc semis,
Croci Austriaci drach. duas,
Maceris unciam semis,
Garyophillorum drach. duas,
Bacc. Lauri drach. tres,

Conscindantur & contundantur diu multumque in mortario ad formam pultis & Cataplasmatis consistentiam, cum *s. q. Aceti Rosarum & flor. Tunicarum* quibus adde
Olei Nucist. expressi unc. semis,
Camphoræ drachm. unam semis,

Misceantur exactè & fiat Cataplasma Cordi & Pulsibus applicandum, quod cùm in diuturnum & longum tempus asservari nequeat, pro quolibet Ægroto, tempore Verno, Æstivo & Autumnali protinùs parari poterit.

CATAPLASMA SPLENETICUM.

Recip. *Rad. recent. Apii,*
Calami aromat.
Pimpinellæ ana uncias duas,
Pyrethri unc. semis,
Herb. recent. Agrimon.
Cicutæ,
Matrisylvæ,
Nasturtii,
Nicotianæ,
Rorismarini,
Scolopendrii ana unc. duas,
Verbenæ unc. tres,
Capparum recent. sale condit. unc. quatuor,

Incisa coquantur in *s. q. Aquæ simplicis, repetitis vicibus affusæ,* quousque tota virtus extracta sit, decoctiones colentur, & junctim ad remanentiam unciarum sex leniter evaporent, relicto liquido extracto adde
Mellis simplicis unc. octo,

atque iterum ad crassam & pristinam *Mellis* consistentiam coquendo finito exhalare, hoc *Melle* interim asservato accipe

Pul. Gum. Ammoniaci unc. quatuor,

Quod diluatur supra ignem lenem ad formam pulticulæ cum s. q.

Spiritus & phlegmatis acidi salis Armeniaci, cum frumento still. & suprà edocti,

Cui adde sequentia subtilissimè incisa & contusa, nimirùm

Rad. recent. Apii,
Bryoniæ,
Enulæ Camp.
Herb. recent. Cicutæ,
Nasturtii,
Persicariæ,
Rorismarini ana unc. duas,
Verbenæ unc. tres,

Item inspergantur

Pul. Bacc. Lauri,
Myrrhæ rubræ,
Olibani,
Succini albi ana unc. duæ,
Sem. Erucæ,
Nasturtii ana unc una,

Et Mellis superioris asservati q.s. pro Cataplasmate duriore & durabili efformando. Fiat Cataplasma spleneticum pro usu.

CERATUM VULNERARIUM.

Recip. *Terebynthinæ claræ odoratæ uncias sex,*
in qua liquefiant,
Pulv. Gum. Elemi.
Mastichis el.
Myrrhæ,
Olibani,
Oppopanacis, ana uncia una semis,

His omnibus in diplomate leni calore liquefactis, adjungantur s. a.

Ceræ Citrinæ novæ unc. octo,
Balsami nostri Martialis,
Sulphuris ana infrà edocend. unc. duæ,

Et dum adhuc in diplomate liquefacta calent, supperaddantur sequentia subtilissimè & minutissimè incisa & contusa, utpotè:

Rad. recent. Symphyti majoris unciæ duæ,
Herb. recent. Alchimillæ,
Consolidæ sarac.

Mille-

Millefolii,
Plantag. minoris acuti folii,
Pyrolæ ana uncia una semis,
Gemmarum Populi arboris recent. unc. tres,
Summit. Abietis vel Laricis recent. uncias duas semis,
Flor. recent. Hyperici unc duæ,
Item
Succor. inspissatorum Millefolii,
Plantag. min. ana drach. sex,
Momord. fructus unc. una semis,
Nec non
Pulv. Aloës Epaticæ, cum succo momordicæ ad pultis formam dilutæ unc. duæ semis,
Sanguinis Draconis unc. una,
Croci Martis, ex Vitriolo ejusdem, per calcinationem parati unc. duæ semis,
Lapidis Calaminaris *prius candefacti ac in succo momord. extincti, & cum eodem præparati, iterumque exsiccati unc. tres,*
Sarcocollæ unc. una semis,
Lapid. Osteocollæ itidem cum succo Millefolii vel momordicæ parati, iterumque exsiccati unc. tres,
Sacchari Saturni resolubilis ex Minio parati, unc. una semis,

Ultimò cùm quasi refrixerint, admisceantur
Balsami Indici de Peru unc. duæ,

Fiat omnibus exactè unitis Emplastrum seu Ceratum, Vulneribus cunctis accommodatum & proficuum.

BALSAMUM MARTIALE VULNERARIUM PRO SUPRASCRIPTO CERATO.

Recip. *Limaturæ Chalybis unc. quatuor,*
Huic Vitro capaci prius impositæ superaffundatur
Olei Terebynth. rubri unc. quatuor vel quinque,
Pòst guttatim & pedetentim instilletur, ne nimiùm effervescat:
Spiritus Nitri unc. tres,

Stent in digestione diebus aliquot leni in calore, tandemque per decantationem & inclinationem balsamum à fœtibus ferri separetur, usuique asservetur, pro summo Vulnerario.

BALSAMUM SULPHURIS VULNERARIUM PRO SUPRADICTO PERINDE CERATO.

Recip. *Sulphuris boni pulv. uncias tres circiter,*
Salis Tartari tantundem,

Liquefiant super igne lento, in patella terrea. & efficietur *hepar Sulphuris*, cui in pulverem redacto, ac vitro vel Alembico parvo immisso, superfundatur

Olei Terebynth rubri s. q.

ad supereminentiam trium vel quatuor digitorum circiter, factâque digestione in calore leni diebus aliquot, separetur balsamum per inclinationem, & servetur tanquam balsamum Vulnerarium præstantissimum.

EPILOGUS.

Atque hæc sunt, quibus ut Tuo, Lector Amice, desiderio, Tuorum Ægrotantium utilitati, commodoque suppetias ferrem passus sum me avocari à multifariis negotiis, occupationibusque necessariis & per multis: privatâ quidem curâ elaborata sunt, sed experientiâ cum mihi satisfaciant, Tuo usui adaptata, Te non seducent. Tibi dedi, inquam, ut hocce Tractatu divulgârim haudquaquam compositiones paucas nec ignobiles, imò Sylvam excellentium medicamentorum ob oculos posuerim, pro quorum syncerâ & fideli communicatione, ut ex candido & communitati serviendi studio, fervente animo profecta sunt, ita solùm ut benevolâ vicissim grati animi exhibitione acceptes, pro omissis verò conniventiam & veniam lubenter concedas, unum reposco. Quæ si Tibi allubita fuerint, æqui bonique haud gravatè consules, atque ut iis ad Tuam, Proximique sanitatem seu tuendam, seu labefactatam restituendam cum benedictione Divinâ feliciter utaris, potiarisque, quâ promptitudine animi illa Tecum communia feci, eâdem syncerè & toto corde omnia ad votum Tibi evenire exopto.

Vale!

FINIS.

INDEX

INDEX SPECIALIS.

Index Specialis omnium rerum notabilium, compositorumque medicamentorum, in ambabus Appendicibus contentorum: ubi notandum, quòd numerus 1. Appendicem ad Animadversiones in Pharmacopœiam Augustanam, numerus verò 2. Appendicem ad Pharmacopœiam Regiam, denotet, adeò ut Benevolus Lector Ariadnæo quasi filo, quo velit, protinus ducatur.

Tartari

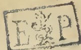
Salium

Splene-

Fasciculus seu Catalogus Medicamentorum Antiloimicorum, quo quodque loco, in tribus opusculis, Animadversionibus nimirùm in Pharmacopœiam Augustanam, Pharmacopœiá Regiâ, & Appendice ad Animadversiones, Pharmacopœiamque Regiam, reperiendum demonstrans. In quo notandum, quòd literæ, post numerum paginæ, singulis medicamentis annexæ, opuscula supradicta diversa denotent, utpotè, [AN.] Animadversionum opus in Pharmacopœiam Augustanam. [P.R.] Pharmacopœiam Regiam. [AP. AN.] Appendicem ad Animadversiones. Et [AP. P.R.] Appendicem ad Pharmacopœiam Regiam significare.

Dias-

alter,

FINIS,

